HERMANNI KIRCHNERI

J.U.D. ORAT. AC P. C. CÆSAREI, HISTORIArum & Antiquitatum atq; Eloquentiæ Professoris in Academia Marpurgensi,

LEGATUS

EDITIONE ALTERA emendatus, & plurimùm auctus.

CUNCTIS TUM IN JURISprudentiæ, politicarumq; artium studiis, tùm in Reip. administratione versantibus lectu scitus, & scitu necessarius.

S. Andrea della Valle.

Gratiâ & Privilegio Cæs. Majest.

MARPURGI
Excudebat Guolphgangus Kezelius.
M. DC. X.

GENEROSÆ, STRENUÆ, BELLI TOGÆQUE GLORIA PRÆSTANTISSIMÆ, in illustrissimo principatu Hassiæ, Nobilitati,

Quatuor viris hæreditariis:

Marescallis:
Camerariis: } Hassiæ.
Pincernis:
Dapiferis:

Reliquisq; Nobilibus Officialibus

Præfectis { provincialibus
Urbium ac arcium.

Judiciorum & Curiarum præsidibus

Consiliariis;
Assessoribus
Capitaneis
Toparchis;
Castellanis
Hipparchis;
Hylarchis

Omnibusq; & singulis equestris ordinis viris:

ILLUSTRISSIMORUM HASSIÆ Principum Fidelibus: Dominis ac patronis, fautoribusque suis summa observantia & studio prosequendis.

*Herculem fortitudinis laborio-
ſæq; militiæ, ac virtutis eque-
ſtris ſimulacrum, cum Muſis
pepegiſſe hoc fœdus ferunt, ut,
dum illæ contra vim & injurias hoſtium
armis ipſius tegerentur, dignifs. patrono be-
neficium ac officiũ viciſſim præſtarent, atq;
illius nomini æternitatem memoriæ ſcriptis
ſuis conciliarent. Quo ingenioſæ fictionis do-
cumento, nihil aliud ſignificare fabuloſa ve-
tuſtas voluit, quàm ea, quæ inter equeſtrem
& literatum ordinem eſſe oporteat confœde-
rationis & amicitiæ vincula, ut nimirum
protectores & promotores doctorum homi-
num viri nobiles, nobilium verò cultores &
prædicatores viri docti haberẽtur, illi res præ
claras domi foriſq; gererent; hi rerum ab il-
lis geſtarum gloriam immortalitati ſuarum
literarum conſecrarent. Idem vero Ajacis
clypeus, in quo Muſas depictas legimus, ad-
umbravit. Quod autem priſcæ ætatis inge-
nia figmentorum umbraculis & picturarum
lineis ac coloribus expreſſum voluere, id ge-
neroſa veſtra nobilitas, Strenui, ac fortiſſi-
mi Haſſiæ Equites, ſingulari virtutis ſtudio,*

ti

reipsa ostendit. Nec enim solúm ipsi cum armorum vestrorum præstantia literarum gloriam coniunctam adeò colitis, ut, quemadmodum Romanorum gravissimus auctor Cornelius de Cattorum maioribus scribit, eos non solum artibus bellicis, sed etiam ingenii ac solertiæ cultu, omnibus aliis Germaniæ veteris nationibus antecelluisse: ita hodiè nulla ferè usquam per omnes imperii provincias [liceat pace omnium veritatem dicere] nobilitas equestris reperiatur, quæ cum Hassica nobilitate in ea re conferri queat, Nec enim ulla fere in vestro ordine familia, quæ non modo fortissimum aliquem patriæ Achillem ac Hectorem, sed etiam consultissimum Nestorem, & literis & linguis instructissimum Legatum ac Oratorem ad quoscunque terrarum reges ac principes exteros dare possit. Præterea vero literatorum ordinem, & potissimum Academiam nostram tanto studio & benevolentia amore ac beneficentia afficitis, ut nuspiam gentium inter nobiles & eruditos homines majorem observantiam & concordiam inveniri liceat, qua quid felicius ac beatius regioni

esse possit, non video. Nec enim illa immeritò cum jucundissimo illo balsamo, quo caput Aaronis in veteri fœdere inunctum, & cum rosculo matutino, unde rerum omnium fœcunditas oboritur juxta Davidis hymnum comparatur. Quod amoris & benevolentiæ vinculum ut eò firmius & constantius permaneat, nostrum erit qui in Musarum domicilio versamur, antiqui illius fœderis cum Hercule inititi memores, nihil omnino earum rerum, quæ ad nobilitatis vestræ prædicationem ac nominis celebrationem, memoriæq; immortalitatem pertineant, prætermittere. Non itaque potui, quin hunc meum Legatum, quem abhinc quinquennio, ex publico Academiæ suggestu, cum Vergilianas legationes explicarem, magno cum applausu nobilissimæ pubis, quæ tum apud nos bonis literis merebat, docui, sub vestræ Strenuitatis præsidio, & quasi sub umbella nobilissimi nominis, in remp. literariæ lucem emitterem. Consultissimum enim esse judicavi, illorum patrocinio Legatum hunc meum commendari, ad quorum dignitatem legationis obeundæ splendor & administratio,

tanquam hæreditarium munus & possessio maximè pertineret. Accedit insuper privatim à quàm plurimis nobilissimi ordinis proceribus exhibitæ mihi humanitatis, benevolentiæ, amoris, ac summæ beneficentiæ æterna memoria, quæ non sinet unquam studia ac omnia officia mea aliorsũ, quàm in nobilissimi vestri ordinis recordationẽ vestræq; virtutis, ac nominis celebrationem totis viribus converti. Pergite vero, quæsumus, antiquissimæ & generosissimæ nobilitatis Equites, veteris Musarum fœderis necessitudinem nobiscum percolere, meq; tanquam Ennium vestrum, in Scipionum curru habere, neq; dubitate, quin per sempiterna Musarum literarumq; merita, aureo immortalis gloriæ curru nobilissimi vestri nominis fama omnibus terrarum oris circumferatur.

Ex Musæo nostro Marpurgi
Kalend. Martiis
ChrIstIanæ reDeMptIonIs.
V. St. Nobil.

studiosissimus.
Herm. Kirchnerus D.

LIBER PRIMUS, LEGATI

CAP. I.

Quid Legatus, & quibus nominibus idem.

SUMMARIA

1. A definitione instituenda rerum omnium tractatio, idque Platonis præcepto.
2. Legatus ab aliis nondum rectè definitus.
3. Quodnam verum genus Legati.
4. Mandatum aliud privatum, aliud publicum.
5. Legatus, proprio genere Mandatarius.
6. Definitio Legati.
7. Quid nuncius á legato differat.
8. Vergilii locus explicatus.
9. Idem Orator.
10. Orator, cur legatus dicatur.
11. Budęus refellitur.
12. Oratores, qui hodie in hac materia.
13. Interpretes qui sint.
14. Mercurius cur Interpres Deorum dictus Vergilio.
15. Inter Deos & homines propriè nullus Legatus.
16. Nec inter dominos & subjectos.
17. Neque Apostoli, neque Angeli propriè Legati.
18. Quid deputati & Commissarii.

20. Germanis politicis quis sit ein Gesander/quid ein Pregesander?
21. In Comitiis Imper. qui sint legati, qui deputati aut ablegati?
22. Græcis Legatus ut appelletur?
23. Caduceatores qui?
24. Apocrisiarii qui?

Cum secundũ Platonis preceptũ *in Phæd.* quod etiam rectè veteres sensisse Stoicos ex legitimo methodi instituto Tullius *de offic.* testatur omnẽ proficisci rerũ tractationẽ conveniat, Legatũ definire, principio operæ preciũ fuerit, quod ab aliis qui eandẽ mecum ingressi cõmentandi viã vel prætermissum vel adumbratũ potiùs obscuris quibusdam descriptionum lineamentis animadverti. Quid enim illa nimis remota genera in definitione legati? Legatum esse personam, esse hominem, esse virum, esse eum, esse aliquem, qui alicuius potestatis, magistratusve personam, munusve sustineat. *Varr. lib. 4. de ling. Latin. Tull. Verr. 4. Alberi. de leg. lib. 1. c. Varsev. in Orat. de legat. Brun. de leg. c. 1.* Artis censura, hos ineptos definiendi modos omnes re-

jicit. Genus adhibendum proximum, & quidem ex juris terminis petitum, quod totam sui naturam & substantiam speciei suæ cõmunicet. At quodnam illud? Ex legum libris verbum 3
MANDATARII est: quo Legato definiendo non haberi potest genus propinquius, non accommodatius. Species etenim quædam mandati legatio 4
est. Nam uti jus alterum privatum, alterum publicum: ita mandatum alterum privati: alterum publici Juris. Illud mandati nomen in specie retinet; nõ aliter ac adoptio à genere in speciẽ uno eodemq; verbo defluit. Hoc verò peculiari nomine, Legatio appellatur mandatum, quod est de negotio publico, & jure publico, ab aliquo publicę rei potente datum, quod qui suscipit; Legatus appellatur. qui rectè de- 5
finitur mandatarius, publico negotio conficiendo solenniter missus, 6
ab eo, qui potestatem legandi habet. In eo enim Legati forma consistit, quód & solenniter & justè missus, hoc est, ab eo missus, qui jus & potestatem

ſuæ mittere poteſt, & quòd publici ergò miſſus. Eo differt à mandatario juris privati, quòd is à privato ad res privatas adminiſtrandas mandatum ſuſcipiat: Differt à Nuncio, tum quod hic ſine ſolennibus, & ut inter amicos fieri aſſolet, ſine pompa & ſtrepitu: tum quòd privatim de rebus privatis veniat: Denique ab illis, qui Legati mittendi jus non habent, venit nullius miſſu, á ſe quandoque ipſe. Livius illud admodum dilucidè. *Aſdrubalem ac Syphacem* [de Carthaginenſibus loquitur] *per literas nunciosq;, poſtremo etiam per Legatos accerſunt.* Per literas nunciosq;, ut amici, & collegæ, & monitores privati, ſine ſolennibus; poſtremo per Legatos, ut magiſtratus, auctoritate & ſeveritate publica: Obſervandum idem apud optimũ Poetã in illo verſu Æneid. 11.

Nuncius ingenti per regia tecta tumultu
Ecce ruit, magniſque urbem terroribus implet.

Hic, quẽ vides, neminis miſſu à ſe ipſe irruit. Et eodem libro: alium Turnus

emit-

emittit, non legatum, sed nuncium, quem ita alloquitur:

Nuncius hæc Idmon Phrygio mea dicta tyranno
Haud placitura refer. ——————————

Nec enim Turnus, etsi alibi Princeps erat, in Latini tamen Regis imperio militans, Legati mittendi potestatem habebat, sed nuncii: Id quod etiã ex sequẽtibus perspicuũ est, cum non Turni privata, sed Latini Regis publica auctoritate fuerit Æneæ renunciatum. Sic enim prudentissimus Poetarum subjicit:

Aeneas acuit Martem & se suscitat ira
Oblato gaudens componi fœdere bellum, &c.
Regiqui jubet responsa Latino
Certa referre viros & pacis dicere leges.

Non igitur unus ille Idmon à Turno jussus ire nunciatum: sed plures á Latino missi Legati fuere, de re ejusmodi, quæ quoad Turnum erat quidem privata, quod ille, ut miles in exercitu Regis Latini primarius, duellũ Æneę obtulerit: quoad verò regem, erat causa publica, quòd in illo duello belli finis verteretur, ut victori & Regis

gis filia & regnum dotale cederet. Quem Vergilii locum ab illis, qui de his rebus ſcripſere, nondum video rectè perpenſum & intellectum. Sed & apud eundem *lib. 11.* à moribunda Camilla Acca ad Turnum cum mandato noviſſimo emittitur, quæ etſi ad Principem ipſa alibi Princeps, in alterius tamen imperio, non ut Princeps, ſed ut privata & miles nuncium mittit. At miſſiones mihi vide ibidem Regis Latini:

Ecce ſuper mæſti magni Diomedis ab urbe
Legati reſponſa ferunt, &c.

Miſſi à Rege Latino, non nuncii, ſed Legati, miſſi ſolenniter, miſſi juſtè, ab eo, qui jus mittendi habebat. Sed quid Orator? an nihil à Legato? Hoc
9 quidem ſenſu nihil, quo Vergilius canit:

Centum oratores auguſta ad mœnia Regis
Ire jubet. &c.

Et alibi

Jamque Oratores aderant ex urbe Latina:

Poetam veró illuſtrat Livius *Multitudo, inquit, ingens pacem poſcentium pri-*

mum

mum seditioso clamore conterruit: Deinde vocare senatum, referre de legatis ad Cn. Martium mittendis coegit. Acceperunt relationem patres. Postquam apparuit labare plebis animos missique de pace ad Martium oratores, atrox responsum retulerunt. Nec veró pacis solum, sed & bellorũ negotiis adhibebantur. *Bellum (inquit Varro) nullum nisi pium putabant geri oportere: ac prius feciales quatuor mittebant, quos oratores vocabant.* Idem nunc ecce, Legati, nunc Oratores appellantur; & ita passim apud eundem. Tum quòd
Legati munus benè dicendi artibus, 10
quæ Oratoris forensis propriæ, maxima ex parte elucescat, tum quód antiquitús eloquentissimus quisque ad Legati administranda provinciã electus. Budæus autem Oratorẽ à Legato 11
differre contendit, eumque hoc nomine appellatum, qui orabundus, hoc est, ut ipse interpretatur, deprecabũdus accesserit. Quod doctissimo Gentili jure displicet. *de leg. l. 1. c. 2.* Repugnat enim auctorum veterum usus, qui

qui indifferenter modó Legatum, modó Oratorem dicunt. Hodierno
12 autem politici, sermonis & sensus usu, Oratorem, non quemvis, sed maximum max morum Regum & Rerumpublicarum Legatum vulgó nuncupamus. Quemadmodum Imperatoris Legatum ad portam, hoc est, ad aulam & palatium Turcicum emissum, κατ' ἐξοχὴν, oratorem tanq̃ propriâ officii & dignitatis appellatione dicimus. Ita & Venetorum Legatum ad Cæsarem, ad Pontificem, & aliorum ad alios eodem nomine legimus: *Guiciar. & Iov. passim. Sylv. in Epist.* qui etsi ipse orationis habendæ munere non perfungatur, sed per alium loquatur, nihilominus tamen Orator dicit, quòd legationis totius caput & πρόσωπον sit. At illud rectè vix fieri posse existimat Albericus *d.lib.c.2.* Quid ita? Numquid centum illi, quos Oratores ex Marone supra adduximus, omnes locuti? Nequaquam. Unus pro omnibus. Omnes tamen dignitatis nomi-

ne Ora-

hæ Oratores insigniuntur. Quid igitur, legationis πρόσωπον, etsi κωφὸν existat, neq; orationē ipse effatu suo exprimat, nonne eadē appellatione gaudeat? Sed tamen non modò nomine ac dignitate, verùm etiam re ipsa Oratorem esse, qui audire Orator expetit, legationi consultius censetur. Qualis, Ferdinando imperante, erat Augerius Busbequius; cuius luculentissimæ Epistolæ, quemadmodum eas appellat, de legationis Turcicæ itinere extant. Interpretes autem, ut maximè cum Tullio accipiamus 13
eos, qui ferunt & referunt mandata, latiore tamen significatu & officio, quàm legatos intelligimus, cùm id nominis obtineat, quicunq; mandata & verba & sententias nostras aliis interpretatur, sine solenni missionis, sine jure legationis. Ille hodiè Oratori ac Legato linguæ interpretandæ gratia apud exteros additur: ita & olim in eodem negotio. Nam Catoni ad

Græcos olim miſſo interpretem adhæſiſſe legimus, cùm Græcorum ſonum id ætatis nondum calleret. Nec ita pridem in Perſicæ legationis comitatu, quæ ſuperiobus annis ad Illuſtriſſimi Principis & Domini noſtri Clementiſſimi Mauritii Landgravii Haſſiæ aulam appulit, interpretem vidimus, qui Illuſtriſſimi Principis reſponſa & Græcè & Italicè reddita, Legato interpretabatur, etſi qui caput Legationis erat Anglus, tùm Anglicè tùm Gallicè tùm Latinè cum Principe Mauritio fari poterat; Interpres tamen moris & honoris ergò adhibebatur. Quod, ut infrà dicã, legationis dignitate & uſu gentiũ receptũ. Miniſter itaque Legati interpres eſt, & tanquam conducta lingua, qui à ſono & verbis Legati totus dependet, nihilq; aliud agit, quám ut colloquentium ſententias κατὰ πόδα, ut Imperator de interpretatione legum inſtituenda, loquitur, *de confirm. ff. §. 21*, reddat,

linguâ

lingua in linguam aliam versa. Gnari
harum rerum Poetæ; qui Mercurium 14
Deorum interpretem appellant, ut,
omnium ille optimus:

Interpres Divum fert horrida dicta per auras.

Mercurium interpretem Deorum
nominat, qui jussa & mandata Deorũ 15
hominib. denunciat; Cúm inter Deos & homines, inter supremos Dominos & subjectos infimos, legationis jus nullum esse possit Nuncius esse potest, & interpres esse inter utrosque potest, ut infra pluribus docebitur. Nullo itaque modo consistere illorũ partitio poterit, qui legationem duplicem faciunt, aliam cœlestem, vel sacrã, aliã humanam: Brun. *de leg. lib. c. 4.* Gentil. *de leg. lib. 1. c. 3.* & cœlestem illã definiunt, quæ à cœlicolis ad mortales missa: cum legationis Jus, quod fas Gentium respicit, inter DEUM, hoc est, summum rerum omnium Monarcham, & terrigenas, hoc est, subjectos & infimos, ut ita loquar Vasallos

LIBER PRIMUS, LEGATI

Cap. I.

Quid Legatus, & quibus nominibus idem.

Summaria

1. A definitione instituenda rerum omnium tractatio, idque Platonis præcepto.
2. Legatus ab aliis nondum recte definitus.
3. Quodnam verum genus Legati.
4. Mandatum aliud privatum, aliud publicum.
5. Legatus, proprio genere Mandatarius.
6. Definitio Legati.
7. Quid nuncius à legato differat.
8. Vergilii locus explicatus.
9. Idem Orator.
10. Orator, cur legatus dicatur.
11. Budæus refellitur.
12. Oratores, qui hodie in hac materia.
13. Interpretes qui sint.
14. Mercurius cur Interpres Deorum dictus Vergilio.
15. Inter Deos & homines propriè nullus Legatus.
16. Nec inter dominos & subjectos.
17. Neque Apostoli, neque Angeli propriè Legati.
18. Quid deputati & Commissarii.

20. Germanis politicis quis sit ein Gesander/quid ein Abgesandter?
21. In Comitiis Imper. qui sint legati, qui deputati aut ablegati?
22. Cræsis Legatus ut appelletur?
23. Caduceatores qui?
24. Apocrisiarii qui?

CUm secundũ Platonis prçceptũ *in Phæd.* quod etiam rectè veteres sensisse Stoicos ex legitimo methodi instituto Tullius *de offic.* testatur omnẽ proficisci rerũ tractationẽ conveniat, Legatũ definire, principio operæ precium fuerit, quod ab aliis qui eandẽ mecum ingressi cõmentandi viã vel prætermissum vel adumbratũ potiùs obscuris quibusdam descriptionum lineamentis animadverti. Quid enim illa nimis remota genera in definitione legati? Legatum esse personam, esse hominem, esse virum, esse eum, esse aliquem, qui alicuius potestatis, magistratusve personam, munusve sustineat. *Varr. lib. 4. de ling. Latin. Tull. Verr. 4. Alberi. de leg. lib. 1. c. Varsev. in Orat. de legat. Brun. de leg. c. 1.* Artis censura, hos ineptos definiendi modos omnes rejicit

jicit. Genus adhibendum proximum, & quidem ex juris terminis petitum, quod totam sui naturam & substantiam speciei suæ cõmunicet. At quodnam illud? Ex legum libris verbum 3
MANDATARII est: quo Legato definiendo non haberi potest genus propinquius, non accommodatius. Species etenim quædam mandati legatio 4
est. Nam uti jus alterum privatum, alterum publicum: ita mandatum alterum privati: alterum publici Juris. Illud mandati nomen in specie retinet; nõ aliter ac adoptio à genere in speciẽ uno eodemq; verbo defluit: Hoc verò peculiari nomine, Legatio appellatur mandatum, quod est de negotio publico, & jure publico, ab aliquo publicę rei potente datum, quod qui suscipit; Legatus appellatur. qui rectè de- 5
finitur mandatarius. publico negotio conficiendo solenniter missus, 6
ab eo, qui potestatem legandi habet. In eo enim Legati forma consistit, quód & solenniter & justè missus, hoc est, ab eo missus, qui jus & potestatem

suæ mittere potest, & quòd publici ergò missus. Eo differt à mandatario juris privati, quòd is à privato ad res privatas administrandas mandatum suscipiat: Differt à Nuncio, tum quod hic sine solennibus, & ut inter amicos fieri assolet, sine pompa & strepitu: tum quòd privatim de rebus privatis veniat: Denique ab illis, qui Legati mittendi jus non habent, venit nullius missu, à se quandoque ipse. Livius illud admodum dilucidè. *Asdrubalem ac Syphacem* [de Carthaginensibus loquitur] *per literas nunciosq;, postremo etiam per Legatos accersunt.* Per literas nunciosq;, ut amici, & collegæ, & monitores privati, sine solennibus; postremo per Legatos, ut magistratus, auctoritate & severitate publica: Observandum idem apud optimũ Poetã in illo versu Æneid. 11.

Nuncius ingenti per regia tecta tumultu
Ecce ruit, magnisque urbem terroribus implet.

Hic, quẽ vides, neminis missu à se ipse irruit. Et eodem libro: alium Turnus emit-

emittit, non legatum, ſed nuncium, quem ita alloquitur:

Nuncius hæc Idmon Phrygio mea dicta tyranno
Haud placitura refer. ——————————;

Nec enim Turnus, etſi alibi Princeps erat, in Latini tamen Regis imperio militans, Legati mittendi poteſtatem habebat, ſed nuncii: Id quod etiã ex ſequẽtibus perſpicuũ eſt, cum non Turni privata, ſed Latini Regis publica auctoritate fuerit Æneæ renunciatum. Sic enim prudentiſſimus Poetarum ſubjicit:

Aeneas acuit Martem & ſe ſuſcitat ira
Oblato gaudens componi fœdere bellum, &c.
Regiqui jubet reſponſa Latino
Certa referre viros & pacis dicere leges.

Non igitur unus ille Idmon à Turno juſſus ire nunciatum: ſed plures á Latino miſſi Legati fuere, de re ejuſmodi, quæ quoad Turnum erat quidem privata, quod ille, ut miles in exercitu Regis Latini primarius, duellũ Æneę obtulerit: quoad verò regem, erat cauſa publica, quòd in illo duello belli finis verteretur, ut victori & Regis

gis

gis filia & regnum dotale cederet. Quem Vergilii locum ab illis, qui de his rebus scripsere, nondum video rectè perpensum & intellectum. Sed & apud eundem *lib. 11.* à moribunda Camilla Acca ad Turnum cum mandato novissimo emittitur, quæ etsi ad Principem ipsa alibi Princeps, in alterius tamen imperio, non ut Princeps; sed ut privata & miles nuncium mittit. At missiones mihi vide ibidem Regis Latini:

Ecce super mœsti magni Diomedis ab urbe
Legati responsa ferunt, &c.

Missi à Rege Latino, non nuncii, sed Legati, missi solenniter, missi justè; ab eo, qui jus mittendi habebat. Sed quid Orator? an nihil à Legato? Hoc
9 quidem sensu nihil, quo Vergilius canit:

Centum oratores augusta ad mœnia Regis
Ire jubet. &c.

Et alibi

Jamque Oratores aderant ex urbe Latina:

Poetam veró illustrat Livius *Multitudo, inquit, ingens pacem poscentium pri-*

mum

mum ſeditioſo clamore conterruit: Deinde vocare ſenatum, referre de legatis ad Cn. Martium mittendis coegit. Acceperunt re-lationem patres. Poſtquam apparuit labare plebis animos miſſique de pace ad Martium oratores, atrox reſponſum retulerunt. Nec veró pacis ſolum, ſed & bellorũ negotiis adhibebantur. *Bellum (inquit Varro) nullum niſi pium putabant geri oportere: ac prius feciales quatuor mittebant, quos oratores vocabant.* Idem nunc ecce, Legati, nunc Oratores appellantur; & ita paſſim apud eundem. Tum quòd Legati munus benè dicendi artibus, 10
quæ Oratoris forenſis propriæ, maxima ex parte eluceſcat, tum quód antiquitús eloquentiſſimus quiſque ad Legati adminiſtrandã provinciã electus. Budæus autem Oratorẽ à Legato 11
differre contendit, eumque hoc nomine appellatum, qui orabundus, hoc eſt, ut ipſe interpretatur, deprecabũdus acceſſerit. Quod doctiſſimo Gentili jure diſplicet. *de leg. l. 1. c. 2*, Repugnat enim auctorum veterum uſus, qui

qui indifferenter modó Legatum, modó Oratorem dicunt. Hodierno
12 autem politici, sermonis & sensus usu, Oratorem, non quemvis, sed maximum maximorum Regum & Rerumpublicarum Legatum vulgó nuncupamus. Quemadmodum Imperatoris Legatum ad portam, hoc est, ad aulam & palatium Turcicum emissum, κατ' ἐξοχὴν, oratorem tanquam propriâ officii & dignitatis appellatione dicimus. Ita & Venetorum Legatum ad Cæsarem, ad Pontificem, & aliorum ad alios eodem nomine legimus: *Guiciar. & Iov. passim. Sylv. in Epist.* qui etsi ipse orationis habendæ munere non perfungatur, sed per alium loquatur, nihilominus tamen Orator dicit, quod legationis totius caput & πρόσωπον sit. At illud rectè vix fieri posse existimat Albericus *d.lib.c.2.* Quid ita? Numquid centum illi, quos Oratores ex Marone supra adduximus, omnes locuti? Nequaquam. Unus pro omnibus. Omnes tamen dignitatis nomine Ora-

ne Ora-

ne Oratores insigniuntur. Quid igitur, legationis πρόσωπον, etsi κωφὸν existat, neq; oratione ipse effatu suo exprimat, nonne eadẽ appellatione gaudeat? Sed tamen non modò nomine ac dignitate, verùm etiam re ipsa Oratorem esse, qui audire Orator expetit, legationi consultius censetur. Qualis, Ferdinando imperante, erat Augerius Busbequius, cuius luculentissimæ Epistolæ, quemadmodum eas appellat, de legationis Turcicæ itinere extant. Interpretes autem, ut maximè cum Tullio accipiamus 13
eos, qui ferunt & referunt mandata, latiore tamen significatu & officio, quàm legatos intelligimus, cùm id nominis obtineat, quicunq; mandata & verba & sententias nostras aliis interpretatur, sine solenni missionis, sine jure legationis. Ille hodiè Oratori ac Legato linguæ interpretandæ gratia apud exteros additur: ita & olim in eodem negotio. Nam Catoni ad

linguâ in linguam aliam versa. Gnari harum rerum Poetæ; qui Mercurium 14
Deorum interpretem appellant, ut omnium ille optimus:

Interpres Divûm fert horrida dicta per auras.

Mercurium interpretem Deorum nominat, qui jussa & mandata Deorũ 15
hominib. denunciat; Cúm inter Deôs & homines, inter supremos Dominos & subjectos infimos, legationis jus nullum esse possit Nuncius esse potest, & interpres esse inter utrosque potest, ut infrà pluribus docebitur. Nullo itaque modo consistere illorũ partitio poterit, qui legationem duplicem faciunt, aliam cœlestem, vel sacrã, aliã humanam: Brun. *de leg. lib. c.* 4. Gentil. *de leg. lib. 1. c. 3.* & cœlestem illã definiunt, quę à cœlicolis ad mortales missa: cum legationis Jus, quod fas Gentium respicit, inter DEUM, hoc est, summum rerum omnium Monarcham, & terrigenas, hoc est, subjectos & infimos, ut ita loquar Vasallos

intelligi nullum queat: Nec illi Legationis jure legati erunt, qui sciscitatum oracula vel Delphos vel Delũ vel Patarã aut aliorsum proficiscebantur.
17 Neque Apostoli, Jure gentium appellandi Legati, quòd in universum terrarum orbem salutem prædicatum emissi. Neque Angeli propriè Legati, cùm hominibus vel miraculosum aliquod puerperium, vel pastoribus natum Messiam, vel Apostolis resuscitatum Christum annunciarint, uti Brunus *d. l.* censuit: Nuncii & interpretes sunt, à potentissimo ad infimos & subjectissimos missi, ut voluntatem, gratiã & mandata divina referrent: Quod infrà explanabitur clariùs. At quorsũ
18 Deputatos, ut vulgò appellant, referes? Ad Legatorum classem? Ad Jus Gentium? Minimè gentium. At negotio publico conficiendo multoties mittuntur: Commissarii, qui appellãtur, publicę rei gratia missi, Sed non illico legati. Quid verò defuit? Non

solen-

solenniter missi sunt: neque missi sunt ab eo, qui jus mittendi eò, quò missi sunt, habet. Germanorum politici, cùm intellexerint, esse differentiam inter Legatos & Ablegatos sive Sele- 19
ctos & Deputatos, Legatos proprié appellant, die Gesandten: Ablegatos & Selectos, Abgesandten: à Latinis vestigiis ducto exemplo, quòd animadversum apud auctores, aliud esse legare aliquem, aliud ablegare: hoc potestatis publicæ, de negotiis publicis: illud mandati privati: Idq; perspicuum ex insigni Tullii loco *lib.3.de legib.* qui his verbis scripsit: *Iam illud apertum profecto est, nihil esse turpius, quàm quemquam legari nisi Reipubl. causa: Et paulo post: Deinde cum esset citò ablegatus, tanquam ex duodecim tabulis insignis ad deformitatem puer.* Eandem differentiam agnoscit Gentilis *libr. 1. de leg. cap. 2.* & eò adducit illum locum *Liv. 36. Rex amore captus virginis cum patrem primo ablegando deinde*

intelligi nullum queat: Nec illi Legationis jure legati erunt, qui sciscitatum oracula vel Delphos vel Delũ vel Patarã aut aliorsum proficiscebantur.
17 tur. Neque Apostoli, Jure gentium appellandi Legati, quòd in universum terrarum orbem salutem prædicatum emissi. Neque Angeli propriè Legati, cùm hominibus vel miraculosum aliquod puerperium, vel pastoribus natum Messiam, vel Apostolis resuscitatum Christum annunciarint, uti Brunus *d.l.* censuit: Nuncii & interpretes sunt, à potentissimo ad infimos & subjectissimos missi, ut voluntatem, gratiã & mandata divina referrent: Quod infrà explanabitur clariùs. At quorsũ
18 Deputatos, ut vulgò appellant, referes? Ad Legatorum classem? Ad Jus Gentium? Minimè gentium. A negotio publico conficiendo multoties mittuntur: Commissarii, qui appellãtur, publicę rei gratia missi, Sed non illico legati. Quid verò defuit? Non

solen-

solenniter missi sunt: neque missi sunt ab eo, qui jus mittendi eò, quò missi sunt, habet. Germanorum politici, cùm intellexerint, esse differentiam inter Legatos & Ablegatos sive Selectos & Deputatos, Legatos proprié appellant, die Gesandten: Ablegatos & Selectos, Abgesandten: à Latinis vestigiis ducto exemplo, quòd animadversum apud auctores, aliud esse legare aliquem, aliud ablegare: hoc potestatis publicæ, de negotiis publicis: illud mandati privati: Idq; perspicuum ex insigni Tullii loco *lib. 3. de legib.* qui his verbis scripsit: *Iam illud apertum profectò est, nihil esse turpius, quàm quemquam legari nisi Reipubl. causâ: Et paulò post: Deinde cum esset citò ablegatus, tanquam ex duodecim tabulis insignis ad deformitatem puer.* Eandem differentiam agnoscit Gentilis *libr. 1. de leg. cap. 2.* & eò adducit illum locum *Liv. 36. Rex amore captus virginis cum, patrem primo ablegando deinde* 19

cyram rogando fatigasset. Ubi etiam in regis negotiis, quæ privatim suscipiuntur, non legandi, sed ablegandi verbum proprietatem ostendit. Idem verò à metatoribus imperialibus in Comitiis observatũ in designationibus hospitiorum vidi, cum Legato Hispaniarum Regis inscriptus in fo-
20 tibus titulus esset: Königlicher Würde auß Spanien Gesandten/ aliis verò Imperii Principibus; Fürstliche/Churfürstliche Abgesandten. Quandoquidem omnium Principum & Statuum in Imperialibus comitiis, non ut legati sunt,
21 sed Deputati & Selecti, quos passim Nuncios appellat Aurea Bulla *tit. 1. & 2.* Exterorum autem Regum & Principum ac Rerumpublicarum, quę Imperatoris & Imperii non agnoscunt subjectionem, revera legati ibidem habentur, si modò missi solenniter ab iis, qui mittendi jus habent. Græcis nunc κήρυκας, nunc ἀγγέλους, nunc πρεσβύτας appellatos constat. Κήρυκα vertunt

tunt vulgò Præconem, quem alii Caduceatorem. At κήρυξ non solùm 22 belli, sed & pacis negotiis adhibitus, contrá, quàm quibusdam videtur. Ita enim Horodotus *lib. 3.* εἰς πέμψας Καμβύσης Αἴγυπτον κήρυκα, αἴτεε Ἄμασιν θυγατέρα. *Misit Cambyses in Ægyptum Legatum suum petitum Amasis Regis filiam in uxorem.* Πρεσβύτας veró à senili tùm prudentia, tùm auctoritate nominarunt, quæ in legato legendo potissimum intuenda. Caduceatores Festus interpretatur legatos pacem petentes, qui, si Plinio credimus *lib. 29.* 23 *cap. 3.* non Romanorum ritu, sed exterarum gentium missi. Sed & A- 24 pocrisiarios, vulgò huc referunt. Brun. *d. lib. c. 4.* Quid id nominis? ἀπὸ τοῦ ἀποκρίνεσθαι à respondendo dicti, quod in consiliis & Synodis nomine Pontificum, & Episcoporum sententiam dicerent, ut perspicuũ est *ex c. convenientib. 1. q. 7. & ex c. significasti de Elect.*

verum illi responsores quidem, ut Lancellotus loquitur *in not. ad d. c. signif.* habendi, Legatis autem nequaquam aggregandi.

CAPUT II.

Quot Legatorum genera.

SUMMARIA

1. Duo Imperiorum tempora.
2. Negotia omnia Reipub. duplicia.
3. Duplex Legatus.
4. Togatæ legationes.
5. Negotii verbum quale hic?
6. Legatus honoris ergò.
7. Officii gratiâ Legationes quę?
8. Honoris & officii gratiâ differunt?
9. Provinciales legationes quæ.
10. Hispanię Rex officii gratiâ cogitur pręstò esse per legatum Pontifici.
11. Officiosi legati, non sunt propriè legati, neque provinciales.
12. Legatus nihil coactè facit.
13. Officii gratia quę fiunt, possunt exigi.
14. Contemptio inest officiorum omissioni.
15. Imperia omnia aut in principatu, aut Repub.
16. Legati distinctio ex causa efficiente.
17. Temporarios legatos quos vulgò dicant.
18. Quos Residentes.
19. Residentes propriè non legati.

20. Nemo

20. Nemo in alterius provincia diutius reſidere poteſt.
21. Reſidentes reſident non ex jure gentium, ſed ex pacto ſingulari partium.
22. Quos agentes hodie appellent.
23. Rejecta illorum diviſio, qui legatum alium divinum, alium humanum faciunt.
24. Nuncii poſſunt cogere, non legati..
25. Legatus nihil juris habet in eum, cui mittitur.
26. Libera legatio, an propriè?
27. Liber legatus, ſimilis procuratori in rem ſuam.
28. Libera cur dicta.
29. Cujacius contra Hotm. & Alber. defenditur.
30. Petrus Ramus ſub libera legatione ingreſſus Germaniam.
31. Propriè legati qui ſint liberi.
32. Quando illi mittantur.
33. Caroli Burgundi mandata libera.
34. Legatorum ad exercitus Rom. libera.
35. Liberis opponuntur Formularii.
36. Legati pontificii à latere, quales, & legati nati, legati miſſi.
37. Illi conferuntur conſulibus priſcis, ſi cardinales.
38. Pręſidibus, ſi alii. Eorum jurisdictio.
39. Nuncii Pontificii quatenus in Gallia admittantur.
40. Legatus proconſulis, de quo legum titulus, non huius loci eſt.
41. Neque ille, quem legatum Cęſaris appellavere.

CÆterùm, cùm duo Imperiorum
1 tempora sint, *Iustin: proœm. inst.* alterum pacis, alterum bellorũ: omnia, quęcunque in Reipublicę cardine vertuntur negotia, secundum bina illa tempora dividi commodè possunt; ut alia ad pacis; alia ad belli munia referantur. Negotiorum autẽ illa
2 diversitas duo nobis Legatorũ ex objęcto genera parit. Unum eorũ, qui togę
3 negotia, alterũ, qui Martis conficiũnt. Illi Legatorum nomen & titulum in specie reservant, ac omnibus illis muniis, quæ togæ temporibus accidere possunt, adhibentur: Hi, belli tùm indicundi, tùm ictis fœderibus finiendi, tùm rei armis ablatæ repetundæ gratiâ exibant, Fecialesque speciali
4 appellatione nuncupabantur. Togatæ missiones de rebus esse plurimis possunt, quæ tamen ad hęc duo summa genera revocari posse videntur: ut sint aut negotii aut honoris gratiâ susce-

ptæ

ptæ. Negotii verbum civile est, & complectitur illas omnes, quæ humanæ societatis spatiis actiones continētur *Pac: in Auth. habita c. ne fil. pro pat.* Hîc verò strictiore sensu pro tractationib' illis omnibus, quas publicæ rei ergò Legati suorū nomine perficiunt. Ut cùm avitæ amicitiæ inter Principes & regna renovantur: cùm novæ affinitates & Nuptiæ inter Reges & Imperia cōciliantur: cùm societates & fraternæ successiones in mutuas hæreditates instituuntur: cùm auxilia & suppetiæ adversus potentiorum aliquem petū- 5
tur: cùm finium & tuendorum & propagandorum rationes ineuntur: cùm quæ ad annonam Reipublicæ comparandam, ad caritatem specierum tollendam, denique de rebus omnibus ad utilitatem communem tendentibus deliberationes & consilia habentur. Honoris gratiâ legationes suscipiuntur, quæ honorificam tantùm 6

præ-

præsentiam, & officium exhibent il-
li, ad quem mittuntur. Ut cùm gratu-
latum de victoriis, de novis nuptiis,
de novis conjugum puerperiis, deq;
aliis fortunæ melioris eventibus mit-
tuntur.

Antiquitus hæc legationis ratio fre-
quentata oppidò fuit, quæ etiam in-
ter reconciliatos hostes agitata. Cos-
rhoem gratulatoriam legationem ad
Justinianum misisse, de victoria Afri-
cana Procopius *l. 1. de bel. Pers.* téstatũ
reliquit. Samnitibus superatis, Romã
miserunt honoris gratia Carthaginẽ-
ses, qui de belli successu victoribus
gratularentur. Superiorum annorum
memoria Constantinopolim excurris-
se omnium ferrè principum potenti-
orum legationes cognovimus, cùm
circùmcisionis solennitas, in hoc, qui
nunc tyrannide orientali potitur, ce-
7 lebraretur. Appellant alii has legatio-
nes officiosas, quòd officii gratiâ fi-
ant. At aliud officii videtur esse, aliud
hono-

honoris. Hoc ſpontaneum eſt,& me-
ræ, ut loquuntur in Schola, voluntatis:
illud voluntatis coactæ; Hoc præter 8
nudam declarationem amicitiæ & be-
nignæ mentis, nihil in ſe habet, quòd
devincire mittentem aliquo jure poſ-
ſit: hoc verò habet, quod officii cauſa
fit, eum in ſeſe nexum, ut, ſi omitta-
tur, exigi & flagitari jure poſſit. Offi-
cii itaque gratia provinciales legatio-
nes præſtò erant Romanorum Princi-
pibus, cùm illi haberēt, vel quod gau-
derent; vel quòd dolerēt. Qua diſtin-
ctione capiendus ille locus Taciti *l.15.*
Ann. Mittuntur officii ergò, qui gratulari,
dolere, atq; id generis reliqua peragere debēt
Illumq; gratulandi per legatos modū
innuit Juriſconſultus *l. 35. ff. Ex quib.*
cauſ. maj. Reipublicæ cauſa abſunt hi quoq;,
qui miſſi ſunt ad gratulandum principi. Ple-
ni omnes annales ac hiſtoriæ eiuſmo-
di officiorum; Ita conſolatū miſſi Ger-
manicum morte Auguſti mœſtum:
Tacit. lib. 1. Annal. Et Illienſiū ad Imp.
Tiberis

Tiberium eadẽ de re ſuſcepta miſſio, quæ quòd ſerior & poſt feſtum, ut dicitur, adventaret, irriſa; *Sueton: in Tiber.* Utraque legationis ſpecies & honoris & officii ergò hodierno more & amore receptiſſima. Honoris ergò ad Regem Angliæ & Scotię Jacobum VI. inaugurandum hoc menſe Julio, undiquaque legationes ampliſſimæ à Regibus & Principibus emittũtur: Quis veró eas legationes officii ergò ad Imperatorem, ac Pontificem, quę quotidié ferè proficiſcuntur, non videt? At illud eſt, quod Guicciardinus
10 ſcribit: *Pontificem indignatum Regi Catholico, quod ſibi recens creato non pro more miſiſſet, pedis exoſculandi gratia legationem.* Illud enim officii ut qui Pontificis beneficiarius ſit, exhibere Rex Siciliæ & Neapolis tenetur: quemadmodum officii gratia gratulari tenentur ſuo Domino potentes etiam Vaſalli: quibus illud dici poteſt: *Gaudete cũ gaudentibus, dolete cum dolentibus,* At horum

rum

rum legationes propria legationis definitione non capiuntur. Ut neque illa provincialium, de quibus Legum 11
tituli, *ff. & eod. de legat.* quæ hoc nostri Legati titulo non veniunt, qui jure Gentium emissus, illum adit, quẽ officii & alicuius juris causa adisse non teneretur: cui, si emaneat, succensere nemo superior queat: sed qui à libero missus, libero ore & manu omnia peragit, sui, etiã absens, Principis & Reip. potestati subjectus, non ejus, in cuius aula & urbe legationẽ administrat, nisi aliquo reatu dignitatẽ sui muneris, amittat, seq; ipse foro, in quo delinquit, subjectum faciat: ut infrà docebitur. At officii ergò qui mittitur, si vel seriùs, quàm oporteat, ut 12
olim Byzantii, à Prusia ob id increpationem passi, *Polyb. lib.4* præteriti officii offensam jure subeunt; officii enim, ut Juris-consultus ait nihil debet esse prius. Neque 14
quis-

quiſquam contemni ſe patiatur. *l. 19. ff. de offic. præſid.* Contemptio autem omni officiorum omiſſioni & neglectioni ineſſe videtur. Quod idẽ mecũ ſenſiſſe eruditiſſimũ Gentilẽ contra alios animadverti: *de leg. lib. 1. c. 7.* Sed hæc de diſtinctione Legatorũ, quæ ex objecta materia, quã tractãt, petita eſt, ſufficiant: Aliã ex efficiẽte cauſa ſumere poſſis, ut aliũ Principis: aliũ Reipub. Legatũ dicas. Hæc enim omniũ Imperi-

15 orũ bipartitio, nõ eſt, ut nonnullis videtur, inepta. *Machiavell. lib. 1. de diſcurſ. cap. 1.* Principatum autem in hac Politica diſtinctione intelligimus, gubernandi modum monarchicum, quò Cæſar, quò Reges, quò Archiduces, Duces, & omnes, qui Principis titulo dignitate ac jure gaudent referuntur. Rempublicam civitatum ſtatum dicimus, quæ aut democratica aut ariſtocratica ratione regnant.

16 Legatus itaq; omnis aut Principis aut Reipub. eſt. Principes autem & Reſpub.

Respub. ut multum inter se differunt, ordine, dignitate & honore: ita & Legati singulorum. Legationis autem jure nihil differunt: perinde enim Legati Reipub. habentur Legati, ac Principum. Vulgò distingunt Legatos hoc modo, ut alios Temporarios, alios Re- 17
sidentes appellent. Temporarios illos, qui ad tempus aliquod emittuntur, non quidem certis aut mensibus aut annis, sed expediti negotii termino definitum: ut si intra spatium semestre, aut intra annum aut intra biennium aut etiam ulterius; res illæ, quarum gratia missio facta, exactæ fue- 18
rint, illicò reditio fiat. Residentes qui ex anno in annos, ex lustro in lustra, donec nulla fiat revocatio, resider, nō ad unius expediti negotij tempus, sed ad voluntatē mittentis, ad omniū rerū, quę in alieno Principatu & Repub. accidunt, curiositatem. Verùm hos legatorum in classe propria censere 19
non possumus, cùm non tam negotii

quàm ut vocāt, relationis, gratia missi, neque legati potiùs, quàm speculatores, neque legationis Jure, sed ex pacto singulari utriusque partis missi, variis de causis, ut sint nonnunquam fœderis inter potentes, tanquam obsides. Quo genere habeo, Residentes, illos Galliæ & Angliæ Regū ad portā Turcicam. Nec aliter ad se missos Tyrannus Orientalis suscipit, qui non tam arcana imperii Turcici explorāt, quàm Reipublicæ Christianæ prodūt, ut asserit earum rerum experientia instructissimus Laz. Sorant. *in Ottom.* Aut majoris fiduciç ergò, utrinque collocātur. Ita Regis Galliæ Residentem in Dania conspexi virum natu admodum grandem, qui plurimos annos ibidem degerat, lare & penatibus Haffniæ fixis. Aut offici: ergò, potentioris aulam sequuntur: uti Ducum Italiç Residentes & aliorum in aula Imperatoria visuntur. Illud veró cum iure legationis fieri nequeat, ut quispiā diutius

diutius in alterius provincia resideat, *quemadmodum Honor. & Arcad. ad Anthemium præfect. præt. rescripserunt. l. 4. C. de commerc. & mercat.* ex pacto singulari missos esse Residentes oportet, cujus gratia resideant & in alterius provincia quasi Legati vivant. Hodiè agentes rectiùs vocamus; quales Regis Galliæ in regno Angliæ, & alibi aliorum. Quorũ hoc munus præcipuum, ut si quid eveniat, quod illorum, à quibus missi sunt, intersit, tùm ad suos referant, tùm pro suis intercedendo agant. At illi longè diversi, ne quis fortè eos unius generis existimet, ab illis, de quibus *in C. titulus de Agentib. in reb.* Sed & illorum divisionem priore capite rejeci, qui Legatum alium divinum, alium humanum faciunt, cùm inter Deum & homines non legati propriè, sed nuncii & interpretes commeent, qui mortalibus voluntatẽ & mandata divina, nullo modo defugienda denunciant; Qui, quod Lega-

tus nequit, cogunt, & imperant, compelſunt & jubent: Principum nuncii quod faciunt, qui ad ſubjectos able-
15 gantur. Legatus verò nihil juris adverſus illum habet, cui mittitur, non imperat, ſed rogat, ſuadet; aut ſi res hoſtica eſt, minatur, bellum indicit, res injuria ablatas, jure repoſcit; Id quod liberum eſt audienti facere, vel
16 omittere. Sed neque illa, quamliberam dicunt *d. 14. ff. de legat.* propriè legatio eſt, ſed quaſi quædam legatio, cùm ſine mandato & onere publici negotii ſit, honorandæ ſaltem perſonę ergò, quæ mittitur, inſtituta, vel commendandi privati, quod quis in alterius provincia conficiendum habet. negotioli vel etiam voti ſolvendi cauſa. Cicer. *ad Att. 2. 3.* Hotom. *Ob-*
17 *ſerv. lib. 6. c. 8.* Quem Legatum Gentilis ſimilem dicit Procuratori illi, qui dicitur in rem ſuam: qui nihil omninò cum Legato noſtro commune habet, præter commendationem ad ma-

jorem

jorem securitatem & ad honorificentiorem conditionem inter exteros degendi. Atqui ob eam causam etjam illis qui ita emissi erant, solebant antiquitus lictores attribui, ab iis qui provinciis præerant, ut majorem auctoritatem haberent, Tull. *Epist. fam.* *12.* Libera ob id dicta, quod ab omnibus publicis negotiis esset immunis & vacua oneris, liberata Legationis propriè dictæ & molestiis & curis. Ideoq; neq; absentiæ, quæ reip. causæ fiebat, immunitatem habebat *d. l. 14. ff. de leg.* 28
Cujacius opinatur liberam dictam *lib. 9. obs. c. 29.* quòd nullo sit finita tempore, sed redire & abire, ei, qui eã impetraverit, quandocunque liceat, modò libeat; reprehẽsus ob id ab Hotom. *obs. lib. 9. c 4.* & Alberico, qui legem Ciceronis adducit. quæ contrarium statuere videtur, ac ostendere præfixum spacium annuum fuisse legationibus liberis Tull. *3. de legib.* Sed & postea Lege Julia quinquenniũ in- 29

dultum eſt, cum ſub prætextu illo liberæ legationis abuſus plurimus fieret. At nihil hoc contra Cujacium, qui liberam legationem intuetur, ut primùm omnium fuerat ab initio ſui, non ut poſtea facta, cùm illius abſentiæ & miſſionis abuſus animadverteretur. Solent enim prima rebus impoſita & officiis nomina retineri, ut maximè poſtea plurimum ex priore ſua natura immutentur. Hac quaſi legatione miſſum olim Scipionem legimus. *Plutarch. in vita Grach.* & ipſum noſtrum Tullium *Philip. I.* qui ſibi eandem ſub Attici perſona ſecum colloquentis ad conſcribendas eas, quas animo agitabat, hiſtorias iterū permitti poſtulat, ut earum ſtudiū neq; opera occupata neq; impedito animo ſuſci-
30 pere poſſit. *de legib l. I.* Hac v. ſub ſpecie honorificè ingreſſus Germaniā eſt Pet. Ramus, revocatæ veteris eloquentiæ & Philoſophiæ princeps *Nic. Nancell. in eius vit. & Banoſ.* qui peregrinatio-

nem

nem eam, comes itinerum & Achates, descripsit, ac quàm honorificè ubicunq; urbiũ & nationum liber legatus habitus fuerit gloriosè ibidẽ prædicavit. Sed de libera illa, quod dictum est, sufficiat. Dicuntur verò, etiam qui propriè Legati sunt, alii Liberi, qui liberâ standi & agendi, nulla certa præscripta formula, potestatẽ habẽt, agendi inquã quodcunq; è re illius causę, q̃ demãdata est, videbitur. Ita olim missi Phaneas & Democles ab Ætolis ad Romanos: Ut quod judicarent è re futurum publica Ætolorum, id bona fide agerent. *Halycarn. lib.2.* Quod cum fieri potissimũ solet, cùm res intricata & ancipitis consilii, ac propemodum deposita & desperata, cui certus dari modus & medela nequit. Ita Carolum Burgundiæ Principem in Cominei *Comment. lib.1* legimus nonnunquã Legatis suis libera mandata dedisse, tradita charta vacua, subscripto solũ Caroli Ducis nomine, ut quodcunque 11 32

33 quæ in illa legatione apud Ludovicū Regem Galliæ usu veniret, quòd è re videretur esse, ageretur. Qui legandi modus etiam hodie non est infrequens; quemadmodum & olim apud
34 Quirites, qui decem suis Legatis ad exercitum missis libera mandata more majorum dare soliti fuerunt cuius rei Livius testis, & alii. His opponuntur illi, qui finita & certa mandata tanquam scopos & metas præfixas an-
35 te oculos habent, quos Formularios appellant, à forma certa & instructione, ut vulgò nominant, cuius intra limites totius legationis cardo vertitur, quos ultra progredi formulario Legato religio erit, ut infrà ostendetur. Quod verò ad illos artinet, qui jure Pontificio vocantur Legati à latere,
36 Legati nati, Legati missi. *c. 1. de offic. leg. in Sext.* illi huc non pertinent: hi enim fiduciariam & vicariam pro Pontifice suo operam præbent; & omnem cùm dignitatem, túm officium, partesq;

çesque sui muneris non ex jure Legati nostri, sed ex pontificia pragmatica, ut loquuntur, habent, illorumque omnis potestas in commissis provinciis non ex jure Gentium, ut nostri, sed ex diplomate Pontificio recipit legem, quæ nunc maior nunc minor; *Tolos. syntagm l.15.c.4.* Id autē genus Legatos volunt æquiparari proconsulibus si Cardinales sint, ut plerunque: Præsidibus Provinciarum, si sine galero pur- 37
pureo. *Boer. de auct. mag. consf.* Hi jurisdi- 38
ctionem suam non nisi in Archiepiscopatibus & insignioribus locis exercent. *c. statutum de Rescrip. Sext.* In Gallia, illi non admittuntur in præjudiciū juris regii: *ut est in Arrestis Gall. videre.* Possunt tamen illi etiam ad functionem Legati nostri adhiberi & verè Legati fieri, si solenniter & justè mittantur. An verò Pontifex mittere pos- 39
sit, ut Pontifex & Ecclesiastica persona, capite sequenti videbimus. Sed neque huius loci ille Imperatoris

est.

est, qui nominatur *l. 21. ff. de Accurs* sive Cæsaris *ut l. 20. ff. de offic. præs.* legatus, qui magistratus erat, unde etiam & præses, & corrector provinciæ *d. l. 20. & 12.* & proprætor dictus *Cass. lib. 53. hist. Rom.* habebatq; Officium precarium, indutus non modò militari habitu, sed etiam gladio cinctus, ita ut etiã militis plectendi jure frueretur. *Cass. d. loc.* Neq; ille quẽ Proconsulis legatum dixerunt *ff. de offic. procons. & leg. tit. 16. lib. 1. & C. eod.* Nam & ille iurisdictionem non modò (quæ an propria ipsi fuerat nec ne, plurimum contentionis JCtorũ scholis peperit, & quasi crucem aliquam ingeniis fixit, *Hotm. lib. 7. ob. erv. c. 4. Cuiac. 7. observ. 21.* verum etiam imperium exercuit. *l. 13. & seq. de off. procons. Hotm. d. loc.* Sed & illud an fiduciarium fuerit nec ne, in eandem disputationis serram incidit. At mihi Cassius videtur casses expedire tã intricatæ rei posse. Quid verò ille? Mutatam rationem huius procon-

consularis administrationis esse docet, tum temporis, quando Octaviani Cæsaris imperio ipse reip. status mutaretur. Etsi enim (inquit) lictores proconsulibus, quot in urbe permissum erat legibus habere, etiam foris concederentur. etsi iidem imperii insignia statim atq; extra pomærium essent egressi, assumerent, & usque ad reditum in urbē conservarent: tamen neq; militari habitu, neq; gladio uti poterant. Sed ne longius extra απία evagemur, ad nostrum redimus, qui nullum alium quàm viatorium gladium gerit, expers, quà legatus, omnis Jurisdictionis, expers imperii; ita, ut ne in familiam quidem & comitatum aliter, quàm familiæ disciplina & correctio permittat. animadvertere possit. *l. 5. §. 3. l. 6. ad l. Aquil. l. 5. ff. de Sicar.*

CAPUT III.

Quis mittere possit Legatum?

Sun-

SUMMARIA.

1. Publicorum negotiorum administratio non est in privata manu.
2. Legatorum missiones concessæ duntaxat illis, qui cum magistratu sunt.
3. Sed non omnibus magistratibus,
4. Majoribus duntaxat, & qui illi,
5. Respub. liberæ quæ.
6. Nemini subjectorum jus mittendi legatum.
7. Provinciales legati, propriè non sunt legati.
8. Qui sub veteri Romanorum Imperio legatum potuerint mittere.
9. Theodosius noluit æmulo suo legationis jus concedere.
10. An Principes Germaniæ habeāt jus legationis.
11. Germaniç Principes liberi, prę omnibus aliorum regnorum principibus.
12. Repræsentant quisque in principatu Imperatorem.
13. Princips titulo quid comprehensum.
14. Principes Germaniæ legationis jus habent.
15. Carolus V. Imper. Germaniæ Principes æquiparavit regibus.
16. Regalia ferè omnia habent, quæ Reges.
17. Plus possuāt in principatibus suis, quàm Rex Poloniæ in regno.
18. Imperatoris solius de totius Imperii rebus mittere.
19. Electoralis legatio ad Polonum qualis fuerit.
20. Bellum Vngaricum non est res imperii per se.
21. Principes inconsulto Imperatore de rebus imperii ad exteros non possunt mittere.
22. Principes Galliç non habent regalia.

23 Pala-

23. Palatinorum in Polonia quę ratio.
24. Daniæ Rex solus mittere de regni sui negotiis potest.
25. Danici Episcopi damnati perduellionis, quòd jus legationis attrectâssent.
26. In Germania qui præter Principes possint mittere.
27. Provincialibus in conventibus deputati, non legati.
28. In Conventibus Imperii itidem.
29. Exterorum verò legati ibidem.
30. Ecclesiastici, quatenus Clerici, non mittunt.
31. Quatenus verò Principes mittunt.
32. Olim, cùm Pontificatus merum sacerdotium, neque pontifex jus legationis habuit.
33. Aaron in veteri fœdere non misit, sed Moses & Josua.
34. Aaroni thuribulum commissum, non caduceũ.
35. At nunc Baculus Aaronis & gladius Nimrodi una manu reguntur.
36. In Reformatis Ecclesiis Superintendentes & Episcopi jus legationis non habent.
37. An fœmina mittat.
38. Regulariter ea non mittit.
39. Moribus Gynecocratię mittit.
40. Non possunt mittere Reginæ, regum conjuges.
41. Etsi consultationibus publicis adhibeantur.
42. Etiam nuptę possunt, sed quę?
43. Isabella, Castalonum Regina, quibus legibus nupserit Ferdinando Arragoni.
44. Maria, Rex Ungariæ.
45. Maria Anglica nupta Philippo Hispanorũm Regi.
46. Viri Reginarum, quę majestatis jura sibi in dote constituta reservant, instar privatorum.

47. An pupilli Legatum mittunt?
48. Veniam ętatis consecuti mittunt.
49. Electorum liberi primogeniti ex privilegio aureæ bullę citiùs administrationi admoventur.
50. Pro Impuberibus tutores etiam mittunt.
51. Senatus Regni, tempore interregni.
52. Sede vacante, Cardinales.
53. Liberæ civitates jus Legati habent.
54. Liberis verò subjectæ non habent.
55. Neque Academiæ privilegiatæ.
56. Nec Collegia & societates Hanseaticæ.
57. Ordines possunt mittere, quorum magister Princeps Imperii.
58. Non idem in aliis Ordinibus.
59. Neque Rebelles jus legationis habent.
60. In rebelles perpetua auctoritas Domini.
61. Quod tenuit olim Dionysius adversus Syracusanos.
62. Contra Belgas tenuit itidem Hispanus.
63. Agrestium feciales potuere comprehendi.
64. Non proprie Sleidanus loquitur, quando Rebellium Colonorum legatos appellat, & Principum ad eosdem.
65. Legatio ad Antonium à Senatu facta, Ciceroni rectè appellatur Denunciatio.
66. Spartaci gladiatoris legationem non agnoscere voluere Romani.
67. In Agraria seditione, legatus missus ad Senatum, in carcerem conjectus.
68. Rebellibus & seditiosis, ut maximè fide salvi conductus veniant, legationis securitas jure Gentium non debetur.
69. Ambosiacæ conjurationis exemplum defenditur.

70. Multa

70. Multa ob salutem Reipublicę facienda, quæ ob privatam rem non toleranda.
71. Rebelles non sunt in legitimo hostium numero, neque cum illis Gentium jus est.
72. Tacfarinas rebellis Tiberio, cuius legatio non accepta jure Gentium.
73. Cum latronibus, prædonibus jura belli nulla.
74. A quibus, si missi veniant, jure Gentium non sunt tuti!
75. Latronibus servati pacta non debent.
76. Hotomanus ab Alberico jure reprehensus.
77. Cæsaris insignis locus rectè explicatus.
78. Rudolphus I. prædonum jussu ad se missos transigendi ergó, trucidavit.
79. Pyratæ & grassatores eodem numero, quos hodie Freybeitter appellant.
80. Proscripti & banniti, omnia jura & privilegia amittunt.
81. Jus legationis non retinent, in imperio ex quo proscripti.
82. Apud exteros retinent.
83. An idem in Excommunicatis?
84. Venetorum legationes eam ob causam rejectæ.
85. Concilii sententia de hæreticorum legatis non recipiendis.
86. Refutatur.
87. Religio non prohibet jus legationis,
88. Exempla ejus rei vetera & nova,
89. Moschovitę habentur à Latina ecclesia schismatici & heretici.
90. Pontifex non rectè contra Regis Galliç Turcicam legationem se opposuit.
91. Pacis jura diversitate religionis non tolluntur.
92. Legationis jura inter protestãtes & Catholicos.

93. Ineptiæ

EX definitionis luce jam anteà perspicuum est, publico negotio expediendo Legatum mitti: publicarum autem rerum clavus non est
1 in ullius privati manu, sed uti clava in pugno Herculis, ita hic in administratione positus eorum, qui cum magistratu sunt. Secus si fiat, sacrilegii instar habebitur. Legatorum ergo missi-
2 ones concessæ duntaxat illis, qui Imperiorum potestatem habent. Nolim autem magistratus omnes intelligas, qui hoc nomine veniunt, ut & minoribus tributum hoc Jus arbitreris, qui in Rom. Rep. constituti, veluti prætores fuerunt, prefecti urbi, prætorio, præsides & alii: Summum magistratum puta, qui publicam imperandi prohibendique potestatem habet.

Bod.

Bodi. lib. 1. de rep. c. 8. Steph. de iurisd. 2. lib. 1. c. 1. qui nemini ex sese, non ex alterius nutu & potestate dependet, qui nulli alii subiectus, nullum habet superiorem, qui imperare illud possit. Eiusmodi sunt, quos principia nomine [quem, quod caput & [illegible] reliquorum magistratuum, Bald. in 1. an. de pac. iur. firm. magistratum [illegible] vulgo [illegible] Herg, [illegible] de qua te vide nostrã Remp. diss. 3. th. 7. generatim cõplexus sum: Imperatores, Reges. &c. & Respub. quæ neminem secundum Deum superiorem Dominũ agnoscunt, quæ liberæ sunt & nemini fidelitatis sacramento devinctæ. A Re- [illegible] suam [illegible] cognoscere [illegible] hoc [illegible] soli [illegible] neque ulli civitati, subiectæ [illegible] populo [illegible] armis devicto & in provinciam redacto concessarum neq; ulli inferiorum magistratuũ indulgetur. Idem est Achæorum Reip. animadvertere licet. At quid [illegible] Eam Lacedæmoniorum [illegible]

gissent, sibique eos subiecissent, *ipsi* [illegible] legationis iisdem denegarunt. Quod cum Appius, qui arbiter constitutus erat, autoritate S. P. Q. R. restituere illis vellet, summa contentione reclamarunt Achaei, legationis mittendae ius ad Lacedaemonios non redire posse, quorum domini superiores [illegible] essent, sed suum nunc illud esse.
7 At nonne ex provinciis Legationes in concilium ferme quotidie [illegible] *lib. 5 lib. [illegible] de legat.* Propriè Legati illi non erant, quia superiores [illegible] tamen non [illegible] compellerentur. Soli autem illi Reges & populi,
8 *Roma* praedominante, legationem mittere poterant, qui populum *Romanum* non agnoscebant. *l. [illegible] ff. de captiv.* Quales erant Persae & Parthi, Mithridates, Carthaginenses & similes. *lib. 4 C. de commerc.* Quod populi Romani ius ad Imperatorem derivatum omne postea est, cum ei, & in eum, omnis potestas translata esset. *l. 1. ff. de constit. princip.* Theodosius eam

ob causam Iohanni suo æmulo, qui contra ipsum Regis nomen in Occidente usurparat, cum Regnum concederet nullus, neque legationis mittendi licentiam permisit. Cumq; 10
alter nihilominus mitteret, missos Imperator cepit, captosq; cognita causa legationis pœnis affecit. Quod autem de Principibus Germaniæ necesse dicemus, quos ipsi præscriptorum & præcedum antiquitatem, locum & inter successiue Dd. scribunt: Henning. [illegible] Weseinbecius [illegible] n.2. Heig. [illegible] & seq. Cum ii superiorem Imperatorē habeant & agnoscant, cui sacramento fidelitatis omnes devincti viuent, hac ratione ius legationis non habere. At longè aliā rationē Principū Germaniæ esse, qui liberrimi Principes, quamvis minū aliorū, qui liberiores, Imperiis & Regnis habentur, nemini incognitum est. Germaniæ constitutio hoc fert, ut quisq; Principū in suo principatu idē possit, quod Imperator in toto, & unus

gessent, sibique eos subiecissent, *teste Pausania*, ius legationis iisdem denegarunt. Quod cum Appius, qui arbiter constitutus erat, autoritate S. P. Q. R. reddere illis vellet, summa contentione reclamarunt Achæi, legationis mittendæ ius ad Lacedæmonios non redire posse, quorum domini superiores ipsi facti essent, sed suum nunc illud esse. At, nomine ex provinciis Le-
7 gatos venire conceditur ferme quotidie. *lib. 5. ff. de legat.* Proprie Legati illi tamen erant, qui, ut supra ostensum, [illegible] gravio re compellebantur. Soli autem illi Reges & populi, Roma prædominante, legatio-
8 nem mittere iure poterant, qui populum Romanū non agnoscebāt. *l. 17. ff. de captiv. & postlim.* Quales erant Persæ & Parthi, Mithridates, Carthaginenses & similes. *lib. 2. C. de comm.* Quod populi Romani ius ad Imperatorem derivatum omne postea est, cum ei, & in eum omnis potestas translata esset. *l. 1. ff. de constit. princip.* Theodosius tam

ob causam Iohanni suo æmulo, qui contra ipsum Regis nomen in Occidente usurpaverat, cum Regnum concessisse nollet, neque legationis mittendi licentiam permisit. Cumq; 10
autem nihilominus mitteret, missos Imperator cepit, eosq; coegit causa legationis prorsus abstinere. Quod autem de Principibus Germaniæ nostræ dicimus, quibus ex præfectorum & præsidum antiquorum, locum & iura successisse Dn. scribunt. Henning. consil. Weiemb. cons. 20 n. 2. Heig. p. 1 q. 8 n. 13. & seq. Cum n. superiorem Imperatorē habeant & agnoscant, cui sacramento fidelitatis omnes devincti, tamen hac ratione ius legationum non habere. At longè aliā rationē Principū Germaniæ esse, qui liberrimi Principes, quanto- 11
cunq; aliorū, qui sub exteris Imperiis & Regnis habentur, nemini incōpertum est. Germaniæ consuetudo hoc fert, ut quisq; Princeps in suo principatu idē possit, quod Imperator in toto, & ideo

12 quisq; in suo principatu Imperatorē [illegible] repræsentat, hic Stylo plenissima imagine exprimit & repræsentat. *Bald. [illegible] Schwed. de feud. [illegible] Heig [illegible].* Hæcque in se titulus & dignitas
13 Principis continet, cui annexa omnia propemodum regalia, quæ Imperatori olim soli [illegible]. *[illegible] lib. [illegible]* Non minus itaque Princeps Germaniæ quisq; ex suo principatu, in quo plenitudinē potestatis loquuntur, habet emittere Legatos ad alium Principem, potest, de negotiis, quæ ad principatum proprium spectant, quàm quispi-
14 [illegible] Regum de regni rebus,
15 Nec abs re Caroli V. Imp. sententia [illegible] solitus fuit, [illegible] suis regnis, [illegible] in
16 Germania [illegible] Regibus imperitare, cùm
17 quasi [illegible] Principatum, á Regibus, Imperii principes [illegible], aut parùm à Rege, [illegible] plus in territoriis suis, & in parte sua

te suæ

ge Imperii sibi concessa, quàm sum- 18
mus Pontifex in tota [illegible] p. 10
[illegible] 2 [illegible] 75.
Cromer lib. 2 [illegible] Poloniæ
in universo regno. Nec enim princi-
pes Germaniæ, quemadmodum in præ-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], & proprio jure [illegible]
Bocc. [illegible] Kirch. de [illegible]-
[illegible] de potest.
Imperii [illegible]
que. Nec enim de totius imperii re-
bus, aut tanquam ex Imperio toto re- 19
mittere, quòd [illegible]
[illegible] totius imperii [illegible]
cuius concessu [illegible] reliquorum
Principum de summa re legationem
mittere ad exteros potest, cum ille
ut caput & [illegible]
præpositus. Bald. in l. [illegible]
[illegible]
[illegible]

Electoribus emissos ad Polonum vadi-
10 mus de rei summæ causa de auxilio belli
20 Ungarici sollicitãdo. Hic diverbiatẽ
rei perpendant velim. Bellum Ungari-
cum imperii per se non est: sed regni
ab imperio diversi. Neque imperatorem
quoad titulum & dignitatem Regis
Ungarorum a Germania agnoscitur
& colitur: Neq; causæ Ungaricæ in co-
mitiis cum proponuntur, ut Imperii & ut
propriæ, sed ut socię & confœderatæ, pro
quibus intercedere apud exteros, lega-
tione missa, cuivis amico & benè faven-
ti rebus Ungariæ, Principi licet. Nec
minus tamen Electoralis illa legatio, i-
psius Imperatoris & regis Ungarię nutu
& rogatu missa fuit. Aliud v. est, siquis
Principum de negocio Imperii totius
vel ad Regem Galliæ vel Poloniæ, vel
21 etiam ad Turcam mittere velit: quod
salva majestate fieri non posset. At ne-
mo prohibebitur de suis negotiis ex
suo principatu velut è libero regno,
quocunq; velit mittere, modo contra
Imperii salutem & commodũ [quod

nunquam nō præsumserunt] nihil cō-
mittatur. In aliis tamen quoad prin- [illegible]
[illegible] teste Bodino,
minora regalia cum Ducibus [illegible]
[illegible] principibus non concederent, 22
adeò, ut Ludovic. XI [illegible]
[illegible] Armenorū
titulo illa verba (Dei gratia) non, nisi
quibusdam magni beneficii loco, ceræ
flavæ sigillum indulserit *lib. 1. de rep. n.*
172. multo minus legationis iûs, cūm nō
ut Germ. Principes quoad regaliū
istorū usurpationē liberi, sed ut priva-
ti subiectissimi sint, illis permissū. Pala-
tinorum in Polonia conditio, qui ad
præsides Romanorum veteres [illegible] ac- 23
cedūt. *Crom. de pol. lib. 2.* In Regno Da-
niæ solius regis omnium regaliū u- 24
surpatio & legationum mittendi pote-
stas solius est. Perduelles [illegible]
condemnatos a Rege Christiano ter-
tio, [illegible]
avo, episcopos [illegible] 25
ter alia legationis [illegible]
De usurpasse [illegible] *Chytr. in Chron. Sax.*

In Germania verò non solùm Princi-
pes, qui sunt Archiduces, Duces, Co-
mites Palatini, Comites Provinciales,
26 Marchiones, &c. sed & his inferiores
Comites illi qui immediatè, ut lo-
quuntur, ab imperio Regalia ius & ius
superioritatis habent, mittere Lega-
tum de publicis suis negotiis queunt,
27 ad Principes, & Comites alios, & ad
quosvis Status. Sichard. [illegible] Mo-
dest. [illegible] L. [illegible]
p. [illegible] Idem iudicandum de Civi-
tatibus, quae appellantur liberae Status
[illegible] subdit[illegible]
nae Principum & Comitum potestati.
Ideoque cùm ad provinciales conven-
tus ordines & civitates à Principibus
vocantur, illaque suos selectos viros
mittunt, non legatorum sed dignita-
te [illegible], sed deputatorum nomine
[illegible]. Idemque conventibus im-
perii statuendum, qui Caesaris aucto-
28 ritate convocantur, eis qui principum
nomine & nostro [illegible] vicarii & de-
putati

putati, non vero Legati habentur, cō-
accitum imperatoris sequi coguntur l. 11. & 12. de legat. Sic eadem vel à Moschoviæ Duce, vel à Turcarum Principe, vel ab aliis externis Regibus: quibus liberum est mittere vel non 29
mittere, missi veniant cum & honore Legatorum erunt habendi. l. ult. ff. de legat. Quid vero de Ecclesiasticis [illegible]
nis Ecclesiasticis [illegible] Clerici sunt, 30
quorum non est secularia negotia & iura agitare c. un. de Vita & hon. Cler. legationes [illegible] quandoque iure Gentium ac secularis [illegible] obtinent compotes [illegible] habere nequeunt. [illegible] Verum cum hodie 31
[illegible] Episcopi Archiepiscopi nonnulli non solum Clerici sint, & Episcopatus jure teneant, sed etiam Principes seculares simul habeantur & [illegible] seculari [illegible] Cuiac. [illegible] de feud. constitutione Imperii hoc [illegible] legationis mittendæ jure

 pati-

Jura pariter jacent. Olim, cùm pon-
tificatus nihil aliud, quam sacerdotiū
merum sine omni imperio esset, neq; i-
32 pse Pontifex Legatum mittere poterat.
Ut neque in antiqua Romanorum
Repub. ergà Pontificem quidem Opt.
Max. magnus honor & reverentia in
gentili illa religione fuit, sed nulla ta-
men summa Reipublicæ jura aut rega-
lia, ut hodie vocant, exercere ille po-
tuit. Steph. *de jurisd. lib. 4. c. 2. n. 22.* Sic,
cum distincta officia Aaronis & Mosis
in veteris fœderis gubernatione esset,
illeque Sacerdos summus, hic guber-
33 nator summus Reipublicæ haberetur:
penes hunc omnia illa erant, quæ ad
Reipublicæ moderationē & jura per-
tinebant: penes illum quæ ad Ecclesiæ
administrationem spectabant. Moses
itaque legitur Legatos misisse, ejusq;
34 successor Josua, utpote Princeps po-
puli & secularis administrator. Aaron
35 cui thuribulum demandatum, jure
Caducei abstinuit. Hodie verò, muta-
tis

illis Imperii temporibus, Baculus Aaro-
nis & gladius Nimrodi una manu re- 36
gitur, & hac parte Clerici illis seculà-
res duces & principes sunt. nostri E-
piscopi, & altero quidem pugno co-
dicem, altero gladiū tenent. Quo or-
bitu sese solennibus & magnificis orn-
tat Episcopus Herbipolensium, more
& exemplo ab antecessore Erlongo
accepto, qui primus una cum pedo pa-
storali ac Episcopalibus insignibus
praeferri sibi gladium iussit, ut se non
modò Episcopū, verū etiā Ducem ac
principē Francorū declararet. Beutsch.
de mansf. Germ. c. 9. Munst. Cosmogr. lib.
3. c. 386. In reformata ut Apostolicam i-
maginem Ecclesiis, Superintendentes
in principatibus Germaniç & Episco-
pi in Dania, in Suecia in Anglia, alii-
que sacri verbi Antistites cum Princi-
pum iura non habeant, ut nec habe-
re debent, Legatum mittere nullum 37
possunt. Quid vero feminae Ro-
manis legimus, cum temporā ab
omnibus

ab omnibus muneribus civilibus &
37 publicorum officiorum administrati-
one sit. *l. feminæ 2. ff. de reg. iur.* quomo-
do mittere legationem mulier possit.
Quomodo per legem Salicam cum
38 ab omni gubernatione Feudorū femi-
na excludatur. *Bod. l. 6. c. 5. de Repub.* Mo-
ribus autē Gynæcocratiæ, ubi summā
potestatem mulier tenet, legationis
39 ius mittendæ semel habet. Ita Elisabe-
tha, Reginæ Angliæ, Legatos ad illu-
strissimū Principem Mauritium Land-
gravium superioribus annis emissos
vidimus. & Irenes Constantinopoli-
tanæ Imperatoricis Legatum ad Ca-
rolum nostrum Magnum missum ac-
cepimus. *Aut & Sturc. in vit Car.* Mar-
garetam trium regnorum, Daniæ, Nor-
vegiæ & Sueciæ Semiramin, Reginā-
que potentissimam, variis legationi-
bus ultro citroque missitandis occu-
40 patissimam fuisse legimus. *Cranc. in
pra.* Illæ verò non Legatorum ius nū-
quam habent, quæ ex matrimonii ra-

dio Reginæ & Principes sunt, ut maxime in nunquam senatui & consultationibus Imperii, honoris ergò adhibeantur, ut fecisse Iustinianum testatur *ipse constitut. 8 d. c. 1.* & veteres 41
Germanos, *Tacit. de moribus German.*
Altera illa, quæ ex Gynæcocratiæ consuetudine, his legibus viro nobilium, ut penes ipsas maiestatis Imperii iura, 42
non penes maritum, maneant. Quibus pactis conciliatas esse nuptias inter Isabellam Castellanorum reginam,
ac Ferdin. Aragonum regem testatur
Bod. l. 6. de Rep. c. 5. Et ita nupsisse Mariam Ludovici Ungariæ & Poloniæ regis filiam Sigismundo Bohemiæ Regi ac Imperatori, cognoscimus: quæ 43
teste Hieron. Ziegleto in histor. illustr. virorum Germ. munere in aureatis, hac sibi nominis inscriptione, insigniuit: Mariæ Regis Ungariæ. Ac patrum nostrorum memoria, his conditionibus in coniugium sese collocavit Philippo 44
Hispanorum regi Maria Anglorum
reginæ. 45

regina, ut iura majestatis, & quidem in solidum penes reginam essent, neq; marito ex iis quicquam decerpere liceret, ne leges, edicta, rescripta, beneficia, nisi regina iubente, vim ullam haberent. Bud. *lib. 5. de rep. n. 738.* Quæ sibi hoc modo in matrimoniis ineundis prospiciunt, non minus legatum suo iure mittunt, quàm illæ, quæ extra tori vinculum, gynæcocratiam tenẽt: quæ cum viro, instar privatorum, solum nuptæ sunt, ipsæ vero iure majestatis legatũ mittunt. Quid de pupillis & minoribus? Cum illi ætate & intellectu sint, ut admoveri gubernaculis principatuum possint, quid ni etiam legationẽ mittant? quæ sæpenumerò prudentiæ & cõsilii percipiendi, auxiliiq; quærendi gratia instituitur: quorum adminicula imprimis iunioribus principibus necessaria. Minores itaq; si vel veniam ætatis consecuti, ut Illustriss. Hessorum Princeps Philippus, in quo admodum adolescente, incredibilia

dibile & prope divinum heroicæ indolis indicium & consilium animadversum, vel ex uorea privilegio, ut Electorũ liberi primogeniti, ex lege bullæ aureæ *tit. 7. de success. princip. Elect.* ante legitimum annorum terminum gubernationem susceperint, legati mittendi jus illicò habebunt. Qui verò per ætatulā nondum intelligunt, quid agant, quidve videant ignorant *l. 1. C. de fals. mon.* quiq; Reipublicæ attingere frenos, tanquam altioris Bucephali, nondum possunt, sed ad spem solũ Imperii adolescunt, cum majestatis & regni jura nondum nacti sint, quomodo legationem mittant? Quis verò pro impuberibus mittet, regni gratia? Tutores, illiq; quibus regni cura & administratio commendata. Ita factum sub pueritia Henrici IV. Imperatoris, qui ætatis anno quinto patri successit. Lãbert. *in hist. Germ.* Superior annorũ nostrorũ memoria idem nos docuit in regno Daniæ, cũ legationes hac illac mitterentur

49

50

fessent pro Rege suo impubere Qui fuerint, quibus Regis & regni cura e-
51 rat commissa. Sic enim interregni tempore Senatui regni idem Jus quod Regi: ut sede vacante idem Jus Capi-
52 tulo, quod Episcopo competit. *c. cum olim de maj. & obed. c. 1. & 2. ne sede vacant. & ibid. Dd.* Aliis vero neq; Capitulum, superstite Episcopo, neq; Senatores incolumi Rege ius mittendi
53 Legatum habent. At liberas Respublicas & civitates diximus habere. Quod vero illæ, quæ liberis subiectæ (ut Patavium) &c. privatorum nomine habentur: & subiectis poterit omnibus, si attentata ius legationis ad
54 Dominos suos velint illud obiici, quod a Romanis auctoribus illa apud *Livium lib. 6 Fundani propter ea urbe ab [illegible] Romani, ut nihil eos legationis [illegible] comparatum erat.* Quid vero Academiæ privi-
55 legiatæ, quibus mixtum (ut iura appellant) imperium concessum, habe-

habita

nabilis, C. ne filius pro patre? Mascard. de Iurisdict. n. 75. Treutl. vol. 1. disp. 3. th. 4 sub lit. G. Legatus Academiæ appellari nequit, cùm subditorum loco Academiæ omnes habeantur, nō secus ac alia licita & privilegiata collegia, ac societates. *l. 3. & 4. ff. de colleg. & corp.* ut sunt in litore Balthico, Hansaticæ urbes, quarum quidem nonnullæ, ut Lubeca, & aliæ, mittere legatum possunt, sed qua liberæ, non qua Hausaticæ. Nec enim societatis ac confœderationis ullius ea vis & potestas est, ut eos, qui subditi ac privati sunt, subditorum & privatorum numero atque jure eximere possit. Quod tamen vulgò, nescio quibus rationibus adducti, persuasum sibi nonnulli habent. Nec Hansaticam societatem quicquā ad cōsecutionem Juris publici promovet, quòd Lubeca & Colonia earū capita & coronæ, Imperiales civitates habeantur, quæ illud, non ut Hansaticæ, sed ut Imperii urbes liberæ obtinent. Socius autē socio, & collega collegæ suo cum

quum

quam extra ſocietatis collegium & commercium habet, conditionem & dignitatem afficere omnino nequit. Quid enim? An ob id regiam poteſtatem & excellentiam conſecutos eſſe dicemus ſexaginta viros Athenienſium, quorum in collegio Philippus Macedoniæ Rex eſſe volebat? *Athæn. lib. 3 deipnoſ.* An verò Poetæ ex eo Cæſares facti & Imperatorum faſtigium conſecuti ſunt, quia in Poetarum collegio Julius [illegible] receptus? *Plut. in Iul. Cæſ.* Ridiculum verò illud eſt, quod quidam ſcripſit, ideo Hanſaticis civitatibus ius indicendorum conventuum & emittendarum legationum meritò competere, quia tàm amplæ ſocietatis negotia ſine conventibus & legationibus expediri nõ poſſint. Quaſi verò jura publica ex illis cauſis proficiſcantur, quod jura neceſſaria huic vel illi civitati vel collegio ſint, & non potius, velut omnia alia regalia,

vel

vel ex supremæ potestatis iure, vel ex eiusdem concessione & singulari gratia dependeant. [illegible] *in Epist. Fend.* Henning. *Conf.* [illegible] *lib. 1, c. 5.* Arrumæus [illegible] Hanseaticorum dignitas, tantus splendor, ut non semel splendidissimis suis legationibus Imperatores, Reges & Principes eos dignati sint. Quid enim vero? possunt regum ac principum splendidissimi non modo nuncii, de re privata, sed etiam legati de aliquo negotio publico ad privatos homines esse, quibus tamen eo nomine ius legationis mittendæ publicum non competit. Quid enim? An non [illegible] legatio, ad nobilitatem liberam in Franconiam & Sueviam multoties in Decretis Imperialibus iteratur. At illi quidem nuncii, legatos vero publice mittendi iura nullo vendicare sibi possunt. Aliud vero in Ordinibus, quorum Magi-

ſtri principibus imperii annumme-
rantur, ut eſt Johannitarum & Teuto-
57 nicorum Equitum Magiſter ſummus,
qui, ut alii principes imperii mittere
58 Legatos poteſt. Reliqui non itidē, quā-
vis Generales, ut appellant, ſuos ha-
beant. Sed quid illi, qui Rebelles vo-
59 cantur, cùm ejus eſſe non amplius ſub-
diti velint, quem contra inſurrexe-
runt, an legationis jure prohiberi poſ-
ſunt? [illegible] prohibentur, cùm
principi in ſubditos ſuos, non ſecus
60 ac in fugitivum ſervum domino, jus
ſalvum perpetuò maneat & auctori-
tas. Eam ob cauſam in carcerem con-
jiciebat eos, qui ad ſe miſſi erant à
Syracuſanis, Dionyſius quòd rebelli-
61 um diſputaret, jus legationis non eſſe.
ſeſſe Plut. Adverſus Belgas, tanquam
62 rebelles & ſeditioſos ex eodem jure
diſputavit Hiſpanus. Eo nomine
63 aliquoties Philippus rex illorum Le-
gatos malè tractavit. Neq; certè un-
quam contra jus & fas gentium com-
miſ-

missum esse: si avorum nostrorum memoria rebelliones vel motum rusticales & seditiosi eam tamen fuissent a principibus comprehensi & intercepti, quod proprie legati illorum non fuerint, neque esse illi non potuerint. Vulgo autem more hanc cautionem accurate non distinguentes, loquitur Sleidanus noster, cum scribat, a Prin- 18
[illegible] rum Legatum missum & ab iisdem Legatum remissum esse: Neque enim inter rebelles & dominum, cui rebellatur, legationis jus exstitit. Ideoque Cicero missionem illam Senatus Romani ad Antonium seditiose exercitum urbi admoventem non *Legationem* sed *Denunciationem* recte appellavit. Neque Spartaci, qui cum servus esset, pro libero se gerebat *l. 3. §. 5. ff. de ne-* 18
gotiis gestis, aliisque junctis inde audacissimis gladiatoribus seditionem in Imperio movebat, agnoscere ex(?) Romano Legatos, cui tribus

Iura pariter habent. Olim enim pontificatus nihil aliud, quam sacerdotium merum sine omni imperio esset, neque
35 ipse Pontifex Legatum mittere potuit. Uti neque in antiqua Romanorum Repub. erga Pontificem quidem Opt. Max. magnus honor & reverentia in gentili illa religione fuit, sed nulla tamen summa Reipublicæ iura aut regalia, ut hodie vocant, eius certe ille potius. *Steph. de iurisd. lib.* [illegible] Sic, cum distincta officia Aaronis & Mosis in veteri fœderis gubernatione essent, illeque Sacerdos summus, hic guber-
45 nator summus Reipublicæ haberetur: penes hunc omnia illa erant, quæ ad Reipublicæ moderationē & jura pertinebant: penes illum quæ ad Ecclesiæ administrationem spectabant. Moses itaque legitur Legatos misisse, eiusq;
50 successor Iosua, utpote Princeps populi et secularis administrator. Aaron
55 cui thuribulum demandatum, iure Caducei abstinuit. Hodie verò, mutatis

eis Imperii temporibus, Baculus Aaro-
nis & gladius Nimrodi una manu re- 36
gitur, & hac parte Clerici, illa secula-
res duces & principes sunt nostri E-
piscopi, & altero quidem pugno co-
dicem, altero gladium tenent. Quas ha-
bitu sese solenniter & magnifice ostē-
tat Episcopus Herbipolitanus, more
& exemplo ab antecessore Bilongo
accepto, qui primus una cum pedo pa-
storali ac Episcopalibus insignibus
praeferri sibi gladium jussit, ut se non
modo Episcopū, verum etiā Ducem ac
principē secularē declararet. Brusch.
de monast. Germ. c. 9. Munst. Cosmogr. lib.
3 c. 396. In tributum ad Apostolicam i-
maginem Ecclesiae, Superintendentes
in principatibus Germaniç & Episco-
pi in Dania, in Suecia, in Anglia, alibi-
que sacri verbi Antistites cum Princi-
pum jura non habeant, ut nec habe-
re debent, Legatum mittere nullum 37
possunt. Quid vero summo Ro-
mano legimus, cum remotis ab

omnibus

ab omnibus muneribus civilibus &
37 publicorum officiorum administratione *l. fæminæ ff. de reg. iur.* quomodo autem legationem mulier possit.
Quomodo per legem Salicam cùm
38 ab omni gubernatione Feudorū fæmina excludatur, *Bod. l. 6. c. 5 de Repub.* Moribus autē Gynæcocratiæ, ubi summā
potestatem mulier tenet, legationis
Ius mittendæ liquidò habet. Ita Elisabe-
39 thæ Reginæ Angliæ Legatos ad illustrissimū Principem Mauritium Landgravium superioribus annis emissos vidimus: & Irenes Constantinopolitanæ Imperatricis Legatum ad Carolum nostrum Magnum missum accepimus. *Mut. & Sturc. in vit. Car.* Margaretam trium regnorum, Daniæ, Norvegiæ & Sueciæ Semiramin, Reginamque potentissimam, variis legationibus ultrò citroque missitandis occu-
40 patissimam fuisse legimus. *Cranz. in [illegible]* Illæ verò non Legatum sed nuncium habent, quæ ex matrimonii ra-

dio Regi-

dio Reginæ & Principes sint, ut ma-
xime nonnunquam senatui & consul-
tationibus Imperii, honoris ergo ad-
hiberentur, ut fecisse Justinianum *te-*
statur ipsius constitutio 8. c. 1. & veteres 41
Germanos, *Tacit. de moribus German.*
Aliter illæ, quæ ex Gynæcocratiæ con-
suetudine, his legibus viro nubunt, ut
penes ipsas majestatis & imperii jura, 42
non penes maritum, maneant. Qui-
bus pactis conciliatas esse nuptias in-
ter Isabellam Castulonum reginam,
ac Ferdin. Aragonum regem testatur
Bod. l. 6. de Rep. c. 5. Et ita nupsisse Mari- 43
am Ludovici Ungariæ & Poloniæ re-
gis filiam Sigismundo Bohemiæ Re-
giæ Imperatori, cognoscimus: quæ
teste Hieron. Ziegler in histor. illustr. viro-
rum Germ. monetam auream, hac sui
nominis inscriptione insignivit: MA-
RIA REX UNGARIÆ. Ac patrum no- 44
strorum memoria hac conditione
in coniugium sese collocavit Philippo
Hispanorum regi Maria Anglorum
regina, 45

regina, ut jura maiestatis, & quidem in solidum penes reginam essent, neq; marito ex iis quicquam decerpere liceret, ne leges, edicta, rescripta, beneficia, nisi regina jubente, vim ullam haberent. Bod. *lib. 6. de rep n. 738.* Quæ ubi hoc modo in matrimoniis ineundis prospiciunt, non minus legatum suo jure mittunt, quàm illæ, quæ extra tori vinculum, gynæcocratiam tenent,
46 quarum vice, ut illæ privatorum, solum omnium: ipsæ verò jure majestatis legatū mittunt. Quid de pupillis & minoribus? Cum id ætatis & intellectus
47 sint, ut admoveri gubernaculis principatuum possint, quid ni etiam legationē mittant? quæ sæpenumero prudentiæ & cōsilii percipiendi, auxiliiq; quærendi gratia instituitur: quorum adminicula inprimis junioribus principibus necessaria. Minores itaq; si vel veniam fuerint ætatis consecuti, ut Il-
48 lustriss. Hessorū Princeps Philippus, in quo admodum adolescente, incredibilia

dibile & prope divinum heroicæ in-
dolis judicium & consilium animad-
verterint: vel ex certo privilegio, ut Ele-
ctorũ liberi primogeniti, ex lege bullæ 49
aureæ *tit. 7. de success. princip. Elect.* ante
legitimum annorum terminum gu-
bernationem susceperint, legati mit-
tendi jus ilicò habebunt. Qui verò
per ætatula nondum intelligunt quid
agant, quidve videant ignorant *l. 1. C.*
de fals. mon. quiq; Reipublicæ attinge-
re frenos, tanquam altioris Bucepha-
li, nondum possunt, sed ad spem saltē
Imperii adolescunt, cum majestatis &
regni jura nondum nacti sint, quomo-
do legationem mittant? Quis verò pro
impuberibus mittet, regni gratia? Tu-
tores illi, quibus regni cura & admi- 50
nistratio commendata. Ita factum sub
pueritia Henrici IV. Imperatoris, qui
erat anno quinto patri successit, Lã-
bert. *in hist. Germ.* Superior annorũ no-
strorũ memoria idem nos docuit in re-
gno Daniæ, cũ legationes huc illuc mi-

fectos

[illegible] pro Rege suo impubere. Quæ-
[illegible], [illegible] Regis & regni cura-
51 [illegible]. Sic enim interregni
tempore [illegible] regni [illegible]
[illegible] vicarie [illegible] Capi-
52 [illegible] Episcopo [illegible] *cum*
[illegible] & *[illegible]*
[illegible] Alii vero [illegible] Capi-
[illegible], [illegible] Episcopo, [illegible] Se-
[illegible] Rege [illegible]
53 [illegible]. [illegible] *Respu-*
[illegible] & [illegible] habere.
Quod vero [illegible] *[illegible]*
[illegible] [illegible] nomi-
ne [illegible]. & [illegible] potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad
54 [illegible] hoc [illegible] illud [illegible]
[illegible] [illegible] apud
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible], comparatum
[illegible]. Quod vero [illegible] privi-
55 legium, [illegible] (ut iure ap-
pellant) imperium [illegible]

[illegible]

[illegible] & [illegible] *Mathem* [illegible] [illegible] [illegible] Leguntur Academiae appella-ri cœperunt, cum [illegible] Acade-miae omnes [illegible] occupat a [illegible] [illegible] sunt in [illegible] [illegible] [illegible] quibus liberae [illegible] Hansiaticae. Nec ergo *societatis* [illegible] deducunt [illegible] est [illegible] qui *subjectas* [illegible] *privilegiorum* [illegible] [illegible] Quod tamen [illegible] [illegible] [illegible] Nec [illegible] [illegible] quoque ad [illegible] [illegible] juris publici [illegible] quod Lubeca & Colonia [illegible] [illegible] Imperiales civitates [illegible] qua [illegible] Hansiaticae, sed ut Imperii [illegible] Societat [illegible] & [illegible]

 quam

quam certa societatis collegium & communionem habet: conditionem & dignitatem [illegible] mutare omnino nequit. Quid enim? Annon ad regiam potestatem [illegible] consecutos esse dicemus [illegible] Atheniensium [illegible] Philippus Macedonum Rex esse volebat? *Athen. lib. 3 dipnos.* [illegible] Caesarei [illegible] fastigium consecutus [illegible] collegio [illegible] *Plut. in Iul. Caes.* [illegible] est, quod [illegible] Helveticis civitatibus [illegible] conventuum & [illegible] legationum me[illegible] competere, quia tam amplae societatis negotia sine conventibus & legationibus expediri nō possint. Quaestio [illegible] publica [illegible] causis pro[illegible], quod [illegible] necessaria huic [illegible] civitati vel collegio sint, & [illegible] omnia alia regalia,

vel

vel exemptum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dependentem. [illegible] Henning. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] splendidiori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pellere regum ac principum splendidis [illegible] [illegible] [illegible], & reperiri, [illegible] etiam legati de [illegible] [illegible] publico ad privatos [illegible] [illegible] quibus tamen et co [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] An [illegible] [illegible] [illegible], ad nobilitatem [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperiis [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] quidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible]. Aliud vero [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible]
rum Legatum [illegible] ab eodem Le-
gatum [illegible] Neque [illegible]
[illegible] legationem [illegible]
[illegible]
Neque vero pariter [illegible]
[illegible]

ducibus exercitū populū oppressisset. Complurimum [illegible] exemplorum [illegible] deq; praeclarum documentum, in
67 Agraria Romanae plebis quae Fulvio Flacco & C. Graccho seditiosius incę- lebat seditione. [illegible] cum que- stor legatus ad Senatum [illegible] go mitteretur, comprehendi & in car-
68 cerem conijci iussus est a L. Opimio Consule, non secus ac quispiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nec vero, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permissaque [illegible] [illegible] ut appellant, [illegible] [illegible] [illegible] securitatem habere possunt. Quam illud in superiore com- memoratum [illegible] exemplū
15 non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maxime [illegible] hosti fidem servandam [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] & [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] publica [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
publica [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
& [illegible] habendi, [illegible] Gen [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Tiberii
Imperatori [illegible] & non
[illegible] [illegible]
Roma [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] populi Romani
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

latronumq; nam cum his jura belli com-
71 municatorum, a quibus si missi veniant,
non ut legati sed ut scelerum admi-
nistri & socii habentur. Quod enim
jura cum illis sit, qui omnia humani-
tatis vinculū cōvellunt, quibus est da-
ta fides, est, etsi pacta cū illis inita sint
foedera icta, sine fraudis tamen & doli
reprehensione, servari ea non posse
cōtendit Bald. [illegible] Hermanū
72 mentorum. [illegible] Gentilis [illegible] quod jus
gentium [illegible] praedonibus & *fugitivis* esse
[illegible] quodque eadem [illegible] legationis
[illegible] praedonibus [illegible]
quod *Caesar lib. 3. de bell. civ.* cum à Li-
bone impetrare non posset, ut liceret
sibi legatos per ipsum mittere ad
Pompeium, exprobraret hoc ipsum
Pompeio, scribens: *Num hoc usu-*
[illegible] ad se ei Legatos mittere quam etiam fu-
gitivis à saltu Pyrenaeo, praedonibusque licu-
73 *isse.* Sed errant, qui ex hoc facto Pom-
peii, quod Caesar ei exprobrat, jus a-
liquod constituunt. Nam enim quid
Pom-

Pompeius fecit, *sed quod facere po-*
tuerit, & decuerit [illegible]
id quod [illegible]
[illegible] praedonibus, sed
[illegible]
[illegible]
accessus, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
de grauis supplicio [illegible]
quod [illegible] bellum [illegible] posse
[illegible]
[illegible] Idcirco recte hoc
dictum [illegible] legimus,
cum Germanorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Thuringorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

pyratæ, pertinent ad centra, quam sibi ipsi sumunt prædandi & quoslibet spoliandique assertores, quos *Fresbeuter* appellant, quorum cum manipulis & cohortibus nihil [illegible] commune Reip. habent, quorum nuncios torrere religio non est. Neque enim legationis iure, ut volunt, intercede possunt. Quid vero proscripti quos bannitos nuncupant? Cum omnia privilegia & iura dignitatum eos [illegible]
80 amittant, *[illegible]*
[illegible] hoc etiam retinere in Imperio, ex quo proscripti sunt, & plane civiliter extincti noque-
unt [illegible] caeteros autem legatio-
81 nis [illegible] ius gentium iure servet.
82 *[illegible]* Daniæ Regis proscripti & [illegible] in Germania Legatos, & ad Carolum Imperatorem, & ad plures Imperii Principes, [illegible] superioris homines videtur. Sed & excommunicationis fulmine perculsos, quos ad hæc [illegible] mortuos esse volunt. Quid Venetis

nem accederet, cum [illegible] Pontifices [illegible] essent, [illegible] 81
[illegible] legatione [illegible] ad-
[illegible] Quod verò
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quo de-
[illegible]
Johann[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible] populus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

longissimæ peregrinationis, à peregi- næ [illegible] legati [illegible] [illegible] du- [illegible]. Ad Vandalos non solum cor- porum [illegible] [illegible] Christi- anorum hostes, *ita appellat eos [illegible] Cod. [illegible] de prefect. prat. Africæ*] quoties misisse Iustinianum legimus, quoties eos ad eundem [illegible]. Et quod com- [illegible] inter Ottomanicos & Christianis- simum regem, inter Anglū, imo inter Imperatorem Rom. Imperij legatio- nes frequentes [illegible] maxime [illegible] Carolo Ma- gno in Germania [illegible] media honorificè [illegible] [illegible] pri- dem, [illegible] potentissimis Prin- cipibus Germaniæ splendidissime ex- [illegible], sed etiam ab Imperatore, & ab [illegible] honorificentissime ha- bita. Inter Græcam & Latinam Ecclesiam [illegible] utrumque semper schis- mata, semper hæreses, At legationū cōmercia inter utramque [illegible] [illegible] exercita. Moschovitæ [illegible] hæreti-

[illegible] ab Eccle-
sia homines abducerent. At ipse Pon-
tifex, [illegible] Divini Legis
[illegible] Pontifi-
[illegible] quod superioribus
annis [illegible] erant, [illegible]
[illegible],
quem [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] reprehensurum esse,
fet quod contra Francisci Regis Gal-
lia Legatus [illegible] Ottomanici &
[illegible] non [illegible]
stem Catholicam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
non exiit & [illegible]
[illegible]
bere

state non tollitur: sed multò minus legationis mutua commercio ob fidei contrarietate [illegible] tollitur. Possunt itaque legationis iura inter Protestantes, ut
91 nunc vocantur, qui contra pontificis doctrinam protestantur, Cum Impe[illegible] sunt & inter Catholicos possunt inter schismaticos, haereticos & orthodoxos consistere. Quod etiam fieri [illegible] quotidie videmus. [illegible] qui
92 contra hoc politicum nonnulli ex literis scriptura loca adducunt: *Ne dixeritis illi AVE*: item, *Egressi [illegible] pulverem etiam [illegible] vestris excutite & [illegible]* commercium hoc legationis [illegible] Gentium intercipiendum [illegible] sed longe aliud [illegible] habent, qui [illegible] declara-
93 [illegible]. Nec vero in Cypriani Epistolis, quas allegant, de haereticorum Legatis [illegible] piendis, [illegible], ut qui [illegible]

[illegible]

tam de pontificis persona nego- [illegible] contra legatione, adita Vrbe, [illegible] hab hære- [illegible] [illegible] per [illegible] per [illegible] quod [illegible] est. [illegible] [illegible] & [illegible] ergo hos, [illegible] per [illegible] & [illegible] quod eodem iure prohiberi potest, que hæreticorum bona [illegible], de quo [illegible] imperatorum leges, l. [illegible] C. de hær. & Man. Cum hæreticis [illegible] nec [illegible] non possunt, [illegible] [illegible] quæ publicæ [illegible] quæ- unt, Hoc [illegible] intellecti [illegible] [illegible] habere [illegible] [illegible] patribus, [illegible] semper quæ nunc agimus de legatione quæ ex iure [illegible] est, sed de [illegible] [illegible] [illegible]

rumq; nuncijs & literis, quæ tanquam virus & contagium, pestilens, ovili Christiano fugiēdæ, loquutus. Quod nondum ab illis, qui ex professo hanc rem tractarunt, animadversum esse adverti. Sancientis verò concilium quòd legationibus hæreticorum [illegible] pandis intercedi [illegible] volunt, hoc respō-sum velim, quod in omnium jurisconsultorum ore frequentissimum est, Legatorum [illegible] esse leg. 7. ff. [illegible] [illegible] vero magis concilij esse debere. Est autem rationem [illegible] inter omnes Gentes quasi [illegible] dei fuerint, legationes ab ultimis usque Rerumpublicarū celebratæ fuerint. Nullam esse quā id, quod juris gentium est, religionis diversitate [illegible] tales tollunt. Præterea autem, nō posse illud, quod non solum more Gentium, sed & divinarum literarum approbatione viget, concilij ullius interdicto subverti, [illegible] pridem omnium prudentum sententiis confirmatum

est.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

CAPUT IV.

[illegible]

[illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]
11. [illegible]
12. [illegible]
13. [illegible]
14. [illegible]
15. [illegible]
16. [illegible]
17. [illegible]
18. [illegible]
19. [illegible]
20. [illegible]

[illegible] Veri nobiles [illegible] & [illegible] designantur?

[illegible] Platonem [illegible] quàm [illegible], eum qui [illegible] loco [illegible].

[illegible] [illegible] non tam [illegible] quàm [illegible] & [illegible] plures calleat.

[illegible] Magnum [illegible] Legato [illegible].

[illegible] [illegible] Item, qui ad [illegible] capessendi [illegible] ad scholas.

[illegible] Quidam schola [illegible] olim Legati facti.

[illegible] Mathematicæ & Musicæ [illegible] Legationi [illegible] factum.

[illegible] Magnus [illegible] in legationis [illegible] [illegible].

[illegible] Legatus [illegible].

[illegible] Hispanus [illegible] Legatus [illegible].

[illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] publici negotii [illegible].

[illegible] [illegible] scholis, sed & [illegible] [illegible] legatum esse [illegible].

[illegible] [illegible] loco [illegible].

[illegible] [illegible] Scholastica [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Germaniæ nobilis, Regis Daniæ ad [illegible] Legem.

[illegible] [illegible] ad [illegible].

[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] & [illegible].

[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] quàm [illegible].

[illegible]

[illegible]
[illegible] contra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] politici [illegible] & [illegible] designantur?
[illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Quam politicam & [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] Legatis [illegible].
[illegible] [illegible] qui ad Regem [illegible] [illegible] qui ad [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] Legati [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] nihil ad legationem [illegible] [illegible].
Magnus [illegible] in legationis oratione [illegible] [illegible] Poloniæ [illegible].
Legatus [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] publicè cognitio [illegible] Legato,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posse.
Quanta [illegible] [illegible] [illegible] fuit.
Qui [illegible] Republica doctrina [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], Regis [illegible] [illegible] Legati.
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] & [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

43. [illegible]

44. [illegible] Virginitate [illegible]

45. [illegible]

[illegible]

[illegible]

48. [illegible]

[illegible]

50. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] B [illegible]

[illegible] Tarentum [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible] ad Darium [illegible]
[illegible]

[illegible]

In Graecam [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Legatis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Hop[illegible]

[illegible] Steph-
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] & [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Claudius, [illegible] & [illegible]
apud [illegible]

[illegible] Claudius [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] Melancholia [illegible]
[illegible] Sanguinea Melancholia [illegible]
[illegible] Cholerica [illegible] & ardens.
[illegible] Phlegmatica [illegible] & [illegible]
[illegible] Phlegmatica [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] G[illegible]
[illegible] Defunctis [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] Regis legem [illegible]

[illegible] [illegible] plenarie [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] A Caroli Magni [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] Valentini [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] Quod

185. Rei familiaris [illegible] plerumque ad [illegible] [illegible] facit.

186. [illegible] illegitimatos, qui [illegible] [illegible].

187. [illegible] inspiciendum.

188. [illegible] & diligens [illegible] [illegible].

189. Vulgi [illegible] [illegible] quàm [illegible] [illegible].

190. Legationis negotium periculosum & facile suspicioni est obnoxium.

191. Cur locuplete legationis negotium magis credi debeat quàm inopi.

192. Divitiarum [illegible] facit.

193. Digni ob ingenii & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible].

194. [illegible] publica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] illi [illegible].

195. An femina [illegible] [illegible] possit.

196. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit.

197. Mittentis & mittendi diversum jus & [illegible].

198. Mittens legationem mittendi jus, quoad [illegible] [illegible] [illegible] sui habet.

199. [illegible] etiam foemina habeat, [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

200. Mittens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] depiendet.

201. [illegible], [illegible] [illegible], [illegible].

202. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

203. Exempla [illegible] [illegible] publice [illegible].

[illegible] Germani [illegible] honesti [illegible] fœ[illegible] [illegible] gradatim [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] hospitium [illegible]

[illegible]

218. Ambubajæ [illegible]

[illegible] Venus in [illegible] quid significat.

[illegible] Fœmina [illegible] naturæ.

[illegible] reprobatur.

[illegible] appellatur, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

218. [illegible] quidam [illegible]

[illegible]

[illegible] Pacem [illegible] legationem, quae [illegible]
[illegible]

[illegible] Legationem [illegible], sed [illegible]
[illegible]

[illegible] Qui [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] publicè
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] Aliud est [illegible], aliud [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] Legatis [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] Vestales [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Philippo [illegible] ad [illegible] fuerit.

[illegible] Cicero [illegible] ad [illegible] profectus.

[illegible] Q. [illegible] quid respondérit. [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible].

[illegible] Principis [illegible].

[illegible] [illegible] qui [illegible].

[illegible] Legatus [illegible] Regem.

[illegible] ad Alexandrum. [illegible]

[illegible] Tyranno [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Qui [illegible], non [illegible].

[illegible] [illegible] Germania [illegible] [illegible] & [illegible].

[illegible] [illegible] Legatus in VVestphalia.

[illegible] [illegible] quibus [illegible] gratiibus [illegible] mittendi.

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible].

[illegible] & [illegible] non mittendi.

[illegible] Rex, [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] in [illegible].

[illegible]

NOn esse temere & promiscuum, neque temere quemvis e vulgo [illegible], & ea [illegible] legationi obeundae adhibendum vel ipsi Legati [illegible]. Varro [illegible], ostendit, qui a legendo Legatum dictum esse docet, quod non nisi lecto, hoc est, quemadmodum Maro canit, *delectis ordine sumi*, [illegible] muneri praeficerent. Delectum autem [illegible], non [illegible], nocturna, ac forte, [quod in senatoriis ad Vespasianum Imp. missionibus, quae tamen proprie legationes non erant, factum esse legimus Tacit. lib. 4.] verum diligentissima circumspectione, ac iudicio perquam accurato instituendum. Atque utinam hic Imperatores, Reges, Principes, [illegible] quibus legationis mittendae ius concessum, [illegible] possint, ut quos [illegible] praecipue

num[illegible]

[illegible] ab omni [illegible] pru-
dentum & optime constitutorum [illegible]-
periorum exemplo legere oportet
eos, [illegible] Reip. munus de-
gant, [illegible] omnium optime [illegible]-
pentissime [illegible] Mona-
cho, de Legato [illegible] [illegible]
[illegible]. Quod vero [illegible], Cum [illegible]
cum in hac re positum [illegible],
quod vulgo [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] pri-
ma [illegible] [illegible] cum
[illegible], [illegible] in [illegible]-
[illegible] exponendum apud
[illegible]. Sed eum, quem [illegible]
[illegible], illo nunc [illegible]
[illegible] tam [illegible]-
[illegible] quam
[illegible] [illegible] ex-
[illegible] [illegible] hodie [illegible]
temporibus Legatum Romanum [illegible]
omnes [illegible] Reip. partes bene
& prudenter ordinarunt [illegible]
poto

prudenter ordinarunt: cùm hanc po-
tissimum de Legato [illegible] mitten-
do & eligendo curam diligentissimo
studio [illegible] habuerunt.
Ideòque pene, tantum uti mitten-
dorum & excipiendorum sic etiam 4
eligendorum Legatorum cura fuit ne
multitudinis iudicio, quod facilè de-
cipi & decipitur, verum prudentissi-
morum optimatum consultu eligere-
tur. Sed quemnam eligendum in pri-
mis putabimus? Omnium certè, quē
habere possimus, pulcherrimum, 5
cùm nihil ad inflectendos hominum
sensus animosq; devinciendos [illegible]
[illegible] quàm pulchri-
tudinem [illegible], teste Platonis [illegible]
[illegible] ut Philosophus apud Laertium
loquitur. [illegible]
[illegible] litteris ac epistolis commendati-
one grauior & potentior. Unde [illegible]
[illegible] Graecis denominatum esse volunt,
quod [illegible] natura animos possit
[illegible], & provocare & permul-

esse Tito lib. 1. Comm. c. 26. Nullam [illegible] viam nullus Legatus fortasse invenerit, quam ut omnium hominum ora ac oculos in se convertat. Sed itaque quo velit animos illorum ad quos [illegible], quo faciliorem aditum, cujus gratia missus est, obtinere possit. Gratiam autem percunctationem esse Aristoteles pronunciavit, quaerere, qui fiant ut quae pulchra sint, propter indolem moveant & alliciant. Verum pulchritudo duplex est. Alia corporis, alia animi; utraque [illegible] corporis [illegible] pulchritudo [illegible] mirabilior, quam hujus. [illegible] ut quis in legato nostro, cum eligimus, concurrere, & [illegible] dote eximius, ac [illegible] mentis praestantibus inveniatur. Internae vero pulchritudinis [illegible] primo omnium intueamur, quae in animi adhuc consistit. At nihil magis illum excultum nobis dare poterit, quam studium ac [illegible]

tia

[illegible] Magnum [illegible] aliquem [illegible] pedibus & [illegible] go. [illegible] in lapides [illegible] Tullius [illegible] [illegible] idem spectans [illegible] Magnus expetat, qui non modo, scabitiam [illegible] in numero [illegible] habendum, qui non sit omnibus [illegible] liberale [illegible] Quod Tullius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Magno idem [illegible] [illegible] [illegible] quidem [illegible] Verum hinc [illegible] quam [illegible] tempus, [illegible] non in

[illegible]

optimis, ac liberis in hominum nu-
12 mero [illegible], etiam tandem erit, quem
[illegible] quem [illegible] pulcherri-
mum [illegible] illos itaq; velim
cum [illegible] Diogenis lucerna, ab
[illegible] ad occasum [illegible] inda-
gatum, an ostendere illum, quem tam
perfecte informatum velim, ubibi lo-
13 corum inter mortales possint, ut, quē-
admodum Nicephori magnifice Lo-
garum [illegible] pos-
sint, [illegible],
[illegible] & quis
dam [illegible] cognitio-
nem [illegible] enim [illegible]
[illegible] universum
[illegible] cum filiam amis-
[illegible] minus sane
[illegible] ac absolutum omnibus
numeris Oratorem, ac perditum illū
[illegible] Olivam amissam inveniet,
quemadmodum in fabulis prædica-
14 tur [illegible] hoc Albericus in
erudito suo tractatu de Leg. [illegible]

tar-

Vendidit [illegible] & [illegible] *hec omnia* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tunc [illegible] Petro, qui habebat [illegible] [illegible] [illegible] ad cor hominum, qui cum Terentiano [illegible], [illegible] & quod [illegible] [illegible] OMNI PACIFE [illegible] itaque omnino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] upitios palis. At qui illis Dicere [illegible] no vero [illegible] [illegible] præcipuam [illegible] Diace in Pal[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quam [illegible] demonstrant [illegible] moribus imbutam, & [illegible] [illegible], quæ quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempori accommodare, Principum gratiam [illegible] [illegible] [illegible] occupari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], libere, [illegible] ingenio vulgo [illegible] [illegible] egregium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quam se [illegible] consi-
tuerit. At [illegible] plerique videri
possint [illegible]
[illegible]
[illegible] Sed
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] prædicant. Quæ vero [illegible]
Reipub. tum pacis, tum belli tempo-
re recte gubernandæ prudentia, [illegible]
[illegible] publicè
gerendis [illegible]
Cū omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] virtutes
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible] per-
[illegible]

& hunc vobis recte contemplamini ve-
rum politicum, cuius doctrinam in ea
lectione nostri Legati intuebimur. In
utroque pulchritudine ornatissimu
esse prædicabimus, qui politicis disci-
plinis scientiarum virtutibus est præ-
ditus. Hic est ille scilicet Sapiens, cui
30 Plato commendatam Reipublicæ
proram & puppim volebat. Felicissi-
mas fore civitates asserens, quæ ab
eiusmodi regerentur. [illegible], quas
[illegible] disciplinas. [illegible], ego
reiicio, si non [illegible] admodum
in Legato desiderem. [illegible] ter-
ræ, quid [illegible] cycli [illegible], quid
Epipl[illegible] quid Archimedis in a-
re[illegible] sibi velint. Neque enim
tan[illegible] puerete Euclydes scho-
[illegible] philosophiæ quam
[illegible] domi, ac [illegible]
[illegible] penetralia, velut [illegible]
[illegible] Legatus educandus. Magnus vul-
[illegible] Legatum ornatibus Philosophiæ
[illegible] instructum. Mathemati-
Scien-

scientiis sonorum: vale Astronomum & Geometram, vale etiam Musicum, vale denique Poetam esse in liberali ingenio studio et omnia summopere quidē complectenda, verum cum vita summa brevis, [illegible] & ars lōga sit, *ut dicebat Galenus* [illegible] Legato nostro [illegible] pro [illegible] studiis perfequi, [illegible] opus. Nimirum verò, *ut apud Gellium legere est*, sententia fuit, sobriè philosophandum esse, 22
neque [illegible] scientiarum [illegible], quod spem Reip. & ad aliquam eius partem administrandam [illegible] philosophorum [illegible] fuisse, sic legimus, Menedemum, 21
Xenocratem, Aristotelem, Critolaum, Theodorum, Carneadem, Diogenem, [illegible] homines de schola, [illegible] Rempublicam [illegible], *perhibente* [illegible] schola [illegible]

Nihil igitur ideo, quod id legationi muneri Mathematicæ Moscovitæ omnes aperte patuerint, nisi [illegible] forte facere velit, q. Warsevic. in vol. de Legat. [illegible] Magnum [illegible] Ducem Legatum apud Regem Poloniæ Stephanum, [illegible] Quod vero ille sub Cum ad [illegible] bellum contra Basilidem Moscoviæ [illegible] [illegible] homines [illegible] [illegible] Scy[illegible] [illegible] et Astronom[illegible] [illegible] certo scire confitet [illegible] [illegible] eum illo [illegible] [illegible] mansorum, sed [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] Polonia [illegible] [illegible] [illegible] fuit, & [illegible] [illegible] [illegible] Astronomum agere. Quæ [illegible] Legato [illegible] [illegible] [illegible] Metalem & [illegible] Philosophum [illegible] [illegible] vero Legatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] grauem. Vnde dic[illegible] commu-
nicatio [illegible] communi-
[illegible]. Quid [illegible] vna [illegible]
per [illegible]
[illegible] quarum. Certe
[illegible]
[illegible]
[illegible] Deus [illegible]
[illegible]
ac [illegible] plerumque totum possit,
cum uno quasi momento, quicquid ab
[illegible] uniuersitatis gestum, quicquid
[illegible] quicquid [illegible] quic-
quid [illegible] in conspectu
[illegible] proponat. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] regnum qua
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

incrementaque familiarum non ignorari [illegible] rei stabilitione. Summatim dicam, Scholam omnis scientiae Legato necessariae dabit historia. Hanc [illegible]

73 iuris peritia, quae nullibi nunc rectius intelliganda, quam in historicis monumentis, percipi [illegible] ignoratio est. Legatum omnino [illegible] Legationum porro causae in publicis iuribus [illegible] de foederibus, de iure belli, de regnorum [illegible] nationis iure, et similibus, quorum [illegible] frequentantur, quae tum [illegible] tractatu [illegible] & politicorum [illegible] accersenda. Est enim Legatus [illegible] causas privatorum [illegible] neque [illegible] ad quem nihilominus pertinet quod de legato bellico, qui ducibus & imperatoribus ac proconsulibus adhaerebat, [illegible] libro [illegible] Imp. [illegible] Aeliano Proconsuli, [illegible] tempore [illegible]

[illegible]

les *[illegible] presumat & contrà quæ [illegible] uidentur [illegible]. Vtaremur [illegible]* tamen & [illegible] conficere tum libri, qui privati iuris cognitionem continerent, quod plurimum iuri publico expediret. [illegible] tanquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible] fortè est [illegible] [illegible] [illegible] deindum morè instruere, ut tum Capitones ac Tuberones, qui & priuati & publici iu[illegible] [illegible] peritissimi, eo[illegible] qui [illegible] in [illegible] [illegible] confecerint [illegible] [illegible] rendo [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Græcos [illegible] [illegible] [illegible], communi [illegible] [illegible], quod magnum est in homine. [illegible] [illegible] [illegible] indicique quodam acumine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] & negotium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

pratica

parentibus, quæ omnium fidelissimæ
51 præceptrix ac magistra dicitur, per-
spectū atq; cognitum habeant. Quo
[illegible] fuerunt, & [illegible]
[illegible] ordine sunt, qui [illegible]
[illegible] scientia [illegible]
[illegible] doctorū inge-
nia, admirabili [illegible]
ngēniq; expedita [illegible] longè [illegible]
[illegible] Quis [illegible]
52 [illegible]
[illegible] quem modò nomi-
navi, Commodo illustrior fuit, qui
53 [illegible] negotiis, causarumq; gra-
[illegible] momentis adhibitus, quis
prudentius, quis illo celer, acutè &
felicius habetur. Ac illum [illegible]
[illegible] quæ in tabulis tradantur.
[illegible]
[illegible] Theologi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] accepimus. [illegible]
[illegible] admodum [illegible]

[illegible]

[illegible] quodam Germa-
num [illegible] Friderici [illegible]
Bassidam [illegible] adire,
qui [illegible], pollop artibus
eleg[illegible] com-
[illegible] priori le-
[illegible]
[illegible] familiariter in
[illegible]
[illegible] hospitalitatem [illegible] per-
taretur, quod [illegible]. [illegible]
[illegible] 54
[illegible]. At idem non
[illegible] apud [illegible] consi-
lium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] consilio &
[illegible] feliciter
[illegible] nobi-
[illegible]
urbe [illegible] de 55
[illegible]

[illegible]

quę vix aliàs in gravissimis negotiis intelligendis exercitatior & expeditior [illegible] nullis literis, nullis linguis & artibus, quam longissimis [illegible] prudentissimi tamen iudicii & [illegible] multis, etiam doctissimis antecesserunt. Quod hic, quę in genus negotia occurrunt, quorum intelligentiam [illegible]. hi habe-
56 nt, [illegible] vocantur [illegible] Legato-
[illegible] Deinde [illegible]
57 [illegible] Consalvū, aut Schoe[illegible] mittere, quorum uterque literarum ignari. Caroli nostri Quinti Imperio, tum bellicis tum politicis artibus [illegible] Zenonem quidem, cum [illegible] pingere vellet, [illegible] Non te puduisse,
58 [illegible] gladium & [illegible] [illegible] & voluptate [illegible]

animi [illegible]. Praeflicerit etiam Hannibalem de eadem causa potius audiri, quam Phormionem. Summa enim nos elegantia lusisset, si missi fuerint, qui non modo praeclarissime sentire ac docere de re, quam gerent, [illegible] sed qui eam agere eandem [illegible] potuissent. [illegible] de fortitudine [illegible] viditate habebat, ob eam causam irriserunt, quod cum ipse lepus sit, pulpamentum quod [illegible] quaerit, cumque fugacissimus sit, neque unquam hostilem [illegible] tamen & bellica [illegible] inepte gerunt. [illegible] speciem [illegible] ut pro coniugue [illegible] Legatus elegit. [illegible] in [illegible] unde [illegible] etiam in altera [illegible]

laudant, quem digito demonstrant, nobilem moribus imbutum, & artibus callidè [illegible] in comitiis specta- culis [illegible] [illegible] componere [illegible] gestum [illegible] [illegible] salesq; tempori accommodo [illegible] Prin- cipum gratiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicunt, perso- nam [illegible] pretandis agere [illegible] [illegible] moribus & ingenio vulgò videas. Politianum egregium nouo- rum [illegible] Deum immortalē, [illegible] Sapientem [illegible] [illegible] Pontanus [illegible] titulo [illegible] Marullum [illegible] [illegible] callidissimum [illegible] quam

quam in exigenda Pontificum consti-
tutione. At ex his tam pleriique videri
potuerit hodie solum. Estoque [illegible]
[illegible]
[illegible] Gallico [illegible] Sed
o [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
vir esse prædicanto. Quæ vero [illegible]
[illegible], tum pacis, tum belli tempo-
[illegible] prudentiæ [illegible]
[illegible] & legum civilium iuris[illegible] publici
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
& [illegible] & conservandi, virtutu[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] possunt [illegible]

[illegible]

& hunc mihi rectè contemplamini virum politicum, cuius doctrinam in electione nostri Legati intuebimur, internaque pulchritudine ornatissimũ esse prædicabimus, qui politices illarum scientiis tum [illegible] erit præditus. Hic est ille scilicet Sapiens, cui
2º Plato commendatione Reipublicæ proram & puppim tribuebat, felicissimas fore civitates affirmans, quæ ab huiusmodi regerentur. Cæteras, quas nominant disciplinas [illegible], non reiicio, si non habendas in abundanti in Legato [illegible] ter-ræ, quo [illegible], quid sapiat [illegible] quid Archimedis in arena [illegible] sibi velint. Neque enim [illegible] pulvere Euclydeæ scholæ, [illegible] philosophiæ, quam [illegible] [illegible] penetrali, veluti [illegible] [illegible] Legatus educandus. Magnus [illegible] [illegible] Legatum omnibus Philosophiæ [illegible] instructum, Mathematicis [illegible]

[illegible]

scientiis imbutum, velit Astronomum & Geometram, velit etiam Musicum, velit denique Poetam esse. In libro vii [illegible] summum [illegible] quidem completam [illegible] commune humanæ [illegible] in omni homine, & ita longa [illegible] Galenus [illegible] Cele- [illegible] artes [illegible] per- sequi, quod [illegible] com- prehendi [illegible] opus. Nam Aristo- teli, ut apud Gellium legere est, sententia fuit, tolerari philosophandum esse, 11 neque [illegible] studium scientia- rum [illegible] ad- [illegible] partes [illegible] [illegible] Phi- losophorum [illegible] [illegible] Menedemum, 17 Xenocratem, Aristotelem, Critola- um, Theodorum, Carneadem, Dio- genem, [illegible] homi- nes [illegible] antea tempo- [illegible] Tri- [illegible]

 Nihil

Nihil tamen video, quod ad legationis munia [illegible] Mathematicae & Medicinae [illegible] obesse potuerit, nisi quod [illegible] licet vero, in Westerwin [illegible] Logo [illegible] Magnum [illegible] Ducem Legatum apud Regem Poloniae Stephanum [illegible]. Quod vero [illegible] ad [illegible] bellum contra [illegible] Moscoviae tyrannum [illegible] Stephano [illegible] Mathematicis [illegible] sed [illegible] armis [illegible] inceptum a Polonis [illegible] politicum [illegible] parlamentum [illegible]. Quis itaque, [illegible] imponit Medicum & eundem Philosophum [illegible] Legatum [illegible]

[illegible]

[illegible] gratum. Videor [illegible] [illegible] Bellum [illegible] [illegible] Quae enim [illegible] quod non [illegible] [illegible] potest. [illegible] [illegible] Bellum [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] parere [illegible] [illegible] cum uno quasi momento, quicquid ab [illegible] gessum, quicquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

incrementa ac ue familia cum non ignorei dubit hiftoria. Summatim dicam scholam omnis scientiæ Legato necessariæ dabit historia. Hinc & publicæ
20 iuris peritia, quæ nullibi [illegible] indaganda, quam in hiftoricis monumentis, percipiet, cuius ignarum esse Legatum omnino [illegible] cum Legationum potissimæ causæ in publicis iuris capitibus consistunt, de foederibus, de iure belli, [illegible] de dominationis iure, & finibus, quorum [illegible] frequentaprius, quæ [illegible] tractanda ex [illegible] [illegible] & politicorum [illegible] accersenda. Etsi enim [illegible] nolle causas privatorum neque civiles, neque criminales cognoscat, ad quem nihil omnino pertinet, quod de legato bellico, qui ducibus & imperatoribus [illegible] bus adhærebat, [illegible] reliquit Vegetius lib. 2 [illegible] Imp. C [illegible] Æliano Procons. Africæ [illegible] Leg.
cod.

[illegible] contra quā con-
sili videtur [illegible]. Visa enim
ous lib. 4. de fam. [illegible] & Iu-
reconsultorum loci, qui privati iuris
cognitionem continent, etiā pluri-
mum iuri publico conducunt. Illud q;
[illegible]
bus politica [illegible]
ut tamen legum [illegible]
forte [illegible] me iuvat ille delectum
mouit [illegible] Capitones ac
Tuberones, qui & privati & publici iu-
ris [illegible] peritissimi [illegible] qui ætate in
omni literarū confecerunt in [illegible]
[illegible] esse iudicent [illegible]
[illegible]
qui [illegible]
omni [illegible] quod [illegible] est
[illegible] Comminus scribit lib. 4.
[illegible] iudiciisque quodam [illegible]
longa [illegible]
& negativi [illegible]
[illegible]
[illegible]

quæs-

peruenit, quae omnium fidelissima
51 praeceptrix ac magistra dicenda, [illegible]
sponte accipere [illegible] habeant. Quo
generis multi olim fuerunt, & [illegible]
num in nobilitate ordine [illegible]
illustrissima nunc legati [illegible]
[illegible] excellentissima doctrina [illegible]
nia admonitione [illegible]
agendique expedita scholis [illegible]
[illegible] maiorum [illegible]
52 [illegible]
gationibus. [illegible] modo [illegible]
[illegible] Commune [illegible] sunt, qui
53 [illegible]
viorum [illegible] qui
prudentiam, [illegible] actior &
[illegible]
[illegible] traduntur
[illegible] Cyclop[illegible]
[illegible] Philosoph[illegible]
[illegible] & experientia [illegible]
[illegible] extitisse [illegible]
[illegible] accepimus. [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] quendam Germa-
num [illegible] Regis Friderici [illegible]
[illegible] Doctor [illegible] adiret
qui [illegible]
[illegible] com-
[illegible] per [illegible]
[illegible] & [illegible] Lu-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] &
[illegible]
[illegible]
[illegible]
urbe [illegible] 15
[illegible]

[illegible]

servit Cadmum o. Praestiterit enim Hannibalem se eadem causa pariter 30 auorum, quam Phormionem. Summa enim haec legatorum laus est, si multi fuerint, qui non modo praeclarissime sentire ac dicere de rebus, quarum 40 grauissimi sunt, sed qui etiam agere eadem [illegible] opus sit, [illegible] nulli [illegible] Virgilium [illegible] de fortitudine Martis contra [illegible] tate habebat, ob eam causam [illegible] ridetur, quod cum [illegible] lepus sit, [illegible] mentum [illegible] quaerat, cumque fugacissimus sit neque unquam 45 [illegible] faciem [illegible] tamen & bellica virtute [illegible] inepte [illegible]. Dulcem [illegible] spectionem [illegible] procul [illegible] negotium [illegible] idoneum Legatum [illegible]. Neque enim, [illegible] omnia possumus omnes, neque [illegible] una legatione [illegible] etiam in [illegible] neque [illegible] alterum negotii [illegible] 55

H [illegible]

bet. Alioqui habebis etiam omnium aliorum [illegible], Polybius usq; ut Aristoteles loquitur, gladiatoriis Neronem [illegible] imperatoriis: *leg. [illegible] omnibus C. de [illegible]* [illegible] ad [illegible], id certè per certa, aut meliores vel deteriores invenientur. Veteres
41 ob eam causam Theologos aliquoties missos ex Ecclesiasticis historiis cognoscimus, [illegible] Augustinum, Chrysostomum, [illegible] negotiis [illegible] Ad nego-
42 tia [illegible], quæ non nisi à legum peritis [illegible] quæunt, non alios, quam Iurisconsultos, mittendos. Ita olim à Græcorum Solonis leges [illegible] Posthumius, Albus, Sulpitius, Camerinus & A. Manlius, quibus, ut [illegible] [illegible] etiam potestas novi [illegible] condendi, cum essent domû reversi à populo fuit concessa. Eumque ad modum [illegible] alii [illegible], qui [illegible] [illegible] habebunt PRUDENTIAM, Hæc enim vel [illegible] [illegible] pulcherrimas in Le-

geingeminas est, tunc vero solum est ad
oculi [illegible] quod [illegible] destituetur. 42
[illegible] quam [illegible] ille Cy-
clops, [illegible] ocu-
[illegible] Catebum pru-
dentia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Legatio [illegible]
[illegible] esse admonemus. Nec ve-
rò ad alios quàm ad leues, tanquam
[illegible] proprium legationis
[illegible] per [illegible]. Græci 43.
[illegible] Legatos ap-
pellant [illegible]
[illegible]
[illegible] quod
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
pliis [illegible] habere pol
sent. Unde etiam prudens [illegible], 44

[illegible] fiunt appellantur. Juvenilis vero ambitus etiam in Italicum proverbium abierunt. A senibus praeterea gravitas, gravitatisque affectus, comesque auctoritas, haec qua Legationis
49 splendor & ornatus viget, quae in canitie & senectute magis, quam in Juventute relucent, teste Pol. [illegible] Neque enim absurdum est illud Virgilii, dum canit:

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Verum hic cavendum, ne quod Aristoteles in Lacedaemoniorum Senatu
50 reprehendit, illud ipsum in Legatorum senum electione animadverti possit. At quid illud? Lacones [illegible] senectutem magis [illegible] quam animo [illegible] prudentiam [illegible]. Abit a [illegible] pueri [illegible] deinde, mentis & [illegible] neque enim [illegible] depulerimus, de-

[illegible] quod [illegible], sicut
[illegible]
[illegible] publicis
liberis, [illegible]
[illegible] imperiali, [illegible]
quitur, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] lectio [illegible]
de eo, quia [illegible] in hanc classem
[illegible] posse,
quem [illegible] providentia Rei-
publicae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] posse
[illegible]
nemo [illegible] personalis mu-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] usus [illegible]

tum, atque Juvenis cum Ulysse per-
egrinatur.
[illegible]

Peregrinationisque [illegible]
[illegible]
[illegible]
bus adolescenti convenire, [illegible]
53 à patria pulsus esset, quam longissimas
in oras diversas peregrinatus. *Philost.* [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
54 [illegible]
[illegible]
dicitudebant. Quod [illegible]
nos video, cum non [illegible] pro-
55 [illegible] passionis, qui quasi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
posse. [illegible]
negligentes [illegible]
prudentia & gravitatis [illegible]

[illegible]

non decerunt. Id enim etatis complures [illegible] obiisse laude cum maxima, & antiqui & nostri temporis exempla [illegible] plurima. Et nobis [illegible] vigintiannorum [illegible] Hermanno Vulteio Iurisconsulto clarissimo, [illegible] compellit [illegible] & libenter [illegible] a Principe VVilhelmo laudatissimæ memoriæ, Landgrauio Hassiæ, quem Sapientem appellant, grauissimi negotii gratia ad Fridericum [illegible] Daniæ Regem [illegible] [illegible] genere [illegible] in [illegible] & [illegible] Principi erat. [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] Legati persona [illegible] [illegible] ingenio [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Scipionem imberbem [illegible] [illegible] Octavianum adolescentem, atque Pompeium [illegible] Magnum, quem [illegible], aliosque, qui ob prae[illegible] & celerem prudentiam [illegible], atque continuoque [illegible] magnitudi[illegible] rerumque maximarum admini[illegible]strationem, non expectata aetate iu[illegible]sta & legibus praescripta [illegible], cō[illegible]sules [illegible] sunt. Hac [illegible] [illegible] quos hanc [illegible] quasi quoddam [illegible] [illegible] meritò possumus. Iudicium enim est, [illegible] Liuium adole[illegible]scentem [illegible] egregia indole [illegible] [illegible] Nam ut [illegible] Poëta canit:

[illegible]

[illegible]

[illegible] vero [illegible] [illegible] Pompeium, [illegible]

[illegible]

bes adolescentes ex Græcia æuo porrũ
nostrorum [illegible], in contemptũ 60
sui & contumeliam [illegible]
pientes Tyrannus [illegible]
que ab illud [illegible]
autem [illegible] quod
[illegible]
[illegible]
[illegible] 61
dum fore aliquem, ut [illegible]
[illegible] hominibus [illegible]
[illegible]
vera & [illegible]
Nam à Romanis qui legationis mit-
tendæ [illegible] Illi enim erant
[illegible]
Quis [illegible]
[illegible] ad regem [illegible] 62
[illegible]
[illegible]
nondũ quinquaginta [illegible]
[illegible]
[illegible] Valerius [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] expleverat ætatis annũ, quire [illegible] legatorum munere perfunctus esse prædicatur, & vir & [illegible], [illegible] prudentia callentissimus, quiq. [illegible] ob cavssam Homeri-
* tico cognomine [illegible], quũ brevi multa studia [illegible] percurrisset. *Alex.* [illegible] Sed cum per pauca hæc ex- collecta [illegible] exem- plis [illegible] regulã, quam [illegible], Sever. [illegible] non [illegible] *Thucydi.* loquitur Pomp- [illegible]
* [illegible] habere potuit senio- res, graves, prudentes, rerum intelli- gentes, eligi ac præferri eos magis ad [illegible] legationis conferret. Hoc [illegible] ad negotia pri- vata [illegible] potuit.
[illegible] *ff. de postul.* Ad hanc tamen tã splen- didam & arduam publicæ legationis functionem [illegible], ut [illegible] tur, [illegible], populi qui

quod

quod agitur, non vident, nec intelli-
gunt. [illegible] omnes, qui essent
grandes natu [illegible] prudentia
[illegible]
[illegible] illi
quae Telemachus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vulgo [illegible]
[illegible] All enim esse videtur [illegible]
[illegible] Verum [illegible]
[illegible] prudentia
[illegible] Illud tamen perquam
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] legitimis, ve-
[illegible]
[illegible] experientia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

quod

quod sentiunt. Sic ut esse dixi, etiam in [illegible] [illegible] Aristoteles, his [illegible] [illegible] guis [illegible] & in [illegible] revocabat. Hominibus & populi [illegible]. Qui[illegible] [illegible] multi a Graecis. Multi hoc exemplis alios superarunt [illegible] [illegible] Persis in Germaniam [illegible]. Sem[illegible] [illegible] grauì & vultu & pectore [illegible] batur [illegible] quidam, natione Anglus, vir non [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible]. Quis [illegible] [illegible] [illegible] tamen officii & honoris in Le[illegible] [illegible] [illegible] maxime etiam [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] causa[illegible] rum in legendo Legato habendâ esse [illegible] [illegible] non intelligit [illegible] [illegible] non tam in praeceptis & regulis, quam in solertia & naturali sagacita[illegible] te praecipua [illegible] [illegible] plurimorum exemplorum & historia[illegible] rum magistra [illegible]. Saepe quidem tantam [illegible] [illegible] ac ingenii [illegible] natura [illegible]

ille

sibi competunt, ut cum ad agen-
dum aliquid [illegible] incumbuerint: non-
solum agant, vel per personam, [illegible]
[illegible] [illegible] introdu-
[illegible] alium [illegible] & [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible]
Quod itaque prudentia [illegible]
[illegible] tempore [illegible]
[illegible] Platone [illegible] 21
opportunitatis [illegible]
gendum temporum, & [illegible], nece-
sse & commode ac apposite agantur
[illegible] quam [illegible] quis-
piam [illegible] in e-
lectione [illegible]. Cæterum [illegible]
tiam illam [illegible] virtutum
reliquarum [illegible] tempe-
ran-
tia & fortitudo, [illegible] integritas,
de quibus singulis qualis in Legato
esse oporteat, [illegible] loco disser-
emus [illegible]. Nam & hæc ad inter-
nas, quam supra [illegible] non maximas, pul-
cherrimas ornamenta atque decus
& pertinent. [illegible] elo-
quenti-

quendi suavitate condita gratia-que tanquam alterum Legati proprium instrumentum [illegible] quod [illegible] hominum [illegible] admirationem ac nomen oratoris legato conciliat: quo [illegible] de-stitutus [illegible] Legati partibus potest [illegible] navis [illegible] navigare. Cum hoc quod inter homines legationis commercium exerceatur, [illegible] posset [illegible] apud Herodotum lib. [illegible] cum Scytharum Rege [illegible] misit, [illegible] more, sane & quidem legatis [illegible] mandatum esse, ut si Regi [illegible] reddere. Et neque [illegible] sermonem nullo [illegible] sermonem [illegible] possent quod, qui, & unde venit, cum nomine [illegible] Legatus [illegible]. Hoc enim [illegible] quia dona

dem Pontificem [illegible] audierunt. Sicut usque in tempore omnino venire potuisse, quorum legationis munus [illegible] liberali per-[illegible] Cum [illegible] apud Livium lib. 45. [illegible] in C. Popilio, qui, posteaquam [illegible] a Rege Antiocho [illegible] [illegible] [illegible] gat, iubet: Quibus perlectis, cum se Antiochus cum suis deliberare velle, quid facto opus sit, [illegible] Popilius baculo, quem manu tenebat, Regē circumscribens: Hic delibera, inquit. *Appianus de bello Syriaco* [illegible] Antiochum [illegible] [illegible] Plus quidem in hac legatione fecit, quam verbis, sine sermonis tamen commercio habere non potuit. [illegible] Eloquentia [illegible] liquid [illegible] & [illegible] eloquentiae, [illegible] & prudentiae, [illegible] sit,

&

& quasi in cineribus sopitus iacet, nisi eloquentiæ luce illustretur. Ut enim nullius absconditi thesauri usus
56 est: Ita neque profundissimæ rerum omnium cognitionis, nisi, tanquam promat, eloquentia accesserit. Illam Cicero Crasso, inquit, eloqui & prudentia, melius est, quam sapere, aut sine eloquentia sapere. Hoc itaque donum prædiis [illegible] hæreditariam possessionem in [illegible] [illegible] [illegible] gentes enim etiam [illegible] peregrinæ gentes [illegible]
62 [illegible] sola eloquentia Cyneas prædicatur cuius oratione se plures petisse urbes, quam armorum cum sermone Regis que factus est. Quid verò nonne totam urbem senatumque Romanum commouit legionis, cum ex Græcia tres illi eloquentissimi Legati, nobilissimi Philosophi, Carneades ex Academia, Diogenes ex Stoa

[illegible] Patriciis Ro-
manis [illegible]
[illegible] legatos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
alia populi, & ad legatos [illegible] promi-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] legimus, quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
vidimus [illegible] ab [illegible]
[illegible] corporis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] illud noster Maronis.

[illegible]

80 [illegible]

sed & [illegible] est [illegible]

[illegible]

[illegible] populi [illegible]

[illegible]

Dum

corporis, tot membrorum schemati
integritas, harmonia convenientia,
tanta cultus dignitas, [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mento [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] eundem Apo-
[illegible]
[illegible]
[illegible] *Apostoli.* [illegible]
[illegible] Conventu, ob [illegible]
[illegible] Nam cum [illegible]
[illegible] Romam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Zacharias [illegible]
[illegible] Evangelium, [illegible] hominem
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible] 97

[illegible] 98

[illegible] 99

[illegible]

Qui vel [illegible] quod [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] Protestantes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gloriosi [illegible] [illegible] corpus

[illegible] Ptolemæus qui alio [illegible] cogitatio [illegible] habeat [illegible] ac [illegible] prius [illegible] Iamque [illegible] in quo non [illegible] vide [illegible] loquar, [illegible] Augustinus [illegible] non tamen [illegible] videri [illegible] quibus [illegible] Malgarem, sed [illegible] & paratur [illegible] procul [illegible] suos [illegible] & in deliciis [illegible] quam [illegible] legatus esset [illegible] quod [illegible] Pontificium [illegible] Ingolstadij [illegible] partes [illegible] componere [illegible] quod [illegible] quæ ad [illegible] Eleemosy[illegible]

Ric

[illegible]

non tam soli[illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] ac [illegible] corporis [illegible] [illegible] indol[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Melan-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Melan-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Melancholicum [illegible] [illegible] Philosophia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] phlegmati [illegible] Melancholic[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

quam Plato vehementior commen-
dat, commemorans [illegible] illa (quæ
venus sine morbo est) ingeniosiores
reperiri. Est communis [illegible]
Ardentiores, vehementioresque ma-
[illegible] & verè [illegible]
[illegible] bilis & [illegible]
pellit, adeo, ut si [illegible]
[illegible]
[illegible] phlegmatis plane [illegible]
tarda, iners, veternosa, & propemo-
dum [illegible] causam
[illegible] appellant,
quod hos animi maxime huic in-
[illegible] Ex quo [illegible]
[illegible]
[illegible] ingenia, [illegible] animi, [illegible]
[illegible] gratiæ haberet. A-
hoc potius chordā, quàm huic nepo-
[illegible] commendabis. San-
guineā elige, si habere poteris. quem
[illegible] leuor,
[illegible] & hu-
manitas, [illegible]

verborum [illegible] gestusque [illegible] cas sunt commendatissimum [illegible] [illegible] expressit. Quibus [illegible] ex donis [illegible] Electoralis [illegible] [illegible] [illegible] post [illegible] Pi[illegible] niris [illegible] perfectissimum, [illegible] [illegible] [illegible] Andream Paul [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tanck [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habebit, regetem [illegible] [illegible] promptum, expeditum, & ad [illegible] necessitatum [illegible] [illegible]. Sed tantum de utraq; pulchritudine, quae in delectu [illegible] habenda [illegible], [illegible] monuisse. Verum etiam extra hominem posita quaedam ornamenta sunt, quae electione non

solum

ſolum. Lex autem [illegible] omnium ſe-
[illegible] & [illegible] diſpen-
ſatores, non quidem [illegible] debeat [illegible]
per [illegible] per [illegible] ſed
[illegible] populis [illegible]
[illegible] ha-
bentes. [illegible]
[illegible] Ariſtotele
[illegible]
[illegible] Philoſophiæ [illegible]
[illegible] Chriſti-
[illegible] Imperio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] politi-
[illegible]
[illegible] &
gloriam [illegible] ordine [illegible]
quam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
antiquiſſima [illegible]
[illegible]

[illegible] senatoris classe le-
ctos apud Romanos Legatos legimus,
in quo nobilitatis prisca [illegible],
Teste passim Livio, qui nobilissimos
quosque Legatos missos scribit. Ex-
empla illud clarius ostendunt. Ad Se-
leucum & Philippum reges illustres fu-
ere legationes. Ad utrum missi quinque
quorum unus secundum consul, alter
praetorius, caeteri aedilitii, postremi
duo [illegible] Romanae nobilitatis
omnes [illegible]
[illegible] & M. Aurelius, quo-
rum Terentius Varro, Romanorum eruditionis gloriam adeptus, [illegible]
verò praepositus. Neque hodie lauda-
bile illud institutum mutatū, nec non
[illegible] Legendi res Nobilitatis [illegible]
[illegible] pro cuiusque [illegible],
[illegible] ad quem mitti debet, dignitate
conditione, [illegible], si haberi possunt,
digni, qui magnificam munus Legati-
onis adornarent. Gratiosa [illegible]
[illegible] nobilitas, & in [illegible]

[illegible]

[illegible] *Attilam* post [illegible] omnes [illegible] [illegible] Nicolao [illegible] Valentiniani [illegible] plebeio [illegible] & illustres, qui hodie majores [illegible] co-gnominant [illegible] Principi-bus [illegible] ad [illegible] pertinent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hono-riam [illegible] Au-gustam Occidentalem Augusto in matri-monio petiisse. Imo verò [illegible] Pontifex Romanus Leo à Valentiniano Imperatore missus legationem ad At-tilam pro salute imperii suscepit. Vi-de in Leon. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theodorus [illegible] Regi [illegible] Romanus [illegible] Iusti-nianum Imp. legimus, *Paulus Diaconus lib.* [illegible] à Principibus [illegible] pro expeditione majoris legationis & nego-tii [illegible] gestum [illegible] [illegible] [illegible] Impera-tore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] vero habitatis orie-
[illegible] habet. Nominemus
itaque [illegible]
[illegible] hominis qui-
dem [illegible] Philosophi de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Romam [illegible] Sed quid
[illegible]
Turcarum Imp. principem [illegible] At
[illegible] loco tertiarum [illegible]
[illegible] quam inter [illegible]
cum [illegible] Quam [illegible]
[illegible] classe [illegible]
cujus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnia [illegible]
[illegible] barbaris
in [illegible]
commississe potuere? [illegible]
[illegible] loco [illegible]
[illegible]
[illegible]

fecit, ut Sigismundum Imp. dixisse de doctoribus scribit *Ioh. [illegible] & Iac. Alph.* Nostra memoria in eodē locū & 30. munere est [illegible] suspicere. felicissima [illegible] Rodolphi Augusti Romanorum, [illegible] & sapientia doctissimus, Dobbis, ut in propositione Comitiali [illegible] audivi, Hyeron. [illegible] qui cum immortalem gloriā & laudem [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] eorum dignitatem & [illegible] [illegible] positus sunt, [illegible] evectus [illegible] Transylvaniæ non solum nunc [illegible] sed etiam fortunatæ [illegible]. Maximilia-31. ni Imperio clerus quidā, nomine Matthæus Langius, civis Augustanus [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] Reges & principes & ad Pontificem legationibus praeclarissime functus, tanta laude, ut purpureo illo Cardinalium galero [illegible] insignitus *Cusp. de princip. Germ. [illegible]* lib. 5

Sed

Sed qui sese exemplorum omnium e corum usurpatione [illegible]. Id ad est quo se vertendum est, ut cum generis, tum literarum nobilitatem in hoc munere obeundo [illegible] primo [illegible] habere [illegible]. Quod enim [illegible] excludimus illos, qui [illegible] & officiosi ac honesto, quos pro qualitate negotii & mittentis, [illegible] premonuimus. Velut qui Principem [illegible] horologium, quale Carolo Magno a Persarum Rege oblatum, [illegible] donare, simul [illegible] & [illegible] docere, [illegible]. Melius [illegible] quam ipsius [illegible], honestum & integrum virum. Idque cum longe [illegible] aptius & decentius eveniet quam cum Olivarium [illegible] Ludovicus XI. Galliae Rex ad Burgundum petitum uxorem Delphino filio suo Caroli Ducis unicam filiam Mariam.

 [illegible]

abiegauit *Comin. lib. 1. in Comment.* plu-
rimum contemptui habitum: & ita à
domo Burgundiæ meritò habitum,
quod etiam in iugulum [illegible] sed-
isset, nisi [illegible] fuga hoc homo
prodeo [illegible]. Multò enim grauius &
illustrius hoc negotium erat, longèq;
maioris prudentiæ & consilii ac au-
ctoritatis, quam ut huic [illegible] illi-
teratis tradi [illegible] conueniret. Nec
enim [illegible] hominem [illegible]
[illegible] & electionis
liberam [illegible] licebat extendere
[illegible] magis & con-
[illegible] quam [illegible] legatio-
[illegible] neq; id vtilitatis & [illegible]
[illegible] habuere, ut indignitas eorum,
[illegible] & probra etiam
[illegible] legatis dominus [illegible].
Nec [illegible] Romanorum quibusdam pa-
rem ob [illegible] dignitatem in
legationem [illegible], refert Annibal a-
pud Liuium l. 30. Nec vero tolerandi
in legationum commerciis illi [illegible]
dam.

[illegible] Regu[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Verum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] elegantiores [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *de dignit.* [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

dignitatumque ingressus denegatur,
tit. C. de Iudæis. At civilis an quis, si tota
de dignitatibus prohibitio est, legati-
onis quoque aditus jure gentium patebit
omnibus? Etenim, neque [illegible] teste, prin-
cipis Legationis jus, quo ad [illegible]
in nationes exteras mittendos, conces-
19 sum est? At ipsa Legatorum [illegible]
rum electio [illegible] quam
quisque quidem [illegible], sed tamen
ad [illegible]
[illegible]. Quoniam igitur civi-
lis lege [illegible] a patria dignitatū
[illegible]? Iudæumque ad le-
gationem, quæ civilis honor & munus
est, electionem admitti debet. Etenim-
que Judæum olim a Persarum rege mis-
sum ad Carolum nostrum Magnum te-
stantur annales veterum, Pith. annal.
sub ann. 801. Nihil tamen Christianorū
civitati nihil præjudicii pario. In Per-
sarum enim rege, ut & in hodierno Tur-
carum dominatu, Judæis agendis
[illegible] & honores quosvis aditus
patet.

patet. Bu heq. d. Epist. Quod in nostra vidimus republica evenisse. Idem de hæreticis ac schismaticis iudicabis, quibus est legationum missiones, si cum summo perio illi sunt, cuius potestate ac iure gentium hoc legationis mittendi jus habeant, per se religionis non adimi posse, supra diximus: tamen hoc capite, quod de electione Personarum, quas legationibus idoneas admoveri oporteat, agit, hæreticos & schismaticos in illa Republica, in qua infames habentur, a muneribus ac dignitatibus [illegible] non posse neq. debere, rectissime contendo. Electus enim idonea persona ad juris civilis præscripta accommodari debet. Non itaque inter se pugnant, hæreticum posse legationem mittere, ut [illegible] possint, qui jus Imperii absolutum habent, & hæreticum non posse in legatione mitti, vel Legatum esse, ut omnes non possunt, qui a dignitatibus Reipub. [illegible]. Hære-

ticos

[illegible] [illegible] intelligere appareat, [illegible] [illegible] & ab Imperio pro [illegible] [illegible] doctores tenent, ut [illegible] [illegible] *l.* [illegible] & *bene* & *Mat.* [illegible] [illegible] *l.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nestoris [illegible] *l.* [illegible] & *legem*. [illegible] Sed vero quod [illegible] in [illegible] fundamentum [illegible] aut hac vel illa [illegible], & [illegible] [illegible] esse clam [illegible] [illegible] *quod* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appellari [illegible] [illegible] [illegible] quod pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nomis [illegible] [illegible] [illegible] condemnari, [illegible] reprobari, [illegible] [illegible] & [illegible] Religionis Imperialis [illegible] [illegible] publicata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] privilegiorum [illegible] [illegible] illis

ius. Saluum vt opus [illegible] de genere or-
namentorum. Videmus et alteri-
nus [illegible] hominem, sub consilium
[illegible] inuenire locum Fortu-
nam [illegible]
ope & diuina sibi esse adducun-
tur, ne quod omnia [illegible] placeat
[illegible]
[illegible]
testimonio quam Aristoteles, qui per
doctrinas & virtutes facilius compara-
tur & retineri possunt quibus ea maxime
[illegible] & [illegible]. atque ad
eu [illegible] produci queant.
Demosthenes [illegible] vulgo amicus in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible] est, sine quo
nihil quod opus fuit, fieri potest.
quod vero necessarium est, quod nervo
pecuniae indigeat [illegible]
est quod [illegible]

rollu...

[illegible] [illegible] locali zero opprest, [illegible] Imperio, & ab Imperio pro [illegible] declaratione, ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Donatistas, [illegible] Arrianos, Macedonianos. Nestorianos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Confessionem Augustanam eorumque confessionis sectatores [illegible] & [illegible] [illegible] esse clamitant, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hodie illos, quia Catholici se appellari volunt [illegible] [illegible] quod pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Nondum enim ab Imperio Protestantes condemnati, nedum reprobati, imò [illegible] [illegible] & in Religionis Imperii [illegible] [illegible] [illegible] publicam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anno 1555 [illegible] [illegible] adhuc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & Imperialium privilegiorum [illegible] [illegible] [illegible] illi,

ilis. Nulli [illegible] opibus, ac genere or-
namentis ducitur. Videmus & aliter,
quod [illegible] hominem, [illegible]
[illegible] occurrit. For-
tuna [illegible] est. Hinc [illegible]
opes & divitias [illegible] pollicen-
tur, [illegible] quam bonum [illegible], plus ab
imperitis doctos [illegible] qui
se non possunt. [illegible]
[illegible] quoque Aristotelis, qui per
doctrinam & virtutes facilius compara-
tur, & neruis [illegible], quibus res maxime
[illegible] conficiatur atque
ad exitum finemque perduci curant.
Demosthenes illud vulgo omnes in ore
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
nihil quod opus fuit [illegible]. Si
quod verò negotium est, quod neruo
pecuniario indigeat, [illegible]
est quod [illegible] magno [illegible]
quibus

munificentiam maximam coniun-
ctam habere oportet. Etsi autem à
principis liberalitate proficisci Lega-
[illegible] cum largissimè debeat, nihilque
omnino denegari, quod ad sumptus &
impendia legationis pertinebit, ta-
men & ad Legati dignitatem & ma-
iorem, cum domi tum foris retinen-
da authoritatem rei familiaris ampli-
tudo plurimum facit. Cumque rei hu-
ius ratio [illegible]
[illegible]
in [illegible] illud vulgo
[illegible] *Tantum quisque habet,*
[illegible] *& inquietos fa-*
[illegible] Legati
[illegible] stipendii suspiciantur etiam fa-
cultates, cum caveæ, ut splendorem
[illegible] domestica for-
tuna vel privata possit. Angustia e-
nim rei familiaris, non secus ac [illegible]
[illegible] amphora, sordes perpe-
tuo secum trahit, & quasi amicam
quandam in omnibus negotiis relin-
quit.

[illegible]
petit [illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quam in [illegible]
habent [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ipsi [illegible]
Principes [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] domesticos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tanquam
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

munificentiam maximam coniun-ctam habere oportet. Etsi autem in vtentis liberalitate probe sciat Legatus, ... largissime debere, nihil quo ... denegari, quod ad sumptus & impensas legationis pertinebit, tamen & ad Legati dignitatem & ornatum, ... suis ... auctoritatem ... familiaris amplitudo plurimum ... Cumque ... sententia, ... Tantum quo nobilior, ... & moribus probis ... Tacit. Epist. 17. Legati ... legatio implebantur etiam ... non ... ut splendorem amplissimi muneris domestica ... respondere possit. Angustias ... rei familiaris, non sumptus ac ... ampliora, sordes perpe-... & quasi ... negotijs relin-quor.

[illegible] quæ [illegible] ... [illegible]

[illegible] Principi [illegible] ... [illegible]

[illegible] plerem [illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible] potentiaque [illegible] quod [illegible] atque [illegible] Romanorum [illegible] pollicitus [illegible] provin- [illegible] eloquenti [illegible] cum [illegible] Romanorum [illegible] Reip. [illegible] publi [illegible] Rei- publicæ [illegible] [illegible] ad legationem [illegible]

[illegible]

admitti possit, [illegible] [illegible] quum contingeret, [illegible] Verum [illegible] hominibus obscuris ac perditis [illegible] [illegible] esse posse. Nec mi- nores [illegible] tenent. Et quia [illegible] tempore [illegible] prudentem [illegible] Catholicus. Se- cus esse rege nihil [illegible] debere [illegible] Sed [illegible]

[illegible] finem [illegible] Quid [illegible] posse [illegible] & rationes [illegible] qui [illegible] potest. Quod si, ad omnes, quos velut [illegible] & quod [illegible] qui [illegible] rum

[illegible] ... Imperium ... Legati Arabici [illegible] ...

actionem [illegible] lex [illegible] honorum in-
capacem [illegible] de [illegible]
[illegible] Si-
[illegible] re-
[illegible] possit,
posse [illegible]
[illegible] 108
eadem posse [illegible]
[illegible] hoc est non posse [illegible]
quod [illegible] honesti [illegible]
[illegible] naturalem [illegible] 109
[illegible] pudor
[illegible]
L. 4. C. de natural. lib. & cum. [illegible]
[illegible]
[illegible] Quod [illegible] 110
[illegible]
[illegible] veteribus appellat [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] 111
[illegible]
[illegible]
at Paul. [illegible] Quod [illegible]
[illegible] corpore [illegible] 112
[illegible]

[illegible] rale, patres [illegible] quam [illegible] esse, que [illegible] de Laurenti [illegible] [illegible] [illegible] Neap. [illegible] [illegible] verecunde [illegible] [illegible] Quamvis [illegible] [illegible] quisque [illegible]

praebere

[illegible] Ulpianus [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] Quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

L [illegible]

[illegible] non [illegible]. Miror autem qui- [illegible] legationi dele- [illegible] Hispanis [illegible] [illegible] de quo vifa, [illegible] [illegible] exempl. [illegible] [illegible] [illegible] Vestitu & Victu [illegible] [illegible] *lib. 7.* Vellauum ad quem Vespasiani [illegible] Quinctum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deprecatio [illegible] [illegible] [illegible] *mulieris* intercessione ad amicos & propinquos suos [illegible] non publico gentium iure, sed ne- [illegible] iure egressi. Eodem modo [illegible] egressa ad filium de [illegible] Vestitu & Victu [illegible]. Nam [illegible] illa profectio [illegible] [illegible] legatio est dicenda, quae [illegible] [illegible] [illegible] de legationibus [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quod viola[illegible] [illegible]

[illegible]

nentem quia potest authoritate pri-
vata [illegible]
[illegible]
Nec [illegible] & [illegible]
[illegible]
& [illegible]
[illegible] quod cla-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
etiam ad privatæ personæ [illegible]
[illegible]
[illegible]
Concilia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Imperator
[illegible] Liberium
Pontificem [illegible] populus ac
pastorem Imperator restitueret. Theo-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tur

tur ad supplicia liberarentur. *Illi Pla-
tonis*, idque gentilis religionis, alioqui
si veneratio[illegible] testimonio & honori
[illegible] [illegible]. Priſque ceremo-
nia [illegible] [illegible] & necessitates, tam
publicae tum privatae, auctiori. Nero
[illegible] Julius Caesar [illegible] [illegible]
[illegible] Dictator, [illegible] [illegible] sup-
plicationem [illegible] [illegible], sed
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potius [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] Imperatoris [illegible] [illegible]
[illegible] & [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in Vestalium precib
[illegible] & confugit. Hoc verò [illegible]
ad Salomonem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], cum homines [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] Quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ... plus pater ... [illegible] ... Ut est [illegible] ... [illegible] ... pupillorum, [illegible] clientium ... [illegible] ... necesse [illegible] ... [illegible]

[illegible] regno expulsus [illegible]
[illegible] pellitur a Perseo Rege
[illegible] corpore [illegible] accipere
[illegible] illis Medicum, quod-
[illegible]
[illegible] Legatos
[illegible] Impetrato
[illegible] & non modo pacem, sed
etiam [illegible] per eum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Rhodiorum [illegible]
[illegible] prudenti consilio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Vendidit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Quod [illegible] populus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] habuerint, qui [illegible]

[illegible]

[illegible] Nestoris [illegible] & Vly-
sis eloquentiam. Subjecitque post-
[illegible] Catonis [illegible]

[illegible] Demosthenes [illegible]
sus est, cum ad Philippum Macedo-
num, [illegible]

[illegible] Romanus [illegible] populo [illegible]

[illegible]

[illegible] nomere cum nos, [illegible] regales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Principe [illegible] legatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Anglia. Legatus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] publicè [illegible] Principi [illegible] Imperatorum [illegible] pertinebat [illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPUT V.

[illegible]

SUMMARIUM.

1. [illegible]
2. [illegible]

studiosissimus, Servium Sulpicium Iurisconsultum clarissimum, quem neque infirmitas corporis, valetudinisque periculum deterruit, ab hoc o-[illegible] studio, dele-[illegible] in extremo spiritu, quod reliquum Reipublicae co-[illegible] & opera [illegible] periculosissimo illo [illegible] persequeretur [illegible], & in ipso tam laudabili studio expiraret, animamque quasi in hoc Reipublicae deponeret. De cuius eximia [illegible] praedicanda erga Rempublicam voluntate [illegible]. Tullii in senatu Romano habitae elegantissi- 9 ma legatur oratio, quam omnino conspiciendam putamus, est enim Philipp. 9. Sed est quidem [illegible] amans, tam laudis & nominis negligentis, ut malit potius carere omnibus illis praemiis, quae bene merentibus proposita, quam legationum pericula [illegible] Legi tamen se posse [illegible], si velit 10

legitima excusatione allata, cùm ali- us haberi idoneus nequeat, suam Rei- publicæ subtrahere operam malevo- lo velit, *l. 4. & 5. ff. de legat.* Nam si muni- neribus etiam officii patriæ muneris
21 subterfugientem pœna dignum leges esse iudicant, *l. 15. & 16. ff. ad municip.* quid, quin fieri possit idem in majori- bus, dubitabimus? cùm longa maior eorum copia undique haberi possit, qui in[illegible] ac gravissima [illegible] munia dignè obeant. [illegible] itaque præclarè [illegible] Venetorum Republica
22 omnium constituta optime, quæ pru- dentiæ nervo, tanquam adamantino quodam vinculo, ultra mille annos floruit, cum nihil salubrius & Reipu- blicæ utilius, quam quod inter alia prudentissime decreta & statuta, pœ- nam quoque constituerit in eos, qui le- gationis munus, si digni & idonei a se- natu iudicentur, detrectaverint, *teste Octaviano,* [illegible] *lib. 1. cap. 3. de leg.*

Sunt

Sunt tamen excusationes nullæ audien-
dæ, [illegible] admittendæ omnino, qui vel
occultum morbum & [illegible]udinem 13
[manifesto valetudo [illegible] aliquandus
non esse satis videtur] valetudinem,
quo, [illegible] omnibus est, 14
vel etiam domestica [illegible] præten-
dunt. Idq; etiam in Venetorum Senatu
fieri [illegible] eadem [illegible]
ut si idonea causa reperiatur, e-
ius excusationi concedatur. Sin mi-
nus, non dimittatur, præsertim si eam
hominum quispiam opinionem alat, ut sic
confidendum maxime nihil esse, quod
non illius virtute, eloquentia, & pru-
dentia effici possit. [illegible]
[illegible] Reipublicæ
eam esse erga commune bonum omnium
bonorum voluntatem, ea animi propensio-
ne, quam in Venetorum Republica Ma-
gnus [illegible] inter senatores [illegible]
Quinctio [illegible] senatoris gra-
vissimi patriæ amantissimi [illegible] 15
[illegible]

tis & necessitatibus premerentur, & domesticis difficultatibus laborarent. Contrà verò illorum ambitioni & cupiditati resistendum potius quàm velificandum, qui ultrò sibi legationum occasiones inquirere, seseque sponte sua offerre, largitionibus honorem mendicare, turpiterque emere honestissimum Reipublicæ munus solent. Quod cùm in omnibus publicis officiis ac dignitatibus probrosum, nullo tamen modo tolerandum [illegible] in legationum ambitionibus [illegible] temerarium, nec solùm singularis imprudentiæ nullo consilio suscipere, sed & immodestiæ ac impudentiæ, deposcere illud munus, quod non tàm rogari quàm præstari citiò dignis oporteat *leg. 2. tit. ult. de excus. tut.* Verùm adversus illos ambitiosos retinuerit illud Romani principis laudabile institutum rectè monet, qui neminem nisi invitum officiis & muneribus publicis admovebat, ubi se se obtrudentes & ambitiosè ingerentes-

ter, tanquam ſuſpectos repellebat. Nec 15
immeritò. Nam qui ſoluta nimis cupi-
dine ac ſtudio ſe illis functionibus viden-
tur, quæ ſine difficultate non recte preui-
ſo, quantum poſſunt, deſignant. Inde
ſe illi eam ſuſpicionem excitant, ut
proprii potius emolumenti quam pu-
blici cauſa Rem. ſeſe immergere vide-
antur. Quo in hominum genere Hype- 20
rbolum & Demetrium in Republica
Græcorum fuiſſe legimus, hominum
peſſimos, qui tanquam ad aliud mel-
ius, ita ad publicorum munerum ac
officiorum adminiſtrationes anhela-
bant, *Plutarch. in vita.* Quoniam ingenio-
ſum ac omnium ætas noſtra non info-
cunda eſt, videtque hæc in hodierno
mundo multis ampliſſimum illud le-
gationis munus, tanquam ſuo iuſte
aſſumere poſſint, & indignè mul-
tiſies conferri, qui poſt eā apud exte-
ros idonei, tam ulterioribus, nedum
Principi à quo mittuntur, exemplō
& ludibrio eſſe poſſunt. Digna proſe-

tendere, ut laqueo caput expediat. Sed & prudenti [illegible] 15 pr[illegible] & inepti-tudinem [illegible] obstrictumque munus [illegible] onei[illegible] C[illegible]-[illegible] ille [illegible] 16 pro petitis [illegible] cuique muneris administrationem suscipit, cui vires sufficientes habere nequeat. Imitati vero illi Pauli Pontificis Quarti con-suetudinem, Princeps [illegible] 17 honestum, [illegible] eorum & [illegible] [illegible] here [illegible] Legatum eundem in Galliam mittere decrevit. At ille cum se imparem [illegible] tanto muneri respondisset, Sed nec, inquit Pontifex, [illegible] Sequi e-nim, [illegible] officium [illegible] esse, no-

 runt,

verit, ad id ipse suo iudicio te prouide-ris. Prudenter ille & ingenue, qui, ut dicitur, posse se suo merito [illegible] affirmare didicerat: Male vero & [illegible] Pompeius, qui pluris amicitiam priuatam quam amplissimum [illegible] munere atque auctoritatem [illegible] face-bat. Sed [illegible] domestico-citum [illegible] excitatio [illegible] [illegible] Pater [illegible] legati-[illegible] Vetius [illegible] [illegible] prouinciales, & quum [illegible] lo-[illegible] agitur propriè, ut supra [illegible] lam, legationes non erant, quæ [illegible] & honoris [illegible] gratia ex prouinciis & ciuitatibus subiectis ad Imperatorē mittebantur. Sed quoniam honorem & [illegible] quæ nonnullis & difficultatē habebant, [illegible] per classem de-cursionem [illegible] ciuitatibus surgebant-[illegible] grauiorem, [illegible] viatica [illegible] [illegible]

merentur, *l. 2. §. 8. ff. de leg. l. 18. §. 11. ff. de mun. & hon.* Unde in favorem fœcunditatis matrimonialis illa immunitas concessa, ut trium liberorum superstitum parens onere legationis provinciali [illegible] munere, quo ordine [illegible], [illegible] legatione vero [illegible] 10
[illegible] matrimoniali [illegible] mentione [illegible] nulla sentiuntur, cum ex mittendis sumptibus legativa profluant, neque vero plus oneris quam dignitatis & honoris ex illa percipitur. Nec enim ulla magis compendiaria via, neque celerior ad reip. honores, quam legationis functio. *Vlas. [illegible] pol.* Ideoque cum liberorum [illegible] 11
tionem non tam [illegible] hic existimo, ut si quis [illegible] idoneus [illegible] liberare [illegible] gessit, cum non solum [illegible] sed & [illegible] gloriosissimum [illegible] Regum aut Principum personas apud exteros [illegible] 12
longe. Nec vero [illegible] legationum

 mune-

munere [illegible] constituere licet u-
ti [illegible] provinciam l. [illegible] in
d. legat. nec per [illegible] illum com-
[illegible] plurimum hic [illegible]
32 personae, quae electa est, [illegible]
[illegible] ff. de [illegible] quae [illegible]
non admittitur. d. § [illegible] Verum & illius
33 excusatio admittenda, qui sibi inimi-
cum esse, aut minus faventem illum,
causis [illegible], ad quem lega-
tio mittitur, [illegible] ff. de legat. de
quo ex superiori capite pluribus egi-
mus.

CAPUT VI.

*Quo mittendi sunt Legati, tum Co-
mites?*

SUMMARIA.

1 Legationis apparatus [illegible]
[illegible]
2 [illegible]

3. [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
8. [illegible]
[illegible]
10. [illegible]
11. [illegible] Legatum.
12. Proconsulibus legatis mandari jurisdictio poterat.
[illegible]
14. [illegible] habet jurisdictionem.
[illegible]
[illegible]
17. [illegible] Legatus [illegible]
18. Æneas [illegible]
19. [illegible]
20. [illegible] Roma.
21. Legationis [illegible] splendorem [illegible]
22. [illegible]

[illegible]

43. Phœnix Hominum [illegible] principes ad [illegible] [illegible] & quare.
44. Dion [illegible] [illegible].
45. Vvilelm [illegible] [illegible] legationem ad [illegible] [illegible].
46. Taurum [illegible] [illegible] homo, qui [illegible] principis [illegible] legationis [illegible].
47. Nomina & [illegible].
48. Nuntio [illegible] [illegible].
49. Cur [illegible] [illegible] legatis.
50. Primum [illegible], superiori [illegible] [illegible] sarum, & [illegible].
51. Aliqui [illegible] administrationibus [illegible].
52. Arnoldus & [illegible] collegæ in legationis [illegible] privati [illegible] Legi.
53. Craniuum [illegible] debeat.
54. Cibi [illegible].
55. Quid [illegible] Persarum regis Legatus [illegible] [illegible].
56. Primis [illegible] [illegible].
57. Gregor [illegible] Johannes Legati [illegible] legationis [illegible] [illegible] & [illegible].
58. Ungarorum Legatio ad [illegible] Turcarum Im- per. [illegible] Legationis [illegible] [illegible].
59. Cum [illegible] Ungaris Imp. [illegible] regni [illegible].

60. [illegible] tantum Legatorum [illegible]
[illegible]

61. Legationis splendor non tantum pompa [illegible], neq. ornatus quam in prudentia legati positus.

62. [illegible] quod illustrem legationem [illegible] numero comitum [illegible].

63. Soldanus Babylonicus & [illegible] magnum comitatum [illegible].

64. Regum ad reges legationes [illegible].

65. Friderici 3 Regis Daniæ ad Reginam Angliæ legatio quanto numero.

66. Navalis legatio plures comites ad [illegible] [illegible].

67. Regum Galliæ legationes [illegible], [illegible]

68. Poloni [illegible] solebant, unam [illegible] ab leg[illegible] [illegible].

69. [illegible] quam boni sint comites [illegible].

70. [illegible] famuli & comites [illegible] assumẽdi.

71. [illegible] delicta Legatus tenetur.

72. [illegible] ab amicis muniri lasciviam & injuriam [illegible] & turba [illegible].

73. Qui [illegible] sumptibus [illegible] [illegible] habendi.

74. [illegible] propriis [illegible].

75. [illegible] ad [illegible] [illegible].

76. [illegible].

77. [illegible] & Legati [illegible].

78. [illegible]

78. [illegible] ingenuum [illegible]
79. [illegible]
80. [illegible] Virginia [illegible] quòd [illegible]
81. [illegible]
82. [illegible] apud [illegible]
83. [illegible]
84. [illegible]
85. [illegible] quàm mariti [illegible]

Legationis apparatus ita instituendus est, ut non modò negotii necessitati, verum etiam pompæ fulgori, quæ pro dignitate cum mittentis tum ejus ad quem mittitur [illegible] enda, satisfaciat: qui majorem auctoritatem in exterorum oculis ac vulgi etiam conspectu habeat. Ubi enim plurimum [illegible], ibi summum [illegible] esse animadvertitur. Pompæ autem instructæ tum numerum, tum ornatum convenientem legationi requirit.

[illegible] in commune, nobiles & exclamantes [illegible] Lyco-
mede [illegible] Lamachus, &
Iberus, [illegible] [illegible]-
rum [illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible]
Interdum [illegible] per [illegible] 10
gravissimas [illegible]
[illegible]
belli, ad res [illegible] reperendas ipse-
[illegible] *Teste* [illegible] Nonnunquam
[illegible] [illegible].
Quamlibet [illegible] majore splendore,
[illegible] De [illegible] Legati,
qui [illegible]
[illegible]
ad [illegible] 11
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Postea
[illegible] Legatus [illegible]
[illegible]
ut Iudicem [illegible] 12
[illegible] Legatum

multiplex summa [illegible] etiam [illegible] [illegible] potest, ut de Tribu [illegible] Levitis Macarius [illegible] *[illegible]*. [illegible] [illegible] [illegible] quid [illegible] [illegible] habet [illegible] *[illegible]*. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Levitorum, quo [illegible] [illegible] *[illegible]* [illegible] docet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vi[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Alexan[illegible] [illegible] per [illegible] legatos, [illegible] manum mihi legitur *Herod. in vit.* [illegible] argentum [illegible] gratulatum, [illegible] gratia ad Severum Imp[illegible] populique Romano [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] Imperat[illegible] Maximus [illegible] [illegible] ad urbi [illegible]

negotiorum ergo, & ad longinquiorem-
23 ras militaris legationibus uiri expe-
ditiores & commodius [illegible] constitui-
24 pauciores mitti. Belum Regem [illegible]
quem omnium primum legationem
emisisse ferunt, [illegible]
od. lib. 4. [illegible]
[illegible] Mamerpas
In certe legatione [illegible] nunciatum edicto
25 [illegible] Vespasianus [illegible]
[illegible]
ne plures [illegible] l. 4.
§. [illegible] illud edictum
26 [illegible]
[illegible]
[illegible]
27 [illegible] subditos edictorum
[illegible] Comitialibus conventibus
[illegible] numerum [illegible]
[illegible] ab Imperatoribus [illegible] quo-
[illegible] & dignitate [illegible] ad-
[illegible] debeat. [illegible]
28 tamen [illegible] Vespasianus [illegible]
[illegible] legatorum, [illegible]
[illegible]

accommodari poterit. Quę illa hu-
morū [illegible] & [illegible], nimi-
rumque [illegible] uſe legationem,
quę [illegible] quam quæ co[illegible]
[illegible] Utraque [illegible]
[illegible] vel c
[illegible] o-
[illegible]
[illegible] legationem [illegible] mul-
torum [illegible] negotiorum, unus ſu-
beire non facilè poſsit, l. 24 §. 1. C. de
[illegible] pluresque oculi, ut vulgò dici-
tur, plus vident, quàm unus: omnis
[illegible] hominem majorem
[illegible] ſi aliquem fuerit etiam
[illegible]
[illegible]
[illegible] quam [illegible] de bono [illegible]
[illegible] monet aliqui Homeri-
cum [illegible] duobus ſi-
mul [illegible] conſilia [illegible] plures
quam [illegible] noſtere [illegible]
[illegible] legationis, cum [illegible]
[illegible] negotiis [illegible]

 Nam

[illegible] est [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Veram [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sepulcrum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Ita

[illegible] Rom

[illegible] caput [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Principe est [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 40

[illegible] 41

[illegible] 42

[illegible]

[illegible] causa, [illegible] his Phoenix qui [illegible] 43

[illegible] 44

[illegible] Martio & Mercurio [illegible] 45

[illegible]

Varro [illegible] 46

[illegible]

[illegible]

[illegible] muneris præpositos. Solent hoc die praesenti [illegible] & legationibus
47 [illegible] comminuuntur, generis nobilitas & doctrinæ [illegible] [illegible] gi. [illegible] utroque [illegible] [illegible] quorum alter [illegible] [illegible] quod maximum apud [illegible] [illegible] habet, alter ingenium, quod [illegible] dirigit & moderatur, [illegible] [illegible] afferat. Sed [illegible] [illegible]
48 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita collegam [illegible] [illegible], & tanquam in [illegible] superciliose [illegible] retinuit. Quo [illegible] Polonorum Cromero [illegible] Varmiensis, [illegible]
49 [illegible] Palatinos [illegible], qui, cum viderentur [illegible] [illegible] collegam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum ignobili [illegible] [illegible], cognarentur, [illegible] [illegible] Quod cum [illegible], ad quem [illegible] animadvertere [illegible] ad nobiles. [illegible] [illegible] etiam alteri, qui collega tuus est, videre possit.

Sed

[illegible] verò [illegible] [illegible] collegis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tamen princeps & caput legatio[illegible] [illegible] qui [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] longe [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] publica bona [illegible] debere, exemplo [illegible]. At [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15 [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Quanto [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Persarum regis legatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
legatorum [illegible] & [illegible]
[illegible]
non [illegible] sed leguntur [illegible]
[illegible] ob causam non [illegible]
[illegible] legatum [illegible]
[illegible] Qua ratione [illegible]
[illegible] Gregorio [illegible]
[illegible]
[illegible] Persicae [illegible]
author docet, quod [illegible] legati

[illegible]

[illegible] habitu veniunt [illegible] numero [illegible] populo affectet [illegible]. Verùm [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] petendum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legiones & exercitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Moderanda itaque haec [illegible] [illegible], ne [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] splendore [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] ut legati [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legati
62 [illegible] longo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Soldano
63 S. [illegible] Musp. l. 2' [illegible] Misc. & de [illegible] [illegible] legationem [illegible] [illegible] [illegible] Vacca de [illegible] Regem [illegible] [illegible] legationes
64 [illegible] [illegible] oportet, ut [illegible] [illegible] exemplum centum [illegible] tota legationis [illegible] [illegible] sed mille, aut aliquot [illegible] ultra legationis impensas [illegible] Regis Friderici [illegible]
65 [illegible] legatio illa [illegible] magnifica erat, & magnifice fuit habita, [illegible] [illegible] [illegible] 1527. [illegible]

legi

[illegible] Vulturum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] plurimi [illegible]
[illegible] Regnum [illegible]
[illegible] quamob causam
[illegible]
[illegible] apud exteros [illegible]
[illegible] principes [illegible] qui nullum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quod Deinde superioribus annis [illegible]
principum Imperii [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] quæ dicuntur [illegible]
6 [illegible] quàm [illegible]
[illegible] bonus & [illegible] comites [illegible]
[illegible] honestam [illegible]
[illegible] Procul itaque
7 [illegible]
[illegible] procul
[illegible] contentiosi [illegible]
[illegible] docere [illegible] & [illegible]
9 [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] plus
1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Si [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] extremum, 73
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] laude [illegible]
Nec illi non summopere laudandi ju-
stos, qui [illegible] proprie [illegible]
[illegible] sequuntur [illegible]
[illegible] 74
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de salute pu-
[illegible] & præclarissime [illegible]
[illegible] vera gloria [illegible]
[illegible]
[illegible] videamus. Quod [illegible] singulari

[illegible]

[illegible] prætereà hoc tempore animad-uertendũ. Cum enim legatum hunc in finem [illegible] anni huius [illegible] [illegible] in eadem [illegible] & [illegible] [illegible] Regem [illegible] [illegible], quæ [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ag-[illegible] [illegible] [illegible] quidem ha-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Marci Goulenber-[illegible] [illegible] Coni-[illegible] [illegible] præfuisse hunc legationi [illegible] cum voluntate [illegible] [illegible] [illegible], quia de hac [illegible] [illegible] hereditarium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legatio

legationis honore super gerundo [illegible] [illegible] [illegible], Seanquid [illegible] [illegible]? An il-lam in comitatu legati [illegible] plerumque Consulum [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] legimus lib. [illegible] Annal. Tacitus [illegible] [illegible] Severum Cæcinam & Messalinum, cuius in mentionem etiam Vlpianus lege [illegible] [illegible] de officio proconsul. sed quia [illegible] Mel[illegible] scribitur, sine uxore proconsule proficisci. Longe itaque melius legatis [illegible] multo gravioribus [illegible] [illegible] proconsul ad [illegible] provinciam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoque [illegible] [illegible] [illegible] in C. de Cur. publ. & diplomatis [illegible] [illegible] de [illegible] Impedimentum [illegible] [illegible] [illegible]. Quid quod & Romani veteres in castra [illegible] non [illegible] [illegible] noluerunt. Unde Virgilius de impudentia Cleopatræ, quæ Antonium se-

[illegible] in [illegible] *[illegible]que [illegible] [illegible] continue.* [illegible] legem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Adde [illegible] quod [illegible] [illegible] incommoda [illegible] legationi poſſunt illius [illegible] [illegible] explorare, poteſt & eligere [illegible], in petitionũ [illegible] apud exteros devenire: poteſt [illegible] in occaſionem a[illegible] dulcem [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], apud exteros [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] trahe[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effuge[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] & ipſi [illegible] [illegible] verſum: Nonnè [illegible] [illegible] imperator [illegible] ab[illegible] [illegible] habitus eſt, quod [illegible] [illegible] [illegible] pudor? [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] Æneas Vergilij [illegible] [illegible] [illegible] *[illegible]que [illegible] [illegible] [illegible]* Nec [illegible] [illegible] ſupra diſputatum. [illegible] pudor

[illegible]

CAPUT VII.

[illegible]

Summarium.

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]

[illegible]

[illegible] ut in [illegible] [illegible]

[illegible] non admittuntur [illegible].

[illegible] debuerant.

[illegible]

[illegible]

Sine [illegible]

Legatum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Cum publica nullo legati[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quos [illegible] quæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] 4

[illegible] Romani [illegible] [illegible] Ætolis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tum Phi- [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible]

Namque [illegible] legatorum [illegible] 9
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Tribunis, [illegible] ad Pop- 10
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] relegaretur, vide Aimon. hist. Franc. [illegible] de leg. Ut igitur tanquam ad formam legationis [illegible] man-dato opus est: ita ad legatorum fidem et authoritatem, literæ, quibus man-dati concessio apparebat, requiren-tur. Solemnitas itaque primum illa omnium in mandatis legationis susci-piendis, tum in literis mandati con-cessionis continendis [illegible] reliqua, quæ communia [illegible] proponuntur, non solum [illegible] sed et vel [illegible] consensu [illegible] posse conc-[illegible] de per-
11 sonali [illegible]. Alia tamen ratio [illegible] mandatis est: quæ so-[illegible] [illegible] alios offici-alibus principum, etiam in causis fis-calib. locum [illegible], ut ubi mandato si-[illegible] literas, illi scribere oporteat [illegible] nihil [illegible] l. 1. C. de man. princ. l. 9. C. [illegible]

Sed

[illegible] tam [illegible] mutuo
[illegible] sunt, nemo [illegible] erudit [illegible]
[illegible] Thom [illegible] posset [illegible]
[illegible] quidem [illegible]
[illegible], ut Vergil [illegible] & [illegible]
16 [illegible] Regum [illegible]
[illegible] legatos [illegible] est [illegible]
[illegible] instructos, quibus [illegible]
fidem stabiliant. Quemadmodum [illegible]
17 [illegible] *Plautus* [illegible]
[illegible] legum [illegible]
[illegible] duplex ge-
nus [illegible] legationis, alter
[illegible]. In [illegible]
18 [illegible], tunc [illegible]
[illegible]. Illa [illegible]
[illegible] & potestatem con-
[illegible] legatum id, cujus gesti
[illegible] unique [illegible]
[illegible] primis oblig [illegible]
[illegible] & verbo continentur, [illegible]
19 [illegible] pessi [illegible]
[illegible] verò, ut quam Legatus [illegible]
[illegible] mandata [illegible]
[illegible]

[illegible] est agere, quam [illegible] cogere. [illegible] denique, qui a suo legato commissa [illegible] [illegible] contractuum [illegible] capacem, [illegible] & [illegible] vent, [illegible] quam commen[illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] ordinem [illegible] gendi. [illegible] & interpretatio [illegible] velis [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] duplex [illegible] Commendationis, [illegible] Credent [illegible] [illegible] legati [illegible] commendatitiae [illegible] [illegible]

[illegible] *[illegible]* [illegible] Multi [illegible] [illegible] ationis [illegible] [illegible] [illegible] Addere liquid [illegible]
a [illegible] incommoda: [illegible] pallant [illegible] plorari, potest [illegible] in periculum [illegible] apud exteros deve- nire: potest eadem in occasionem a- duersitatis & [illegible]
b gat [illegible] apud exteros [illegible] quibus [illegible] sunt ii, & [illegible] tradi- tor. [illegible] prolixum [illegible]
c [illegible] peruenerunt [illegible] [illegible] vitio versum: Nonne [illegible] imperator uxorem ab- [illegible] est, quod [illegible] [illegible] consilia pallium [illegible] [illegible] Æneis Virgilii co- [illegible] a nonnullis [illegible] *[illegible] urbem [illegible]* [illegible] disputatum [illegible] pudor

[illegible]

CAPUT VII

[illegible]

Summarium

[illegible]

[illegible]

C[illegible] [illegible]
[illegible] 1
[illegible]
[illegible] Solenne [illegible]
[illegible]
[illegible] tempus [illegible] 2
[illegible]
[illegible] 4
[illegible] 5

[illegible] Romani [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] &
[illegible] populo [illegible] commu-
te, ad [illegible]
[illegible]
[illegible] Tum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible] legationi [illegible]
[illegible] & [illegible] prudenter [illegible]
[illegible] legatum [illegible] 9
[illegible] mandato [illegible]
[illegible] & [illegible]
[illegible] atque
[illegible]
[illegible]
[illegible] cessit [illegible]
[illegible] Pon- 10
tificem [illegible]. Cum [illegible]
[illegible] con-
tendebant, [illegible]
[illegible]
[illegible]

Conditionis [illegible] relegatione *[illegible] [illegible] [illegible]*. Rem [illegible] [illegible] tanquam formam [illegible] [illegible] mandato opus est. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], quibus mandati concessio approbatur, requiruntur. Solemnitas [illegible] primum instrumentum mandati legatum suscipiendi [illegible] mandatarium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quæ [illegible] [illegible] [illegible], non [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *[illegible] de præ-*
11. *[illegible]*. Alia [illegible] [illegible] [illegible] mandati est, quæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in omnibus aliis [illegible] [illegible] principum, etiam [illegible] [illegible] [illegible] est, ut [illegible] mandatorum [illegible], [illegible] quibus [illegible], [illegible] [illegible] nihil [illegible] [illegible] *[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]*
[illegible]

[illegible] mandatis eis egerit, [illegible] & [illegible] iis [illegible] committentes cogerent. [illegible] deinque quicumque legato nomine [illegible] tentis, gerunt & contraxerint, dicta pacta, conventiones & placita [illegible] vent. [illegible] vero quam commoni- torium antiqui nuncupabant, [illegible] lib. 22 [illegible] [illegible] [illegible] continet modum & formam [illegible] exequendi, formamque & ordinem negotii [illegible] agendi. Ergo velut explicatio, & interpretatio mandati, quatenus mittens velit extendi, quatenus restringi & limitari: quia [illegible] quod [illegible] legatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mandati [illegible] [illegible] non oportet. In personam com- [illegible] sunt quidem duplicis ge- 21 neris. Una Commendationis, altera Fidei, quae vulgo Credentiae appellatur [illegible] legati personam, [illegible] ad quod [illegible], commendatione [illegible]

plu-

[illegible] libellum ipsi [illegible] esset in legationis praescriptione mandatum [illegible], testificantur, & continentur [illegible] gatam omnibus [illegible] hac in praesenti negotio [illegible] componendis factum. Illud in genere positum: hoc [illegible] in persona in unum & [illegible] commu- [illegible] quantum [illegible], nihil penitus [illegible] in mutuum [illegible] data [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Con- [illegible] [illegible] iniungi- [illegible] [illegible] apellantur. Dcis [illegible] [illegible] negotii [illegible] [illegible] Qua- [illegible] Virgilius [illegible].

[illegible]

Mandatum [illegible] negare, & [illegible]

[illegible] adiunctus, [illegible] peruenit legat. & [illegible] Regem [illegible] sibi honorem [illegible].

[illegible]

Debemus [illegible] hoc in mandatis [illegible] legatus ad [illegible] dem [illegible] consilium [illegible] mandata [illegible] qui [illegible] habet [illegible] Archilo- [illegible] modi legationis mandatum [illegible] bant Lacedaem. Atheniensibus [illegible]

Pand. lib. 5. [illegible] siue tenerunt eum potestate [illegible] de omnibus controuersiis [illegible] Hic quod verus scholiastes [illegible] sta reddidit. [illegible] Hoc est, tenerent cum licentia de omnibus [illegible] agendo ita ut quicquid ipsi constituissent, [illegible] ratum & firmum fuisset. Oportet itaque [illegible] pro [illegible] esse [illegible] quod dicitur & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] vllo [illegible] [illegible] Arg. [illegible] de pact. l. [illegible] & de verb. obl. Hoc [illegible] Cod. de [illegible] accepto [illegible] [illegible] pactum [illegible]

Accur.

Romani [illegible] publicarunt, & ab [illegible] [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ve- [illegible] [illegible] quod in Samnio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perpetuam [illegible]. *Fallax* [illegible] Solet etiam [illegible] [illegible] quam hæc [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] verbis non [illegible] [illegible], tacitè tamen [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que necessariò [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prælati [illegible] [illegible]

[illegible] verbis involvisse Paulum, &
[illegible] quasi [illegible] 16
quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] animi & legem [illegible],
ubi [illegible]
[illegible]
& legem [illegible]
[illegible] 17
[illegible]
quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible]

rectus, sed etiam rectius in consiliis [illegible] & mandatis esse possit. Solet [illegible] dem variis cendiculis atque [illegible] legatorum mandatis ac instructionibus explicandis poni. Quare [illegible] industriâ
30 fuisse accepimus Maximilianum II. quem ob id admirabili ingenio principem [illegible] appellat. Verùm illud facilè præstare ille & alieni legatorum poterit. [illegible] gravissimo Rex [illegible] *Plus de* [illegible], & cum Alphonso Rege Aragoniæ [illegible] quidem ingeniosam [illegible] esse [illegible] mandati [illegible] prævenire patiantur. Verum [illegible] mandata [illegible] comprehendantur [illegible] & [illegible] [illegible] quæ occulta
Mandata habentur & appellantur. Quorum [illegible] Literas illas quæ de explorandis [illegible] [illegible] & [illegible]

[illegible]

[illegible] Ro-
[illegible] cum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] non impe[illegible]
[illegible] quæ contra hostes
ad [illegible]
[illegible] & [illegible] convi-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

dam

dem manifestis mandatis, simul occul-
tum hoc addebant; [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
44 [illegible] Romæ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
45 [illegible]
[illegible] Quintium
[illegible] Reip. [illegible]
[illegible] & priuatorum ne-
[illegible]
[illegible] Antiochum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vero [illegible]
occul-

[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 47
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non habent [illegible]
[illegible]
[illegible] 48
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tandem ex [illegible] quæ [illegible] per unum à suis
principibus [illegible] mandare, posse [illegible]
& perfici [illegible]
legati se ambo [illegible]
posse, itque [illegible]
& gentium [illegible]
[illegible]
de quo [illegible] [illegible]
[illegible] parte [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Sed & de [illegible]
[illegible] parte [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *Amerina* [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] in bellum [illegible]
[illegible]
[illegible] bellum [illegible] Feciales [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Marciano [illegible] *de donat.* [illegible] pellices, secundum [illegible] [illegible] est [illegible] zent [illegible] terra [illegible] ver [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bigamia [illegible] Quo-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] purpurat [illegible] [illegible]

 obere

obvio cuique contextum agnoscere en- [illegible] habitu, legatus [illegible] inviolabi- les d. l. 8. *Xenophon lib. 6. de* [illegible] Sed illa in oculos incurrentia [illegible] [illegible] modi re [illegible] diversis [illegible] [illegible] Gegeanus lega [illegible] de Mar- [illegible] *l. 8 de* [illegible] Ceryc [illegible] bant. At quid [illegible] hic dracones Mer- curiales, quos caduceos appellarunt, a Plinio *l.* [illegible] *geminum complexu* [illegible] [illegible] *caduceum in* [illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] caduc- [illegible] veteris Hispaniæ [illegible] Mergetaniæ, [illegible] [illegible] caduceo [illegible] [illegible] *lib. de bell.* [illegible] Sed [illegible] antiq [illegible] omnium observatione [illegible] [illegible] neque enim [illegible] dicere

Hermi[illegible] quam ex [illegible] cogno-
[illegible] 60
pere, & [illegible] o-
portet [illegible] quem apud eos ad
[illegible] de-
[illegible] pro-
[illegible].

[illegible]

Deformant autem illi legationis
[illegible] dele- 61
[illegible]
[illegible] Canteprus
[illegible] ut
[illegible] 62
[illegible]
[illegible]
[illegible] legatos [illegible] qui [illegible]
[illegible]
[illegible] maxi-
me [illegible]
deponere [illegible]
qui hodiernis temporibus in [illegible] 63
Athei

ab belli gratia, mittuntur, quos Heral-
dos nominamus. Heroldi autē verba-
non, vt ex obscuro quodam auctore
Sylvius *Epist. 126.* ingenue commenta-
tur, a Ἥρωε deductum: sed potius
ex Germanicis vocibus compositum
idem sonat, quod [illegible] grauiter
& venerabilis [illegible] numine: hoc
est incolumitatē & integritatem, quę
[illegible] etiam inter medios hostes
eminent debent, [illegible]
abunde. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *Germania.* 5 Moscovi-
[illegible] in *Ioannes* [illegible]
[illegible] obseruanda esse [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] inde [illegible]
[illegible]
vel [illegible] suas nondum accep[illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]

[illegible] eandem adventu sibi explicare. Verum de eo, in quo plurimum spe viderint, neque splendore legationis splendidæ homines [illegible]. Quo- 66
niam certè [illegible] adversis [illegible] diligentia, qui ex publico [illegible] sui [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] pr[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] legationis [illegible] 67
Episcopum ornatiorem [illegible]: Principe Principe dignior [illegible]. Quid e- nim [illegible] honorem Principis erat, quod de Rudolpho I. Imperato- re [illegible] Argentoratensis, in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] palu[illegible] [illegible]? At quid pru- dentissimus philosophorum, [illegible] 68
[illegible] [illegible], pulchriorem [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] ut pul- cher, [illegible] ad [illegible] cum [illegible].

gatu-

pectus nostet cogitet idem faciat. Se-
& aliud [illegible] aliud mulier-
[illegible] decentius invenemini [illegible]
[illegible] tempora [illegible]
[illegible] dum nobilis & tristes [illegible]
[illegible] & [illegible]
lineo prudenti [illegible]
[illegible] expon[illegible]
[illegible] & [illegible] Re-
p. [illegible] Turcarum palatii
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ar-
[illegible] ubei
[illegible] recondi
[illegible] sculptura sco-
[illegible] cum alij
[illegible] & pretiosis-
[illegible] cultu qui
[illegible] ac [illegible]
[illegible] Si [illegible]
[illegible] habitus [illegible] re-
spondere animadvertatur. [illegible]
[illegible]

Illico omnia probra & ridicula ignorauit. Alii aureum te pecuniam, quæ [illegible] credere [illegible]. Sole- bant [illegible] & [illegible] Iu- lius C [illegible] Tacit. lib. 15 [illegible], alii [illegible], & [illegible] vellus, [illegible] & plumbeum [illegible] [illegible]. Quod [illegible] superioribus [illegible], [illegible] ex [illegible] [illegible] omnia, [illegible] videbatur.

CAPUT VIII.

Quid de Deo.

SUMMARIA.

1. [illegible]
2. [illegible]

[illegible]

nectus, sed etiam rectius in consiliis [illegible] & mandans esse possit. [illegible] dem varia [illegible] atque [illegible] gatorum mandatis ac [illegible] explicanda [illegible]. [illegible]
35 facile accepimus. Maximilianum [illegible] quem ob id admirabilis [illegible] pene Varleviciis appellat. Verùm illud facile [illegible] silentio legato rum [illegible] Re[illegible] [illegible] [illegible] Alphonso Rege [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] Verum [illegible] omnia mandata e[illegible] [illegible] pro comprehendantur, [illegible] fidei & con[illegible] [illegible] [illegible]
40 mandata habentur & appellantur. Quorum [illegible] [illegible] [illegible] speculum do [illegible] consiliis, & [illegible] tibus

[illegible] legibus [illegible] Quibus Ro-
[illegible]
[illegible] ad Annibalem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] apud [illegible]
manifestum mendacium, quod [illegible]
[illegible]
[illegible] quoque illa, quæ contra hoste
[illegible] avertendos ani-
mos [illegible] amicitias & fœdera contur-
[illegible] contingere [illegible]
[illegible]
[illegible] prudentia [illegible]
[illegible] Li-
[illegible] appellant, quæ [illegible]
& honestate [illegible]
[illegible] posse
[illegible]
[illegible] supplicatores
[illegible]

dum manifestis mandatis, simul occul-
tum hoc addebant, ut legati, [illegible]
diligentiam adhiberent, quo [illegible]
[illegible] dissolverent. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Roma [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Quod in-
[illegible] Resp. aut etiam [illegible]
[illegible] principum & privatorum ne-
[illegible] illud [illegible]
[illegible] Antioch. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de bello [illegible]
[illegible] vero ille legatis ho-
occu-

[illegible]

[illegible] principibus [illegible] honestè perfici [illegible] Souerum verò [illegible] non posse, [illegible] quam [illegible] & gentium iura, [illegible] qui cæremoniarum [illegible] rant, de quibus [illegible] Hoc loco [illegible] lo- [illegible] datum [illegible] considerandum [illegible]. Sed & de [illegible] [illegible] pariter [illegible], [illegible] in conflictu- [illegible] cæremo- [illegible] bellorum [illegible] *Americæ* natum est, [illegible] diuersissime [illegible] diuersæ. Alia in bellum [illegible] [illegible] pacem [illegible] Lo-

[illegible] bellicæ, quam [illegible] vocatam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Marciano *l. 1. de divers. rerum* [illegible] pellatas [illegible] humanas [illegible] dum, hoc est [illegible] tam. Est autem [illegible] verbenas, unde verbenarii [illegible] [illegible] Nam [illegible] Marcum [illegible] per [illegible] herbam [illegible] loco [illegible] Livi. *ex arce graminis herbam* [illegible] [illegible] legem [illegible] *gramine & herbam fecit* [illegible]. Quia [illegible] gramina herbae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tur. Sed & vel [illegible] Livianum [illegible] quarum [illegible] Hoc [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] neque, non [illegible] pergebant ut

novo cuique conjectura agnoscerentur ex habitu, legatus [illegible] l. [illegible] § Xenophon lib. 6. [illegible]. Sed illa in oculos incurrentia [illegible] non unius modi rerum diversa [illegible] diversos, Græcorum legati, teste [illegible] l. 15. de [illegible]. [illegible] At quod [illegible] Mercuriales, quos caduceos appellabant, a Plutarch. [illegible] deprehendes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caduceum [illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] pater [illegible] [illegible] & foliis [illegible] [illegible] [illegible] esse, veteris Hispaniæ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] pro caduceo [illegible] [illegible] noc[illegible], lib. de bell. [illegible]. Sed [illegible] illa antiqua, quæ ab [illegible] gentium [illegible] omnium observatione [illegible], neque enim ex [illegible] [illegible]

dico

[illegible] Quod pie- [illegible]

[illegible]

Deferebant autem illi legationis [illegible] Contépsui [illegible] Sed & nonnullis [illegible]

ebel

di belli gratia, nuncupantur, quos Heroldos nominamus. Heroldi autē verbū, non, uti ex obscuro quodam auctore Sylvius *Epist. 126.* inepte commentatur, ab Heroe deductum; sed procul ex Germanicis vocibus compositum idem sonat, quod veterum gratiosus & favorabilis. ipsoque nomine, hoc est incolumitatis & securitatis, qua fruuntur [illegible] etiam inter medias hostium cuneos debeant, ut [illegible] ostendere. [illegible] eos Principibus, [illegible] Guichardinus ipse [illegible] non [illegible] *Gemm. lib. 5.* Moscovitis [illegible] in solenni [illegible] observanda esse tradidit [illegible] ut ad Stephanum [illegible]

6) [illegible] cedere, quando [illegible] [illegible] cum forte [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Qui- 66
[illegible]
tis diligentia, qui ex publico lega- [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 67
[illegible] Principe
[illegible] Quid e-
[illegible] honorem Principis
erat, quod de Rudolpho I. Imperato-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pro imperatorio
paludamento [illegible] At quid pru-
dentissimus philosophorum Socra- 68
tes [illegible]
pulchriorem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] & [illegible] agno-
mina. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
alio [illegible]
verbo appellabant, [illegible] plumbeum in-
[illegible]
[illegible] perspectum. Quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnesq; reges [illegible]
[illegible]

CAPUT VIII.

[illegible]

SUMMARIA.

1 [illegible]
2 [illegible]

[illegible]

21. [illegible] ab Imperio [illegible]
22. [illegible] Romanos [illegible]
23. [illegible]
24. [illegible]
25. [illegible]

SED satis præclarè ut opinor Legatum nostrum instruximus; quod verò ille mandato accepto faciet, Audiat, quid Virgilium illi fecerint. *Haud mora, festinant iussi rapidisque feruntur*

Passibus.

Ad [illegible] exemplum [illegible] plo [illegible] accineat; eat properet, [illegible] ibi adne- [illegible] properare festinent, ac quantum [illegible] Equi enim festinationem [illegible] Mercurii [illegible] significant. Siquidem [illegible] capitali formosam [illegible]

in diem ex die traxisse, præfinitique diei annone superfedisse in capona-tionem incidisse legatos Rhodiorum
3 accepimus. *Cicero hac refert lib. 2. de invent.* quod ad Athenienses legationis munus dato accepto, præstituto die viam nõ arripuissent. Omnium autem rerum primum est, *vis tamen eu* tempori
4 venisse: ideoque effugere neque [illegible] desertionis actionem & pœnam poterunt qui si [illegible] morati non sunt [illegible]. *Cod.* [illegible] Quod [illegible] antiquis [illegible] [illegible] literarum, ut neque Rhodiis
5 [illegible] justa excusatio [illegible] velum inde potuisset [illegible] legati vã. hoc est, [illegible] fine prius *l. 18.* [illegible] *demum* per cessationẽ quã [illegible] tempore illo non accepissent. Privatis enim semper [illegible] [illegible] [illegible] prosecutionem commodam [illegible], quam reip. [illegible]
6 incommoda mora [illegible], & quo-

dam [illegible]

amovendo detinet. Videter dispon-
bamus enim intempestiva curio-
sitate totum potius quam melio-
rem [illegible] faciat. l. 25. § [illegible]
ff. [illegible] omnique cives in [illegible] T
[illegible], nec non patri-
monium [illegible] parva [illegible]
quesitus [illegible] quod
impendium legavit [illegible]
[illegible] S
ac. l. 7. quod cuiusque universitatis nomi-
ne. Nihil autem hic privatarum rerum
legitimum cultum impedire debet.
Nec audiendi [illegible] qui tempestatis [illegible]
[illegible]
7. § [illegible] ff. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui nolle neque
Tullia [illegible] periculo [illegible] V
[illegible] legationis [illegible]
juncta testimoniis [illegible]
[illegible] voluptatis [illegible]
alia diverticula [illegible]

orbita privatæ rei causa susceptæ [illegible] [illegible] [illegible] d. l. 2. §. 8. l. 28. ff. ex quib. caus. [illegible] verba hæc docte perspicue. [illegible] quidam, de absentia reip. causa [illegible] [illegible] [illegible] sane non [illegible] tempus et non proficere. [illegible] lib. 2. Allegat. [illegible] [illegible]

4 [illegible] latrociniis [illegible] [illegible] omnibus periculosis loca, [illegible] per [illegible] [illegible] habendum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est legatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perpedisset [illegible] [illegible] [illegible] legati [illegible] esset, ne [illegible] [illegible] attingerent, [illegible] [illegible] temeritati suæ [illegible] [illegible] Heidenstein d. lib. Idemque [illegible] sæpenumero longioribus [illegible] [illegible] circuitionibus [illegible] periculosa vitarunt compendia, quæ [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]

[illegible] forensis [illegible] num, quibus [illegible] per portam [illegible] civitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quodam Arcadium [illegible] [illegible]

[illegible]tes, morte affecerūt, quod insolitam per viam iter habuissent. *Aelian. lib. 6. Var. Hist.* Clandestino autem itine-
17 ros nemini non suspectos fore, quorum causa in periculum venitur. Fregosium
18 & Rinconem Franci[illegible] legatos [illegible] cum ad Turci-cam portam occulte per Italiam contenderent. De iure legatorum no-
19 mine & iure [illegible] qui [illegible] Imperatoris Romani [illegible] urbis [illegible] *l. [illegible]* [illegible] *[illegible] Grammatic.* [illegible] que inter Christianos [illegible], regnorum ac [illegible] *venerabiliter.* [illegible] & [illegible] Christianissimi nomine [illegible] à *Christianissimo*, [illegible] appellati Regis [illegible] Nomenim vide.

video, quo iure illi non poterunt. Interim, nihil ab eo, qui potestatem legati mittendi contra dominum suum [illegible] habuit. Quamvis, enim [illegible] Franciscum bell. 21 [illegible] se subduxerit, [illegible] perpetuo obligatum manet. [illegible] quam omnes [illegible] 22 prudentissimum esse produnt [illegible] cont. [illegible] de pace ineunda firmandaque deinde Franciae regnantibus cum ce- 23 teris regnis [illegible] Imperatoris Romani [illegible] Francicum Regnum [illegible] Romano. [illegible] et [illegible] numero [illegible] probavit. 24 Franciscus Zoanetus, lib. de Romano imperio, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. [illegible]

suos morte affecerint, quòd insolitam
per clam iter habuissent. *Aelianus lib.*
4. var. Hist. Castellum autem interci-
17 sos neminis non suspecti sunt: quorum
causa in periculum venisse Fregosium
18 & Rinconem Francisci Regis Franco-
rum legatos novimus, cum ad Turci-
cam portam occulte per Italiam con-
tenderent. Est etiam legatorum no-
19 *mine & jure* [illegible] qui cō-
tra Imperatorem Romanum totius
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quæ inter
Christianos [illegible] regnorum ac do-
[illegible] caput [illegible] *venerablement.*
[illegible] *Hotomanus* [illegible]
[illegible] *Trait.*
[illegible] ad Christiani nominis [illegible]
[illegible] Christianissimo [illegible]
appellari Regem [illegible] Nonnemo
[illegible]

videbo, quo iure illi [illegible] potuerint interim, nisi ab eo, qui potestatem legum condendarum [illegible] 20 [illegible] nullum habuit. Quemad- enim [illegible] Francorum [illegible] 21 pictis [illegible] [illegible] [illegible] obligatum [illegible] [illegible] omnes [illegible] iudices [illegible] prudentes [illegible] esse pronuncia- runt, [illegible] de [illegible] formandi desum Francie regnum [illegible] cum [illegible] 16 [illegible] regnis [illegible] legibus Imperatoris Romani: quia de iure Francorum Regnum [illegible] [illegible] Romano, [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] probatur. 17 Franciscus [illegible], [illegible] de Roma- no imperio, [illegible] [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. [illegible]

contraq; alios Gallicanos scriptores, Romani Imperii maiestatem in Germanico, uti a translatione dicitur. v. *Conrad. de* [illegible] [illegible] hyperellic. Idem ex [illegible] inter nuperos *scriptis prudens homo* Albericus *Gent. lib. 1 de iur. Belli c. 23* [illegible] verbis *Et constare tamen apud omnes video Imperium esse Romanum id, quod in Germania sedet.* Et nau[illegible] [illegible] *Non est aliud imperium,* [illegible] *Germani imperare: non* [illegible] [illegible] *Imperii Imperium,* [illegible] [illegible] [illegible] Hoc vero ecce, [illegible] [illegible] [illegible] ex eodem auctore [illegible] & allegatum volo [illegible]. Quid enim, si Germanorum Imperium ad alios quidem [illegible] [illegible] tamen translationis nomen aliud neq; [illegible] & dominium [illegible], quemadmodum cum [illegible] [illegible] ac universi Dei, [illegible] [illegible], Albericus in [illegible] propterea etiam Romani

[illegible] imperii jus & [illegible] omnino [illegible] regna habuerint integra & [illegible] [illegible] Quo [illegible] Alii [illegible] [illegible] [illegible] publi[illegible] [illegible] [illegible] Contra hos, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Regna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nihil ergo [illegible] [illegible] Romana [illegible] [illegible]

lum, qua ratione [illegible] scribas, idē [illegible], quando imperiū nō [illegible] esse per idē imperio in Germaniā re-[illegible] ingenue [illegible] scribas [illegible] *l. de [illegible]* Sed de hac re per amicē [illegible] singulare [illegible] ad [illegible] Academiam & ad Angelorum [illegible] ex Anglico regno, cum immortali ornamento ho-[illegible] nobilissimo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Viuere [illegible] [illegible] [illegible]. Sed ut ad [illegible] [illegible] Bodini quere-[illegible] [illegible] hoc iure [illegible] *lib. [illegible] de rep. n. [illegible]* [illegible] [illegible] gentiū ius in Galli-[illegible] [illegible] contra eum qui [illegible] sed [illegible] iuris [illegible] [illegible] posuisse [illegible] [illegible]. [illegible] maximè [illegible] Franciæ hoc ius sit, & de facto, [illegible]

[illegible]

[illegible] de Feud. in hac [illegible] inquirat [illegible]. de [illegible] ab intell. in [illegible] hoc est, ut Romanus imp[illegible] *[illegible] per [illegible] & de sum. Trinitat.* per [illegible] imperator Romanus cum [illegible] secundum testamentum Caroli Magni [illegible] quod 23
H. [illegible] habere [illegible] [illegible] [illegible] a Francia regibus [illegible] Romani imperii conservat. tanquam superiorita[illegible] dominationis [illegible] debet. *l. non dubium [illegible] de [illegible] & [illegible].* Ille vero qui [illegible] conservatore[illegible], non potest contra dominum [illegible] 24
[illegible] bellum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *[illegible] in d. l. non dubium [illegible] per Ceru Bald.* Sed de hac re [illegible] Rep. [illegible] explicatius, [illegible].

FINIS LIBRI PRIMI.

LIBRI SECUNDI

CAP. I.

Quae legatorum securitas.

SUMMARIA.

1. Iure legati [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] & [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Contra [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] apud [illegible] de legibus [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] legis [illegible]

[illegible] [illegible]

18 A [illegible] defendi [illegible] contra vulgi [illegible] exemplo [illegible]

[illegible] [illegible] legum [illegible]

[illegible] [illegible] consuetudines [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Macedonum [illegible]

[illegible] Ob [illegible] & [illegible] legibus.

[illegible] Leges [illegible] [illegible]

[illegible] Ius [illegible]

[illegible] [illegible] de gladio [illegible]

[illegible]

[illegible] Ob [illegible] principi illatam [illegible] potest [illegible] & [illegible]
[illegible] Liberius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] benda.
[illegible]
[illegible]
[illegible] legationibus.
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] Censura [illegible] Vala [illegible]
[illegible] Augusti liberiu [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Atheniensium [illegible]
[illegible]

184. [illegible]
[illegible]

185. [illegible]
[illegible]

186. [illegible]
[illegible]

187. [illegible]

188. [illegible]
[illegible]

189. [illegible]
[illegible]

190. [illegible]

191. [illegible]
[illegible]

192. [illegible]

193. [illegible]
[illegible]

194. [illegible]
[illegible]

195. [illegible]
[illegible]

196. [illegible]
[illegible]

197. [illegible]
[illegible]

198. [illegible]
[illegible]

199. [illegible]

200. [illegible]
[illegible]

201. [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

203. Franciscus Galliae Rex Carol. V. legatos [illegible] & [illegible]

204. Secundum & naturam & gentium [illegible] ut si quis, quae vult dicit, quae non vult, [illegible] audiet.

205. Libertas dicendi [illegible] calumniandi licentiam [illegible] [illegible], quae [illegible] commissa.

206. Nec privatus [illegible] iniuriam [illegible] potest.

207. Laudandi, qui calumniati in legatis [illegible] taliter ulti.

208. Demarchus Atheniensis [illegible] legatus in Philippum insurrexit.

209. [illegible] Thebanos [illegible]

210. [illegible]

211. [illegible] legatorum [illegible]

212. [illegible]

213. [illegible]

214. [illegible] audire.

215. [illegible] legatis [illegible]

216. [illegible] quod [illegible]

217. [illegible]

218. [illegible]

219. [illegible]

220. [illegible]

221. Deinde [illegible]

[illegible] Dubium [illegible] publicam [illegible]

[illegible]

427. [illegible]

[illegible]

O R [illegible] quid [illegible]

[illegible] oratorem [illegible] dux [illegible]

[illegible]

1 ab externo duplici tramite est: aut est eorum, ad quos missus est cũ mandato: aut illorũ, ad quos mandatũ nullũ habet, quorũ per intercedẽtes regiones alio cũ missus transire cogitur. De hisce ergo dubitant, ad quos legationis nomine non
2 venitur, an etiam illi legationis iura pstare transeunti teneantur. Quid n. ea de re Livius? Felici, inquit, de Macedonũ legatis Romanorum provincias, ad quos non erant missi, transeuntibus
3 loquens: primum evasere mendacio, mox vero cogniti, capti sunt Romamque ducti, *lib.* 23. Ex hoc exemplo iudicare rem si velimus, nullam securitatem inveniemus apud eos ad quos legationis cursus non directus. Nec aliud
4 docere videntur Athenienses, qui nõ solum nuncios Persicos ad Spartanũ populum missos interceperunt, verũ etiã calliditate sua commentis & persuasionibus, apud Sitalcen regem obtinuerunt ut ille Lacedaemonum legatos ad Persarum regem missos in regno suo, per quod iter

tes

ter faciebant, interrogatus, sed Athe-
nas [illegible], quod ab eo [illegible]
& inhumanos, à medio sublatos esse.
Thucid. lib. 2. Nequiter proinde A- 6
thenienses, & contra jus gentium,
quod cum se [illegible],
[illegible]
ac viros omnes [illegible]
[illegible]
fendat, [illegible]
[illegible] de [illegible] *Rerum.* Illud etiam
hoc omnium gentium [illegible] con-
firmatum [illegible], & non solum
illis, qui ad nos missi, [illegible] 7
[illegible]
nostras provincias, [illegible]
bus, vel [illegible] nostros [illegible],
[illegible] *l. 2. C. de comm.*
& merc. Idque naturali [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quod.

Quod multo ante etiam ab [illegible] sacrae scripturae confirmatum [illegible] Augustinus, qui caussam armorum contra Amorrhaeos ab Israelitis [illegible] iustissimam eo argumento asserit, quod innoxium transitum denegassent qui iure humanae societatis patere debeat. *c. ult. 23. q. 2.* Quam quidem doctissimi patris sententiam professionibus ac itineribus legatorum maxime, qui armorum periculum & terrorem nullum legationibus suis circumferunt, quam [illegible] amicorum etiam expeditionibus concedere, quae, ut maxime [illegible] caveant, vix tamen [illegible] quidem innoxium & [illegible] transitum praestare possunt. Quod recte etiam contra Augustini sententiam sentire videtur Pet. [illegible] *in lib. Iudic.* Et cum ex divinis [illegible] alios praeterea *Num. 20. Deut.* [illegible] Optimi Regis exemplum [illegible] Quid enim an non Iosias Aegyptium regem [illegible] omnia malefi-

cii

eli transitum pollicentis, expeditio-
nem contra [illegible] [illegible]
bus imperarent 2. Reg. [illegible]. [illegible]
legatum rede[illegible] [illegible]
Alexander Macedo [illegible]
onis regulos [illegible]. Quod
vero dixit [illegible]
Cadu[illegible] Macedoni-
cis copiis [illegible] per [illegible]
dia contendere in urbem [illegible],
urbeque capta ibidem [illegible],
salvos & inviolatos remisit. Curt.
lib. 4. [illegible] In Livio autem illo Mace-
donica *Romanis* rapto legato [illegible]
observanda [illegible], Macedones [illegible]
nem se habere ad *Romanos* [illegible]
[illegible] est, quod [illegible]
[illegible] mendacio [illegible].
Fraus autem & mendacium [illegible]
[illegible] est, unde [illegible] & [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *in vita Solonis*. Cum er-

iam

jam scelus esse videatur petenti proloqui mendacium *Plaut. in Mercat.* Et vir bonus perpetuum præstare debeat, ne mentiatur: & prudens ne mendacium dicat. *Publ. Nigid. apud Agellium lib. xi. cap. 11.* neque concedendum sit ob utilitatem publicam fallere & mentiri. *Eusebius apud Stobæum*
21 *de mendac.* Nec vero solum in falsi crimen incurrunt, qui se legatos profitentur, cum a nemine missi sint, quin-
22 [illegible] in [illegible] [illegible] Sibi ad Scipionem [illegible] se habere legitimos [illegible], cum [illegible]
23 [illegible] *Liv. l.* [illegible] Sed & illi etiam, qui [illegible] veram [illegible], ad eum tamen se [illegible] ad quem mon[illegible] [illegible] *frater* [illegible] [illegible] itaque umbraculum, quod ex jure gentium legati habebant, falsitatis culpa, quæ omnibus gentibus odiosa, ([illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Namque in [illegible] *Xenoph. lib. 5* [illegible] amiserunt: qui proditores potius & speculatores quam & advocatores habuerunt. Neque enim [illegible] 15

[illegible] posse, [illegible] *de bello Pun.* [illegible] *Speculatores* [illegible] Illud enim preter morem Castrensem, [illegible] apud hostem admiratio- [illegible] Hannibali, Castrorum in- 16

[illegible] pione [illegible] est, quod depre- hensos in castris speculatores Ro- mani ducis dimisit. Scire enim [illegible] hostem, castrorum & belli nostri [illegible] ap- paratum ac abundantiam [illegible]

omnium expedit. *Veget. de re mil. lib.* *di.* Speculatores autem hic eos accipio, qui nullum aliunde legationis prætextum habent, non eos, qui missi solenniter dicit gratia. *l. 15. ex quib. caus. maj. §. ad* *& [illegible] gl. h. g. ff. commod.* dicenda quædam, & agenda habent, & inter aliud agendum, explorationi rerum omnium, quarum faciunt exquirendarum gratiâ potissimum emissi, incumbunt. Quemadmodum legationibus etiam Romanis ad Antiochum missis cum aliis Alexandro [illegible] App. testatur, [illegible] non tam ad [illegible] gratia venerant [illegible] *[illegible] Epist. ad [illegible]. Romani [illegible] prætextu [illegible] Ptolemæi cum Antiocho [illegible] Antiochi animum [illegible], & quantum possent eum impedirent.* Id genus legatis

[illegible] quaſi ſint, nomenque
& dignitatem nullam legationis habe- 10
ant, exploratorum. propterea enim ita
[illegible] neque [illegible]
ſi enim aliud [illegible] aliud in [illegible]
ſuam, [illegible]
& [illegible] ad
hoſtes miſſi [illegible] non 11
[illegible] pœnam
vulpem. *Petr. Aer.* [illegible]
in Romano [illegible] 12
tro L. Martium & Atilium legatos in
Græciam miſſos, [illegible]
[illegible] gloriatos legimus, quum de-
cepto per inducias [illegible]
[illegible] 13
[illegible]
novam [illegible] (ut ipſi nuncu-
pabant) [illegible] *Liv. lib.* 42. Vide e-
quam [illegible] Cicero de [illegible]
ſapientiæ [illegible], ut 14
[illegible] & [illegible]
[illegible]
placet [illegible] legati [illegible]

di, & secus cum illis agendum quam cum aliis. Romani nobis eius rei documentum reliquerunt in Antiochi ad se missis Oratoribus. Cùm enim Senatus non obscurè intellexisset, tentatú potiùs quàm rem propositam actum, Caduceatores venisse, dato brevissimis verbis responso, eos incertiores, quàm venerant, remiserunt, nulla explicatione causæ adiecta, *Appianus d. lib. de bell. Syr.* Non itaque necessum adversum eiusmodi simulatores adhibere [illegible] quibus ipsi pugnant machinas easdem opponere, & secundum proverbium [illegible], Vulpem contra vulpem, Cretem contra Cretensem agere, paribusque armis contendere. Ultra illud dum ne quicquam cum illis agi, quod Catonis [illegible] vetat, *Caduceatori nemo homo nocet.* Cùm ipsum etiam nomen legatorum tam venerabile & sanctum esse debeat. *Cicerone perhibente* [illegible]

25 (beside "cum aliis. Romani")
26 (beside "tatú potiùs")
27 (beside "quibus ipsi pugnant")
28 (beside "armis contendere")

fere, & in non modo inter *socialem* *jura*, sed etiam inter bellicam [illegible] solumme [illegible] [illegible], *ubi* *de arbi*[illegible] [illegible] Deo [illegible] [illegible] [illegible] apud omnes [illegible] legatis [illegible] habere [illegible] 19
[illegible] & [illegible] tacitè malè intelligatur, cetorùm ex- pressè [illegible] [illegible] *de juri* & [illegible] Quod tamen [illegible] 17
[illegible] suo [illegible] hinc inde [illegible] [illegible] Sed hoc, [illegible] inter illos [illegible] 18
[illegible] pacto [illegible] Est non [illegible] qui [illegible]

iurisiurandi conventiones & fœdera possint
33 qui, quod sanctissimum habetur inter mortales, ius gentium non advertunt,
34 non observent. Aut quomodo verum illi pactis steterint, qui naturæ legibus & omnium populorum moribus contraria
35 [illegible] perpetrent? Quo nomine Athenienses potissimum male audierunt, quod [illegible] haberentur, ut pactum nō pactum, non pactum pactum dicerent, [illegible] *in Gorgia Platonis* [illegible] Lacones vero [illegible]
36 [illegible] non licere dicebant, sed facere volebant. Unde [illegible] in his levitatis civitatibus legatum
37 [illegible] violatum *Thucyd.* [illegible] longe maiorem in legatis [illegible] custodiendis diligentiam
38 [illegible] positam habuere Romani, [illegible] summa religione [illegible] viginti fecialium collegium [illegible] violati essent, id cognoscerent, & [illegible] dignitatis homines [illegible] habere.

habito Iouem vindicatores dederent. Quam vero in legatione [illegible], o-
pera & prudentia, [illegible] 10
[illegible]
[illegible]
bat in [illegible]
vero tamen [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 11
[illegible] diuisum periculo, pro-
pelis, verum etiam [illegible]
[illegible] exercitata. De-
dit itaque communi voce & suffra-
gio, [illegible] Manlius, quod
[illegible] 12
[illegible]
Nomentanum, quam tamen [illegible]
[illegible] Q.
Fabium & Co. [illegible] 13
hi dignitas [illegible] potu-
it, [illegible] legatos
[illegible]
[illegible] Imperator

sima

sum illud caput, Cajus Julius, periclitari vehementer ob idem admissum coepit. Cum Gallorum caduceatoribus violatis, M. Catonis sententia in senatu
40 damnatus esset, ut more majorum [illegible] Imperator [illegible] esset hostibus dederetur, [illegible] Illud
41 enim religiose semper a Romanis est creditum, [illegible] plus [illegible] hujus criminis perpetrati [illegible] vindicem esse. Nec [illegible] sibi [illegible]
42 ad extremam [illegible], fortunaeque angustiam res Romanas [illegible] quod Romani legati [illegible] gentium [illegible] pro [illegible] Gallorum [illegible] *[illegible]* Idcirco C. Cornelius [illegible] cum a Larte Tolumnio Rege Veientium cujus jussu Fidenates Romanorum oratores interfecerant, atque populi Rom. Sum-

ptis.

pro. Violati iuris gentium vindictam repulcerent. deum precatum esse, ut [illegible] modo quod ius unum inter homines es- 47 se vellent, id scelus ne ultum impune sinere pateretur, neque contendo dubitasse eos longe consultissimos viri divini humanique violatorem, Adam & omnis iste concedo, magisque ea causa honestate, quam corporis [illegible] nitum haud magno negotio eundem [illegible] cetero coroque [illegible] le. Cur. Dionys. 9. Legantur gravissima Cornelii verba. Hiccine est, inquit, ruptum foedus humanum, violatum gentium ius? [illegible] [illegible] [illegible] lib. 4. Nec vero unquam illustrius [illegible] Deo ultorem vindicavit, quam 48 cum ob violatos legatos urbes et regnorum [illegible] [illegible]

[illegible]

Agnovit hoc historiarum parens, qui in *Polym. suo* scribit Atheniensium solum cum urbe eversum, quod Darii Persarum regis legatos [illegible] deiecissent. Et, Deo vindictam reposcente, Arabes omnes, & multitudine utriusque armorum superiores, sed animos a conscientia sceleris, quod legatos contra ius gentiũ trucidassent, inferiores, ab Herodis exprobratione esse [illegible]. [illegible] lib. [illegible] [illegible] com[illegible] scientia tanquam [illegible], [illegible] [illegible] acceperunt, ut [illegible] legatos [illegible] suorum manus [illegible] ad expiandum & avertendum [illegible] divinae ultionis [illegible]. [illegible] quidem; quod [illegible] proverbio proditum est, [illegible] revocare [illegible] [illegible], ab [illegible] Rhodiorum Megarum & [illegible] Helena ap[illegible] [illegible] de [illegible] legatos quas

[illegible], neque usquam alibi nostra ætate eadem horrenda morte affectos legatos, quam in [illegible] Moschiæ vel [illegible] a tyranno Basilide, qui alios [illegible]
14 [illegible] per tempora dissectos [illegible], alios in plurimas partes securi divisos, saleque, instar [illegible] conditos, domum remisit. *Paul. Oderborn. in v. Basil. Grang. Mosc.* Verum neque Christianorum [illegible] satis tutæ sunt, quando vero [illegible] etiam latrociniis & spoliationibus, quam Turcarum. Qui tot annos apud Mahometistas in legatione [illegible] versatus fuerat, qui Germaniæ [illegible]
15 [illegible] pacem & tranquillitatem [illegible] conciliatam reportaverat [illegible] patriæ suæ, memoria [illegible], optimè meritus senex Augerius Busbequius, legatorum exemplar, truculenter occiditur. *[illegible] Epist.* [illegible]. Nolim itaque legatum nostrum securum illic quam [illegible], & prisco hominum virtus

com-

commendat [illegible] consider[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manus sed etiam [illegible] [illegible] [illegible] videat, quem [illegible] [illegible] [illegible] vel mentis [illegible]. [illegible] dam illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adversus [illegible] [illegible] [illegible] 17
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod pluribus docet [illegible] 18
[illegible] Quod etiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] violatorem [illegible] [illegible] com-pulisset. [illegible] [illegible] caput 19
edict, bellumque [illegible] [illegible] gessit: belli [illegible] eventibus [illegible] [illegible] comprobavit. Romani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerunt, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

ergo etiam vetitum, si publicam adversus securitatem legationum quicquam committatur. *l. ſi. de* [illegible] *Iul. maieſt.* [illegible] ne verbo quidem violatos [illegible] legatos coluerimus, sed & [illegible] totius Graeciae lumen, *ut Cic. testatur in orat. pro leg. Manil.* [illegible] voluerunt, diruere eam in [illegible] L. Mum-
60 mio propterea, quod legati populi R. superbius essent appellati. Sybaritarum urbem deletam eandem ob causam Crotoniatas, testis Athenaeus *lib. 12. c. 15.* Mithridati vero bell[illegible] incendium, quo totus Pontus & diuturnum [illegible]
61 [illegible] plurimis [illegible] [illegible] regnum [illegible], legatos [illegible] cuius [illegible] [illegible] autor & testor est [illegible] in oratione allegata [illegible] est [illegible] in ore & [illegible] [illegible] cedam [illegible] [illegible] & Romanorum [illegible]
62 [illegible] Germani [illegible] [illegible] cum

[illegible] ad se mitti [illegible] Annibalis
[illegible] mitteret [illegible]
[illegible] plurimos [illegible]
Cur de [illegible] in publicis [illegible]
quod legatos [illegible]
[illegible] dedissent [illegible]
sanguine [illegible]
& eius, quicquid [illegible]
[illegible]
[illegible] si quid [illegible]
[illegible] prodesse, cum etiam
[illegible] & [illegible]
[illegible]
quorundam [illegible]
[illegible] Tigranem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] periculo
populi [illegible] in alteram [illegible]
[illegible] hi
vero pro publica [illegible]
legatorum [illegible]
fortiter & [illegible]
[illegible]
[illegible]

landi. Crudeles verò tam in se, quam in suos, *arg. c. non sunt* 11. *q.* 3. *c. malis* 22. *q.* 1. qui eos, quibus existimationem & maiestatem suam ad alios deferendam dederunt: *si violati, si pulsati, si trucida-*
66 *ti fuerint*, insuper habent & inultam oblivione sepeliunt, aut quod omnium sceleratissimum est, dant Bel-
67 lerophontis & Uriae literis émittunt, ut, quos domi non facilè possint, forte alienis manibus intereant peiores, fidem hominum te cor[illegible] pessimo illo
68 Calligula qui [illegible] honoris specie quendam [illegible] regem in Mauritaniam, ubi [illegible] Epi. [illegible] *& quem* [illegible] *Calig.* [illegible] argentariam architectum [illegible] Galliae Catharinam Medi- [illegible] superiore libro ex Wart- [illegible] ostendimus. Nec aliis agitatum
69 [illegible] novercalium [illegible] laboribus Herculem, [illegible]
gine-

prudentiae integumenta sunt, demonstrat. Caeterum quae hactenus de securitate & incolumitate legatorum exposita sunt, tum demum valida, utrisque sui potentia habent. Si tum mittens, tum missus officio suo functus quod vellem debent, satisfecerint. Quid n. si qui tenens mittit, vel illorum ex quos mittit, vel per quos mittit, aliquando legatus laeserit, interceperit, excusserit, percusserit, quo jure suae legationi securitatem ab [illegible] 70
postulabit? Naturae, imo Christi Dei Instituti vox est, quam Alex. Sever. a Christianis edoctus publicis non modo praeconum, si quem emendaret, proclamavit, sed 75
& palatii parietes passimque operi titulis inscribi jussit: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris* Lamprid. in vita *Alex. Sev.* Vis itaque tuum tibi legatum tutum & securum ire, redire, jurisque gentium privilegio [illegible] habere? alterum etiam tibi legati facito & sunt eodem jure fruito. Tyrannorum est in aliis severissi- 80
me

mes illa crimina perlequi, quibus ipsi
pessimum fugiant. Xiph. non Nei
[illegible] aotem, non solum civilis lex &
Canonici [illegible] est, [illegible] delicti
73 mutua [illegible] compensatione [illegible] ff. de
[illegible] per delictum [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
74 [illegible] Et dolum dolo compensatum e-
[illegible] *damnum ff. de contrah. emt.* [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ff. *de compe.* [illegible]
[illegible] est [illegible] conlogui,
[illegible] [illegible]
75 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] *fuisse* [illegible] verumque
76 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] legibus [illegible]
77 [illegible] Memor itaque [illegible]
[illegible] [illegible]
78 [illegible] *de capit.* [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sepultus [illegible]
gravit.

grauissimas causas haberet, ubi interea [illegible] [illegible] *Regi* [illegible] [illegible] 79
[illegible]
Xerxes [illegible] [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
legatum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Stephanum Transyl-
uaniæ dynastam, qui postea à [illegible] 80
[illegible] *[illegible] Polonorum*
creatus, [illegible] ad se legati nomine
misisset. Maximilianus secundus Ro-
manorum Imperator, cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Poloniæ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Stephani [illegible]
Regis [illegible] legationem ad se *Ratisbonæ*
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
res ad [illegible] [illegible]
Poloniæ [illegible] [illegible]

 [illegible]

sariunt, Gothorum legatos detinuit
80 olim Belisarius, quod sui legati eo tempore detenti
essent ab iisdem [illegible]. *Procop.*
bel. Goth. lib. 2. Æqualitas profectò
81 [illegible], cum par pari refertur. *Cell. lib.*
10. *cap.* 1. & secundum Hesiodum *e-*
odem cum eadem cuiusque [illegible] &
mensura repetuntur. Verum hic Ro-
mani senatores, & unicum Mitiani ex-
emplum [illegible] legatos oppo-
82 nunt. Quod narrat [illegible]. *Cùm de vi-*
olatis legatis suis à Carthaginen-
sibus rumorem Romani accepissent,
[illegible] Carthaginensi-
bus [illegible] qui postquam
[illegible] extra
[illegible] clam [illegible]
[illegible]
[illegible] Carthagi-
[illegible] *App. de bel.*
Pun. Sed hinc non ad communem ra-
tionem [illegible], nec ad specialitatis nor-
mam trahendum, sed ex speciali Sci-
83 pionis [illegible], imo verò ea prudentia
longè

[illegible]

[illegible] 34

[illegible] 35

[illegible]

[illegible] 36

[illegible]

terat, dimissis: nobiliores & prudenti[illegible] ores ad sese admiratione virtutis [illegible] cui haberet: plebem [illegible] & senatum, quod hic vulgo facta improbaret, sententiis & studiis distraheret. Nec illum animi sui falsum fuisse eventus docuit. *Ap-* *d. l. c.* 28. Nihil ergo Scipionis illud *singulare factum* adversus superiora exempla diversum producit: cum enim diversis hoc & illa rationibus fiat, in unum convenire [illegible] nequeunt, neque [illegible] [illegible] Africani illud [illegible] propensi- [illegible]

ss [illegible] quæ fieri non debebant. [illegible] sæpenumero præ[illegible] [illegible] intercipiuntur, & quod [illegible] est, [illegible] [illegible] suspicionum in[illegible] [illegible] illico a diversis loci, in quo [illegible] [illegible] peccatum, dominus [illegible] & ad [illegible] pretium legati [illegible]

accep-

accessêruntque ḥis Franciſci I. regis Gal-
lię legatum in Italia abeuntem ... [illegible] 90
pit, adversus Car. Imper. ... [illegible]
one interceptionis metu, interceptus
& Cæsarei legati [illegible] ... [illegible]
Carolus in legatis [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... Neque n. [illegible]
q. probare illud potuit, quod ... [illegible] 91
de [illegible], ... [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] Carolo
V. Imperatore, ... in Italia legatos
Francorum regis esse. Verùm neque
hæc legatorum [illegible] ... violatæ 92
causa iusta est, quam Turcarum tyran-
nus in [illegible] Friderico de
[illegible] ... [illegible] non
[illegible] ... [illegible]
sed & [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] invi-
ctissimo [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

 Illud

[illegible] *[illegible] atque [illegible]*
[illegible], provocatione [illegible] parte ad
[illegible] devenirent, [illegible]
[illegible] fuerant. [illegible] &
9 [illegible] contraria [illegible]
quemadmodum in [illegible]
[illegible],
9 sed [illegible] quorum [illegible] si-
[illegible]. Nec
legationis [illegible] &
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible] ad omnes
[illegible] legati-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]
[illegible]
4 [illegible] quod [illegible]
[illegible]

cum nihil *sam fides* humani [illegible] atque [illegible] *de pa?* quam [illegible] [illegible] bellic [illegible] [illegible] [illegible] dentur [illegible] belli [illegible] quod [illegible] quipiam [illegible] g [illegible] belli [illegible] causa [illegible] *[illegible] de iud. & iur.* [illegible] belli [illegible] [illegible] belli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] derum [illegible] ne [illegible] compe [illegible] [illegible] 38 [illegible]

habuerunt etiam vetustiss. si publicam adversus securitatem legatorum quippiam committatur (*l. ult. ff. de leg. Iul. maiest.*) ut ne verbo quidem violari suos legatos toleraverint: sed & Corinthum totius Graeciae lumen, *ut Cic. testatur in Orat. pro leg. Manil.* extinctum voluerunt, diruenda urbe mandato L. Mum-
60 mio propterea, quod legati populi R. superbius essent appellati. Sybaritas urbem delesse eandem ob causa Crotoniatas, scribit Athenaeus *lib. 12. c.* [illegible] Mithridatici vero belli incendium, quo totum Pontum & [illegible] vigin-
61 ti duobus [illegible] nationibus regnum deflagravit, legatione violata coepta exstitit, cuius belli [illegible] auctor & fautor est [illegible] in oratione allegata [illegible] Tali cum [illegible] in ore & [illegible] [illegible] toga. [illegible] & Romanorum auribus se-
62 [illegible] Germani cum de- [illegible] & magna clade [illegible]

cum

[illegible] legatos ad se missos [illegible] Cathenis ornatos [illegible] alia [illegible] Caroli Magni [illegible] quod legatos [illegible] 63 nec deduxit. Hinc [illegible] sanguine [illegible] & igne, quo [illegible] Sed quod de violentia [illegible] [illegible] & [illegible] quemadmodum [illegible] [illegible] 64 [illegible] in populique sanguine [illegible] pericu- [illegible] vindicandum [illegible] [illegible] publicam [illegible] legum violatione [illegible] iustitiae & [illegible] [illegible]

pulsum.

landis. Crudeles verò tam in se, quam in suos, *arg. c. nemini 11. q. 3. c. miles 23. q. 1.* qui eos, quibus existimationem & maiestatem suam ad alios deferendam dederunt, si violari, si pollui, si truci-
66 dari fuerint, insuper habent & iniuriam, oblivione sepeliunt, aut, quod omnium sceleratissimum est, dant Bel-
67 lerephontis & Uriæ literis emittunt, ut, quos domi non facile possint, foris aliorum manibus [illegible] perimant, Idem [illegible] pessimo ille
68 Caligula, qui [illegible] sub [illegible] specie quendam [illegible] ad Ptolemæum [illegible] [illegible] *Et quem* [illegible] *quisquam* [illegible] *Calig.* [illegible] ingeniosam architectricem [illegible] Galliæ, Catharinam Mediceam tuisse superiore libro ex Wariis [illegible] ostendimus. Nec alii agitatum
69 [illegible] sanguinumque universalium [illegible] [illegible] Herculem, veteris

pie-

prudentiæ integumenta manent. *Seneca in Herc.* Cæterum quæ hactenus de securitate & incolumitate legatorum exposita sunt, tum demum valida, robustaque sui potentia habentur si cum mittens, cum ... officio cum suo, quod vicissim debent, satisfecerint. Quod si quis eorum tamen vel illorum ad quos mittit, vel per quos mittit, aliquando legatos læserit, interceperit, excusserit, percusserit, quo jure tuæ legationi securitatem ab illis 70
postulabis? Naturæ, imò Christi Dei nostri vox est, quā Alex. Sever. à Christianis edoctus, publicis nō modò præconio, si quē emēdare, proclamari jussit, 71
& palatii parietis publicorumq; operibus incidi voluit: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris. Lampridius in vita Alex. Sev.* Vis itaque tuis tibi legatis tutū & securū ire, redire, suisque gentiū privilegiis sanctum haberi? aliorum etiam tibi legatis fac: & si ob id eodē jure fruito. Tyrannorū est in aliis damnare 72

aa

nexilla crimina persequi, quibus ipsi proximum [illegible]. *Xiph. [illegible]* Iuris autem, non solum ciuilis [illegible] & Canonici sententia est, paria delicta
73 mutua compensatione tolli. *l. [illegible] § [illegible] [illegible] per delictum l. [illegible] de Reg. iur. l. [illegible] [illegible] barcel. [illegible] [illegible] & [illegible]*
74 *[illegible]* Et dolum dolo compensari [illegible] *[illegible] dominum § [illegible] empt. [illegible] [illegible] de [illegible] quem [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible]* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
75 *[illegible]* [illegible] quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] *[illegible]* [illegible]
76 [illegible] *[illegible]*
[illegible] [illegible] videant, [illegible]
[illegible] [illegible], sed [illegible]
77 [illegible] Memor itaque [illegible]
[illegible] eius concionis [illegible], quã
[illegible] *[illegible] Cyr. [illegible]* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
in tumultu *[illegible]* [illegible]

gravis.

grauissima voce habita: ubi inter alia [illegible] dixerat: *Quis [illegible] illis [illegible] cum [illegible] [illegible]* 79
X[illegible] ex [illegible]
mortem [illegible]
ellectis [illegible]
[illegible] apud illos obtinuerunt, quoniam
legem contra ius gentium [illegible]
rit. Ipse itaque Stephanum Transsyl-
vaniae dynastam, qui postea singularis
fortunae gradu in solium Polonorum
evectus, detinuit, ad se legati nomine
missum. Maximilianus secundus Ro-
manorum Imperator [illegible] tamen de-
mum [illegible] quem [illegible]
[illegible] Maximus in
Polonia [illegible] acceperat. *[illegible]*
[illegible] Rex [illegible] illum Im-
peratori [illegible] Stephani [illegible]
Regi [illegible] [illegible]
missa [illegible] [illegible]
res ad civitatem [illegible]
Polonia violatis [illegible]

[illegible] illa crimina persequi, quibus ipsi [illegible] Xiph. [illegible] Nr. [illegible] autem non solum civilibus & Canonicis [illegible] est, [illegible] delicta
73 [illegible] [illegible] *ff. de dol. [illegible] per delictum l. [illegible] de reg. iur. l. [illegible] eundem Bartol. [illegible]*
74 *[illegible]* Et dolum dolo compensari [illegible] *[illegible] dominum [illegible] de contrah. empt. l. [illegible] [illegible] de [illegible] ff. de dol. [illegible] de [illegible]* [illegible]
[illegible] par [illegible] [illegible]
[illegible]
75 [illegible]
[illegible]
[illegible] que
76 [illegible] Alvarez [illegible]
[illegible] sed [illegible]
77 [illegible] Minor [illegible] levatur
[illegible] qua
78 [illegible] *[illegible]*
[illegible]
[illegible] plures.

grav[illegible]

gravissima conspiratione: ubi inter alia
[illegible]
Regni [illegible] 75
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
legatos [illegible]
[illegible] regem Stephanum [illegible]
varias dynastias [illegible] singularis 80
[illegible] Polonorum
[illegible] ad se legari nominatim
missum. Maximilianum secundus Ro-
manorum [illegible] tamen ho-
nos [illegible]
[illegible]
Polonis [illegible] Postea
quam [illegible] Im-
perator [illegible] Stephanum
Regem [illegible]
[illegible]
[illegible]
Poloniae [illegible]

[illegible]

ratione. Gothorum legatos detinuit
80 olim Belisarius, cum suos [illegible]
[illegible] ab illis idem accepisset. *Procop. lib. Goth. lib. 2.* Aequissima profecto
[illegible] cum par pari refertur *[illegible]*
81 *[illegible]* & secundum Hesiodum [illegible]
[illegible] cum eadem mensura reddatur &
melior reponatur. Verum hic Romani [illegible], [illegible] Attilianum exemplum in [illegible] legatis oppo-
82 sitione. Quod [illegible] Cato de vi-
[illegible] legatis [illegible] Carthaginien-
sium [illegible] accepissent,
[illegible] Cato [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] captivi [illegible]
[illegible] classis praefecto
[illegible]
[illegible] *Carthagin-*
[illegible] *App. de bell.*
pun. Sed hoc non ad communem ra-
tionis regulam, nec ad strictum [illegible]
[illegible], sed ex speciali Sci-
83 pionis gratia, imo vero ex prudentia
lingu-

[illegible] & quisque [illegible]. [illegible] qui enim sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in publico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] publica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

teraç dimissis, nobiliores & prudenti-
ores ad sese admiratione virtutis tra-
heret plebem a. & senatum, quod hic
vulgo facta improbaret, [illegible] &
studiis distraheret. Nec illum amori
sui [illegible] fuisse eventus docuit. *App.*
[illegible] n. 28. Nihil ergo Scipionis illud
singulare factum adversus superiora
exempla diversum producit: cum e-
nim diversa sint & illa rationis suae in
unam convenire eandem nequeunt.
neque [illegible] illud [illegible]
[illegible] Africani
illud [illegible] pro perde-
[illegible] quem in hoc cau-
[illegible] Quam multa commu-
[illegible] fieri non debe-
bant? [illegible] saepenumero priva-
[illegible] & quod
[illegible] est, [illegible] in [illegible]-
[illegible] suspicionum, inde
[illegible] loci in quo Li-
[illegible] dominus [illegible]
& [illegible] legati [illegible]
accer-

accersuntur. Ita Francisci I regis Gal-
liæ legatorum in Italia [illegible]
pti adversus Car. [illegible] 90
[illegible]
& Cæsaris legati in Gallia [illegible]
Carolus [illegible] legatis [illegible]
[illegible] fuit. Neque [illegible] huc
[illegible] probare illud potuit, quod Bodinus 91
de rep. lib. [illegible] esse [illegible]
[illegible] esse dissimulasse Carolo
V Imperatore, cæsos in Italia legatos
Francorum regis esse. Verum neque
hæc legatorum securitatis violandæ
causa unica est, quare Turcarum tyran- 92
nus in Cæsareo oratore Friderico de
[illegible] superioribus annis non
[illegible]
[illegible] & contra [illegible]
[illegible]
Pontif. [illegible] *An.* [illegible] [illegible]
Ungarici belli [illegible] imperio invi-
[illegible]
[illegible]
do, [illegible]

enim nihil [illegible] humanæ [illegible]
[illegible]
de pub. [illegible]
[illegible]
quo [illegible]
[illegible]
[illegible]
belli [illegible]
ac [illegible]
quippiam [illegible]
git, si [illegible] causa [illegible]
cui. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
gatur [illegible]
[illegible]
& [illegible]
de [illegible]
ne [illegible]
cor [illegible]
[illegible]

99 Poterit pacis & legationis violatio
pari ratione teneri? cum omnium eti-
am bellorum conventionibus, quod
jam ante pluribus ostensum, legatio-
nem [illegible] intelli-
gimus, [illegible] malegi-
100 malis omnium quae ex bello proficif-
cuntur, malorum & vulnerum esse
possint. Est itaque de Carthaginen-
sibus verum fuerit quod ait Silius
——— [illegible] gentis
[illegible] foedera
[illegible]
[illegible] pacis

Eo tamen [illegible]
101 [illegible] Romani [illegible]
[illegible] legatorum
[illegible]. Ex foederis enim
[illegible] violatione jus belli [illegible]
102 [illegible] jure belli
[illegible] legationis [illegible]
[illegible] Poeni Tyrannum, data
[illegible] ad [illegible] literis, cunctos pe-
[illegible] negotiantes & hospitantes P[illegible]-
[illegible] una die crudelissime [illegible]
dat

[illegible] curasse legimus [illegible] ha-
bent. Divum [illegible]
de [illegible]
Romanorum [illegible] Imperatore
Quinto & [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quod [illegible]
hec [illegible]
[illegible]
quod [illegible]
[illegible] Nec [illegible]
[illegible]
quam [illegible]
in Academiis [illegible]
[illegible]
[illegible] & [illegible]
[illegible]
& [illegible] esse [illegible]
[illegible] impunè licere
[illegible] At quam [illegible]
& imprudenter [illegible]
[illegible]

ab conceditur, à licentia, quæ nemi-
nem non deteriorem nequioremque
reddit. Comicus rectè perhibet, quàm
longissimè differre. Dequare sum-
mum eruditissimum potentissimorum
principem Dominum nostrum cle-
mentissimum in Hassia Mauritium pru-
denter dicere. Libertatem honestam
esse iuventuti permittendam, licen-
tiam verò nullam omnino esse indul-
gendam. Tantum enim abesse liber-
tas licentiæ manum porrigere videa-
tur, ut etiam nullo maiore ... dignum
... qui honoribus &
... temporibus
70 ... scelera ... in-
digna faciant, quemadmodum ...
... Imp. L. 2. C. de ...
... legatus ... adverteret, ...
... dictum illud ...
80 Legationis enim licentiam ...
... tanquam Romuli ...
locum & asylum esse ...
... Excellentissim...
opinio

[illegible]

[illegible]

[illegible] tur sub hoc, quo lectioni [illegible] sed [illegible] quod [illegible]

[illegible]

ut sunt. Notatque C[illegible] gravissimam [illegible] lege [illegible] quam Iulianus ad [illegible] scripsit: *Harum inquit, [illegible] ipsius [illegible] sunt quae [illegible] tam. Ergo [illegible] dicere [illegible] malitia [illegible] tur. non solum condemnatio [illegible] verum etiam [illegible] poena statuenda.* Non enim [illegible] dignum [illegible] quam illa debet, in qua [illegible] tatur. Imo verò [illegible] [illegible] [illegible] habeant, qui vice [illegible] facientibus [illegible] res possevent [illegible] adeo, ut [illegible] [illegible] quippiam comm[illegible] fecerit [illegible] privari, legum [illegible] [illegible] *l. quories [illegible]* [illegible] [illegible] probi [illegible] [illegible] poenis [illegible] [illegible] verbis Iustinianus *Imp.* [illegible]

Qua-

Quamobrem vox illa, quā Byzantinos legatos affatur, [illegible] & [illegible] *[illegible]* [illegible] *[illegible] legationem [illegible] est, quod [illegible] beneficiis* [illegible]. [illegible] publicè [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] donatum, ductumque ad extremā capitis pœnam in Lobrani, legatum [illegible] quendam [illegible] *[illegible]*. Et patrū nostrorum memoria Francisci I. regis Gallorum legatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regis [illegible] [illegible] hic omnes ex Herodoti *lib.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible]. Verùm in [illegible] monumenta [illegible] adhibere cōtra [illegible], *[illegible]*

pœnouoeur,

gen[illegible]ntur. Juvenis profectò cahere [illegible] [illegible], quod jus gentium [illegible] [illegible] violavit. Nec enim [illegible] [illegible] legationi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contra [illegible] & Xeniz[illegible] leges, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad Aeacum [illegible] [illegible] [illegible] capitalem [illegible] quidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ideoq; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

com-

consueverunt *Macrob. in Satur. & Plutarch in convivi.* Debuissent ergo Persarum mores & ingenia explorata habuisse Amyntas, neque [illegible] [illegible] Persarum [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] suis moribus inhonestum, [illegible] non potuisset, [illegible] [illegible] convivio adhibuisse, [illegible] rei [illegible] dedisse. [illegible] qui omnium maxime Zelotypia [illegible] [illegible] morbo, laborant, [illegible] [illegible] [illegible] *Epist. ad Leonard. [illegible]* numquam vel [illegible] [illegible], ac [illegible] *lib. [illegible] Epist. fam. ad [illegible]* [illegible] Amyntæ [illegible], ad [illegible] legatos [illegible] [illegible] [illegible] Dalos Magister [illegible] Mendozæ legato [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] explendæ libidinis [illegible], [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible]

taciti

[illegible] regis legati contrà legationis
[illegible] grauitatem & decentrum [illegible] cæde
[illegible] iusta necati [illegible]. *Maxime gen-*
[illegible], [illegible] Macedonicæ legionis,
quod tamen [illegible] capitale [illegible],
licebit solius [illegible] aut im-
probam [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] dus tamen [illegible] & [illegible] legatus
condemnari non poterat. Quam [illegible]
capitali [illegible]
[illegible] possit, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] & [illegible] adducere [illegible]
legis & populi, [illegible]
[illegible] & [illegible]
Dicomus

Alterius, emptum, [illegible] tenetur. Nec aliud [illegible] explanationem [illegible] vir canonum, Si [illegible] Romano 98
vivitur [illegible] Jus [illegible] gentium naturale [illegible] conductum [illegible] ut q
omnes gentes naturali [illegible] argumentatione [illegible] com-
probant, aut reprobant, illud ex
jure gentium judicetur. *l. 1. l. 9. ff. de just. & jur. instit. de jur. nat.* recte aut ser
cunctum. Unde Tullius jure consensio [illegible] omnium gentium lex naturæ putanda est [illegible]. Sed rem
exemplis [illegible] Interdictum in
[illegible] gravissimum [illegible]
quæ gladium [illegible] gerat. Lega- 99
tus [illegible] & [illegible] gladii ferendi
interdictum [illegible] non potest. Ac
vide quid [illegible] Ferdinandus Impe-
rator [illegible]
[illegible] quendam [illegible] Venetiis

aula proximam, venationis & delectationis ergò instructam, interclusa narratur, gravior mulcta constituta in transgressorem Cæsarei edicti. Habebat id temporis in aula Cæsaris Polonorum legatus Episcopus Gnesnensis, cuius ex famulitio rhedarii, ut fracto temoni reficiendo, cæderent arborem cum bipennibus sylvam ingressi, quercumque ingenti robore cæsam reducunt. Comperit imperator indignanterque, [illegible] severus exemplo mittit qui [illegible] cæsæ arboris vectores constringerent, qui cum rhedarios Polonorum legati agnovissent, legationis reverentia, impunè res [illegible] cessit, quod alias haud fuisset. Nam [illegible] men [illegible] accipiebant [illegible] [illegible] legatos, ne [illegible] dum alterius lucum & fundum, [illegible] [illegible] certè ratione etiam [illegible] [illegible] ff. de acquirend. vel amitt. [illegible] [illegible] de servit. & aqua. l. [illegible] de Servit. Rust. præd. l. [illegible]

[illegible] Verum hoc inde intelligatur, [illegible] sua ob delicta [illegible] & municipalis [illegible] gentium dillanone [illegible] le. Graecae autem [illegible] sanctimonia [illegible] [illegible] quam [illegible] est, [illegible] [illegible] supra quam oportuit [illegible]. Caeterum Judaeorum rex [illegible] Herodis, [illegible] cetera [illegible] in hoc tamen [illegible] [illegible] servationis exemplum, [illegible] Amyntae [illegible] Alexandri [illegible] [illegible] [illegible] iudem [illegible] non minore [illegible] quam Macedo ille in Persia [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

enim ut vulgò aiunt, ubi [illegible] movebis,
in Salomon Arabs non solum regio
& novibus procacibus, sed & petulc[illegible]
gestibus [illegible]. At [illegible]
ca Satyrum libidinosum legatum [illegible]
[illegible] Nulla certè [illegible], quâ,
115 [illegible] infecta, illuò [illegible] jubere-
tur. *Ioseph. libr. [illegible] cap. [illegible]. Ant. Iud.* Sed
neque hæc levis pœna est adversus le-
gatum, quæ [illegible]
habet, longèque [illegible] si per
116 advocationes, [illegible] pollutatio-
ne [illegible] tribunal [illegible]
[illegible] *l. [illegible] [illegible]*
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ejectum loop. [illegible]
[illegible] eos, qui [illegible]
[illegible] [illegible], ut ii possint
[illegible] [illegible]
[illegible] Xeno. [illegible] *Adeo*
[illegible] enim secundùm [illegible]
[illegible] *Principibus* [illegible]
[illegible] contrahitur [illegible]
[illegible] præcis, non [illegible]

[illegible]

uni est, non solum principi, ad quem mittitur, & [illegible] [illegible] re[illegible]-lectas ab eodem [illegible] [illegible] [illegible]. Nec alia [illegible] [illegible]. Oratores, [illegible] ad Philip. I. [illegible], Nam [illegible] [illegible] manifestum [illegible] [illegible] [illegible] posse [illegible], quam [illegible] vesti-gio [illegible] [illegible] [illegible]. Lib. *de gestis [illegible] [illegible] 3. cap.* [illegible] Sed [illegible] ingens [illegible] legatorum delicto, gratiorem à Romanis permansisse [illegible], 419 illustri documento est, de quo Tar-quinii legati [illegible] cum exules & reie-cti nullum legationis ius, nisi quod [illegible] causa Tarquiniorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Romani sententia. Quam vero tibi? *Quanquam* inquit Liv. *visi sunt commisisse ut hostium loco essent, ius tamen gentium valuit*. At quid commiserant? Sub specie legati-onis de bonis Tarquiniorum repeten-dis susceptae, quod in oculis manifeste haerebant, [illegible] per [illegible] [illegible].

ut corruptis nobilioris adolescentiae animis conspiratione contra rempu. conciata, reges iterum [illegible] in urbem [illegible]. Commoti iuvenes exemplo coniecti in vincula sunt, virgis & securi caesi: in legatos verò nihil aliud constitutum, quam ut re infecta, [illegible] de bonis regiis reddendis [illegible] tinc dimissi. At quia hoc Romanae prudentiae exemplum contra ius gentium aggressi fuerint, qui legatos ob communicationem [illegible] imperium & principem deprimendi & [illegible] [illegible] molitiones [illegible] capitali [illegible] laesae maiest. capite, persequuntur. Quamvis enim legis civilis rigor [illegible] ad principium [illegible] [illegible] salutem [illegible] [illegible], non solum [illegible] atrocitatem & effectum, [illegible] affectum & consilium [illegible] [illegible] persequitur: quemadmo-

du-

dum Arist. & Hom. [illegible]
Quemadmodum [illegible]
[illegible]
tamen, [illegible]
delinquebant, [illegible]
[illegible]
testatem [illegible]
Dei [illegible] lo-
ginquitatem [illegible]
In his eos quibus scripta sunt, retentos
Natu, ubi autem ratio, usque gentiū,
quæ legat, causa iudicanda. Illud autem
tos non admirari, ut affectus, [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] & [illegible]
[illegible] Dei. Q[illegible]
modum [illegible]
[illegible] contentiosa, &
[illegible] fuit, nihil
omnino legalis [illegible] commove-
bitur [illegible] sen-
tentia, [illegible]

[illegible] quinquennio [illegible] [illegible] editione [illegible], quidam [illegible] pressi [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Quomodo [illegible] de parte [illegible] debilitatem [illegible] [illegible] [illegible] esse. [illegible] quidem, ut [illegible] [illegible] quae [illegible] quas legatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & plane [illegible] [illegible] convenit. Sed & [illegible] Philosophos viderem qui tamen in hac de [illegible] [illegible] sed [illegible] exempla & verba [illegible]

[illegible]

[illegible] revocata [illegible]. Probabile siquidem est, inquit, in *Theologia* [illegible] legatimonium nul-lum unquam [illegible] homini [illegible] tia potius [illegible] promoveantur, & [illegible] & rectus & [illegible] ut quospiam [illegible] quam eos [illegible] & indoctos. Nec obstat quod demon-strate [illegible] in *laicis intellectum* [illegible] & alii replicant, quia cle-rici maiestatis non aliter possit con-[illegible] a *subjectis* imperia & [illegible] quod [illegible] ut idem au-thor [anonymum intelligo] [illegible] dixit quod diversitas opinionum [illegible] rum [illegible] societas, inducit. Illud [illegible] conclusionis ratio quam [illegible] ab argumentis dependent, quia [illegible] caecus & [illegible], ut Gellii verbo utar, qui non perspiciat parem [illegible] contendi [illegible] eloquentium [illegible] & [illegible] esse, etiam idoneos

eadem debere utriusque esse pœnam. At illud non ita esse, perspicuè hoc capite ostendimus. Gravius enim cum peccant, [illegible] id gravior pœna committitur [illegible] in eos Imperatores rescripserunt *Theodosius, Valens l. un. C. de [illegible]* qui nostri juris sunt & nostra debent custodire mandata &c. Deinde fundamentum juris eiusdem indubium enecat, quod certissimum nobis in eo est, quod læsæ majestatis crimen in legatum tanquam nullo iure subditum cadere nequit. *Clarus in pract. § læsæ majestatis, [illegible] quandoque [illegible]* [illegible] esse ut *Ant. Gomez. [illegible] t. de crim. læs. majest.* [illegible] *Prosp. Farin. [illegible] quæst. 31. n. 70.* Contra- [illegible] argumentis, tanquam [illegible], nostrisque vicissim [illegible] perspicuis examinatis [illegible] Romanorum exemplis, que [illegible] afferimus [illegible]

potest

potius quam imitari publica suadeat utilitas, cum rara sint, & perpauca, nisi videamus, iustissime actum esse cum legato Hispanico in Anglia superioribus annis relatum. Albericus *d. libr.* 2. quorum contra Reginam regnumque conspirantem, detectis criminibus consiliis suis aliisque consentientem, tamen nulla alia poena affectus est, quam dimissionis: reliquis vero conspiratorum sociis regni civibus, maiestatis lege damnatis. Ita extitisse eandem ob causam dignissimam quam Verrem Lampsacenorum manibus Cicero ... virginis ... sublatum de medio hominem scelestum oppidani vellent, cives vero Romani qui eo loco negotiabantur, ne illud nomen legationis sic titulo & iure opposito, intercederent contendentes, legati nomen gravius esse debere, quam hominis libidinosi iniuri-

quasi [illegible] levemque ob id pec-
catum [illegible] hominis in gratia [illegible]
[illegible] quam si leviori non pepercis-
sent, siquidem ultra [illegible] impune
non perveniret. [illegible] accusatori [illegible]
grato intuitu accusasse hanc [illegible] Phi-
[illegible] Terebenthinorum [illegible]
filio suo [illegible] fugam adiuvisse, le-
gato intra quinque diecul [illegible]
cedere nulla graviorem poenam non
impolitetum. *Val. li. 5. [illegible]*
a [illegible] contra [illegible] per-
petrare [illegible]
[illegible] Illud enim [illegible]
erat [illegible] contineret, ubi cu-
ius consilio [illegible] elabantur, is mag-
[illegible] habeatur. *L. i. ff. ad l. Iul. ma-*
iest. Ac [illegible] legis [illegible] non
[illegible] ante probatum, neq;
[illegible] hic civilis lege [illegible]
[illegible] Ac delinquentem
[illegible] poenis afficiendum esse [illegible]
mus. *L. aut facta [illegible] de poen. l. [illegible] de*
reg. iur. [illegible] §. [illegible] quaest. [illegible]

[illegible]

[illegible] consulentem [illegible] et alterū continuādē sequentem [illegible] pæ consideratione diversitas [illegible] ma conjugium, [illegible] veritas non perspicitur. Videt tamen differentiam Saturninus, qui [illegible] 91 malitiam suadendo [illegible] non quidem, ut socius, sed [illegible] d. [illegible] ff. de pæn. At exempla [illegible] 92 unum & idem non sunt naturā, neque simili ratione in natura compar[illegible] ne habentur. Ideoque minime iniquum est, ut quidā alii videtur, illud Romanorū iudicium, cum legati consilio elapsos obsides, [illegible] supra obtruncavit & [illegible] præcipitio [illegible] [illegible] vero [illegible]. Obsidum [illegible] genere ponuntur punice potestā, quod in obsides erat, ut si clam elapsi essent, ideoque datam fefellissent, tum non amplius obsides, quo- 93 rum corpora eodem modo, *Dionys. lib.* 4. quo legati [illegible] sed ut hostes violatores fidei ac [illegible]

quos

quos vitæ necisque potestas habere-
tur. Pignore enim pretio redempto, fi-
des violatum videtur. *l. 3. ff. de ul. bon.*
[illegible]mobili. Eamque ob causam obsidem
Cloeliam remissam esse Porsennæ Livi-
us testatur. Verum legis conditi-
onum quo obsides ad arripiendam fu-
gam usi, puniri iure gentium non ali-
ter, quàm dimissione possunt. Non
igitur ex eo ratiocinatur, quod tamen
Albericus idem *lib. 2. de leg. c. 21.* ut si
obsides qui fugam [illegible] dolo
civitati retracti ad pœnas capitales
forent, [illegible] quippe &
[illegible] pœnas obli-
viscum. [illegible]
[illegible] nulla parte co-
[illegible] gentium leco-
[illegible], & inviolabiles sunt
sicut [illegible] *Dionys. lib. 6.* quandiu ob-
[illegible] retineant, [illegible]
[illegible] illic maneant. Quare etiam
[illegible] ad cætera captivorum & in po-
testa-

testatem hostium deportatorum simili- 103
ores, quam hominum liberorum ha-
bentur, cum neque testari possint. *l. ab hostib. ff. de test.* sed fisco bona eo- 104
tanquam capite minuti, *l. [illegible] ff. de iure fisci.* Sed quia de legato cum hu-
ius, quæ ex affectu et consilio ad effe-
ctum plene perducta sit, dicemus. In-
deinde eorum dimissione [illegible] agimus, 105
dicemus. Ostendimus iam antè lega-
tum iure suo damnari puniriqué pos-
se, si ea crimina admiserit, quæ iure
gentium puniantur. Ius enim lega-
torum in hoc receptum est, ut, qué- 106
admodum ille, qui legatum pulsavit,
iure gentium deditur hostibus, le-
gatus, si iniuriam fecerit, [illegible]
missus est, haud in poenam dedatur.
Atque ita iure Fabium a Gallis po-
stulatum esse traditum *Liv. lib. 5.* quem 107
etiam ob id, quod contra ius gentium ad-
versus Gallos, ad quos legati nominé
missus erat, pugnasset, Feciales deden-
dum esse censuerunt. Quod si [illegible] legat.
pro-

urbi proximam, venationis & delecta-
tionis ergo instructam, intercidi in-
terdicatur, gravior mulcta constituta in
transgressorem Caesarei edicti. Habe-
bat id temporis in aula Caesaris Polo-
norum legatus Episcopus Cracoviensis,
cuius ex famulitio accidit, ut fracto
temoni reficiendo caederent arbo-
rem, cum [illegible] sylvam irruunt,
quercumque ingenti robore corrupti
reddunt. Cum [illegible] Imperator in-
[illegible] latrones extem-
plo [illegible] caesa arbore
[illegible] qui cum [illegible]
[illegible] Polonorum legatus [illegible],
legationis [illegible] impune [illegible]
[illegible] quod [illegible]. Non ta-
men [illegible] recipi velim, [illegible]
[illegible] legatus, [illegible]
[illegible] lucum & fundum, non
[illegible] ratione [illegible]
[illegible] l. 1. ff. de acquirend. vel amitt. poss. l.
per agrum. C. de servit. & aqua. l. [illegible] §
de Servit. Rust. praed. l. [illegible], l. ultim.

b. Ammir. Comm. c. de Thesaur. Verum hinc inde intelligitur, legatum sua ob delicta nulli civilis et municipalis statuti sanctionibus, sed iuris gentium dictamine puniendum esse, Graviter autem jus gentium viola- b
tum sanctimoniae & adversus legatū admissa [illegible] gravius quam fas est, [illegible] repellendum, [illegible] lib. [illegible] cap. [illegible] de leg. [illegible] lupta quam oporteat censentur. Celendi Judæorum regis Herodis, est [illegible] sævitiam, in hoc tamen æ- a
quanimiter gentium servantioris exemplum, [illegible] Assyriæ [illegible] Ara-
bum [illegible] cum solam b
[illegible] Salomenem, sororē suā iisdem legibus [illegible], non minorē hunc in Arabe quam Macedo ille in Persis [illegible] conspectu & mensa indignam [illegible] intolerandam animadvertit. Similium

enim ut vulgò aiunt, obiecta movebãr in Salomem Arabs non solum oculis & nutibus procacibus, sed & petulãs gestibus exardescebat. At quã pœna Satyrum libidinosum legatum afficiebat [illegible]
m [illegible] illico discedere iuberet eum, *Ioseph. libr. 1. cap. 5. Ant. Iud.* Sed neque haec lenis poena est adversus legatum, quae insignem [illegible] habet, longeque maiorem [illegible]
n advocationem [illegible] pullula po- ne apud [illegible] tribunal [illegible] [illegible] *de* [illegible] *mand.* [illegible] [illegible] qui grav[illegible] [illegible] in par[illegible] [illegible] *Xiph.* [illegible] [illegible] enim secundum il-
o [illegible] *Principibus plurimiq;* [illegible] non [illegible]

cata

um est. non solum principis [illegible]
[illegible]
[illegible] Nec
alij [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a Romanis [illegible] 109
illustri documento est, de ereptis Tar-
quinij legatis [illegible] caussae rele-
gatio nullum legationis ius, nisi quod
[illegible] Tarq. [illegible]
[illegible]
[illegible] Romani
senatum. [illegible] *Quamquam*
inquit Liv. *visi sunt commisisse, ut hosti-
um loco essent, ius tamen gentium valuit.* At
quid [illegible]
[illegible]
[illegible]
habebant, [illegible]

ac corruptis nobilioris adolescentiae animis conspiratione contra reipu[illegible] [illegible] leges [illegible] clam [illegible] urbem noctu intromitterent. Consu[illegible] [illegible] exemplo commoti ut con[illegible] [illegible] sunt virgis & securi caesi in lege [illegible] nihil verbis constitutum, quam ut [illegible], iam vero senatu de bonis regiis reddendis rescissa, huc [illegible]. Atqui nos Romanae prudentiae exemplum [illegible] gentium [illegible] quidam [illegible] ob coniurationes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] poena capitali, [illegible] [illegible] capite, persequuntur. Quamvis autem legis civilis vigor cum adversus eos ad principum [illegible] [illegible] [illegible], salutem diligentissime custodiendam, non solum sceleratum atrocissimum & effectum, verum etiam affectum & consilium eorum severius persequatur: quemadmodum lex

dum Arced. per Honor. [illegible]
Quoniam V. [illegible] Massil. [illegible]
[illegible] &c. [illegible] quia
tamen adversus [illegible] prudentes
delinquitionem, donatum [illegible]
[illegible] legum [illegible] agitantur. [illegible] 143
[illegible] [illegible] intelligent.
Dd [illegible] quoque [illegible] quoniam illis le-
[illegible] [illegible] potest, quamvis [illegible] 144
subiectis quibus tempora sunt, tamen [illegible]
Maculabis autem ratio, iusque gentiū,
quo legant contra multicāda. Illud omnis
autem adversus, et affectus, malus &
[illegible] [illegible] pro contaminato 145
[illegible] habeantur. l. [illegible] idem &
ibid [illegible] Quae cum ad bonos
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ratione consentanea, &
[illegible] [illegible] [illegible], nihil
omnino [illegible] [illegible] commove-
bitur [illegible] [illegible] sen-
tentia, quam [illegible] [illegible]

Quanquinquennio ante hiſce [illegible] poſt eas editione prodiiſſet, quibus [illegible] prasi nominis [illegible] peculiaris hu- ius [illegible] editione [illegible] [illegible] valetur [illegible] Quamvis [illegible] legā- [illegible] docendi ſcribendi [illegible] [illegible] A- [illegible] quidem ut clarum [illegible] [illegible] Prudentis quisquis [illegible] [illegible] poſſit, [illegible] legere [illegible] [illegible] imbuat [illegible] & plane ignarus [illegible] [illegible] Sed & [illegible] Philoſophus [illegible] legere [illegible] docen- [illegible] ſed [illegible] exempla [illegible]

ſit

ftatis epitomen revocatas [illegible]. Probabile siquidem est, inquit, cum *Philippus ab* [illegible] non so-lum unquam [illegible] [illegible] nus [illegible] [illegible] promo[illegible] & [illegible] & [illegible] & [illegible] ut quos par [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible]. Nec obstat quod [illegible] tate criminis in [illegible] Kirchmerus & alii replicant, quod [illegible] [illegible] non aliter posse con-stare nisi subjecta imperio & ditioni quod hic verum [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] non per [illegible] [illegible] [illegible]. Hæc illi [illegible] conclusionis tanto quam [illegible] ab argumentis [illegible], quia [illegible] ut Gellii verbo utar, qui non perspiciunt parem ille concordia [illegible] [illegible] [illegible] esse, parem [illegible]

 etiam

[illegible] debere utriusque esse poenam & illud non ita esse perspicue hoc capite ostendimus. Grauius enim quod peccatur, ob id grauior poena constituenda in eos Imperatores re-sponderunt *Theodos. & Valent. l. vn. C. de [illegible]* qui [illegible] sunt & [illegible] debent custodire mandata &c. Deinde fundamentum iuris ciuilis in dubium vocat, quod certissimum nobis in eo est, quod Lege maiestatis [illegible] in legatum [illegible] nullo iure subditum cadere possit. *L. [illegible] [illegible] quandoque* docet sententiam [illegible] communem, [illegible] Ant. [illegible] [illegible] Prosp. Fari-[illegible] *quaest. 11 n. 34.* Contra [illegible] argumentis tanquam [illegible] nostrisque vicissim rationibus [illegible] examinatis [illegible] Romanorum exemplis, quo-[illegible] anonymus [illegible] ait, [illegible]

poenis

potius quam tantam publicæ sus-
deat utilitas. cum rara hæc & per-
pauca, nisi videamus, justissimè actum
esse cum legato Hispaniæ in Anglia
superioribus annis existimat Alberi-
cus Gentilis lib. 2. qui est contra Regi-
nam [illegible]
detecta conjuratione [illegible] cum
aliis egisse convinceretur, [illegible]
nulla alia pœna affectus est, quam di-
missione: reliquis vero consiliorum
sociis regni civibus, maiestatis lege
damnatis. Ità evasisse eandem ob
causam flagitiosissimum illum Ver-
tem è Lampsacenorum [illegible] Ci-
cero; [illegible] vim virgi-
ni inferentem sublatum de medio
hominē [illegible] oppidani vellent,
cives vero Romani qui eo loci nego-
tiabantur, [illegible] legationis &
titulo & iure [illegible] interesse decet
ostendens [illegible]
debere, quam hominis libidinosi in-
juria.

ciuitates conuenientem & ex alterius contra delinquentem supplicium [illegible] ne consideratione diuersitatis [illegible] nia [illegible] veritas non perspicitur. Vidit [illegible] differentiam [illegible] 95 [illegible] dem [illegible] lectus, sed [illegible] [illegible] & idem [illegible] causa, neque simili ratione [illegible] compen[illegible] ne habeantur. Ideoque minime iniquum est, ut quidā aliis videtur, illud Romanorum iudicium contra legatos consilio elapsos, obsides redditos regis coniugatos [illegible] tolleren[illegible] tos [illegible] dimitterent. Obsidum [illegible] iure gentium punire potestas, quod in obsides erat, ut si clam aufugissent, [illegible] sent, cum non amplius obsides, [illegible] rum corpora eodem modo [illegible] a quo legatorum [illegible] sed ut hostes [illegible] hoc ut [illegible]

quos vitæ necisque potestas haberẽtur. *Pignore enim pacis adempto, fœdus violatum videtur. l. 3. ff. de lib. hom. exhib.* Eamque ob causam obsidem Cœliam remissam esse Porsennæ Livius testatur. Verùm legati consiliorum, quo obsides ad arripiendam fugam usi, puniri iure gentium non aliter, quam dimissione poterunt. Non igitur de eo re[illegible], quod tamen Alberico videtur [illegible] obsides quod fugerint, [illegible] [illegible] recepti ad [illegible] capitales fuerint, [illegible] [illegible] ope & consiliis [illegible] pœnas [illegible]. Legatorum [illegible] parte cõ[illegible] quod iuris gentium fecia[illegible] & inviolabiles æquè [illegible] *Dionys. lib. 6.* quandiu ob[illegible] dantur tanquam pignora [illegible] manent. Quantum verò ad cætera captivorum & [illegible]

rolla.

tellatem hostium delegatum summo-uere, quasi barbarum [illegible] habentur, cum neque [illegible] [illegible] ff. de re [illegible]. sed hic [illegible] tanquam captiui relinquunt [illegible] ff. de iure fisc. Sed quid de legatorum [illegible] tis, qui ex affectu & consilio ad effectum planè perduelles habentur. [illegible] detinne [illegible] cum dimissione [illegible] æquum censemus. [illegible] legatum iure suo damnum publicumque possessorum [illegible] admiserit, quæ iure gentium postulamus. Ius enim legatorum in hoc reciprocum est, quemadmodum ille, qui legatum pulsauit, iure gentium deditur: ita vicissim legatus, si in iure [illegible] ad quos missus est, [illegible] pœnam dedatur. Atque hoc iure Fabium à Gallis postulatum esse testatur Liv. lib. 5. quem etiam ob id, q. contra ius gentium aduersus Gallos, ad quos legati nomine missus erat, pugnasset, Feciales dedendum esse censuerunt. Quod si [illegible] legat[illegible] potes-

principi ad quem nullos erit iniuriam re ipsa manuque violenta intulerit, ipso facto in proditorem principis delapsus, secundum ius gentium poenas pendit, immo vero etiam ob leuem iniuriam [illegible], ut in [illegible] vulgo loquuntur, punitur. Nec tamen [illegible] si [illegible] loquendo principem offenderit, [illegible] eisdem poenis [illegible] est. Est enim [illegible] quibus [illegible] quod [illegible] [illegible] Quod [illegible] Imperatores cum perpetuo [illegible] tenent, [illegible] habendam esse, [illegible] qui [illegible] temere [illegible]

[illegible] Prodierunt à [illegible] [illegible] Romani [illegible] [illegible], qui ut liberam non solum voce, sed etiam factis nonnunquam in legationibus suis utebantur: [illegible] aliorum liberiores sermones & postulata æquo animo excipiebant. Quantum enim [illegible] iure gentium [illegible] eorum liberè, quicquid è re fideq; sua sit, proferre possit. Perplacet [illegible] lud, quod olim auditum est, à rep. libera non solum animos, sed etiam voces liberas esse debere; id verò multo tò magis libertate legatorum concedendum. [illegible] moderationem [illegible] [illegible] Veneti, quòd Capuccinum [illegible] libertatem insultius [illegible], quæ tanti [illegible] esse videbantur, [illegible] non solum [illegible] ribus honoratum [illegible],

Guicciard. lib. 7. Apud eundem Oddaeus *Mendoza* quàm [illegible] atque adeo in- [illegible] Venetiis [illegible] *pud. VVanzentium de legat.* intellige- rat, cui tamen illud haud fore Vene- ti noluerunt. Horum itaque exemplis *iudicanda* hæc res potius erit, quam illorum barbarorum moribus, qui libe- rioribus verbis verbera, ac crudelissi- mas cædes repoluerunt. Centum le- gatos Tarentinum Principem a Se- [illegible] VValachus præfectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] grantes, [illegible] præter unum Va- lachos omnes crudeliter, necca- [illegible] & auribus mutilatis [illegible] ut nuncius esse posset [illegible] Inaudita [illegible] & feritate facinus omniumque gentium exsecratione odio perpetuo dignum! Nocuero [illegible] [illegible] gentium agebat A-

tor

Antonius cum Augusti legatum liberius [illegible] cum Cleopatra [illegible] [illegible] [illegible] uteret. [illegible] Legatos quidem in eo [illegible] non providerit, quae cum [illegible] res esse, cum [illegible] qui [illegible] vias humanaque [illegible] habeat [illegible] [illegible] [illegible] Bodinus in hoc exemplo [illegible] ipse [illegible] qui non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] illam legatis cui [illegible] pulcher [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Magno [illegible]

 [illegible]

[illegible] animo praeditos eos esse dicimus, qui libertatem dicendi in legatorum expostulationibus, si vera sunt quae afferuntur, non iniquè tolerare, si falsa contēnere, & aspernari didicerunt. Contrà verò fracti & abiecti, qui veritatem odio & vindicta prosequuntur. Meritò itaque Plutarchus in vit. Annibalis degenerem & minime Regium animum appellat Antiochi, quod Xenocratis Atheniensium oratoris legati verè & liberè disserentis orationem tolerare non potuerit. At illi omnium longè scelestissimus, qui Teutae Illyriorum reginae immane facinus commemorat, [illegible] Quod verò [illegible] Romanorum legatis locutis [illegible] de iniuriis, quas Illyrii [illegible] negotiatoribus inferrent, a[illegible] expostulantibus: Daturam se operam, ne Romani causam [illegible] de ullis iniuriis adversus Illyrios iustam haberent: caeterùm interdicere suis subditis, ne quem possent è

mari

mus habere [illegible] venerunt [Pra-
tica enim [illegible] suis subditis po-
testatem fecerat] novumque minime ut cō-
suetudinis fuisse, neque se unquam
prohibiturum. Ad quæ [illegible]
legatorum [illegible] Roma- 34
nis, alia consuetudo est, quam tuæ
opponemus [illegible]
tum illatas [illegible]
[illegible] pulsis [illegible]
mus itaque & nos operam [illegible] disputan-
tibus, ut regiam illam tuam consue-
tudinem [illegible]. Infrenatus (?)
impotens animi mulier, [illegible]
ultionem reposito, mandavit suis, ut
legatos à se bona gratia dimissos [illegible]
[illegible] adolescentem [illegible].
Polyb. lib. 2. Liberum erat quidem ver-
bum, at tamen nullius contumeliæ,
neque enim vocis, quæ per [illegible]
auctorem [illegible]. Ad illa fraudu-
lenta mulier [illegible]
ipsi, tum universo populo, cessit. *Pol-
lib. 2. de rep.* [illegible] non [illegible]

 quæ

[illegible] esse, [illegible] verbis [illegible] Philip. [illegible] observavit. [illegible] [illegible] Quintil. [illegible] esse putare [illegible] apud [illegible]

Ioannę prius [illegible], novo supplicii gene-
re, ad candentem prunarum [illegible]
[illegible] sacculum [illegible]
[illegible] populi [illegible]
retorta. Reg. [illegible] Sed [illegible]
[illegible] gentium [illegible]
[illegible] videant [illegible]
[illegible] Quemadmodum [illegible]
[illegible] qui Athenas, Spartam-
que [illegible] & terras
[illegible] hoc est Reg. [illegible]
[illegible] praedominationem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quomodo con-
tra [illegible]
[illegible] Romanam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

conceſſum eſſe, ut darent & adimerent cui vellent, neque alios judices paterentur. [illegible] *Tacit. lib. 13. annal. Nerone.* Hæc enim imperii monarchici & prædominantis indoles propria & natura eſt, ut omnia alia inferiora regnaque ſubjecta numinis habeat, poſſit & ſi nolint, cogat. Ita enim natura conſtitutum eſt, ut impotentior ſubſit potentiori, [illegible] & [illegible] ut dominentur [illegible], inferiora pareant ſuperioribus. *Ariſt. 1. polit. c.* [illegible] Nec aliam ob cauſam Alexander adverſus omnes orbis terrarum [illegible], quod apud illi creditum [illegible] unius [illegible] ſummum & [illegible] imperio plures reges poſſint [illegible]. Quemadmodum [illegible] fontes omnia flumina magno Oceano debent: [illegible] ordine, qui ad imitationem in omnibus gubernandi actionibus [illegible] ſecundum [illegible]

[illegible]

gna & principatus omnino [illegible] sui imperio. Longe autem [illegible] cum res dantur [illegible] non tamen [illegible] & [illegible] dem mandatis ad [illegible] per quem [illegible] Nec etiam secuti [illegible] Græciæ populi hac [illegible] qui [illegible] terram ac aquam [illegible] per legatos poscerent, utrumque dederunt, *Herod. 7. lib.* Sic & Volscorum legatis [illegible] etsi iniqua quemadmodum ipsi a Senatu Rom. responsum est, [illegible] legationis [illegible] consideratis. *Dionysius lib. 8 antiq. Roman.* Quanquam enim [illegible] justos [illegible] licet, ut Plauti comicum dictum est, non tamen illud legatis [illegible] esse debet, quod eorum, a quibus mittuntur, [illegible] libertate [illegible]

quæ sibi petenda esse arbitrantur, sed neque negare liceat, eadem libertate, quam quisque suam [illegible] putabat. [illegible] cet idem [illegible] quod Placentines e [illegible] clamasse ad [illegible] [illegible] sequuntur. At quod illud *[illegible] Facit, aiunt, germano non posse, quod Laudamentum possideant.* Hæc item pertinent ad ea, quæ [illegible] rectissime [illegible] [illegible] Orator, [illegible] apud [illegible] *[illegible] præter [illegible]* [illegible] Quæ circa laudandi [illegible] Carolo Burgundiæ Du- [illegible] Gallici ad [illegible] [illegible] & contumeliosos [illegible] sermones, [illegible] quam Regi [illegible] [illegible] *Comin. lib.* [illegible]

ubi, de Reg. Ac longè [illegible] laudabilis *Francisci* [illegible], [illegible], quinimo, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *dixit.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible], ut [illegible], quæ [illegible] [illegible], quæ [illegible], [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] & [illegible] [illegible] studium. Neque enim il-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vulgò [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *de* [illegible] [illegible] [illegible] potiùs. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sionem belli, nedum potentes reges & prin-
cipes, patiantur. l. [illegible] 11 q. 2. quan-
do 2. q. 1. Est laudanda illorum mansue-
tudo, qui legationis sibi mandato au-
gustius esse honorem voluerint,
quàm ut legatos contumeliosam male-
Legati dicentiam gravius punirent. Quem e-
nim paulò ante nominavimus Philip-
pum Alexandri Magni parentem, e-
ius hîc lenitatem, quam laudabile ex-
emplo prodiderunt, Atheniensium le-
gatione benignè audita: Ecquid est,
quod possim, inquit, in vestram civitatem
[illegible] gratum
[illegible] facere? Cui Democharès [illegible]
[illegible], qui ob nimiam lin-
guae [illegible] Parrhesiastes cognomi-
[illegible] natus: Si, inquit, gratius nobis
feceris, quàm si te suspenderis. Quod
cum tam contumeliosum & atrox re-
sponsum, reliqui legationis collegae
magno fremitu & indignatione ex-
ciperent, Philippus: At vos, inquit,
[illegible] vestris [illegible], multò
[illegible]

iquiores video, qui ob solam suspició-
nem tam [illegible] verbis non susti-
neant, quam qui impunè dici permit-
tunt, ac [illegible] insolentiam [illegible] cō-
coquant. *Plutarchus in* [illegible] *Philipp.* E-
gregium dictum, quod nosci mallint
omnes, quibus tale quid contigerit,
quam barbari Turcarum principis fe-
ritatem, qui quendam legatum contu-
meliosi verbi gratia ultimo supplicio
affecit. Atqui non alia pœna T[illegible]
eum affecisse ob contumelias in se & [illegible]
[illegible] iactatas plurimas. Augustus Im-
perator memoratur, quam quod do-
mo sua maledico [illegible]. Eadem
animi moderatione Sigismundus Im-
perator & rex Ungariæ olim esse præ-
dicatur [illegible], [illegible] adversus Polono-
rum legatum Cardinalem Zibigneū,
quem, licet ea regi Budæ exprobra-
ret, quæ capitis pœnâ persolvenda pu-
[illegible] iudicarent, [illegible] tamen & in-
columem dimisit, [illegible] esse intelli-
gens *benè facientem male audire*. Multò
verò

[illegible] minus veteres inimicitiæ [illegible] simultates, privatæq; offensiones in legatis persequendæ. Contra ius eam [illegible] o fas gentium habere & iniquè, ve- recte iudicat de his exemplis. *Gentil. lib. 2. c. 2. de leg.* ab Rompatro & Alexandro Pharsaeo vere fere actum. quod aliter Deinde Atheniensium alias Pelopidam inimicos utrumque suos legatos ad se missos obtruncaverint. *Pri-* vatis enim inimicis in publica legati persona, cum dignitas eius quæ in [illegible] so [illegible], eos legatos perduel- [illegible] lege [illegible] [illegible] cu- [illegible], quod [illegible] legatum [illegible] [illegible] habeat voluerunt [illegible] *D. de [illegible].* At om- [illegible] & [illegible] Ch- [illegible] quod [illegible] Wencesla[illegible] in [illegible] legatio [illegible] [illegible] sum [illegible] bam Cæsarem suspectum habe[illegible] [illegible] & fidiculis [illegible] [illegible]-

[illegible] in V. [illegible] Cæte-
rum hæc, quæ de legati delictis & con-
tumeliis disceptavimus, in utroque [illegible]
aut temp. ad quam [illegible]
intelliguntur. Quid si in privatum? [illegible]
Eodem iure censeantur? Minime.
Nec enim par ratio, neque tamen de-
licti pravitas, neque hoc argumento
æqualitas eorum, ut si privatum of-
fendens legatum deditur, pœna sta-
tutæ, ita etiam legatus reciprocæ-
tionis libramento, lædens privatum,
eadē delictionis pœna mulctetur. Ho-
mo homini quantum intersit! vetus
comici dictum est, idque in populari
lectu cum applausu exceptum: [illegible]
vero, hoc publicum pœnitus est, atque
si quid committitur, integrum omnem
quæ legati ratione & authoritas de-
pendet, communi abeunte ingrata
sit, non vero eadē eiusdē iuris consi-
derata, & respectu ejus honoris præci-
puo. Maius itaque delictum est, quia
in publicam personam & publi-
[illegible]

in animo præditos eos esse dicimus, qui libertatem dicendi in legatorum oratione [illegible], si vera sunt, quæ afferuntur, non iniquè tolerare, si falsa contemnere, & aspernari didicerunt. Contra verò [illegible] & abiecti, qui veritatem odio & vindicta prosequuntur. Meritò itaque Plutarchus in vit. [illegible] generosum & minimè Regium animum appellat Antiochi, quod Xenocratis Atheniensium [illegible] legati verè & liberè dissentientis opinionem tolerare non potuerit. Ab illis omnium longè remotissimi, qui Teucæ Illyriorum reginæ immane facinus imitantur, sceleríque sceleri coniungunt. Quod verò aliud Romanorum legatis sociorum nomine de iniuriis, quas Illyrii terra marique [illegible] inferrent, [illegible] expostulantibus? [illegible] se inquit, operam ne Romani causa quererentur de ullis iniuriis [illegible] Illyriis; nullam habere tamen [illegible] inter [illegible] solis [illegible], ut quem possint e

mari

mari habere studium teneretur (Piraticam enim exercendo suis subditis potestatem licere) nunquam regiis cōsuetudinis fuisse, neque se unquam prohibituram. Ad quae natu minimus legatorum: At nobis, inquit, Romanis, aliq consuetudo est, quam tuæ opponemus [illegible] tum illatas publicè ulcisci iniurias, [illegible] pellis succurrere. dabimus itaque & nos operam, diis volentibus, ut regiam istam tuam consuetudinem nostris tollamus. Infremuit impotens animi mulier, ubique in [illegible] reposito, mandavit suis, ut legatos à se bona gratia dimissos in [illegible] adolescentem iugularēt. *Polib. lib. 2.* Liberum erat quidem verbum, sed tamen nullius contumeliæ, neque [illegible] per inviolatum auctoris [illegible]. At illa [illegible] [illegible] [illegible] *lib. 3 dec. 3.* [illegible] non [illegible]

que

[illegible] causa esse potest, ne liberum [illegible]
[illegible] vocat.
[illegible]
[illegible] Philip, adver-
sus Romanos, [illegible]
[illegible] quidem
videbatur [illegible]. Orator regem
interrogauit [illegible]
[illegible] liberum [illegible] rebus
[illegible]
[illegible] & Regnum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Quintil. [illegible]
[illegible] vero causa & tyranni, qui
[illegible] esse putaret,
[illegible]
[illegible]
[illegible]. Ex illorum
[illegible] apud omnes gentes
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

lucis ne priuarent [illegible] sepulturæ ve poc-
re. ad [illegible] prouidum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Sed [illegible]
la ius gentium violant [illegible]
[illegible]
gatos [illegible] Quemadmodum Dario le-
gatis accidit, qui Athenas [illegible]
[illegible] aquam & terram
poscerent. hoc est Regi [illegible] Mo-
narchæ summam prædominationem
in omnia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sum [illegible] quomodo con-
tra [illegible]
[illegible]
[illegible]
quid Darius [illegible]
[illegible]

concessum esse, ut darent, & adimerent cui vellent, neque alios iudices paterentur, teste [illegible] lib. [illegible] in [illegible]. Hæc enim imperii monarchici est prædominantis [illegible] propria & natura est, ut omnia alia [illegible] regna, quæ subiecta nondum habet, potius & si nolint, cogat. Ita enim natura [illegible] est, ut impotentius subsit potentiori, maior & validior dominetur minori, inferius pareat superiori. Arist. 1 polit. c. 2. [illegible] Nec [illegible] adver[illegible] [illegible] & [illegible] super habere, [illegible] non [illegible] universum [illegible] plures reges [illegible] lib. [illegible] Quemadmodum [illegible] omnes homines [illegible] debent. Ita [illegible] naturæ ordine, qua ad unitatem in omnibus gubernandi rationibus respicit, secundum [illegible] omnia sua inferiora [illegible]

gna & principatui summo & [illegible] salis imperio. Longe itaque & Scytharum rex duobus illis Graecis [illegible] nominata [illegible], & prudentior & aequior, qui [illegible] dem mandatis ad se Persicum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] stea etiam [illegible] Graeciae populi hac civitate, qui [illegible] teriam ac aequam institutio avita per legatos poscenti, utramq; denegarunt. *Herod. lib.* Sic & Volscis suis legatis, [illegible] esse inquis quemadmodum ipsis à Senatu Rom. responsum sit, postulaverit, legationem [illegible] & [illegible] cedamque sua conservata. *Halicarnass. lib. 8. antiq. Roman.* Quanquam enim [illegible] iustos non invitatis imperare oportet, ut *Plauti* comicum dictum est: non tamen illud legatis extra esse debet, quod eorum, a quibus missi sunt, potestati propendeant. Licet enim legatis omni libertate ea quae quidem petere

quæ sibi patienda esse arbitrabar. sed [illegible] tacere licet, eadem libertate, qua quisque non [illegible] concedendi putatur, [illegible] eandem respondere, quod Plataenses e muro clamasse ad legatos Spartanorum leguntur. At quid illud *[illegible]* *[illegible]* Lacedæmonii [illegible]. Huc valde pertinet illud, quod [illegible] rectissimè dictatum est [illegible] Oratori. Sua verba apud [illegible] Orator [illegible] *[illegible]* *[illegible]* *[illegible]* *[illegible]*. Quo circa [illegible] [illegible] Burgundiæ Du[illegible] Gallici ad [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Regi, cuius nomine [illegible] [illegible] [illegible] *[illegible]*

lib. 1. de Rep. At longe [illegible] fuit ab illo Francisci Regis Francorum Fisco, quibusque Caroli [illegible] convicti sunt, quæ a Quinto [illegible] [illegible] prolegerunt, [illegible] ad [illegible] [illegible], communicatum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quæ nolchas [illegible] ab alterо [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], calumniandi & con[illegible] [illegible]. Neque enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in quam [illegible] [illegible] [illegible] ut commentatores vulgò [illegible] di licentiam [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Sturm. de Nobil. lib. 1.* [illegible] [illegible] [illegible]. Nec [illegible] [illegible] [illegible] negligentiam [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]

non fieri, nedū potentes leges & princi-
cipes. patiantur c. *sentiunt* 11. *q.* 3. *quan-*
do 2 *q.* 1. Est laudanda illorum man-
suetudo, qui legationis sibi nomen sa-
cratius esse & honoratius voluerunt,
quam vel legati contumeliosam male-
dicentiam gravius punirent. Quem e-
nim paulò ante commemoravimus Philip-
pum Alexandri Magni parentem, e-
ius hoc loco exemplum laudabile no-
bis proponimus. Atheniensium sibi
legationem [illegible] ad quid [illegible]
quo nostro [illegible] civitatem
[illegible] gratum
facere? Cui Demochares respondens
[illegible] ob nimiam lingu-
æ procacitatem Parrhesiastes cognomi-
nabatur [illegible] inquit, gratius nobis
facies [illegible] te suspenderis. Quod
cum tam contumeliosum & atrox re-
sponsum reliqui legationis collegæ
cum fremitu & indignatione ex-
cepissent, Philippus: At vos, inquit,
[illegible] temperatae, [illegible]
[illegible]

sequutus Vincentius, qui ob animi impoten-
tiam tam immodicis verbis non signi-
ficant, quam qui impunè dici permit-
tant, ac [illegible] intemperantiam facile ex-
coquunt. *Plutarchus in* [illegible] *Philipp.* E-
gregium dictum, quod omnes malint
omnes, quibus tale quid evenerit,
quam barbari Turcarum principis fa-
ctum, qui quendam legatum contu-
meliosi verbi gratia ultimo supplicio
affecit. Atqui non alia pœna Timag-
enē affecisse ob cōtumelias in se & fa-
miliā iactatas plurimas, Augustus Im-
perator memoratur, quàm quòd do-
mo sua maledico interdixerit. Eadem
animi moderatione Sigismundus Im-
perator & rex Ungariæ usus esse præ-
dicatur *Pand.* [illegible] adversus Polono-
rum legatum *Cardinalem* Zibigneū,
quem, licet is regi Budæ exprobras-
set, quæ capitis pœna exsolvenda pri-
mores iudicarent, salvum tamen & in-
columem dimisit, reputans esse intelli-
gens [illegible] Multo

[illegible]

[illegible] — P. [illegible] Cæterum hæc, quæ deinceps deinde in contumeliis disputata sunt, in principem aut eumque, ad quem missi, [illegible] intelliguntur. Quid, si in privatum? Eodem iure iudicabuntur? Minime. Nec enim par ratio, neque eadem delicti gravitas: neque eos in pœnarum æqualitas coniungit, ut si privatum offendens legatum, deditionis pœnam incurrit, ita etiam legatus reciprocationis libramento, lædens privatum, eadē deditionis pœnis multetur. Homo homini quantum interest! vetus comicis dictum est, idque in populari scena cum applausu exceptum: ita probatur. Hæc persona publica est, in qua is quem communi more, interpretem, cum quo legati [illegible] & auctoritas copendet, commissi atrocitas ingravescit: non vero eadē eiusdē viri condicionis & respectus in homine privato. Maior itaque debitum, [illegible] in publicam personam & [illegible]

[illegible]

[illegible] in legatum, singulari gentium [illegible] religione sanctum & inviolabilem, quam legati commissum in privatam personam. Nec enim illa Stoicorum in delictis æqualitas, *de qua Tullius in paradox.* iure gentium, aut civili lege locum invenit. Nec video qui talionis Rhadamanthea leges in legatum [illegible] *ut Gellius lib. 20. c. 1. loquitur,* hoc casu exerceri possint. Ut enim [illegible] est, [illegible] in [illegible] Arithmeticam proportionem [illegible] [illegible] dignitatem habere [illegible], [illegible] quod [illegible] [illegible]. Ita [illegible] [illegible] iudicis [illegible] [illegible] gentium [illegible] [illegible] praesens, cum [illegible] conditionibus æquali [illegible]. Non itaque eodem [illegible] [illegible] legatum [illegible], [illegible] ob [illegible] [illegible] [illegible] legati persona [illegible] [illegible]

ſia affectum hominem privatum. At- *21*
que hoc eſt quod Romani pro Verre
dimittendo potiſſimùm allegarunt,
legationis nomen ſanctius eſſe, quam
ut levis iniuriæ in privatum ergò vio- *22*
letur. Etſi igitur tùm divini tùm natu-
ralis iuris ſit manum pro manu, den-
tem pro dente, oculum pro oculo ta- *23*
lionis æquilibrio rependi: in legati ta-
men commiſſo illud hoc caſu attendi
non poteſt. Talio enim non niſi æqua- *24*
litatis paſſu in pari cauſa procedit. At-
qui hîc cùm perſonam privatam pu-
blica offendit, in ipſius facti æſtimati-
one maxima diſſimilitudo & diverſi-
tas reperitur. Nec aliud hac de re iudi-
cium philoſophiæ omnis magiſtri eſt,
qui *lib. eth. 5. c. 5.* expreſſe illud docet.
Sępè, inquiens, retaliatio diſſidet.
Magiſtratus enim feriens, non eſt vi-
ciſſim feriendus, cōtra verè magiſtra-
tum qui percutit, non ſolùm eſt talio-
ne verberum, ſed etiam capitali pœnâ
mactandus. Verùm hæc non eò ſpe-

ctant, ut impunitatem omnem in legatorum commissis adversus privatũ ferant, aut ut sub prætextu privilegii, 22 flagitiorum crescat auctoritas, *Leo & Zeno. imp. l. 2. C. de privil. schol.* sed ut non eadem pœna legatum ob privati hominis offensionem, qua privatus ob legatum violatum, teneri ostendãt. Nam quemadmodum jus tùm civile, tùm canonicum, etsi reatu amitti dignitatem ꝓnunciat, in pœnis tamen 23 decernẽdis gestæ dignitatis memoriam respicit, neque similiter liberum & servum, privatum & publico munere functum plecti, *l. 16. §. person. 3. ff. de pœn. l. 6. ff. ad l. Iul. pecul. l. ult. ff. in end. ruin. l. 4. §. 5. eod. l. 3. penult. ff. ad leg. Corn. de Sicar. c. ult. pass. c. pastoralis de off. & potest. iud. de leg. c. qui contra 24. q. 1. c. contra ub. 26. q. 5.* Ita & jus gentiũ etsi le-24 gatum non amplius, si delinquit, inviolabilẽ tueatur, sagminis tamẽ & verbenæ gestatę aliquam in plectendo eo memoriam reservat. Sed & prudẽtissimi Romani, etsi jure-gentiũ adversus

legatum stricta aliqua plectendi ratio teneri posset, maluerunt tamen ex æquo & bono quàm ex rigore juris, in hoc casu judicare, servarunt q; hoc nõ solũ in legato, sed etiã in legati comite, de quo Salustius [illegible], inquit magis ex æquo bono q; quàm ex jure gentium Bomilcar comes eius, qui Romam fide publica venerat. Juris gentium enim, *ut cum Tacito loquar, lib.* [illegible] *Ann. n.* 6 publicæque fidei ac securitatis præsidium etiam comites, Tros Italusve sit *ut verbo Maronis utar* nullo discrimine, complectitur, cumque legato suo, tanquam capite, unitos sibi ac singulatim, veluti manus & pedes ipsius, sancti & inviolabiles habentur. Imo verò tam latè hujus favoris sinus diffunditur, ut non modò volones, de quibus supra diximus, verùm etiã mercatores peregrinos quousq; legati iter comitãt, recipiat, iisq; bono Mercurio, mercis eorũ cõmutãdæ potestatẽ in iis locis, quorũ, extra legationis comitatũ, foro illis interdictũ erat,

 aperiat,

aperiat, de qua re ſingulari Imp. Honor. ac Theodoſii reſcriptum *d. l. mercatores 4. C. de comm.* Quod equidē miror non adverſum ab iis, qui in hac quæſtione heſiſſe videntur. Quid enim Albericus? Arbitrari ſe, inquit, etiam comitibus data legationis iura, quod etiam cum aliis ita agatur. At qui illi? Scholarium nuncii ac famuli eodem privilegio, quo domini, utuntur. *auth. habita C. ne filius pro pat.* Comites præſidum, proconſulum &c. vacationem munerum eandem habēt l. 12. ff. *de vac. & excuſ.* Rectè hæc omnia! quid verò ſcrupuli? Una me, Gentilis inquit, difficultas tenet in iſto tractatu, an omnibus comitibus hæc ſtent privilegia: aut quos comites appellamus? Num omnes famulos, lixas, ſcoparios, ſtabularios? Sed quid in ſcirpo nodum quærimus? Nihil obiicis in plano video. Quis iura legationis omnibus comitibus æquè patere dubitabit? cum etiam mercatores non

modo

modo ingredi, sed etiam negotiari sub hoc publicæ fidei umbraculo liberè, posse *ex. d. l.* 4. perspicue cognoscat? Cui Imperatorum rescripto suffragantur reliqua prudentum ea de re responsa *Modest l.* 32. *ff. de excus. Ulp. l.* 7. *ff. de vi publ. ubi* expresse ac generatim legatis, oratoribus, comites adjungûtur, qui alibi *l. ult. ff. de legat.* sub legati nomine tanquam corporis umbræ intelliguntur. Nec veró quicquã hujus nostri legati comites, quò minus omnes pariter, eodem jure fruantur, impedit, sed potius adjuvat Hermogenianus per *l.* 41. *ff. de excusat.* Quomodo verò? omnes ille reip. causa abesse & ob id privilegiis & immunitatibus legationis gaudere affirmat, qui [de illa speciatim ibi loquitur] provincialẽ legationem intra statutum, qui præscriptus erat, numerum comitantur. Quantò magis itaque comitatus nostræ legationis, cui nullus numerus ab externo præscribi potest, jure gen-

tium quantus quantus erit, per fruetur: comites autem omnes hoc nomine & jure veniunt, qui legatum comitantur, cujuscunque status sint & officii honestioris aut vilioris, sive rhedarii, sive stabularii, nautæ, sive remiges: infimoris enim servitii famuli æquè necessarii atque majoris, sive tantùm numeri gratia unà eant. Nec enim propetereà, quòd huic vel illi officio aut servitio præsint, sed quòd in comitatu legati sint, legationis, jure potiuntur. Qua ratione etiam vernę & mancipia, si Africanum dominum suum, ut de eo legitur, comitentur, comitatus jure ęquè lætantur: quod non eo modo intelligendum, ut legationis jure ex servis liberi fiant, (nihil enim securitatis & publicæ fidei jus, conditionē & statum attingit) sed tàm æquè tuti & inviolabiles servi sint in comitatu, ac cæteri liberi. Quod verò Bodinus *de rep. 1. c. 5.* peregrinos servos, simul ac Galliæ fines attigerint, eodem momento, iure Gallicano li-

beros fieri, atque veteri Parrisiorum decreto, adversus legatum quendam Hispanum, qui servum in Galliā deduxerat, decretum fuisse scribit, non equidem video quibus rationibus, aut quo iure stabiliri possit. Quid enim Senatus consultum Lutetianum, quid mores ac consuetudines Gallicæ, quid leges civiles regni ad Hispaniæ legatū eiusq; comites? Nihil omninò. violatur certè ius gentiū legationisq; securitas. si secundū alteri⁹ regni Scita cogatur aliquid facere legatus, q̄ nolit, quodq; iure gentiū agi non possit. *arg. l. ut vim.* ff. *de Iust. & Iur. & ibi Dd.* Nec enim legatus aliorū peregrinorū instar ēstimandus; qui iure cōmorationis vel loci in quo hospitantur, vivere mores & leges tenētur, quibusq; olim in rep. Rom. prętor singularis erat constitutus *l. 2 ff. de Orig. I. §. 26.* Quocirca nec Gallicum illud ius quod Albinagium vocat, quodq; etiam Italis ac Siculis, imò etiā Asiaticis & Africæ populis, fide Bodini cōmune, quo pere-

grinis testamenti factio & catum rerum dispositiones, quæ extra patriam quæsitæ sunt, adimitur, successioq; fisco applicatur. Bod. *de rep, lib.1.c.6.* legatum nostrum cum comitibus suis vel minima parte attingit. Quod tamen ad comites legati, ut eò redeam, si quid deliqnerint attinet, hoc commune quidem cum ipso legato & capite suo habent, ut ob ea delicta quæ ut supra ostendimus, in legato puniri pœna capitis nequeant, neq; illi plecti possint. si verò eiusmodi commissa sint, quæ graviorem pœnã iuregentium mereantur, ratione geometricæ proportionis, qua servus & inferioris conditionis homo semper gravius quàm dominus & maiore dignitate prædicus ob idem delictum punitur *l. qui eadem ff. de l. cornel. l.* ff. *de incend. l. capitalium* §. *inservorum c. de pœn.* Bod. *pluribus lib. 6. de rep. c. 6.* comites & famuli longè maiore pœna, quàm legatus afficientur. Quem pœnarum gradum

gradum etiam immanissimus Tyrannorum Turca, cùm contrà ius gentium, legationem Imperatoriam barbara perfidia violaret, eadem ratione servasse dicitur. Oratorem enim, virum nobilissimum, quem supra nominavimus, arctiore custodia, in qua animā exhalavit, comitum verò maximam partē remis alligavit *d. loc. Recel. Ratisb.*

CAPUT II.

Admissio & exceptio legati.

SUMMARIA.

1. MAturè venisse quando quis dicatur.
2. Cursu publico sine diplomate privatis uti non licuit.
3. Quid in l. continuus ff. d. V. O. & apud Plinium diploma, & cum diplomate currere.
4. Henrici Stephani notæ, ad Plinii locum de diplomate reprehensæ.
5. Cursus publicus etiam honoris ergò legati tributus.
6. Exceptione honorificæ legatorum omnes gentes usæ testimonio Tonlæ.
7. Quæstor urbanus ad exceptionis honorificæ munus Romanæ constitutus.

Romam

8. Romam omnes patriam suam esse crediderunt, peregrini propter beneficentiam Romanorũ teste Athenęo.

9. Obviatio publica honoris ergó legatis facta.

10. Dextera amicitiæ & hospitii tessera.

11. Obviationem publicam proconsuli fieri cur noluerint.

12. Obviatio aliis etiam gentibus usitata.

13. Pyrrhus Romanorum legatos, honorifica obviatione excepit.

14. Obviatio hodiernis moribus usurpatur.

15. Imperatoris Rodolphi, legatio, in Muscoviæ honorifica obviatione excepta.

16. Elisabetha Anglicę reginæ legatus honorificã obviatione á Mauritio principe Hassiæ exceptus.

17. Apollodori Comici de obviatione hospitali sententia.

18. Hospitium honoris ergô legatis prębitum.

19. Hospitio, privato, legatum excipere non licitum.

20. Xenoclides Poeta in exilium, actus quód suis ædibus legatos privatim excepisset.

21. Res [illegible] privatorum ædibus publicis non [illegible].

22. Publica prætoria & domus à privatis non possunt [illegible]tari.

23. Ad publicam magnificentiam & splendorem [illegible]nentia a privatis laribus non possunt occupari.

24. Imperio magna ab universis & singularia debentur.

25. Naticam Ictam privatim habitare noluerunt Romani.

26. Mult-

26. Multó minus legatum.
27. Ptolomęum exulem & Profugum, regno apud se hospitantem Romani exprivato hospitio in publici Iaris plendorem deduxerunt.
28. In comitio & Græcostasio legatis hospitio constituta.
29. Romani diligentissima observatione, legatos cinxerunt.
30. Catonis in Atheniensium legatis, quorum ingenia suspecta habebat, [illegible] diligentia.
31. Atheniensium diligentia adversus [illegible] ad se legatos.
32. Arctiore custodia, tanquam carcere concludere legatos barbaræ [illegible]
33. Turcæ concludere legatos solent & Moscovitæ.
34. Turcici legati in Germania liberius habiti.
35. Hostium legati apud Romanos in urbem admissi.
36. Hostium legati extra mœnia interdum habiti.
37. l. sed etsi 18. §. 3. ff. de jud. explicata.
38. Provinciales legatus neque obviatione neque hospitio exceptus.
39. Hospitiorum præstitiones hodie usitatæ, & quomodo.
40. Hospitium legatorum & militum differunt.
41. Hospitium militare preter habitationem nihil continet.
42. Quam ultra hosp'tii nomine quicquam exigens punitur imò & sponte offerens.
43. Habitatio nomine alimentorum comprehenditur.
44. Hospitium legatorum continet omnia illa quæ amicus amico debet, Ligna Salem, Horam[illegible]

45 Ha-

45. Hospitium legatorum non ex militari & civili jure, sed ex more gentium interpretandum.

46. Hospitii jura non solùm inter familias, sed etiam inter civitates, regna & populos culta.

47. Germani hospitalitatis laude omnibus populis á Tacito prælati.

48. Lautea quæ dicantur, ex Plutarcho definitum.

49. Hospitium legatorum etiam cibaria & vestimenta comprehendit & munera.

50. Tellias Acragantinus quadringentos hospites singulos veste & tunica donavit.

51. Glaucus & Diomedes Homerici hospitii jura & munera paterna agnoscunt.

52. Munerum dandorum legatis consuetudo ex hospitii jure defluxit.

53. Legationis & hospitii jura sunt diversa.

54. Legationis jus totum ad publicam personam refertur.

55. Hospitii jus etiam privatam personam considerat.

56. Legatus qui potest esse odiosus; & nihilominus hospes favorabilis & acceptus.

57. Legatus potest esse favorabilis, qui tamen non acceptus & gratiosus hospes.

58. Pomerani legati, ut grati hospites in convivio Wittembergensi principúm, non ut legati liberaliter habiti.

59. Oniacus Mendoza à venetis, ut hospes, honoratus muneribus, non ut legatus.

60. Munera quæ hospiti nomine exhibentur, legatus ut hospitalia excipere potest.

61. Adventitia cœna & epulum hospitibus dari solitum.

62. Calypso Homerica Mercurium ad se missum convivio

vivo ante excipit, quam postulata civitas dictat.

63. Achilles Agamemnonis legato eodem modo tractat.

64. Syphax rex Numidarum Scipionem ac Asdrubalem convivio excipit.

65. Philippi Cominæi de illo antiqui hospitii more in legationibus retinendis sententia.

66. Hostium legati hospitaliter, etiam tractandi honorificè.

67. Hospitiis legatorum digni & idonei homines officii gratia adhibendi.

68. Ab Hassiæ principibus idem in honorificâ legatorum exceptione observatum.

69. Convivalis Lubentiæ gratia prima aptos convivas habere.

70. Convivium omnibus numeris absolutum ex quatuor rebus constat secundum Varronem.

71. Phormio Hanibali incóvivis nó apté jungitur.

72. Pares cum paribus componantur.

73. Coquus domini debet habere gulam.

74. Maximil. II. inexplorandis legatis solertia.

75. Aurelianus Bonosi bibacitate ad inebriandos legatos usus.

76. Hispani antiquitus aquam bibere soliti, ut sumptuosius vestire se possint, teste Phylarcho.

77. Bonosus Gothos & Germanos vino, ut secreta cognosceret torsit.

78. Germani Tacito teste, inter viva pectoris secreta aperiunt.

79. Horatii de more illo, regum veterum versus.

80. Convivia Bonosi plus oneris quam honoris habent.

81. Legato centaurea convivia evitanda.

82. Plato

82. Platonicæ mensæ suavitas, ad cujus exemplum legati mensa instruenda.
83. Immodicè sumpta vina sunt Venena secundum Cyrum.
84. Honorificæ exceptionis officia neglecta jure gentium querelam nullam sortiuntur.
85. Ex jure gentium quod legati habent, debitum est, ejusque omissio culpam & pœnam trahit.
86. Minus honorificé tractatus, legationis jura ob id non amitit.
87. Vejentum & Volscorum legati, nullis exceptionis honorificæ ceremoniis aut hospitalitatis officiis affecti.
88. Hospitii jure carens nihilominus juris gentium [illegible] fruitur.
89. Legationis jura sive ejusdem violatione non possunt [illegible] hospitii jure salvo legationis jure [illegible] præter [illegible]
90. Hospitalitas [illegible] legationum nunc [illegible]
91. [illegible]
92. [illegible] de temporibus legati [illegible]
93. [illegible] admittitur.
94. [illegible] legati jussi recedere, [illegible]
95. [illegible] legatos consulares castris arcent.
96. [illegible] Cæsarum legatos exclusit.
97. [illegible] legatos [illegible] Daniæ in regnum non admisit.
98. Non [illegible] Romæ fiat, sed quid fieri debeat, spectandum.
99. Consulum rejectio in legatis & interdictio [illegible] prohibeditur

100. Patriæ injuriâ tanquam [illegible] ignoscendum.
101. Scipio & Themistocles in patriam ingratam nihil moliti.
102. Bodinus sui regis rejectionem in [illegible] legatis ipse tacitè [illegible].
103. Hanno Carthaginensis [illegible] ob [illegible] missos legatos accusat.
104. Violatio juris gentium ex interdictione legationis oritur.
105. Hannonis sententia quæ interdictiones [illegible] endæ.
106. Hannibalis, quòd legatos rejecerit, excusatio inepta.
107. Adrianum anicula libero responso corripuit.
108. Ob justam causam rejectæ legationes violationem [illegible] continent.
109. Jure, quod fit, omni culpâ caret.
110. Jure quæ fraudis & dedecoris periculum alunt, legationes interdicuntur.
111. Pyrrhi legatus cur redire prohibitus.
112. Legationes in corruptionem [illegible] possunt arceri.
113. Causa quæ justa dicatur interdictionis.
114. Legatus, salva legationis causa potest rejici.
115. Aeneas Sylvius docta & orator Pontificum literatissimus Pius Secundus dictus.
116. Pius secundus Imperatoris legatum rejecit.
117. Ecclesia vacare dicitur & vidua quæ Episcopũ inutilem habet.
118. Vidua dicitur quę virum inutilem habet.
119. Legatio non habet legatum, si inutilẽ habet.
120. Mala emptio stultitiam emptori exprobrat.
121. Inutilis legati rejectio imprudentiæ [illegible] reportat.

122. Ly-

122. Lysimachus Ptolomæi legatum Theodorum impium interdicto reditu abegit.
123. Theodori responsum cervicosum.
124. Theodorus se contrà interdictum revenisset, quid juris?
125. Si interdicere & vetare licet, licet etiã punire.
126. Improbitatem, ut sit causa rejiciendi, oportet esse notariam.
127. Sine causa legatum rejiciere est violare.
128. Causa expressè declaranda.
129. Inter principis placita & judicia, & legatori rejectionis causas differentia maxima.
130. Constitutorum inquiri rationes non oportet.
131. Sacrilegii instar de judicio principali disputare.
132. Lex sacrilegii & l. 1. de constit. princ. adversus legatum non valent.
133. Causa rejectionis expresse declaranda.
134. Violatio legationis adversus Violatorem, & dolus adversus facientem præsumitur regulariter.
135. Legati causa favorabilis.
136. Legatus Deorum & hominum gratiâ dignus.
137. Legatum [illegible] ut & peregrinum tanquam viduos & pupillos complectitur.
138. Ab illo non præsumitur injuriarum occasio à quo [illegible]tur.
139. L[illegible] contra jura legationis non præsumendum facilè egisse.
140. Ligures Romanum, legatum sine causa expulerunt.
141. Ligures Romanis pœnas violati legati dederunt.

SEcuri & incolumes ad vadum tandem pervenimus, ad eum nimirum locum,

locum, ubi exonerare navim nostram, mandatique legationem denunciare possimus. Sed & satis maturè ut arbitror: cùm maturè venisse dicuntur, qui eodem tempore, quo plerique ejusdem conditionis homines pervenire soleant, *ut Venuleius loquitur, l. continuus 137. ff. de verb. oblig.* At nos maturius etiam quàm alii, non solùm felici navigatione, sed etiam cursu publico usi, qui privatis sine diplomate *d. l. 137.* non concessus est. *Plin. lib. 10. Epist. ad Trajan.* At quid illud? facultas à Principe impetrata literisque consignata, ut equis publicè dispositis uti liceat *l. his tantummodo 16. C. de curs. publ.* quæ & evectio, *l. nullus 11. C. eod.* Græcis [illegible]*μα*, tra[illegible] *l. cursum, 22. ibi.* & conbina Cujacius *ad. d. l. 137.* ac posta vulgò appellatur, *Duaren. ibid. Decipitur autem legis hujus & antiquitatis ignorantia Henr. Stephanus, cujus nota ad allegatum locum Plinii hujus diplomatis significatu, inepta, & prorsus aliena.* At illud non

solum festinationi legatorum promo-
5 vẽdæ, *d. l. his tantum modo*, sed & hono-
rificè, *d. l. nullis*. eorũ exceptioni datũ,
ut publico, quem Fiscalem Spart. ap-
6 pellat, cursu uterentur. Omnium au-
tem populorum moribus receptum
atque adeò barbarorum, etiam in-
stitutis comprobatum esse, ut hono-
rificè exterorum legationes excipe-
rentur, Totilas *apud Proc. lib. 3. de Bell.
Goth.* affirmat. Qua quidem in re supe-
rare omnes alias gentes Romani stu-
duerunt, constituta ad hoc munus pe-
7 culiari & urbani Quæstoris, aut ut a-
lii volunt Prætoris, diligẽtia, ut, quàm
fieri posset, honorificentissimè missi
ab exteris, exciperentur, *Plut. in prob.*
Et quid legatis non exhiberent? cùm
tanta ergà hospites & peregrinos pri-
vata humanitas ac munificẽtia omni-
8 um sermonibus prædicetur fuisse, ut
Romam omnes suam patriã esse cre-
diderint, teste *Athen. lib. 1. c. 1. dei-
pnosoph.* At non solummodò hoc, sed
& ali-

& alia majora honorificæ exceptionis symbola erãt. Honoris enim ergo obviam legatis ex magistratibus mitte- 9
bantur, qui, unde, si ignoti essent, & quid venirent, rogarent, & qui senatus, populique nomine dextera data, 10
quæ amicitiæ & hospitii nota & tessera habebatur, *Cicer. pro dom. s. & Tacit. lib. 17. Ann.* eos introducerent. Plurimum autem honoris attulisse illum venientibus publicum occursum, neque facilé quibusvis, vel illis etiam, qui 11
cum imperio erant, fuisse tributum, argumento est, quod Ulpianus *l. observare 3, ff. off. proconf.* scripsit, ne proconsuli, vel publicè vel privatim à provincialibus provinciam ingredienti, occurreretur, prohibitum esse, quasi major ille honos haberetur, q̃ ut ad ꝓconsulis auctoritatẽ & potestatẽ conveniret. Sed & exteri reges honoris ergò obviationẽ istã in legatis excipiẽdis usur- 12
parũt. Quid enim Epirótarũ princeps prępotens ille Pyrrhus? Romanorum

oratores redimendi captivos gratiâ
13 missos, obviâ misso Lycone Molosso,
honorificè excepit, quoque illud honoratius
fieret, ipse advenientibus cũ
ornatissimo equitatu extra mœnia oc-
14 currit. Idem hodiernis moribus eti-
amnum honorificum & in exceptio-
nibus splendidarũ legationũ solenne.
Nam superioribus annis cùm Impe-
ratoria legatio in Moscoviam mitte-
retur, etiam barbarorum splendidissi-
15 mo occursu exceptam illam fuisse, ex
iis, qui comitatui interfuerũt didici-
mus. Honorificentissimâ & instructis-
simi equitatus pompâ exceptũ Elisa-
16 bethæ Anglorũ Reginæ legatũ ad il-
lustrissimũ principẽ Mauritium Land-
gravium Hassiæ missum, non multis ab-
hinc annis vidimus. Idẽ in optimè &
prudẽtissimè Venetorum rep. usitatũ
esse scribit Octav. Mag. *lib. 2. de leg.* ut
honorificentissimè legati excipiantur.
Atque illud humanitatis ratione &
benevolentiæ, qua alter alteri prælu-
cere in-

cere inter mortales debemus, ita optime in legatorum commerciis institutum, ut quemadmodum Apollodorus veterum Comicus ait. *referente Athe. de lib. c. 1. deipnosoph.*

Ædes amici cum ingressus sit quispiam, 17
Illico videre liceat subeunti limina,
Ipsasque fores ineunti, benevolentiam
Quando occurrunt hilari omnes.

Deindè honoris ergó hospitium e- 18
tiam legatis præbetur. Ideoq; neque Macedonum moribus licitum, publicam legati personam privatis tectis excipere, *test. Demost.* περὶ παραπρεσβείας
Ejectusque domo suâ in exilium Xe- 19
noclides Poëta, quòd Atheniensium legatos, ad Philippum missos, cives & populares suos, privati hospitii jure suis ædibus excepisset, *Demosth ibidem.* 20
Nec illud injuriâ. Quemadmodum enim res & negotia privatorum, publicis palatiis & atriis non inferenda, a- 21
deò ut neque privati imago in basilica publica, nedum nuptiæ privatorum tolerentur *l. basilica* 21. *C. de oper. publ.*

neque prætoria & domus publicæ ab
aliis quàm personis publicis oporteat
22 habitari *l. 4. C. eod.* Ita vicissim quæ ad
23 magnificentiam & ad publicum splē-
dorem pertinent, à privatis occupa-
ri & præripi non debent, cum imperio
24 magna ab universis jura & secreta de-
beantur, *l quicunque 17. C. eod. quemad-
modum rescripsere Honor. & Theodos. Au-
gust.* Magnifici hac itidem in parte ur-
bis omnium gentium dominatricis
Domini, qui dum neque civitatis suæ
25 oraculum, C. Scipionem Nasicam I-
ctorum optimum, ut vocatus est, pri-
vatim habitare passi sint, *Cai. l. 2. §. 37.*
26 *ff de orig. iur.* an legatum apud se pri-
vatis in penatibus passuros fuisse ar-
bitremur? At neque exulem & ejectū
sævâ injuriâ è regno Ægyti Ptolo-
mæum, Romámq; clanculú ingressú
in Alexandri Pictoris ædibus, quo di-
27 verterat, hospitari voluerunt, sed ex
privatis tenebris ac sordibus evocatū
in publici laris splendorem honorifi-
cè de-

cè deduxerunt, *Max. lib. c. 1.* Erant autem legatorum hoſpitiis illuſtres il-luſtri in loco ſedes in comitio & Græ- 28
coſtaſio non procul à curia deſtinatæ, *teſte Varrone*, ut quaſi in luce ac oculis civitatis habitarent, quo etiam diligentius obſervari poſſent quid agerẽt quid molirentur. Eam enim ſolebant peregrinis ſuſpectisque legationibus diligentiam adhibere etiam Romani, 29
ut exploratoribus ſub ſpecie comitatus & ſatellitii poſitis nictus ac nutus, nedũ Colloquia & ingreſſus & egreſſus legatorũ attenderentur, *Alex. ab Alex.* M. Cat. Athenienſiũ legatos tres illos philoſophos quos ſupra nominavimus, quorum cùm eloquentiam & prudentiam incredibilem ex- 30
ploratam haberet, veritus eſt, ne illi aculeum exitialem in rep. relinquerent, tanta obſervatione & Corycæorum ſpecula ſepſit, ut ne commovere quidem ſeſe potuerint, quin ipſe omnia reſciſceret. Nec minorem dili-

gentiam Attici in Persarum legatis observandis adhibuerunt, qui à Xerxe
31 missi, ut muneribus corruptam civitatem confunderent, & à communi Græciæ fœdere ac societate avellerent. Verùm ut illa observatio prudentiæ & providentiæ laudem meretur: ita contrà nimia diffidentia, & ad carceris imaginem arctior custodia odiũ &
32 reprehensionem justam incurrit. Barbarum siquidem est, & servitutis speciem habet, quemadmodum *Varie. idem testatur*, legatum ita constringere, serisque & pessulis concludere, ut neque efferre pedem limine, aut caput fenestris exserere possit. Quod sibi in Turcica legatione obvenisse conque-
33 ritur Augerius *d. lib* morisque illud esse in Moscovia affirmat Baro *d. lib.* At longè liberaliús & liberiùs habiti ad Imp. missi in Germaniam Turcæ, *teste eod. Augerio*, qui per mediam Austriam, per Bohemi-
34 am, per Noricũ & Bavariam liberis & oculis

oculis & pedibus in Mœni emporium, ubi tum temporis electionis solennia designato Maximiliano II. habebantur, deducti, & ad spectaculum celebritatis regiæ admissi. Sic etiam admissos ignotorum hostium legatos, quandoque in mediã urbem etiam in plurimis Livii & Halicarnassei, aliorumque historicorum locis probari potest. Nam & Tarquiniorum legati periculosissimis temporibus in urbe licentiosè versati, & Pyrrhi Cyneas in intima penatium deductus, regiamq; tectorum magnificentiam fuit admiratus. Quod & omnium antiquitatum consultissimus Maro, in Æneæ legatis, & Latino rege ignotos excipiente, idem innuens canit:

———— ———— ———— *Ille intra tecta vocari Imperat. &c.*

Extra oppidum tamen & intra mœnia nonnulli habiti, quos admitti in urbis conspectum minus consultum existimabant, vel in æde Bellonæ vel

Herculis aliisve extra urbem basilicis. Sed his quæ de hospitio publico dicta sunt, Pauli lex contrarium loqui videtur, *l. sed etsi* 28. §. 3. ff. *de iud. quæ lega-*
37 *tum damni infecti ædium nomine promittere aut vicinum immittere in possessionem debere constituit.* Nihil hoc ad legatum exterarum gentium in publicis ædibus commorantem: provincialem legatum lex alloquitur: cui neque publica obviatio, neque cursus publicus, *d. l.* 16. neque honorarium hospitium
38 exhibebatur sed non omnibus etiam exteris idem honoris eadem lance oblatum, nunc magis decorati, alii minus, prout maioris & minoris dignitatis & conditionis illi à quibus missi erant. Hodiernis moribus etiãnum hospitiorum præbitionem receptam esse, si magnorum principum legati appellant, *testatur* Brun. *l.* 5. *c.* 6. *d. lib.* sed plerunque pro publicis ædificiis publica nunc habentur in Germania diversoria, ex quibus majoris honoris

honoris ergò in palatia sua principes honorifica deductione, equis & rhedis missis vocare solent, quos dignari exceptione honoratiore volunt. Cæterùm hospitii publici præbitio, quæ honoris ergò legatis instituitur, munificentiam copiamque (unde copiarii dicti, quos Horat. *teste Porphyrio* Parochos appellavit, *lib. 1 serm. Satyr. 5.* quod commeatui, quæ etiam copia[illegible]ris cons. dicitur, necessaria legatis præberent) longè majorem sinu suæ gratiæ & favoris comprehendit, quàm illud quod militibus olim iure civili cõ- 39
cessum, quod onerosum & infaustum, ut ipse Imp. appellat, *l. 12. C. de Metat. & Epidem.* Nihil enim hospitalitas illa militaris ampliùs quàm solam domũ, & quæ habitationis causa necessaria 40
erant, continebat, cuius iure nihil ab hopite, quod vel hominum vel animalium pascuis, aut corpori curando necessarium erat, postulare licebat, 41

adeò ut

culca fuisse. Germanos hospitalitatis benignitate omnibus populis præisse, 47
& pro fortuna quemque apparatis epulis suos hospites excepisse, testatur Tacitus, *de morib. Germ.* Dabantur itaque hospitii honore & nomine legatis & cibaria & vestimenta & munera, quæ peculiari voce Lautea *teste Plut.* o- 48
lim Dautia appellata, qui τὰ λαύτια scribit, καὶ ξένια, πεμπόμενα τοῖς πρέσβεσι eoque omnia legatis largiora præbebantur, 49
quò legati hospites digniores & gratiores. Illud autem hospitialitatis iure receptum fuisse, quód non solúm victus sed etiam amictus prebitus fuerit hospitio exceptis, testatur abunde *Athen. lib. 1c.1.* cum Telliam Acragantinum tantâ munificentia & benevolētia ergà hospites fuisse scribat, ut non solùm illis ædium suarum valvas ape- 50
ruerit, liberalique mensa eos excepe- rit sed etiam quadringentis equitibus, qui ad ipsum hybernatum diverterāt, singulis vestem & tunicam donarit

Hospitalium vero munerum morem & consuetudinem ex colloquio Ho-
51 merici Glauci & Diomedis agnosci-
mus. Quod verò itidem erga legatos usurpatum non, tàm ex legationis
52 quàm ex hospitii jure profectum, ideòque multi etiam Roma sine vestibus, sine muneribus dimissi, quod quidem legationis jure, sed hospitii iure non essent accepti. Sunt enim illa à sese invicem diversa, ut quamvis legationis iure legatus potiatur, non tamen illicò etiam hospitii iure perfruatur.
54 Legationis enim ius totum in persona publicè residet, eiusque dignitas ad mittentis personam ex missi persona tota reflectitur. Hospitii veró ius etiā
55 privatò erga missi personam amicitiā & necessitudinem affectionemq; complectitur: inde fit ut nonnunquam, etsi quis odiosus legatus sit, ob odiosa legationis postulata & negotia, nihilominus tamen hospes gratiosus ob veterem amicitiam & familiaritatem vel vir-

vel virtutem, vel doctrinam familiæve, ęq; dignitatem habeatur, muneribusque hospitalibus afficiatur. Et contra accidit, ut acceptus ob acceptam legationis causam legatus sit, neque tamen idem gratus & acceptus hospes, vel 57
ob mores asperos & insuaves, vel ob veterem aliquã & avitam simultatẽ, vel aliam etiam occultam causam. Exemplum illustre eius rei in Pontificiis legatis Zacharia Delphino & Francisco Cõmenduno eorumq; interprete Casp. à Schoneich. ad Principes Germaniæ anno 1561. in Naumbergensi conventu congregatos missis, quibus 58
etsi brevia ut vocant, pontificis, quæ ad singulos principes habebant, in hospitium remissa neque resignata sunt ipsis tamen hospitibus gratiosis principum officia splendide fuerunt delata quód tum genere tum ingenio præstanti & illustri eruditione haberentur *Chyt. Chron. Sax. lib. 20.*

Didaci Mendozæ superiore capite meminimus, qui ad Venetos injuriosus legatus, & ob id male acceptus, attamen ob familiæ tùm conditione tùm nominis claritatem hospes gratiosus & muneribus reip. fuit honoratus. Inde etiam hoc relinquitur, ut quæ tanquam in legati publicam per-
60 sonam collata munera accipere missus nequeat, hospitis tamen nomine & jure hospitalia amplecti possit, de qua quæstione alibi plenius tractabitur. Sed & hoc ex veteris hospitii moribus [illegible], quod in magnificis & so-
e. lennibus epulis & adventitia cœna, *ut apud Plautum est*, legatus ab eo, ad quem missus est, excipi soleat. Id enim in hospitiis antiquis eo modo servatum, ut antequam, qui essent hospites, rogarent, lautius mensa & [illegible] invitarentur *Athen. lib 5. c. 1. deipnos.* Eumque hospitalitatis ritum ad legationes esse translatum antiquissimus & optimus Græcorum vates expressit. *lib.5. Odyss.* ubi Deorum

[illegible] ... quod [illegible] ... possit [illegible] ... exceptionem [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... nec illum [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... honorem [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

erat: atque non solum legatis [illegible] sed & eorum qui [illegible] praestabatur. [illegible]

[illegible]

[illegible] animadvertimus [illegible]

[illegible] M. Varr[illegible] [illegible] hominem [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dominus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solutionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] con-fundi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominum [illegible] [illegible]

[illegible] *Martialibus* [illegible] ita legatorum aucupari & explorata habere oportet ingenia, studia, moresque, ut similes similibus adducere possis. A [illegible]
74 *feramus* Maximilianum Secundum Imperatorem [illegible] dicitur, eos quos ad se mitti [illegible] atque animalia [illegible] quos habere poterat [illegible] difficile hominem [illegible] animalia oblectabat, [illegible] Gymnicas [illegible] Atque hac Ca[illegible] & non ingrate [illegible], quibus additos legatorum animos & leni[illegible] [illegible] quaerebat [illegible]
75 [illegible] parte, [illegible] dictum [illegible] opera [illegible] Hispaniensi [illegible]

[illegible]

[illegible] phecis [illegible] quorum [illegible] Aimoin lib. [illegible] hoc [illegible] rum [illegible] gentis [illegible] tant, [illegible] [illegible] per [illegible] cog-noscere [illegible]. [illegible] adversus Gothos [illegible] Germanos [illegible] lib. 3. [illegible] ad habitum, [illegible] esse [illegible]

[illegible]

Ceterum si [illegible] propinan-tur, quoniam [illegible] nunc [illegible] plerumque [illegible] & [illegible] [illegible] delectanô-[illegible] & [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] epulae [illegible] posse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que honore & amor[illegible] [illegible] praebeamus. A [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] habendum [illegible] quoniam [illegible] [illegible] negle[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] depende[illegible], [illegible] culpam & pœnam [illegible] magis [illegible] serpentis [illegible] habere. Nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vulcanum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] antiqu[illegible]. lib. 7. [illegible]
8 [illegible] legum, & licet [illegible] per-
terent non [illegible] [illegible] com-
pendi [illegible] [illegible] ad-
9 [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] legatum [illegible].
Quamu[illegible] [illegible] [illegible]
legationem [illegible] [illegible] per-
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
9 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] & [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] & [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible], ne
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] foret. [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
pel[illegible]

[illegible]
[illegible] quod plurimis [illegible]
[illegible] & [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 53
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Quod
enim Petrus apud [illegible] Ecclesiam [illegible]
[illegible]
[illegible] introducunt, & accumulant
[illegible] Quod Maximus 54
[illegible] è contra,
[illegible] in hoc,
[illegible] 55
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quo Gratianus [illegible]. Nec
[illegible] 56
[illegible]

[illegible] regnum [illegible] *Sevisk.* [illegible] non [illegible], *Sed* [illegible] [illegible]
95 quia [illegible] sed quod [illegible] at quod [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] Corinthum [illegible]
99 [illegible] quam [illegible] Romanis [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] animo [illegible]. Sed
100 [illegible] [illegible] [illegible] eundem [illegible] [illegible] in [illegible]
10[illegible] [illegible] [illegible] Gracis [illegible]

[illegible]

[illegible] polit-
[illegible]
haud obtrectationis [illegible]
[illegible]
[illegible] Hanno Libycus. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Videtur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Virtutem [illegible] leg-
[illegible] ex hac Hanno-
[illegible] sed
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tegere. Digest. [illegible] illam
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quando autem nullam [illegible]
[illegible] generis
violatione. [illegible]
Quod enim iure illud culpa vacat [illegible]
[illegible] illud omni iure [illegible]
quod sibi fraudi [illegible]
Plautus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Romani [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

non enim [illegible]
[illegible]
quæ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
perpetuo [illegible] æquinoctium.
[illegible]
[illegible] & quidem à
[illegible] causa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] appellant. Quorum [illegible]
[illegible], quod [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] *pollolum, jam* [illegible] *Campum* [illegible]. [illegible] ligatio cum [illegible] robore, [illegible] legem [illegible], & [illegible] jure [illegible]. [illegible] & hoc. Episcop[illegible] [illegible] Episco[illegible] [illegible] *Epist.* [illegible] [illegible] [illegible] habere [illegible] [illegible] *gloss.* [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible]

[illegible] Diaconus, [illegible] & [illegible] indi- gentiam [illegible] ruit, reprehensione [illegible] & imprudentia notari. [illegible] pulit, clamans [illegible], [illegible] [illegible] debeat. [illegible] Leontius [illegible] [illegible] caput [illegible] [illegible] lus in plura, nomine plane [illegible] dissentientes. Theodoretum, Lau- [illegible] [illegible] perpetuum, ne sibi conuenirent interdixisse. Iullam [illegible] dicto, [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] pertinaci- am) Non [illegible], inquit, nisi me [illegible] [illegible] [illegible]. Quid [illegible] missus [illegible]? [illegible] magis & commodius, quam [illegible] [illegible] [illegible] videntur, [illegible]

[illegible]

[illegible] excludi & abigi a[illegible] [illegible], [illegible] tur, neque [illegible] [illegible] iura dicere [illegible]. Si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quæ [illegible] [illegible] solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] arbitrarentur, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Non [illegible] Quod [illegible] [illegible] de [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

de legati rejectione. [causam enim eorum quæ constituta sunt, rationes inquiri exactè non oportet: *dicunt Nerat. lib. 1. ff. de leg.* Itaque neq; Principis placita causa ullius exactioni subjiciuntur, cum legis vim ac vigorem habeant *l. 1. de const. princ.* Imò verò sacrilegii instar est de principali judicio disputare & dubitare, an dignus ille sit quem elegerit, aut indignus quem rejecerit: *l. disputare. 3. C. de crim. sacril. l. sacril. 1. C. de divers. rescript.* At in legationis negotio cùm nulla eius ad quem legatio missa adversus missum potestas sit, prædicta lex de placito & judicio Principis auctoritatem nullam obtinet. Nisi itaque expressè declarata & ostensa causa rejectionis sit, ea pro nulla causa est habenda, semperque violatio juris gentium adversus violatorem, & regulariter dolus adversum auctorem præsumitur, *l. si non convinci, C. de inn. l. 1. C. ad leg. Corn. de sicar. c. 1. ext. de præsumpt. Cura. in* C 6 *consil.*

consil. 205 *lib.* 2. *Alexand. consil.* 79. *Zo-anet. defens. trip. part.* 2. *nume.* 79. Legato enim sua sponte adstant juris gentium favor & privilegiorũ satellitium,
135 unde in dubio semper legati causa præsumitur melior; qui non secus ac quivis alius peregrinus, *secundum Plato-nem* majorem & apud Deos & homi-
136 nes gratiam & misericordiam meretur: quemque non minore caritate lex divina, quam viduos & pupillos com-
13 plectitur, *Bod. lib.* 1. *de rep nu.* 60. Contrá, quàm doctissimus Albericus Gentil. existimavit *d. libr.* Nec enim præsumitur ab illo injuriam [illegible] occasio nasci, à quo [illegible] nascuntur, *ut Grat. Valentin.*
[illegible] *& Theodos. rescripserunt*, l. 6. *c. unde vi.* Nec legatus contra ius illud quicquam [illegible] designasse iudicabitur, in quo anchorã & præsidium omne repositũ habet *c. ex eo de Reg. Iur.* Ligurum itaque exemplum, quî defendi possit non video, cúm, nullâ causâ additâ legatum
140 Romanorum à se recedere iussissent, jussu

Insfui verò resistentem ferro abegerint, servisque eius occisis vix, fuga ereptum lanciarint, *Polyb. in Selal.* Meritò itaque isto facinore læsi iuris gentium pœnam, capta & in servitutem redacta eorum civitate, dedisse videntur.

CAPUT III.

De Domestica legati conservatione.

Summaria.

1. Suppellectilis nomen & origo, auctore Labeone.
2. Calid Rhod [illegible] de suppell. leg. [illegible] Comm. [illegible]
3. Suppellectilem [illegible] Fa[illegible] [illegible]
4. Vasa quid [illegible]
5. Consules & magistratus in provincias ituri instrumentis [illegible]
6. Locandi [illegible] cendi.
7. Veteres non facile provinciales onerarant.
8. Legatis suppellex [illegible]
9. Locandæ [illegible] mos [illegible]
10. Prisca suppellex [illegible] aut argenteam [illegible]
11. Aurū & argentum [illegible] in consulis domo

 12. Philip-

12. Philippus Macedo unam auream Phyalam habuit, quam dormiens, sub pulvillo custodiit.
13. Alexander Homeri carmina capiti supposuit.
14. Auri usus olim rarissimus.
15. Pytheæ Arcadii monumentum & elogium.
16. Posterior ætas aurum & argentum in supellectilem recepit.
17. Hodierna legatorum instrumenta viatoria.
18. Moscovitarum legati pomposi.
19. In augusta domo, angusta culinæ reprehensa
20. Angustia culinæ angustiorem domum efficit.
21. Culina in domo legati qualis esse debeat.
22. Antonii triumviri profusa culina.
23. Muleassis luxus & profusio.
24. Splendore & magnificentia multitudo capitur.
25. Præsidi provinciæ mandatur, ne se contempi patiatur.
26. Legato summo [illegible] contemptus evitandus.
27. Vices conviv[illegible].
28. Legatus [illegible], & ipse aliis exhibeat.
29. Con[illegible] conversatione multa arcana de[illegible].
30. [illegible]itias & affinitates inter conviv[illegible] [illegible] teste Tacito.
31. In [illegible] legatum oportet esse in conviviis [illegible] splendidum.
32. [illegible]ocles habitus indoctior lyra recusata.
33. [illegible] junior jactabat se plus vini & bibere & ferre posse.
34. Ad quasdam aulas consultius [illegible] [illegible], quam oratorem mittere.
35. Bohemi a teneris pueros vino Malvatico bibendo assuefecerunt, Ænea Sylvio teste.

3[illegible]. Calli-

36. Callisthenes noluit in salutem Alexandri bibere, & ob id in odium regis incidit.
37. Temporibus oportet omnes sese accommodare.
38. Summum gratificandi genus, & benevolentiæ, ac [illegible] in scyphis [illegible] habetur.
39. Cleomenes [illegible] cytharum consuetudine ad intemperantiam delapsus.
40. Scythæ per Saxones ebrietatem in Germaniam invexere.
41. Etiam [illegible] in legationibus apud bibaces [illegible]
42. Germanos ebrietate [illegible] dicere, & Hispanos [illegible], ne furentur æque difficile, dictum Caroli V. Imper.
43. Carolus V. Imp. constitutiones de ebrietate tulit Pittaci antiquæ ll.
44. Comitia Germaniæ non tam commentandi, quam compotandi gratia videntur instituta.
46. Bubastica secta quæ olim Aegyptiorum.
47. Plato moderatam compotationem non improbat, & [illegible]
48. Legatus vino ferendo [illegible]
49. [illegible]
50. [illegible] Platonis [illegible]
51. Clisthenis convivium.
52. Hippoclidis violæ ineptiæ.
53. Legati cujusdam Jurisconsulti apud Polonos irrisio.
54. Hippoclides desaltavit nuptias.
55. Continens non dicendus abstemius.
56. Socratis in vino ferendo firmitudo.
57. Socrates ex convivio mane ad scholas digressus.

58. Alexander & Mithridates ipsi potatores & potatorum amici.
59. Rudolphi secundi Imp. temperantia.
60. Mauritii Landg. Hassiæ sobrietas.
61. Ebrietatis Germanicæ remedium.
62. Principis exemplo totus componitur orbis.
63. Legati cubiculum sine illicitis amoribus.
64. Sine uxore legatum [illegible] melius.
65. Illex lectus alienæ [illegible] [illegible].
66. Libidinis ergò [illegible] cæli.
67. Reges ob libidinem [illegible] legati
68. Iustinianei legati ob adulterii accusationem periculum
69. Grachi continentiæ laudatissima prædicatio.
70. Familia legati qualis esse debeat.
71. Grachi [illegible] exemplum.
72. Magistratus virum ostendit.
73. Dominus ex tam [illegible] moribus [illegible].
74. Lupanaria et [illegible] virorum prædiis excre[illegible].
75. Area [illegible] improbū habuit.
76. Familiæ [illegible] præstat.
77. [illegible] Abrahamo dictum.
78. [illegible], nimium familiaris nemo legatis [illegible].

AT que ita in hospitii sedem legatū nostrum pro dignitate exceptum dederimus, in quo, antequam ad palatium exponendi mandati ergò cōtenderemus, videnda nobis, quæ ad domesticam legati conversationem, quæ

ad pe-

ad penum, familiæque disciplinam pertinebunt. Occurrit autem in signi-
su omnium primum suppellex, cuius 1
inde nomen & originem fuisse tradit
Labeo, *quod olim his, qui in legationem proficiscerentur, locari solerent, quæ sub pellibus usui forent, referente Celso l. 7. ff. de suppel. leg.* Quo loco rectè refellit Cali-
um Albericus *lib. 1. cap. 14. de leg.* 2
quod textum legis mutans non his
qui *in legationem*, sed qui *in legionem*
proficiscerentur, legendum existimarit. Suppellectilem legatis fuisse
ex ipsa solenni legati constituēdi for- 3
mula liquidò constat, quæ *apud Livium lib. 1.* extat, quando *Fecialis* ictum
fœdera egressurus, regem ita rogabat:
*Rex facisne me tu regium nuncium populi Romani Quiritium vasa comitesque
meos? Ubi per vasa,* Verbum milita- 4
re, omnia ea intelliguntur, quæ
sub pellibus, hoc est, tentoriis tum
militum, tum legatorum, nunc etiam
consulum, & magistratuum in provinci-

 vinci.

vincias euntium erant. De militibus Historicorum mentio admodum frequens, *collegisse vasa*, & verbum *convasandi* etiam ex Comicis notum. Consules & reliquos magistratus omni instrumento militari instructos fuisse, cùm in provincias proficiscerentur *Liv. lib. 30 & 42.* confirmat, addita eius rei causa, ne quid tale imperarent sociis: Eadem causa in legatorum vasis & suppellectili, quę illis ob id locata, hoc est, conducta (locandi enim verbum crebrius tum apud Jurisconsultos, tum apud historicos pro conducendi usurpatur utpote quod initium locati conducti contractibus prębeat) ne socios, per quos iter habendū, aut provinciales onerarent. Id enim cavisse summa diligentia veteres, ne ex provincialium visceribus, *ut Hier. & Theod. loquuntur* quippiam caperint, aut per hospitium graviori essent oneri, aut subditos vexarent, ex Imper. constitutionibus manifestissimum

sum est. *l. annonae* 15. *C. de Erog. milit. l.* 2. *l.* 5. *l.* 6. *C. d. Metat. & Epidem.* hoc si per hostiũ agros ad gentes alias missi tenderent, ut necessariis cum earũ instrumentis non destituerentur, qui nulla hospitiorum iura & amicitiarũ invenirent. Id quod tum maxime tempus fuit, cùm rebus nondum latè propagatis, urbis quaevis circumquaque finitimorum odiis & bellis vexaretur. *l. cap. l.* 2. §. 18. ibi *bella externa à finitimis inferrentur.* *Liv.* 1. 2. 3. *Halicar.* Atq; hoc est q Labeo dicat, q *olim* locari solerẽt. innuens postea illũ morem desitũ cùm finibus imperii latissimè extentis paucissimi fuerint populi, qui non vel amici, vel socii, vel confoederati, quos tanquam per suos proficiscebantur, *l.* 5. §. 2. *de captiv. & postl.* Sed quid de ea re dubitamus amplius? quoniam supellectilem attrectemus. Quae materies? Cùm non nisi *olim* locata fuerit, nihil argenti nedum auri con-

tinebit. Prisci enim seculi severitas
10 argentea vasa in suppellectilem non
admisit *testante Paulo l. supellectili* ; *§. 1. ff.*
de suppellect. Et quid in veterum lega-
11 torum suppellectili locata argentum
quærimus; cùm vix olim in consulum
& Imperatorum domibus ipsum vi-
sum *teste Tull. in parad.* Nec Romani
12 solùm Fabricii Curiique tot gentium
victores aurum & argentum in sup-
pellectilem non habuerunt, sed & Ma-
13 gni illius, & Bucephali, & rerum o-
mnium ad Indiam usque domitoris
parens, unam saltem eamq; exiguam
phyalã tenuisse, tantaq; diligẽtia asser-
vasse, legitur ut quemadmodũ posteà
14. ipsius filius Homeri carmina, ità ille
pulvinari lectuli sui eandem suppolu-
erit. *Duris apud Ath. lib. 6 deipnos.* rarissi-
mus autem erat priscis seculis auri u-
sus, *teste eod. ibid*, adeò ut tanquam me-
morabile & admirabile ævo Pytheas
15 Arcadius monumento suo hoc elo-
gium inscribi jusserit, *Pythiæ monumen-*
tum

tum hoc est, boni prudentisque hominis,
Cui poculorum magna vis fuit aure-
orum & argenteorum, &c. Cætc-
rum posterior ætas aurum, ebur & ar- 16
gentum in supellectilem recepit, ut
tum mensæ, tum lecti argentei habe-
rentur, *Papin. l. 9. §. 1. & d. tit. l. 7.*
Cels. d. l. 7. §. 1. Sed & hodie legati ma-
gnorum regum & principum quan-
doq; non tam usus quotidiani, quam 17
pompę & ostentandi splendoris ergò,
inter alia aurea & argentea viatoria
instrumenta præciosa tapeta secum
ferunt, de quibus etiam olim dubita-
tum, an in supellectile essent, *l. 1. de*
tapetis 5 d. tit. Idque Moscoviticis le-
gationibus solenne esse scribit Hei-
densteinius *de bel. Moscov.* Nostrum 18
verò etsi barbaræ ostentationis mo-
lem circuminferre nolimus, ne tamen
de eo contemptim exclamari possit,
quod Tullius de L. Pisonis Proconsulis do-
mo posteritatis initium reliquit, omni
studio

ſtudio providendum. At quid illud? Nihil apud hunc, inquit, lautum nihil elegans, nihil exquiſitum &c: *Orat in L. Piſ.* ſed nos in legati domo progrediemur, ipſiuſque culinam inſpiciemus. Reprehenſum in cuiusdã Galliæ primatis ampliſſima domo ſcribit
19 Guazus *de converſ. civil.* quod anguſtior culina fuerit quàm cætera laxitas & convenientia ædificii videretur flagitare: Cui reprehenſioni dominus perquàm ſcitè occurrens: at hæc, inquit, culinæ anguſtia, tam auguſtas mi-
20 hi illas ædes fecit. Quid verbum hoc voluerit, legatum meum noſtrum ultrò intelliget. Ampliam nimis culinam profuſam & prodigam legatus nõ habeat, neque ex culina popinam faciat,
21 cùm illius domus tanquám ſpeculũ virtutis & continentiæ inter exteros fulgere debeat, *Warſ. d. or.* Abſit Antonii triumviri ꝓdigalitas, qui etſi ſolus cænaret, ſe cum Antonio cænare dictitans, octo ſibi apros ex culina ſingulis

gulis mensis inferri volebat. *Plut. in*
Anton. Nec Muleassis exulis culinam 23
legatus imitetur, qui hoc ad magnifi-
centiam spectare arbitrabatur, cum in
comitiis Caroli V. Imper. Augustæ
Vindelicorum in unius pavonis, quo
vescebatur, condimenta plures quam
centum aureos impenderet: *ex Ioan.*
Bod. de rep. 4 *n.* 375. At noster optimè
novisse debet, quantum inter luxum
ac splendorem, quantum inter pro-
fusionem & magnificentiam intersit.
Splendoris enim in omnibus rebus
memor legatus esto. Nulla enim res 24
magis quam splendore & magnificē-
tia capitur multitudo: neque ulla re
facilius contemtus provocatur, quàm
sordibus atq; infra dignitatis intuitū
parsimonia. Atq; olim præsidi pro- 25
vinc. in mandatis annexum fuit, ne
contemni se patiatur. *Call. sthen. l. ob-*
servandum 19. *ff. de off. præs.* Illud eo ma-
gis nostro legato omnibus studiis cō-
mendandum, quò maiorem ille per
sonam

ſonam apud exteros, qui ad irriden-
26 dum proclives, gerat. Sint itaq; menſę in domo legati magnificæ, ſint pro legationis dignitate ſplendidæ: caveatque prudens, contemtionisque fugiens, ne illud, quod apud Satyricum eſt, de ſe audire poſſit.

——— ——— ——— *Alienaq; pocula ſiccas*
27 *Nemo tua, aut redde vices, aut deſine velle vocari.*

Non ſolùm igitur epulis aliorum procerum & magnatum haud gravatè in-
28 terſit, ſed etiam tempeſtiva convivia ipſe viciſſim exhibeat. Quantum enim illud ſive ad multarum arcanarum rerum, hominumq; explorationem, tùm ad benevolentiæ & amicitiæ conjunctionem faciat, Tullius
29 paſſim in Epiſtolis teſtatur, qui ſe hoc fine ad Cæſarem & alios cœnatum iſſe confitetur. Nec veró inter Germanos tùm veteres, ut Tacitus teſtatum reliquit, *lib. de morib.* tùm hodiernos, plures & majores amicitiæ quàm per
30 vina naſcuntur, ut niſi convivalem magni-

magnificentiam legationis splendori ostendendo adhibeas, neque legati quidem nomine dignus videare, aut 31
si communem mensarum in bibendo morem defugias, non aliter insuaves ris, & ineptus vitæq; communis ignarus habeare, quàm olim Themistocles, cùm lyram recusasset, adeò ut, si pro 32
oratore, potatorem mittas, consultius fecisse videaris, præsertim si eum præ aliis dotem animi obtineat, quam Cyrus minor in sese summoperè efferebat, 33
quòd plus vini, quàm frater & bibere & ferre posset, ideoq; regno dignior meritò, si Diis placet, esset habendus. Imò verò consultius esset il- 34
lum ceterum Bohemorum morem in [illegible] à tenere legato, qui ad e- [illegible] nodi aulas accommodus, revoca- [illegible] de quo Æneas Sylv. *in tract. de educat. liber ad Ladislaum Reg. cap. 6.* & *in com. . ad dict. & fact. Alph.* hoc reliquit, quòd fuerint ex proceribus [nõinatim 35
notat Huldricum de Nova Domo] qui

suos

suos libros ab infantia atque ipsis incunabulis generosissimi vini Malvatici haustibus, usu creberrimo assuefecerint, ut adulti gurgitem calicum aulicorū maioribus viribus animi tolerare possent. Egregium profectò firmamentum, quo si a teneris instructus Calisthenes fuisset, facilè illud exitiale regis odiū quod cum Alexandri salutē, ne ipse Æsculapio opus haberet, sotericum, ut vocabāt, poculum ebibere recusaret, sibi conflavit, facilè evitasset. *Plut. de coh. ira.* Etsi ita jam hîc sapientiæ verba, ut Comicus ait, fundere, legumque nostrum quam plurimis præceptis & exemplis instructam vellem, ut quā fieri possit diligentissimè ebrietatē fugeret, vereor tamen ne vel Aristippus ex Siculo Dionysii regis convivio vel Æschines aliunde mihi reclamet, *Temporibus accommodare se*

37 *publicè & privatim omnes oportet.* Ut proximè enim apud Italos, Gallos & Hispanos, sobrietatem tueri possis: apud Germa-

[illegible] Deos. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible]
templa. [illegible]
[illegible]
[illegible] Quod [illegible]
[illegible]
[illegible] quod Cleomenes [illegible]
[illegible] 34
[illegible]
[illegible] qui per [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

 [illegible]

58. Alexander & Mithridates ipsi potatores & potatorum amici.
59. Rudolphi secundi Imp. temperantia.
60. Mauritii Landg. Hassiæ sobr[illegible] etas.
61. Ebrietatis Germanicæ remedium.
62. Principis exemplo to[illegible] [illegible]ponitur orbis.
63. Legati cubiculum [illegible] moribus.
64. [illegible] uxore legatum [illegible] [illegible]elius.
65. [illegible] lectus alieni ne sit [illegible]inis.
66. Libidinis ergò leg[illegible] [illegible] cæli.
67. Reges ob libidin[illegible], [illegible] legati
67. Iustinianei legati ob adulterii accusationem periculum
69. G[illegible]achi conti[illegible] laudatissima prędicatio.
70. Familia legati qualis [illegible] debeat.
71. [illegible] exemplum.
72. Magistratus virum [illegible].
73. [illegible] ex familiæ moribus arguitur
74. [illegible] virorum [illegible] [illegible].
75. Arca Nohę inter octo unum improbũ hab[illegible].
76. Familiæ facta legatus præstat.
77. Ejiçe ancillam Abrahamo dictum.
78. Amici omnes, nimium familiaris nemo legato habendus.

AT que ita in hospitii sedem legatũ nostrum pro dignitate exceptum [illegible]mus, in quo, antequam ad palatium exponendi mandati ergò cõ[illegible]mus, visenda nobis, quæ ad do[illegible] legati conversationem quæ

ad pe-

ad penum, familiæque disciplinam
pertinebunt. Occurrit autem in inspecti-
su omnium primùm suppellex, cuius 1
inde nomen & originem fuisse tradit
Labeo, *quod olim his, qui in legationem pro-*
ficiscerentur, locari solerent quæ sub pellibus
usui forent, referente Celso l. 7. ff. de suppell.
leg. Quo loco rectè refellit Calli-
um Albericus *lib. 1. cap. 14. de leg.* 2
quod textum legis mutans non his
qui *in legationem*, sed qui *in legionem*
proficiscerentur, legendum existi-
marit. Suppellectilem legatis fuisse
ex ipsa solenni legati constituẽdi for- 3
mula liquidò constat, quæ *apud* Livi-
um lib. 1. extat, quando fecialis ictum
fœdus egressurus, regem ita rogabat:
Rex facisne me tu regium nuncium populi
Romani Quiritium vasa comitesque
meos? Ubi per vasa, Verbum mili-ta- 4
re, omnia ea intelliguntur, quæ
sub pellibus, hoc est, tentoriis cùm
militum, cùm legatorum, cùm etiam
consulum, & magistratuum in pro-

 vinci-

vincias euntium erant. De militibus Historicorum mentio admodum frequens, *collegisse vasa*, & verbum *convasandi* etiam ex Comicis notum. Consules & reliquos magistratus omni instrumento militari instructos fuisse, cum in provincias proficiscerentur *Liv. lib.* 3? *&* 42. confirmat, addita eius rei causa, ne quid tale imperarent sociis: Eadem causa in legatorum vasis & suppellectili, quę illis ob id locata, hoc est, conducta (locandi enim verbum crebrius cum apud Iurisconsultos, tum apud historicos pro conducendi usurpatur, utpote quod initium locati conducti contractibus prębeat) ne socios, per quos iter habendum, aut provinciales onerarent. Id enim cavisse summa diligentia veteres, ne ex provincialium visceribus, *ut Hon. & Theod. loquuntur* quippiam exuerint, aut per hospitium graviores essent oneri, aut subditos vexarent, ex Imper. constitutionibus manifestissimum

mum est. *l. annona* 15. *C. de Erog. milit.* *l.* 2. *l.* 5. *l.* 6. *C. d. Metal. & Biaddeuts*, & ut si per hostiū agros ad gentes ulteriores tenderent, ut necessariis commeatuum instrumentis non destituerentur, ubi nulla hospitiorum jura & amicitiarū invenirent. Id quod tum maximè tempus fuit, cùm rebus nondum latè propagatis, nobis novitijs circumquaque finitimorum odiis & bellis vexarentur. *l. cap l.* 2. §. 1. ubi *bella acriora à finitimis inferrentur.* *Liv* 1. 2. 3. *Halycar.* Atq; hoc est q; Labeo dicat, q; *olim* locari solerēt. innuens postea illū morem desitū cùm finibus imperii latissimè extentis pauculissimi fuerint populi, qui non vel amici, vel socii, vel confœderati, quos tanquam per suos proficiscebantur, *l.* 5. § 1. *de captiv. & postl.* Sed quid de ea re dubitamus ampliùs? quin ipsam supellectilem attrectemus. Quæ materies? Cùm non nisi *olim* locata fuerit, nihil argenti nedum, auri con-

tinebit. Prisci enim seculi severitas
10 argentea vasa in suppellectilem non
admisit *testante Paulo l. supellectili 3 §. 1. ff.*
de suppellect. Et quid in veterum lega-
11 torum suppellectili lautâ argentum
quærimus; cùm vix olim in consulum
& Imperatorum domibus ipsum vi-
sum *teste Tull. in parad.* Nec Romani
12 solùm Fabricii Curiique tot gentium
victores aurum & argentum in sup-
pellectilem non habuerunt, sed & Ma-
13 gni illius, & Bucephali, & rerum o-
mnium ad Indiam usque domitoris
parens, unam saltem eamq; exiguam
phyalã tenuisse, tantaq; diligẽtia asser-
vasse, legimus ut quemadmodũ postea
14 ipsius filius Homeri carmina, ità ille
pulvinari lectuli sui eandem supposu-
erit, *Durus apud Ath. lib. 6. deipnos.* rarissi-
mus autem erat priscis seculis auri u-
sus, *teste eod. ibid.* adeo ut tanquam me-
morabile & admirabile ævo Pytheas
15 Arcadius monumento suo hoc elo-
gium inscribi jusserit, *Pythiæ monumen-*
tum

tum hoc est. boni prudentisque hominis, Cui poculorum magna vis fuit aureorum & argenteorum, &c. Ceterum posterior ætas aurum, ebur & ar- 16
gentum in suppellectilem recepit, ut cúm mensæ, tum lecti argentea habe-rentur, *Paulus l. 9. §. 1. ff. de suppel. legat. Cels. d. l. 7. §. 1.* Sed & hodie regum magnorum regum & principum quandoq; non tam usus quotidiani, quam 17
pompę & ostentandi splendoris ergò, inter alia aurea & argentea viatoria instrumenta præciosa tapeta secum ferunt, de quibus etiam olim dubitatum, an in suppellectile essent, *l. 1. de tapetis 5 d. tit.* Idque Moscoviticis legationibus solenne esse scribit Heidensteinius *de bel. Moscov.* Nostrum 18
verò etsi barbaræ ostentationis molem circumferre nolimus, ne tamen de eo contemptim exclamari possit, q Tullius de L. Pisonis Procõsulis domo posteritatis inusui reliquit, omni studio

studio providendum. At quid illud? Nihil apud hunc, inquit, lautum nihil elegans, nihil exquisitum &c: *Orat. in L. Pis.* sed nos in legati domo progrediemur, ipsiusque culinam inspiciemus. Reprehensum in cuiusdã Galliæ primatis amplissima domo scribit
18 Guazus *de conversf. civil.* quod angustior culina fuerit, quam cætera laxitas & convenientia ædificii videretur flagitare: Cui reprehensioni dominus per quàm scitè occurrens: at hæc, inquit, culinæ angustia, tam augustas mi-
20 hi illas ædes fecit. Quid verbum hoc voluerit, legatum vel hunc nostrum ultrò intelligere. Nunquam nimis culinam profusam & prodigam legatus nõ habeat, neque ex culina popinam faciat,
21 cùm illius domus tanquàm specula virtutis & continentiæ inter exteros fulgere debeat, *v. d. or.* Absit Antonii triumviri pdigalitas, qui cum so-
22 lus cænaret, se cum Antonio cænare dictitans, octo sibi apros ex culina singulis

gulis mensis inferri volebat. *Plut. in Anton.* Nec Muleassis exulis culinam 23
legatus imitetur, qui hoc ad magnificentiam spectare arbitrabatur, cum in comitiis Caroli V. Imper. Augustæ Vindelicorum in unius pavonis, quo vescebatur, condimenta, plures quam centum aureos impenderet: *ex Ioan. Bod. de rep. 4 n. 375.* At noster optimè novisse debet, quantum inter luxum ac splendorem, quantum inter profusionem & magnificentiam intersit. Splendoris enim in omnibus rebus memor legatus esto. Nulla enim res 24
magis quam splendore & magnificẽtia capitur multitudo: neque ulla re facilius contemtus provocatur, quam sordibus atq; infra dignitatis intuitũ parsimonia. At q; olim præsidi pro- 25
vinc. in mandatis annexum fuit, ne contemni se patiatur: *Callisthen. l. observandum 19. ff. de off. præs.* Illud eo magis nostro legato omnibus studiis cõmendandum, quo maiorem illepersonam

ſonam apud exteros, qui ad irriden-
26 dum proclives, gerat. Sint itaq; menſę
in domo legati magnificæ, ſint pro le-
gationis dignitate ſplendidæ: caveat-
que prudens, contemtionisque fugi-
ens, ne illud, quod apud Satyricum
eſt, de ſe audire poſſit.

—————— *Alienaq; pocula ſiccas*
27 *Nemo tua, aut redde vices, aut desine velle vocari.*

Non ſolùm igitur epulis aliorum pro-
cerum & magnatum haud gravatè in-
28 terſit, ſed etiam tempeſtiva convivia
ipſe viciſſim exhibeat. Quantum
enim illud tùm ad multarum arca-
narum rerum, animorumq; explora-
tionem, tùm ad benevolentiæ & ami-
citiæ coniunctionem faciat, Tullius
29 paſſim in Epiſt. ſuis teſtatur, qui ſe hoc
fine ad Cæſarem & alios cœnatum iſ-
ſe confitetur. Nec veró inter Germa-
nos tùm veteres, ut Tacitus teſtatum
reliquit, *lib. de morib.* tùm hodiernos,
plures & maiores amicitiæ quam per
30 vina naſcuntur, ut niſi convivalem
magni-

magnificentiam legationis splendori ostendendo adhibeas, neque legati quidem nomine dignus videare, aut 31
si communem mensarum in bibendo morem defugias, non aliter irridearis, & ineptus vitæq; communis ignarus habeare, quàm olim Themistocles, cùm lyram recusasset, adeò ut, si pro 32
oratore, potatorem mittas, consultius fecisse videaris, præsertim si eam præ aliis dotem animi obtineat, quam Cyrus minor in sese summoperè effe- 33
rebat, quod plus vini, quàm frater & bibere & ferre posset, ideoq; regno dignior merito, si Diis placet, esset habendus. Imò vero consultius esset il- 34
lum veterum Bohemorum morem in [illegible] legato, qui ad [illegible] accommodus, revocare; de quo Æneas Sylv. *in tract. de educat. liber. ad* Ladislaum *Reg. cap.* 6. & *in com. ad dict. & fact.* Alph. [illegible] reliquit, quòd fuerint ex proceribus [nominatim 35
notat Huldricum de Nova Domo] qui suos

[illegible] Dania, Suecia. Multo- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Germania [illegible] tempore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Commentary 19 de Lacedaemo- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 21 [illegible] [illegible]

Optandum autem esset hoc patrum
consuetudinem [illegible] moris-
que ingurgitationi [illegible]
posse, [illegible] Carolus Quintus
Imperator quoad Germanos de-
sperauit. Cum enim in Hispanias cum
40 [illegible] felicitate [illegible]
patria Germanorum ebrietates casti-
garet, id eum facile, inquit, obtinue-
ro ac si vobis Hispanis manus constrin-
gere [illegible]
[illegible] Ex [illegible] videtur.
41 Ebri[illegible] politicas de
[illegible]
[illegible]
[illegible] in Germa-
44 [illegible] sed & Pisas olim [illegible]
[illegible] aduersus eandem po-
[illegible] tamen perpe-
[illegible] moribus. Idque potissimum in
45 [illegible] imperii, [illegible]
in quibus [illegible]
ut non [illegible]
[illegible]

Vides

[illegible]

58. Alexander & Mithridates ipsi potatores & potatorum amici.
59. Rudolphi secundi Imp. temperantia.
60. Mauritii Landg. Hassiæ sobrietas.
61. Ebrietatis Germanicæ remedium.
62. Principis exemplo totus [illegible] ponitur orbis.
63. Legati [illegible]culum sine [illegible] moribus.
64. [illegible] uxore legatum [illegible] melius.
65. [illegible] lectus alieni [illegible]
66. Libidinis ergò [illegible]
67. Reges ob libidinem [illegible] legati
67. Justinianei legati ob adulterii accusationem periculum
69. Gracchi continentiæ laudatissima prædicatio.
70. Familia legati qualis esse debeat,
71. [illegible]
72. [illegible]
73. [illegible] ex familiæ moribus [illegible]itur.
74. [illegible] virorum [illegible]
75. Arca Noë inter octo [illegible] improbu habuit
76. Familiæ facta legatus præstat.
77. Ejice ancillam Abrahamo dictum.
78. Amici omnes, nimium familiaris nemo legato habendus.

ATque ita in hospitii sedem legatū nostrum pro dignitate exceptum deduximus, in quo, antequam ad palatium exponendi mandati ergò cō[illegible] [illegible] nobis, quæ ad do[illegible] legati conversationem quæ ad pe-

ad penum, familiæque disciplinam pertinebunt. Occurrit autem in ingressu omnium primum supellex, cuius 1
inde nomen & originem fuisse scripsit Labeo, *quod olim his, qui in legationem proficiscerentur, locari solerent quæ sub pellibus usui forent, referente Celso l. 7. ff. de supel. leg.* Quo loco recte refellit Callium Albericus *lib. 1. cap. 14. de leg.* 2
quod textum legis mutans non his qui *in legationem*, sed qui *in legionem* proficiscerentur, legendum existimarit. Supellectilem legatis fuisse ex ipsa solenni legati constituendi formula liquido constat, quæ *apud Livium* 3
lib. 1. extat, quando fecialis fœdera icturus, regem ita rogabat: *Rex facisne me tu regium nuntium populi Romani Quiritium vasa comitesque meos? Ubi per vasa,* Verbum militare, 4
omnia ea intelliguntur, quæ sub pellibus, hoc est, tentoriis tum militum, tum legatorum in profectione consulum, & magistratuum in provin-

vincias euntium erant. De militibus Historicorum mentio admodum frequens, *collegisse vasa*, & verbum *convasandi* etiam ex Comicis notum. Consules & reliquos magistratus omni instrumento militari instructos fuisse, cùm in provincias proficiscerentur *Liv. lib. 30. & 42.* confirmat, addita eius rei causa, ne quid tale imperarent sociis: Eâdem causa in legatorum vasis & suppellectili, quę illis ob id locata, hoc est, conducta (locandi enim verbum crebrius tùm apud Jurisconsultos, tùm apud historicos pro conducendi usurpatur utpote quod initium locati conducti contractibus prębeat) ne socios, per quos iter habendũ aut provinciales onerarent. Id enim cavisse summa diligentia veteres, ne ex provincialium visceribus, *ut Hon. & Theod. loquuntur* quippiam eruerint, aut per hospitium graviores essent oneri, aut subditos vexarent, ex Imper. constitutionibus manifestissimum

mum est. *l. omnem 15. C. de Erog. milit. l. 2. l. 5. l. 6. C. de Metat. & Epidem.* Aut si per hostium agros ad gentes alias missi tenderent, ut necessariis commeatus instrumentis non destituerentur, qui nulla hospitiorum jura & amicitias invenirent. Id quod tum maxime accepisse cum rebus undique late propagatis, urbis novem circumquaque finitimorum odiis & bellis vexaretur, *l. 2. [illegible] ubi bella saeviora a finitimis inferrentur.* *Liv. l. 2. 3. Halycar.* Atq; hoc est q. Labeo dicat, eo *olim* locari solerēt: innuens postea illū morem desitū cum finibus imperii latissimè extentis paucissimi fuerint populi, qui non vel amici, vel socii, vel confoederati, quos tanquam per suos proficiscebantur, *l. 5. § 1. de captiv. & postl.* Sed quid de ea re dubitamus amplius? quinimo plam supellectilem attrectemus. Quae materies? Cum non nisi *olim* locata fuerit, nihil argenti nedum, auri continebit.

tinebit. Prisci enim seculi severitas
10 argentea vasa in supellectilem non
admisit *testante Paulo l. supellectili 3 §. 1. ff.
de suppellect.* Et quid in veterum lega-
11 torum suppellectili locata argentum
quærimus; cùm vix olim in consulum
& Imperatorum domibus ipsum vi-
sum *teste Tull in parad.* Nec Romani
12 solùm Fabricii Curiique tot gentium
victores aurum & argentum in sup-
pellectilem non habuerunt, sed & Ma-
13 gni illius, & Bucephali, & rerum o-
mnium ad Indiam usque domitorem
parens, unam saltem eamque exiguam
phyalã tenuisse, tantaq; diligẽtia asser-
vasse, legitur ut quemadmodũ postea
14 ipsius alius Homeri carmina, ita ille
pulvinari lectuli sui eandem suppo-
suerit. *Durus apud Ath lib. 6 deipnos.* rarissi-
mus autem erat priscis seculis auri u-
sus *teste eod ibid,* adeo ut tanquam me-
morabile & admirabile ævo Pytheas
15 Arcadius monumento suo hoc elo-
gium inscribi jusserit, *Pythæ monumen-
tum*

tum hoc est, boni prudentisque hominis,
Cui poculorum magna vis fuit aure-
orum & argenteorum, &c. Cæte-
rum posterior ætas aurum, ebur & ar- 16
gentum in supellectilem recepit, ut
tum mensæ, tum lecti argentei habe-
rentur, *Pomp. l. 9. §. 1. ff. de suppel. leg.*
Cels. d. l. 7. §. 1. Sed & hodie legati ma-
gnorum regum & principum quan-
doq; non tam usus quotidiani, quam 17
pompæ & ostentandi splendoris ergò,
inter alia aurea & argentea viatoria
instrumenta preciosa tapeta secum
ferunt, de quibus etiam olim dubita-
tum, an in supellectile essent. *l. 1. de*
tapetis 5. d. tit. Idque Moscovitis le-
gationibus solenne esse scribit Hei-
denstenius *de bel. Moscov.* Nostrum 18
verò etsi barbaræ ostentationis mo-
lem circumferre nolimus, ne tamen
de eo contemptim exclamari possit,
quod Tullius de L. Pisonis Proconsulis do-
mo posteritati irrisui reliquit, omni
studio

ſtudio providendum. At quid illud?
Nihil apud hunc, inquit, lautum, nihil
elegans, nihil exquiſitum &c: *Orat in
L. Piſ.* ſed nos in legati domo progre-
diemur, ipſiuſque culinam inſpicie-
mus. Reprehenſum in cuiusdã Galliæ
primatis ampliſſima domo ſcribit
19 Guazus *de converſ. civil.* quod anguſti-
or culina fuerit, quàm cætera laxitas
& convenientia ædificii videretur fla-
gitare: Cui reprehenſioni dominus
perquàm ſcitè occurrens: at hæc, in-
quit, culinæ anguſtia, tam auguſtas mi-
20 hi illas ædes fecit. Quid verbum hoc
voluerit, legatum verum noſtrum ultrò
intelligere. Ampiam nimis culinam
profuſam & prodigam legatus nõ ha-
beat, neque ex culina popinam faciat,
21 cùm illius domus tanquám ſpecula
virtutis & continentiæ inter exteros
fulgere debeat, *Warſ. d. or.* Abſit An-
22 tonii triumviri pdigalitas, qui etſi ſo-
lus cænaret, ſe cum Antonio cœnare
dictitans, octo ſibi apros ex culina ſin-
gulis

gulis mensis inferri volebat. *Plut. in Anton.* Nec Muleassis exulis culinam 23
legatus imitetur, qui hoc ad magnificentiam spectare arbitrabatur, cum in comitiis Caroli V. Imper. Augustæ Vindelicorum in unius pavonis, quo vescebatur, condimenta, plures quam centum aureos impenderet: *ex Ioa. Bod. de rep. 4. n. 575.* At noster optime novisse debet, quantum inter luxum ac splendorem, quantum inter profusionem & magnificentiam intersit. Splendoris enim in omnibus rebus memor legatus esto. Nulla enim res 4
magis quam splendore & magnificentia capitur multitudo: neque ulla re facilius contemtus provocatur, quam sordibus atque infra dignitatis sortem parsimonia. Atque olim præsidi pro- 25
vinc. in mandatis annexum fuit, ne contemni se pateretur. *Callistrat. l. observandum 19 ff de off. præs.* Illud eo magis nostro legato omnibus studiis commendandum, quo maiorem ille per-

sonam

ſonam apud exteros, qui ad irriden-
26 dum proclives, gerat. Sint itaq; menſę
in domo legati magnificæ, ſint pro le-
gationis dignitate ſplendidæ: caveat-
que prudens, contemtionisque fugi-
ens, ne illud, quod apud Satyricum
eſt, de ſe audire poſſit:

——— ——— ——— *alienaq; pocula ſiccas*
27 *Nemo tua, aut redde vices, aut deſine velle vocari.*

Non ſolùm igitur epulis aliorum pro-
cerum & magnatum haud gravatè in-
28 terſit, ſed etiam tempeſtiva convivia
ipſe viciſſim exhibeat. Quantum
enim illud túm ad multarum arca-
narum rerum, animorumq; explora-
tionem, tùm ad benevolentiæ & ami-
citiæ conciliationem faciat, Tullius
29 paſſim in Epiſt. ſuis teſtatur, qui ſe hoc
fine ad Cæſarem & alios cœnatum iſ-
ſe confitetur. Nec veró inter Germa-
nos tùm veteres, ut Tacitus teſtatum
reliquit, *lib. de morib.* tùm hodiernos,
plures & maiores amicitiæ quàm per
30 vina naſcuntur, ut niſi convivalem
magni-

magnificentiam legationis splendori
ostendendo adhibeas, neque legati
quidem nomine dignus videare, aut 31
si communem mensarum in bibendo
morem defugias, non aliter irridea-
ris, & ineptus vitæ q; communis igna-
rus habeare, quàm olim Themistocles,
cùm lyram recusasset, adeò ut, si pro 32
oratore, poëtarum mittas, consimili-
us fecisse videoris, præsertim si eam
præ aliis dotem animo obtineas, quam
Cyrus minor in sese summopere effe- 33
rebat, quod plus vini, quàm frater &
bibere & ferre posset, ideoq; regno
dignior meritò, si Diis placet, esset ha-
bendus. Imò verò consultius esset il-
lorum veterum Bohemorum morem in 34
[illegible] tenens legato, qui ad e-
[illegible] accommodus, revoca-
[illegible] de quo *Æneas Sylv. in tract. de edu-
cat. liber ad Ladislaum Reg. cap. 6.* & *in
com. ad dict. & fact. Alph.* hoc reliquit,
quòd fuerint ex proceribus [nominatim 35
notat Huldricum de Nova Domo] qui
illum

Germanos, Danos, Suecos, Mosco-
[illegible] Septentrionales ex
quadam parte, [illegible]
[illegible]
[illegible] & sunt [illegible]
[illegible] habent, quo, ut Syr-
[illegible] quadam [illegible]
[illegible]
[illegible] volent [illegible]
[illegible] excellunt. Quamquam
enim [illegible]
[illegible] Chomer [illegible]
du [illegible] ... 18
[illegible] qui cum ad Scy-
[illegible] qui per [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]

 [illegible]

nimmes ad instaurandas [illegible] cia existimavit, redditque eos leniores, atque ad inventiones [illegible] capiendas fieri habiliores *Gell. lib. 15. c. 2.* Quod iisdem beneficiis per mutui vini legatos nostros consequi possit, adhortandus magna [illegible] celebrare convivia, quam revocandum olim [illegible] [illegible] & aulis plenumq; disciplina est, ubi frequentem [illegible], jam doctis [illegible] comparationem [illegible] & exhilarant [illegible] [illegible] ad scyphos [illegible] [illegible] [illegible] Phi- losophus [illegible] in conviviis versantur [illegible], summopere & [illegible] Cum enim lubentiae gratiaeque omni [illegible] incognitae sunt, qui [illegible] larum omnino expers est, suum [illegible] ad participandas ejusmodi volupta- tes, voluntas [illegible] necessitas compulerit [illegible] plerumque, & [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Numerus ipse, quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illo in Hierusalem [illegible] Arabiae, quo [illegible] Chiliarchus [illegible] apud [illegible] Thucydides, qui [illegible] in [illegible] causa [illegible] 52 [illegible] pedibus, nec [illegible] manibus, [illegible]. Memini [illegible] in Megalopolitanorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idem [illegible] eundem Iurisconsultum 53 [illegible] cum legatione ad Pontificem [illegible] [illegible] haud quidem [illegible]

 grauis

gravissime instabant: tandem, beneq;
administratis officiis plurimis, ut mali
superatus, [illegible]
[illegible] & [illegible]
idem [illegible]
[illegible] de [illegible]. Quod [illegible]
[illegible] Cum [illegible]
[illegible]
[illegible] peteret, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnibus in-
[illegible]. Quomo-
[illegible] quendā illustrissi-
[illegible] principem ac Ducem, [illegible]
Episcoporum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

pi[illegible]

tempore Sigismundo missus, qui multis praelijs cum Argentinensibus [illegible] [illegible] habitus [illegible] creditur. *Hemingus* *in Chron.* [illegible] ... [illegible] decoris & [illegible] [illegible] eo iure [illegible] cum [illegible] [illegible] est [illegible] & [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad cuius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] &c. Videtis [illegible] [illegible] Socratis [illegible] [illegible] [illegible]. Illum [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] Tullius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Gall[illegible] [illegible]

[illegible] Lycaonum [illegible]

[illegible] Graecam [illegible]

[illegible]

[illegible] populus [illegible]

[illegible]

[illegible] Sed non [illegible]

[illegible]

[illegible] plurima constituit. Qui vetera [illegible] locum [illegible] quae [illegible] opere praedicatione [illegible] imperii Rom. caput [illegible] temperantiae. Eoque [illegible] quae ad posteritatis memoriam commendabiliter [illegible] temperantiae exemplum, [illegible] Iulius Hanov. Princ. Mauritio [illegible] nostro [illegible] patronum [illegible] Augustam [illegible] per omnem vitae cursum [illegible] abstine[illegible] bus [illegible] Germaniae Principes [illegible] nobiles haud parvo [illegible] illa Scythica ebrietatis con[illegible] non multos annos [illegible] atque abolevere.

[illegible]

Sed satis monita [illegible] pleraque [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] more, [illegible] legum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *[illegible]*, [illegible] diligenter [illegible] [illegible]. Quas [illegible] causas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regē [illegible] [illegible] [illegible] Franc. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Prov. [illegible] & [illegible]
Caesar igitur, ne non solum in [illegible]
sed ne quam in suspicionem [illegible]
vocare queat. Digna viri gravissimi vox
tuta & constantia illa Graecia ac Sar-
25 dinia reiecta ad populum oratio. Vide-
ntur, inquit, hanc provinciam [illegible]
mereatur dominum constituere, aut
cuiusquam laudem propter me [illegible]
onerantis omnium nationum [illegible]
multorum regum [illegible] quae [illegible]
vota Cons. [illegible] Idem nostri [illegible]
muto [illegible] de [illegible]
esse [illegible] sordibus [illegible]
in [illegible] ipso [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] scribit ad patrem. Epist.
[illegible] Paegninas amoribus [illegible]
bi parvulus Aeneas [illegible] dem[illegible]
deret. Ille enim, ut ipse fatetur, [illegible]
cum apud Argentinenses [illegible]
maneret longe[illegible], pluribusque [illegible]
bus notus esset, quam [illegible]
commendationem [illegible]

[illegible]

conficiendis maximus Romanus ho-
diebus [illegible] habebat, virum sese
egregium Romanum [illegible] [illegible]
quia non [illegible] [illegible] in [illegible] Æ-
gypti Cleopatra [illegible]. Quod
quidem [illegible] [illegible] homini
attendenti [illegible] [illegible] ne quis
[illegible], [illegible] [illegible]
gat consilio Romano [illegible]. Vere
hoc à [illegible] [illegible] de laudi-
[illegible] nihil [illegible] nihil [illegible]-
[illegible], nihil latere in [illegible], [illegible]
[illegible] quæstiones, [illegible] mentionē
[illegible] ne [illegible] ad mentiam
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] sed in convivio
[illegible] medalia erant, quam
[illegible] Gallia [illegible] Virum
[illegible] magistra [illegible] quemadmodum
[illegible] est. Ita [illegible]
[illegible] qui iisdem moribus & stu-
dis [illegible], quorum [illegible]
[illegible].

[illegible] sue soletans esse perspicitur. [illegible] tamen [illegible] quandoque [illegible] [illegible] honorum virorum [illegible] [illegible] exercent [illegible]

74 *hered. per* [illegible] ut maxime domus disciplina vigeat, non [illegible] viri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

75 [illegible] [illegible] reprehendi [illegible] *Angel.* [illegible] majori diligentia cum [illegible] & familia [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]

76 [illegible]

77 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idem quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT IV.

[illegible]

Summaria.

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]

[illegible]

- Aloysii Mocenici Venetorum [illegible].
- [illegible] ad [illegible]
- Franciscus [illegible] ad [illegible].
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- Venetorum leg. [illegible] ad Tur-carum principem [illegible].
- [illegible]
- Pauli Romani [illegible].
- Caroli V. Imp. [illegible].
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Q[illegible] [illegible]
[illegible]
omnem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quidve vero [illegible]
[illegible] aut animi etiam [illegible]
domestici, id cum [illegible] mortis [illegible]
[illegible], durius legationis au-
diendæ tempus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] rerum non
ignarus [illegible] neque ho-
die [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illud [illegible]

E e [illegible]

[illegible] receptum moribus. Vandalo- rum [illegible]. Dam[illegible] [illegible] posthum *[illegible] lib. 6. [illegible] c. [illegible]* [illegible] legatos tam diu ad se missos de- tinuerint, donec placidum responsum red- dito [illegible] referentur, ut potius [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible]. Sed quid Romanorum certum [illegible] tempus, [illegible] [illegible] Februarium [illegible] [illegible] legationum [illegible]. *[illegible]* [illegible] quod [illegible] [illegible] quo de [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] tempus [illegible] [illegible] [illegible] patrum [illegible] [illegible] [illegible] sententiam tenuisse [illegible] [illegible] video *[illegible]* [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] & [illegible] denique [illegible] legatos [illegible] [illegible] vero legationum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempus [illegible] non certo [illegible]

[illegible]

sed incertum est, si quando per occa-
sionem provenire liceat, affirmant. Ter-
tull. De ... tamen Regi-
bus dis praetereundis ... similis,
quam potius fieri convenire legimus.
Fey. d. leg. Commendationem autem
faciliore adeundo humanitatis & bene-
volentiae maximam mererentur. Super-
biam vero & insolentiam potius
quam gravitatem & magnificentiam
arguit legatorum diuturnior suspen-
sio. Quamobrem omnium adversus se
gentium odia & contemptum sibi con-
ciliasse tenuit Demetrium, quod
Athenis ... legatos
docuit legatos ...
ex Atheniensibus legatos biennii
mora elusos, tradunt tandem,
eademq; tempore ..., dimiserit.
Plut. in Dem. At quid adversus i-
stam moram consilii? quid reme-
dii? Cogi nolunt, sed cogi ne-
scientiores. Wag. l. ...

Ee 4 quod

quos iam nominaui. Athenienses, cu[illegible] sibi inde vestigia Demetrii sequendo purpuratos sollicitando, nihil reliqui sibi unquam fecerunt. Illud contra
p sententia successisse Aloysio Moceni go Venetorū oratori prædicant. Magni ob quod cùm Caroli V. semper comitatui assiduus, tanquam umbra corporis adhæresceret, ex aspectu eius citius negotium suum expediuerit. Sed &
12 prudentioribus nonnunquam & callidis stratagematis opus est [illegible] compo[illegible]sito & [illegible] ubi fiunt animaduersiones [illegible] consilio [illegible] & consilio [illegible] quod nuper fueris [illegible] principalis debe[illegible] faciliores accessus ratio[illegible] [illegible] Franciscum Mar[illegible] ICtum accepimus. Qui [illegible] Ad Galeacium Mediolanen[illegible] Vice-comitem [illegible] Genuensium [illegible] missus, cum difficilem [illegible] aditum [illegible] consilii cepit. Filio, [illegible]

Eo quo

Baptistæ Octaviani valet idem plenum basilicæ herbæ tanquam [illegible] 14
ac Galeno [illegible]. [illegible] com[illegible]
bus acceptis, cum quid [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
& accessum [illegible] hac ratio-
ne, [illegible] [illegible] [illegible]
quid in [illegible] vero & [illegible]
[illegible], herbæ [illegible]
[illegible] referunt, quæ leviter [illegible] 15
[illegible] vero [illegible]
[illegible] vero scorpiones gignunt. Ideireo
[illegible] ut loquar, prudentiæ difficili-
oribus [illegible] adhibenda esse
[illegible] quæ [illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible] quæ [illegible]. Venetum 17
legatus cum [illegible] Turcarum tyrã-
num [illegible] non posset, sua
[illegible] vellet Turcicam [illegible]
[illegible]
[illegible] & [illegible]
[illegible] [illegible]. Sunt

 [illegible]

causam gravissimæ nonnunquam lon-
(8) gioris detentionis causæ, quas pro-
pter bellum etiam legati (quod etiam
Cicero inconsultissimum esse decerna-
tur Phil. 6. & reip. periculosum) diu-
turniores mora [illegible]
[illegible] domo abstine-
domo, [illegible]
in arcâ politi, & [illegible] commoditatis
præparare [illegible] adversus ipsorum
postulata possimus. Id egerunt [illegible]
Persis in detinendo Romanorum le-
gatis de pace [illegible] missos, quem
tantisper sermonibus suis demulse-
29 runt, donec [illegible],
[illegible] infectis re di-
miserunt. *Procop. lib. 2. de bell. Pers.* [illegible]
[illegible] maturè nostrum odo-
[illegible] quæ eiusmodi adversus se
[illegible] paratas videat, prudentia
sua [illegible] opponere. Sed ecce, tempus
quo minimè hoc [illegible] specta-
tes, adsunt, qui honorifica [illegible]
30 [illegible] delibatione ad [illegible]

accer-

accersiret, [illegible]
[illegible] Ca-
rolo V. Imperatori, [illegible] longo-
rum moras [illegible]
[illegible] postea eum
tempore [illegible]
[illegible] se [illegible] esse
per Comitem Vigliu[illegible] legato,
[illegible] quibus [illegible]
velit, aut speret, accederet, [illegible]
magis & impedimento, quam emo-
lumento suis negotiis futurus. De- [illegible]
[illegible] autem honoris gratia legati in 14
[illegible] moribus etiam prius [illegible]
solebant. Idque [illegible]
[illegible]. [illegible] tempus 15
[illegible]
[illegible] Sorbon-
[illegible] Antwerpi [illegible] legimus.
Honorem tamen [illegible]
[illegible] sed illi, quæ 16
apud Turcas habet est, non tam
honorem, quam [illegible]
[illegible] & [illegible]-

[illegible] Pat. [illegible]
[illegible]
[illegible]
vocare [illegible] Dido [illegible]
[illegible] Graecis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] inquit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Syriam [illegible]
ingenti [illegible] ad patrem [illegible]
[illegible]
[illegible] Æneas in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
commendationem [illegible]

[illegible]

[illegible] Ec-
[illegible]
egregium. [illegible]
[illegible]
[illegible] Quod
quidem [illegible] homini
[illegible]
[illegible]
[illegible] Romano [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quam
[illegible] Vitum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] solent esse per [illegible]

[illegible] quandoque [illegible]

[illegible] bonorum [illegible]

[illegible] *ff.* [illegible]

hered. [illegible] magis [illegible]

[illegible]

[illegible] *Nihil* [illegible]

[illegible]

Angel [illegible]

[illegible] diligentis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] omnis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] *C. de* [illegible]

[illegible] Si quo [illegible]

[illegible]

[illegible]

idemque [illegible]

fuit ullus. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

etiam ob unum nummum demovit. Sed ne longius, quam oportet, ab instituto [illegible] digrediamur, relictis paucis hac legato [illegible] pestem [illegible] sententia: [illegible] *familiarem [illegible] sibi [illegible] [illegible]*.

CAPUT IV.

[illegible]

SUMMARIA.

1 [illegible] legis [illegible] legis [illegible]
2 [illegible] legis [illegible].
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible], sed [illegible]
10 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

QUando vero in [illegible] [illegible] est omnem operam [illegible] [illegible], quam [illegible], perfecto officio [illegible] legationis [illegible] [illegible] consequentur, [illegible] [illegible] quid hoc [illegible] aut bis senos, aut annos etiam aliquot detinentur, id enim [illegible] regi esse existimatur, diutius legationis [illegible] [illegible], periculoso- [illegible] [illegible] [illegible] Amicum mortes [illegible] [illegible] non ignorat Petrus [illegible] neque ho- [illegible] expe- diantur legati & ad [illegible] [illegible]. Epist. ad [illegible] [illegible] illud autem

dignitatis receptum moribus Vandalorum antiquorum ac Danorum fuisse perhibet *Crantz. in lib. 6. Dan. c. 2.* ut invicem legatus tam diu ad se missos detinuerint, donec plane [illegible] dispositione reditu dimitterentur, ut potius speculatores quam pacis arbitri accessisse viderentur. Sed quod Romani certum definitumque tempus, mensem videlicet Februarium constituisse audiendis legationibus legimus. *Alex. ab Alex. genial. dier. lib.* [illegible] *referunt*: quod de prouinciarum [illegible] quam illi
9 ex [illegible] illis in praescribi certum [illegible] tempus poterat, cum pro [illegible] sum pottem fuisse liberam, eamque sententiam tenuisse ex positis. *Genial. videatur lib. 1. c. 19.* Italos quidem tum hyeme, tum aestate & nubilos domi ire, forisque legatos legimus: ubi vero legationum alioti frequentatio [illegible] numerosa, [illegible] tempus audiendi non certo mense,

sed

sed incontinenti, si quando per nego-
tia gravia liceret. Alioquin, Plut.
in praec. Demonstrandum conveniendi
[illegible] potestatis [illegible]
quam potest fieri celerrime legatis.
Plut. ib. Commendationem autem
faciliorem aditus humanitas & bene-
volentia [illegible] merentur. Super-
biam autem & insolentiam potius
quam gravitatem & magnificentiam
arguit legationum diuturnior suspen-
sio. Quamobrem omnium adversus le-
gationum odia & contemptum incre-
duisse scribit Demetrium, quod
difficilis & [illegible]
[illegible]
ac Lacedaemonii legatos biennii
mora tenebat, [illegible] tandem,
taedio temporis [illegible] dimiserit.
Plut. in Dem. Ac quid asperius is-
tam morem consilio, quod tenue-
rit, Cogi nolunt, sed rogari po-
tiores. [illegible]

quos jam nominavi. Acheiuenses, [illegible] tinc inde vestigia Demetrii sequutos, [illegible] purpuratos sollicitando, nihil [illegible] sol unquam fecerunt. Illud [illegible] sententiam decessisse, [illegible] Mocenici Venetorum oratori [illegible] Magi [illegible] quod cum Carolo V. Imper. co[illegible] mitatu [illegible] quasi umbra cor poris adhaeresceret, [illegible] ei [illegible] negotium suum expediit. Sed [illegible] prudentibus [illegible] & callidis [illegible] gen[illegible] compo[illegible] [illegible] fuit [illegible] vel [illegible] eorum qui [illegible] quam fui[illegible] vel [illegible] vel ignavia [illegible] qui [illegible] principi talia deb[illegible] [illegible] accessus [illegible] quibus usum Franciscum M[illegible] [illegible] accepimus. Qui [illegible] [illegible] ad Galeacium Mediolanensem Vice-comitem [illegible] Genuensium [illegible] missus [illegible] adeo [illegible] [illegible] ceptus. [illegible]

Baptist

Sepulturæ [illegible] plenum
habilem [illegible] ad
me Galeatio misit. Vice [illegible]
bis acceptum [illegible], quid [illegible],
ſuſpicatus non ſatis poſſet [illegible]
ſe [illegible] ratio-
ne. Abundans enim [illegible],
quid [illegible] velocis [illegible]
ſtitor, [illegible]
& nocentia referunt, quæ [illegible]
dem modo ſuave odoris emittunt. con-
cita verò ſcorpionis gignunt. Memorã
clavẽ [illegible] prudentia difficili-
oribus admiſſionibus adhibendã eſſe
noverit, quæ [illegible], nullique 16
præceptis & regulis [illegible] includatur,
cum [illegible]
[illegible] Venetorum 17
legatus cum [illegible] ad Turcarum [illegible]
[illegible] poſſet, ſua
[illegible] Turcarum indutos, in
[illegible]
[illegible]
[illegible] Idem. Sunt

[illegible] gravissimæ nonnunquam [illegible] dejectis deconiionis causa, quas præ[illegible] pter hostium etiam legati [quod tamē Cicero inconsultissimum esse [illegible] tur *Phil.* 8. excip. [illegible]] diu[illegible] entione [illegible] tenebantur, ut [illegible] cæterorum [illegible] [illegible] domi, caduceatores [illegible] in [illegible] politis, & consilia [illegible] præposita [illegible] adversus ipsorum postulata [illegible]. Id [illegible] Persæ in [illegible] Romanorum legatis de pace [illegible] missis, [illegible] [illegible] demulcere.

13 [illegible] [illegible] [illegible] rejectis, [illegible] [illegible] *Procop. lib. 2. de bell. Pers.* [illegible] [illegible] velim maturè nostrum [illegible] [illegible] si hos ejusmodi adversus [illegible] machinas parātas videat, prudenter [illegible] opponere. Sed ecce, [illegible] quo minime hoc [illegible] [illegible] [illegible], qui honoribus [illegible] [illegible] delusione ad [illegible]

[illegible]

accessendis verò non intermissi [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] meruisse [illegible] Carolo V. Imperatori, [illegible] longo [illegible] detentus [illegible] [illegible] communicatos [illegible] [illegible] tempore admirationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existimaret Vigliandum [illegible], neq; [illegible] actionibus [illegible] velit, aut speret, [illegible] magis & impedimento, quam [illegible] his negotiis [illegible]. Do[illegible] autem honoris gratia legati in [illegible] moribus [illegible] urbis [illegible]. Idque [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] Ita [illegible] [illegible] Antwerpi [illegible] legimus. Honorificè [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apud Turcas [illegible] est, non tam honorem, [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible]

 [illegible]

quidem ligationis, non legationis
in sese continet. [illegible] utroq; enim lae-
[illegible], qui deductum ad principem
suum legatum [illegible]
[illegible] & manibus quam manicis vin-
[illegible] constringunt [illegible]
[illegible] Quid
morem [illegible] ea quod
quondam Georgius [illegible] despotes
[illegible] sibi ipsi [illegible]
sum [illegible]
[illegible] Sed quid
hoc ad legatos, [illegible]
[illegible] At
[illegible] In locum [illegible]
legationis splendore dignum.

[illegible]

In [illegible]
[illegible] Roman
[illegible] & Helvet [illegible]
[illegible] templo, Cic. Philip. 5. [illegible]
[illegible]
& [illegible] legationem, honorem [illegible]
in [illegible]

[illegible]

mittor. Ad [illegible]
scriptum debet. C[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pulsabundi ergo missus. Ad
[illegible]
[illegible]
[illegible] Cramb[illegible] & Richard [illegible]
[illegible]
In Episcopum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] & [illegible]
illud & [illegible] Deus, [illegible]
[illegible] impletopus,
quod [illegible]
[illegible]
[illegible]

viã quam castra. *Plut. in Æli.* Quæ sensu viderentur [illegible] Germani & Imperatores fuisse, qui inde Se- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tiũ legationes [illegible] [illegible] sed [illegible] summa [illegible] conventibus [illegible] [illegible] habi- tis explicabo. *[illegible] & Camb. 2 lig.* Sed & *[illegible]* [illegible] legatis
15 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aperiebatur, [illegible] Bellonæ vel Apollinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui castra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *[illegible]*

CAPUT V.

[illegible]

SUMMARIA

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

23. Honor honorant[illegible] magis quàm honorato[illegible].
24. Isocrates Demonico salutationem [illegible] re commendans.
25. Salutationis gestus & ceremoniæ vernaculæ adhibendæ, non peregrinæ assumendæ.
26. Peregrina salutatio ad subiectum [illegible] inducit.
27. Demogeras ab Atheniensibus, quod regem Persicum Persico more salutasset, punitus.
28. Persarum reges adorari ab accedentibus volebant.
29. Adoratio Persarum seruilis et adiecta animis existimata.
30. Bisildas Messeniorum princeps indignissimè tulit, quòd legatos suos præ[illegible] P. P. [illegible] [illegible].
31. Dem[illegible] [illegible] [illegible].
32. [illegible] in legationibus salutationem [illegible].
33. T[illegible] Persa, & Tusca [illegible] detrahit.
34. Tartari supplices genu procumbentes [illegible] salutationem peragunt.
35. Humiliores gestus externæ salutationis & [illegible] nobis legationis dignitatem non[illegible].
36. Persis non [illegible] exteriorum more [illegible].
37. Calliditas legati Atheniensis in Persica salutatione.
38. Resalutatio non [illegible].
39. [illegible] in salutatione quibus [illegible] [illegible].
40. Ludouicus [illegible] [illegible] Rodulpho salutatus.

41. [illegible]

40. Assurrectionis honos.

41. Assurgere in [illegible] Cæsari [illegible] solitus.

42. Sylla soli Pompeio nudato capite [illegible] [illegible].

43. Principum soli [illegible] apud [illegible] caput aperire.

44. Comes [illegible] principi [illegible] Philippo [illegible] pilis, quod jubeatur [illegible] ipsi caput [illegible].

45. [illegible] nihil honoris [illegible].

47. [illegible], primum [illegible] intelligitur alterum quendam [illegible].

48. Manum [illegible] Pythagoras prohibuit.

49. Manus honorificæ salutationis ergò legatis dari sueta.

50. Antonius Imperator manum [illegible] accedentis sese porrexit.

51. Aulica in [illegible] copulandis facilitas [illegible] [illegible].

52. Sedendi honor [illegible] legatis.

53. [illegible] non locus est ubi [illegible] est [illegible].

54. [illegible].

55. [illegible].

56. Sedendi [illegible] injuriosum.

57. Clarissimis viris sedendi jus judicum datur, etsi [illegible] dicant.

58. Pontifex videtur [illegible] de injuria adversus Moscum conquerendi [illegible].

59. Pontifici rogato [illegible] dicere voluit Moscus [illegible].

60. Moscovitarum ecclesia Pontificem Romanum non agnoscunt.

61. Sedem

61. Sedendi ius nisi consuetudine partum fuerit, [illegible] legato non conceditur.

62. Imperatoris Rom. legatus apud Turcam [illegible] do perorat.

63. Venetorum legatos [illegible] sedendi in consilio Turcarum uti prohibitum.

64. Caroli V. Imper. legato [illegible] Turcæ voluerunt.

65. Pallium pro sella adhibitum.

66. Pallium legatus, quo sedebat, [illegible] reliquit.

67. Urbanum & [illegible] legati eadem re [illegible] dicterium.

68. In minimis etiam rebus legationis dignitas asserenda.

69. Ius [illegible] apud [illegible]

70. [illegible]

71. Romani [illegible]

72. [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] contentio[illegible] vindicant noxium.

[illegible] Rudolphus Herpipolitanus Episcopus & comites Babembergenses aliique atrocia bella [illegible] prioritate sessionis gesserunt.

77. Comitia Germaniæ sessionis certaminibus [illegible]

78. Ioannes [illegible] Cancellarius [illegible] loniæ.

79. Eius de Comitiis [illegible] sessionum in Germania [illegible] certaminibus [illegible]

80. Gallorum in regum conspectus sessionem [illegible] cationibus turbulentis.

81. Ludovici [illegible] & Philippi [illegible] de sessione [illegible]

Caro

72. Carolus VI. Rex [illegible] in [illegible] al- [illegible]
81. Electio [illegible] Caroli [illegible]
84. Poloni legatos [illegible] [illegible]
85. Imperatoris tanquam [illegible] Franciæ Oratorum in [illegible] sedeat [illegible] tate [illegible]
86. Adeuntes pro [illegible] templi [illegible]
87. Prudentis legati [illegible] [illegible] sessionis controversia faciendum.
88. Ambitionis quæstio [illegible] contempta [illegible]
89. Multi [illegible] legationes [illegible] non digno loco [illegible]
90. Ex comitiis quidam sine suffragio [illegible], quod [illegible] controversiam [illegible]
91. Veterum in legationis prioritate mos.
92. Romanorum legationes omnibus aliis prælatæ
93. Alexandri Magni prudentia in audiendis legationibus.

IN arenam tandem dicendique cā- pum atque ipsam in aciem, quod di- citur, devenimus: nō quidē athleta- rū & myrmillonū more, (quemadmo- dū Lacedæmoniorū legati Ligano rei gi, cū valetudine dilatioē longinnē & rejectionē legationis excusaret, respō- derunt) colluctaturi, sed arma pru- dentiæ & eloquentiæ expeditum. Hic autem

In Catal-

72. Carolus VI. Rex Franciæ [illegible] lites dirimit.
[illegible] Electorales sessiones a Carolo IV. ordinantur.
84. Poloni legati tempore priores habent & audiuntur primi.
[illegible] Imperatoris tanquam regis Hungariæ, & Regis Franciæ Oratorum in Turcia de sessionis prioritate contentio.
[illegible] Annatæ pro salute templi suspensæ.
[illegible] Prudentis legati attendere, quibus in locis & [illegible] controversia facienda sit.
[illegible] Ambitiosa quæstio honorum contemptum & [illegible] parit.
[illegible] Multi [illegible] legatione redire malunt, quam [illegible].
[illegible] Ex comitiis [illegible] suffragio regressi, quod [illegible] videre nollet.
[illegible] [illegible] in legatione [illegible] mos.
[illegible] Romanorum legationes [illegible] aliis prælatæ.
[illegible] Alexandri Magni [illegible] in audiendis legationibus.

IN arenam tandem, dicendique cāpum atque ipsam in aciem, quod dicitur, descendimus: nō quidē athletarū & myrmillonū more, (quemadmodū Lacedæmonii cū legati L[illegible]gi, cū valetudine dilationē longiorē & rejectionē legationis excusaret, respōderunt) colluctaturi, sed armis prudentiæ & eloquentiæ expediti. Hic autem

autem operæ pretium erit, illius apud Virgilium vatis exculationem ad Æ-
a neam institutam, legati nostri auribus ingeminare. *Nunc animis opus, Ænea, nunc pectore firmo.* Nec magis bono militi, quam bono legato fortitudine
b & constantia opus, quemadmodum de ea re monumentis verbis *Plut. in Polit. præc.* περιθέσθαι [illegible] αὐτοκράτορα ἀνδρὸς δεῖ [illegible] συνετὸς [illegible] δύναται. *Legationes, inquit, ad Imperatorem virum acrem atque fortitudine & audacia fretum & consilio instructum desiderat, ut intre-*pide & viriliter mandatum perficiat, posito omni metu ac formidine illo- [illegible] criminum, quæ nonnunquã [illegible] s divini humanique cōtem- [illegible] occurrere possunt, adeò ut [illegible], *nec visu facilis nec dictu affabilis ulli, quemadmodum de Cyclope canit Maro,*
c tyrannus aliquis vel Eleorum, quem sævissimum in legatos ex Heraclide cognoscimus *lib. de polit.* vel Muleo-
d illo Baliudes, quo crudeliorem neq;

solos

ſol occidens neq; oriens aſpexit, *Paul.*
Oderbor. in v. Baſil. fuerit adeundus,
Sulpicii, ſæpius nominati, virtutem i-
mitetur, qui licet, *Cicerone teſte Philipp.*
9. mortis poſitum ante oculos videret
periculum, maluit tamen reip. ſaluti
ſuam ipſius poſtponere.

Ῥιψάσπις militari ſcommate appel- 6
latus fuit Demoſthenes, quòd in præ-
lio apud Cheronæam in aciem faci-
emq; hoſtium cum perveniſſet, par-
mula abiecta, tergum dederit, abuſus
illo Platonico: ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν
μαχήσεται: *fugientem denuo pugnare poſſe.* 7
At ne majus eidem animi robur ad
hanc togatam aciem, cum audacter
ſuſceptam ad Philippum Macedo-
nem legationem, in medio curſu de-
ſeruerit, quod certè majoris delicti,
quàm ſi ſtationis ſuæ munus miles re-
linquat *l. deſertion. 3. §. 1. 2. 3. 5. ff. de re*
milit. l. C. de leg. Etſi autem hîc non qui- 8
dem fortiter, ſapienter tamen feciſſe
videri poſſet, quód inimico ſeſe non

crediderit, hoc tamen imprudentiam
9 hominis arguit, quòd nō prius, quàm
postquam legationem suscepisset, de
periculi magnitudine cogitarit. Lon-
gè enim antè cogitare quid obvenire
ex quocunque negotio posset, prudē-
tis existimatur. Quod inprimis lega-
to nostro faciendum, ne in non anteà
prævisa tela, animoque prius agitata
10 discrimina, unde plurimum turbatio-
nis in consiliis oriri solet, prȩter o-
mnem exspectationem incidat. Absit
autem temeritas & inconsulti caloris
11 audacia, quȩ multoties creare legatis
exitium solet, cùm quó & ad quos mis-
si sint, quidvȩ aut quibus loquantur,
pensi nihil habeant, qui dum fortes vi-
deri volunt, temerariis suis ausis se sibi
& reip. perditum eunt. Nisi itaq; forti-
tudinem prudentia suo tanquam cla-
vo gubernet, & veluti Tiresiæ aliquo
12 baculo, ut in fabulis est, impetum eius
moderetur, facilè se ipsa suo gladio fe-
rire poterit. Sed quàm fortis animi

vel

vel in ipso aditu & vestibulo futurus sis, videamus:

Cerberus hic ingens latratu regna trifauci
Personat, adverso recubans immanis in antro.

Ut de Plutonis aditu canit Vergil. lib. 6. Non minus horrendus ad multorũ regum atria ingressus: per cohortes satellitum; per militum manipulos, per tela, per ignes tanquam per infernales latratus, eundum. Hic nostro semper obversetur illud Uirgilianũ: 13

——————Tu contrà audentior ito
Fata viam invenient—————————— 14

Retrò ne cedas, etsi Marii adversus te scintillare oculum videas, qui tàm truci & terribili obtutu fuisse memoratur, ut solo aspectu missum ad se in Minturnẽsem carcerem cum gladio spiculatorem terruerit, inque fugam à se converterit. *Plut. in Mar.* Sed ut fortiter & intrepidè accedere te velim: ita irreverenter & sine salutatione nolim. Salutatio enim, cui ex 15

tribus speciebus φιλανθρωπίας, primas tribuit Plato, more gentium in omnibus hominum congressibus est rece-
17 pta, quam omittere, qui jure gentium frui potiriq; cupit, legatus etiam hostium, qui hostem, ut suprà docuimus, per ingressum legationis exuit, omninó non debet. Hoc enim primum humanitatis vinculum est, hæc tessera &
18 nota, qua alter alterum, ut homines agnoscimus & excipimus, hoc primũ benevolentiæ auspicium & favoris initium. Meritò igitur ille Venetorum
19 legatus reprehenditur, *Vay. d. lib. c. 9. Bod. de rep. lib. 5. n. 619.* qui nullo honore, ne quidem verticis pileo nudati reverentia Moscovitarum ducem, ad quem missus erat, afficere voluit, neq; hoc prudentiæ & fortitudini; sed stul-
20 titię & pertinaciæ temerariæ ascribendum: quòd tyranni adversus se furore stimulato, ius æterni pilei, clavô trabali tempora transfixus, acceperit, *Oderb. in V. Bas. Gangv. in eod.* Id enim natu-

naturæ legationum ſuapte indole in-
eſſe intelligitur, ut, cùm jure apud ali-
os gentium ſervato, inviolabiles non
modò noſtros, ſed etiam honorabiles
eſſe velimus, viciſſim eos per noſtros 21
honoremus, imò verò cauſam & ini-
tium honoris præbeamus, præſtemus-
que illis, quod & mores omniū gentiū, &
jura humanitatis in hoſpitalibus con-
greſſionibus & legationū colloquiis fi-
eri poſtulant. Nec verò ille in legatio-
nū cōmerciis per ſalutationem eiusq;
ceremonias honor & reverentia ex- 22
hibita vel mittentis majeſtatem, vel
miſſi dignitatem imminuit, ſed potiùs
auget, & amplificat, cùm neque fide-
litatem aliquam, neque ſubjectionem
ullam, neque herilem obſervantiam,
neque ullum fidei aut religionis nexū,
quo ſe extero obſtringat legatus, con-
tineat; ſed ex mero humanitatis urba-
nitatisque fonte profluens civilitas
quædam ſit, honorque, qui non tàm
in honoratum, quàm in honorantem, 23

reflexo radio, redundet; quemadmodum de hac etiam rectè & eleganter philoſophorũ hoc ætatis doctiſſimus diſputat Rudolphus Goclenius collega & amicus meus Pyladêus *in problem. Eth.* eamque ob cauſam ſtudioſiſſimè pimariam eam humanitatis partem cõmendatam voluit ſuo De-
§ 4 monico Iſocrates, ut quò ergà alios ille urbanior, eò honoratior apud alios haberetur. Cæterùm huius, de qua loquimur, humanæ ſalutationis honoris & reverentię civilis ceremonias, quiſque ex ſua civitate, moribusq; ſuis afferr, non ex illorum, apud quos peregrinatur, ritibus mutuatur. Quod niſi fiat, non jam ampliùs ex moribus gentium officioſa humanitas, ſed ſubjecta humilitas & abiecta adulatio dicenda. Illicó enim ſeſe & abjicit, & ſubiicit, qui patriis ritibus contemptis & rejectis, alterius gentis mores, leges, & geſtus

ſtus in honorando amplectitur, modumque non ſuæ nationis, ſed ſubditorum eius regni, in quo peregrinus 27
ſequitur. Ea de cauſa Demagoras imminutę maieſtatis damnatus Athenis, quòd regem Perſiæ, non urbis ſed ſuæ Perſicæ gentis more ſalutaſſet, nimiaque adulatione reipublia. decus Perſicæ dominatione quodammodò ſubieciſſet. Perſarum autem reges ſine adoratio- 28
ne ſuppliceadiri ſeſe non patiebantur, *Plutarchus in Themiſt.* Id autem Græcorum moribus ſervile & nimis abiectum exiſtimabatur. Et quid Græcos veteres recenſeo, qui auctoritatis ſuæ apud alios tuendæ ſtudioſiſſimi prædicantur, *Athen. lib 4. deipnoſop*, cùm & barbarorum poſtremiſſimus Baſilides, vehementiſſimè ſuo legato ſuccenſuerit: quod P. P. pedem honorificæ ſalutationis more, præter ſuæ nationis morem, eſſet exo-

sculatus, seseque infrà Moscorum legationis maiestatem abiecisset. *Ioan. Lasitius de Russ. & Mosc. religion.* E-
31 andem ob causam neque ad Alexandrum Magnum Atticę reip. nomine missus Demades, effugere mulctam talentorũ decẽ potuit, quod inter salutãdũ nimio honore regẽ, numinis instar demissiús coluisset, neq; patrios ritus & ceremonias observasset, Quę cùm ità sint, nõ rejici, nõ molestè ferri mo-
32 res & consuetudines exterorum in salutationibus possunt, si ritibus nostris nõ respõdeant. Ob capitis irreverentiã infremuit adversus Italum Moscovita: ab orientali homine id genus reverentiæ postulare non potuisset. Nõ enim Turca vel Persa Tulipandum suum honoris ergò detrahere solet: Et
33 ineptus uterque, & à decoro legationis alienus, si ad nostrum pileum caput suum informare vellet: Adorationis in modum genu supplice procumbentes,

bentes, regem ſuum ſalutant Tartari, eadẽ reverentia civilitatis ergó utuntur ergà exteros eorum legati, 43 *Varſ. de ora* Rerum communium inſolẽs meritó & ignarus haberetur, qui revocare illos à ſuis moribus, ſcamnumq; accedentibus offerre vellet. Neque enim illi in eo quicquam ſimilius & abiectius faciunt quàm legationis dignitas ferat, ſi moribus & ceremoniis 35 ſuis uſi, moribus noſtris humiliorẽ ſalutationem afferant. Perſæ itaq; hac in parte ergà exteros iniqui, qui ſecũdum Perſicam ſalutationem legatorum omnium inſtitutos cultus & ceremonias expetebant. At ille tamen nõ incallidus, neq; omninò reprobandus, quòd, cum aliter quàm incurvatis poplitibus admitti non poſſit, ex compoſito, neſcio quid rerum mani 37 bus in ingreſſu proiecit, ut haberet, quamobrem crura flecteret, ne tàm ſalutandi regis, quàm rei tollendæ ſuæ 1 gratia demiſiſſe ſeſe videretur. Ut au-

In Carm-

82. Caroli VI. Regis Francici [illegible] dies [illegible].
83. Electoralis [illegible] a Carolo IV. ordinatæ.
84. Poloni legatos [illegible] habent & au- dient [illegible].
85. Imperatoris [illegible] regis Hungariæ, & Regis Franciæ Oratorum in Turcia de sedis præcedentia [illegible].
86. [illegible] pro valvis templi suspensus.
87. [illegible] legatis attendere, quæ [illegible] & [illegible] controversiis faciendum.
88. Ambitus [illegible] honorum contemptum & [illegible].
89. Multi [illegible] legatione redire malunt, quàm [illegible] digno [illegible].
90. Ex comitiis quidam sine suffragio regressi, quod [illegible] sedere noluit.
91. Veterum in legationibus [illegible].
92. Romanorum legationes [illegible] prælatæ.
93. Alexandri Magni prudentia in audiendis legationibus.

IN arenam tandem, decantatamque cā- pumatque ipsam in aciem, quod di- citur, devenimus: nō quidē arbitra- rū & myrmillonū more, (quemadmo- dū Lacedæmoniorū legati Liganorē [illegible] gi, cū valetudine dilationē longiorē & rejectionē legationis excusaret, respō- derunt) colluctaturi, sed armis pru- dentiæ & eloquentiæ expediti. Hic

autem

autem operæ pretium erit, illius apud Virgilium vatis exhortationem ad Æ-
a neam instructam, legati nostri auribus ingeminare, *nunc animis opus, Ænea, nunc pectore firmo.* Nec magis bono militi, quam bono legato fortitudine
b & constantia opus, quemadmodum de ea re monuit his verbis *Plut. in Polit. præc.* [illegible] *Legationes, inquit, ad Imperatorem [illegible] autem atque fortitudinem & audaciam simul & consilium [illegible] desiderat*, ut intre- pide [illegible] mandatum perferat, [illegible] metu ac formidine illi- [illegible] quæ nonnunquam [illegible] divini humanique [illegible] occurrere possunt, adeo ut [illegible] *nec visu facilis nec dictu affabilis*
c *ulli, quemadmodum de Cyclope canit Maro.* Tyrannus aliquis vel [illegible], qui [illegible] sævissimum [illegible] ex Eustachio cognoscimus *lib. de* [illegible] vel Male-
d cum [illegible], quo crudeliorem neq; sol [illegible]

ſol occidens neq; oriens aſpexit, *Paul. Oderbor. in v. Baſil.* fuerit adeundus, Sulpicii, ſæpius nominati, virtutem imitetur, qui licet, *Cicerone teſte Philipp. 9.* mortis poſitum ante oculos videret periculum, maluit tamen reip. ſaluti ſuam ipſius poſtponere.

Ριψάσπις militari ſcommate appel- 6
latus fuit Demoſthenes, quòd in prælio apud Cheronæam in aciem faciemq; hoſtium cum perveniſſet, parmula abiecta, tergum dederit, abuſus illo Platonico: *ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν*
μαχέσεται: fugientem denuo pugnare poſſe. 7
At ne majus eidem animi robur ad hanc togatam aciem, cum audacter ſuſceptam ad Philippum Macedonem legationem, in medio curſu deſeruerit, quod certè majoris delicti, quàm ſi ſtationis ſuæ munus miles relinquat *l. deſertion. 3. §. 1. 2. 3. 5. ff. de re*
milit. l. C. de leg. Etſi autem hîc non qui- 8
dem fortiter, ſapienter tamen feciſſe videri poſſet, quòd inimico ſeſe non

 cre-

crediderit, hoc tamen imprudentiam
9 hominis arguit, quòd nō prius, quàm
postquam legationem suscepisset, de
periculi magnitudine cogitarit. Lon-
gè enim antè cogitare quid obvenire
ex quocunque negotio posset, prudē-
tis existimatur. Quod inprimis lega-
to nostro faciendum, ne in non anteà
prævisa tela, animoque prius agitata
10 discrimina, unde plurimum turbatio-
nis in consiliis oriri solet, pręter o-
mnem exspectationem incidat. Absit
autem temeritas & inconsulti caloris
11 audacia, quę multoties creare legatis
exitium solet, cùm quò & ad quos mis-
si sint, quidvę aut quibus loquantur,
pensi nihil habeant, qui dum fortes vi-
deri volunt, temerariis suis ausis se sibi
& reip. perditum eunt. Nisi itaq; forti-
tudinem prudentia suo tanquam cla-
vo gubernet, & veluti Tiresiæ aliquo
12 baculo, ut in fabulis est, impetum eius
moderetur, facilè se ipsa suo gladio fe-
rire poterit. Sed quàm fortis animi

vel

vel in ipſo aditu & veſtibulo futurus ſis, videamus:

Cerberus hic ingens latratu regna trifauci
Perſonat, adverſo recubans immanis in antro.

Vt de Plautonis aditu canit Vergil. lib. 6. Non minùs horrendus ad multorũ regum atria ingreſſus: per cohortes ſatellitum; per militum manipulos, per tela, per ignes tanquam per infernales latratus, eundum. Hic noſtro ſemper obverſetur illud Uirgilianũ: 13

——— *Tu contrà audentior ito*
Fata Vtam inVenient ——— 14

Retrò ne cedas, etſi Marii adverſus te ſcintillare oculum videas, qui tàm truci & terribili obtutu fuiſſe memoratur, ut ſolo aſpectu miſſum ad ſe in Mintturuéſem carcerem cum gladio ſpiculatorem terruerit, inque fugam à ſe converterit. *Plut. in Mar.* Sed ut fortiter & intrepidè accedere te velim: ita irreverenter & ſine ſalutatione nolim. Salutatio enim, cui ex 15

tribus speciebus φιλανθρωπίας, primas
tribuit Plato, more gentium in omni-
bus hominum congressibus est rece-
17 pta, quam omittere, qui jure gentium
frui potiriq; cupit, legatus etiam ho-
stium, qui hostem, ut suprà docuimus,
per ingressum legationis exuit, omni-
nó non debet. Hoc enim primum hu-
manitatis vinculum est, hæc tessera &
18 nota, qua alter alterum, ut homines
agnoscimus & excipimus, hoc primũ
benevolentiæ auspicium & favoris in-
itium. Meritò igitur ille Venetorum
19 legatus reprehenditur, *Vay. d. lib. c. 9.*
Bod. de rep. lib. 5. n. 619. qui nullo ho-
nore, ne quidem verticis pileo nudati
reverentia Moscovitarum ducem, ad
quem missus erat, afficere voluit, neq;
20 hoc prudentiæ & fortitudini; sed stul-
titiæ & pertinaciæ temerariæ ascri-
bendum: quòd tyranni adversus se fu-
rore stimulato, ius æterni pilei, clavo
trabali tempora transfixus, acceperit.
Oderb. in V. Bas. Gangu, in eod. Id enim
natu-

naturæ legationum ſuapte indole in-
eſſe intelligitur, ut, cùm jure apud ali-
os gentium ſervato, inviolabiles non
modó noſtros, ſed etiam honorabiles
eſſe velimus, viciſſim eos per noſtros 21
honoremus, imó verò cauſam & ini-
tium honoris præbeamus, præſtemus-
que illis, quod & mores omniũ gentiũ, &
jura humanitatis in hoſpitalibus con-
greſſionibus & legationũ colloquiis fi-
eri poſtulant. Nec verò ille in legatio-
nũ cõmerciis per ſalutationem eiusq́;
ceremonias honor & reverentia ex- 22
hibita vel mittentis majeſtatem, vel
miſſi dignitatem imminuit, ſed potiùs
auget, & amplificat, cùm neque fide-
litatem aliquam, neque ſubjectionem
ullam, neque herilem obſervantiam,
neque ullum fidei aut religionis nexũ,
quo ſe extero obſtringat legatus, con-
tineat; ſed ex mero humanitatis urba-
nitatisque fonte profluens civilitas
quædam ſit, honorque, qui non tàm
in honoratum, quàm in honorantem, 23

reflexo radio, redundet; quemadmodum de hac etiam rectè & eleganter philoſophorũ hoc ætatis doctiſſimus diſputat Rudolphus Goclenius collega & amicus meus Pyladèus *in problem. Eth.* eamque ob cauſam ſtudioſiſſimè pimariam eam humanitatis partem commendatam voluit ſuo Demonico Iſocrates, ut quò ergà alios ille urbanior, eò honoratior apud alios haberetur. Cæterùm huius, de qua loquimur, humanæ ſalutationis honoris & reverentię civilis ceremonias, quisque ex ſua civitate, moribusq; ſuis affert, non ex illorum, apud quos peregrinatur, ritibus mutuatur. Quod niſi fiat, non jam ampliùs ex moribus gentium officioſa humanitas, ſed ſubjecta humilitas & abiecta adulatio dicenda. Illicò enim ſeſe & abjicit, & ſubiicit, qui patriis ritibus contemptis & rejectis, alterius gentis mores, leges, & geſtus

ſtus in honorando amplectitur, modumque non ſuæ nationis, ſed ſubditorum eius regni, in quo peregrinus 27
ſequitur. Eade cauſa Demagoras imminutæ maieſtatis damnatus Athenis, quòd regem Perſiæ, non urbis ſed ſuæ Perſicæ gentis more ſalutaſſet, nimiaque adulatione reipublia, decus Perſicæ dominatione quodammodò ſubieciſſet. Perſarum autem reges ſine adoratio- 28
ne ſuppliceadiri ſeſe non patiebantur, *Plutarchus in Themiſt.* Id autem Græcorum moribus ſervile & nimis abiectum exiſtimabatur. Et quid Græcos veteres recenſeo, qui auctoritatis ſuæ apud alios tuendæ ſtudioſiſſimi prædicantur, *Athen. lib* 4. *deipnoſop*, cùm & barbarorum poſtremiſſimus Baſilides, vehementiſſimè ſuo legato ſuccenſuerit, quod P. P. pedem honorificæ ſalutationis more, præter ſuæ nationis morem, eſſet exo-

bentes, regem suum salutant Tartari, eadẽ reverentia civilitatis ergó utuntur ergà exteros eorum legati, *Vars. de ora* Rerum communium insolẽs meritó & ignarus haberetur, qui revocare illos à suis moribus, scamnumq; accedentibus offerre vellet. Neque enim illi in eo quicquam dimissius & abjectius faciunt quàm legationis dignitas ferat, si moribus & ceremoniis suis usi, moribus nostris humiliorẽ salutationem afferant. Persæ itaq; hac in parte ergà exteros iniqui, qui secũdum Persicam salutationem legatorum omnium institutos cultus & ceremonias expetebant. At ille tamen nõ incallidus, neq; omninò reprobandus, quòd, cum aliter quàm incurvatis poplitibus admitti non possit, ex composito, nescio quid rerum manibus in ingressu projecit, ut haberet, quàmobrem crura flecteret, ne tàm salutandi regis, quàm rei tollendæ suæ gratia demisisse sese videretur. Ut au-

45 · 35 · 37

tem salutationis decentis modus: ità & resalutationis honor nõ prętermittendus. Solet nonnunquam, si dignitas legationis poscat perorandi gratia
39 accedenti legato honoris gratia extrà palatium in occursum & amplexũ ire ille ad quem missus est. Vidimus
40 pontificis legato Cardinali Ludovico Madruitio cum ab invictissimo Cęsare Rudolpho salutationis honorem exhiberi, cúm Ratisbonæ comitia Imperialia, *Ann.* 1694. haberentur. Solent etiam honoris ergò dignioribus
41 principes assurgere: Quod genus honoris Imperatores olim non solùm exterorum regum legatis, sed etiam
1 præfectis prætorio, consiliariisque suis exhibuisse prædicantur, *Angel. in l. 1. C. de sent. & restit. pass. in verbis, cùm salutatus esset.* Solent nonnullis non modo aperti capitis honorem vicissim reponere, quo unum Pompeium etiã tùm iuvenem ob divinam virtutis indolem honorasse Sylla memoratur.

Plut

Plut. in v. Syll. sed etiam impositum pileum, honoris gratia, & caput opertum permittere. Quod non nisi principis dignitate ac titulo eminentibus, 44
Germanorum & Hispan. moribus, coram Imperat. & rege decorum ac licitum *Aurpacb. lib. 1. sing. all. c. 27.* idque consuetudine regum introductum esse, ut qui capite cooperto, coram rege sedeat, honorabilior cæteris magnatibus habeatur: tradit *Ant. de Gamma decis* 1. unde factum, ut cum Comi- 45
tem Egmondanum Phil. Hisp. rex sedentem secum de rebus gravioribus colloquia, pileo imposito, caput operire iussisset, per argumentum illius honoris, Principis dignitatem fuerit iudicatus, sententia regis, accepisse *Aur. d. l.* Cùm ut Deus ita & Princeps ni- 46
hil frustra dixisse & fecisse existimetur *gloss. & Dd in l. omnium. C. de test.* regulaq; legũ firmissima sit, ut permisso uno permissũ etiã alterũ intelligatur, quod 47
sit eidẽ connexũ: *l. si tutor. 13. ff. de tut. & cat. distrah, l. si duo, 13. §. 3 ff. de iureiur,*

61. Sedendi ius nisi consuetudo ac plurium fuerit, legato non conceditur.
62. Imperatoris Rom. legatus apud Turcam sedendo perorat.
63. Venetorum legatus iure sedendi in consessu Turcarum uti prohibitus.
64. Caroli V. Imper. legato ius sedendi [illegible] Turcæ voluerunt.
65. Pallium pro sella adhibitum.
66. Pallium legatus, quo sederat, egrediens reliquit.
67. Urbanum & [illegible] legationis [illegible] differtium.
68. In minimis etiam rebus legationis dignitas asserenda.
69. Iure [illegible] apud [illegible] quid?
70. [illegible]
71. [illegible]
72. [illegible]
73. [illegible]
74. Ambitiosius honorem loci petit, & contentiosius vindicari noxium.
76. Rudolphus Herbipolitanus Episcopus & comites [illegible] atrocia bella [illegible] gesserunt.
77. Germani [illegible] sessionis certaminibus [illegible]
78. Ioannes Zamoiscius magnus Cancellarius Poloniæ.
79. Eius de Comitiis [illegible] in [illegible] certaminibus ordinandis.
80. Gallorum [illegible] sessionis [illegible]
81. Ludovici [illegible] & Philippi Burgundi de sessione contentio.

In Cæte-

73. Carolus VI. Rex Francicarum [illegible] lites di-
remit.
83. Electionis [illegible] a Carolo IV ordinatæ.
84. Poloni [illegible] tempore plures habeant & [illegible].
85. Imperatoris tanquam regis Ungariæ, & Regis Franciæ Oratores in [illegible] de sedis prioritate contentio.
86. Acinaces pro valvis templi suspensus.
87. Prudentis legati attendere, quid sibi in loco & [illegible] faciendum.
88. [illegible] quæstio honorum contemptum [illegible].
89. Multi [illegible] legationes obire malunt, quàm non aliquam [illegible].
90. Ex [illegible] sine suffragio regressi, quod [illegible] sedere noluerunt.
91. [illegible] legationum [illegible].
92. [illegible] legationes [illegible] aliis prælatæ.
93. Alexandri Magni [illegible] in audiendis legationibus.

IN arenam tandem, dicendique cā-pum atque ipsam in actionem, ut ita dicitur, devenimus: nō quidē athletarū & myrmillonū more, (quemadmodū Lacedæmoniorū legati Ligano regi, cū valetudine dilationē longiorē & rejectionē legationis excusaret, respō-derunt) colluctationi, sed arte, prudentia & eloquentia expeditum. Ita autem

autem operæ pretium erit, illius apud Virgilium vatis excusationem ad Æneam institutam, legati nostri auribus ingeminare, *nunc animis opus, Ænea, nunc pectore firmo*. Nec magis bono militi, quam bono legato fortitudine & constantia opus: quemadmodum de ea re monuit his verbis *Plut. in Pelop. præc.* [illegible Greek] *Legationes, inquit, ad imperatorem virum virem atque fortitudinem & audaciam simul & consilio [illegible] desiderat*, ut intrepide & [illegible] mandatum peragat, [illegible] metu ac formidine illorum [illegible] criminum, quæ nonnunquam [illegible] divini humanique côtemptores occurrere possunt, adeò ut [illegible] nec visu facilis nec dictu affabilis ulli, quemadmodum de Cyclope cavit Maro, tyrannus aliquis vel Barbarorum, quem sævissimum in legatos ex Heraclide cognoscimus *lib. de polit.* vel Muscovium Basilides, quo crudeliorem neque [illegible]

[illegible]

ſol occidens neq; oriens aſpexit, *Paul. Oderbor. in v. Baſil.* fuerit adeundus, Sulpitii, ſæpius nominati, virtutem imitetur, qui licet, *Cicerone teſte Philipp. 9.* mortis poſitum ante oculos videret periculum, maluit tamen reip. ſaluti ſuam ipſius poſtponere.

Ῥιψάσπις militari ſcommate appellatus fuit Demoſthenes, quòd in prælio apud Cheronæam in aciem faciemq; hoſtium cùm perveniſſet, parmula abjecta, tergum dederit, abuſus illo Platonico: ὡς ἐάν ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται: *fugientem denuo pugnare poſſe.* 6 7
At ne majus eidem animi robur ad hanc togatam aciem, cùm audacter ſuſceptam ad Philippum Macedonem legationem, in medio curſu deſeruerit, quod certè majoris delicti, quàm ſi ſtationis ſuæ munus miles relinquat *l. deſertion. 3. §. 1. 2. 3. 5. ff. de re milit. l. C. de leg.* Etſi autem hîc non quidem fortiter, ſapienter tamen feciſſe videri poſſet, quód inimico ſeſe non 8

crediderit, hoc tamen imprudentiam
9 hominis arguit, quòd nō prius, quàm
postquam legationem suscepisset, de
periculi magnitudine cogitarit. Longè enim antè cogitare quid obvenire
ex quocunque negotio posset, prudētis existimatur. Quod inprimis legato nostro faciendum, ne in non anteà
prævisa tela, animoque prius agitata
10 discrimina, unde plurimum turbationis in consiliis oriri solet, pręter omnem exspectationem incidat. Absit
autem temeritas & inconsulti caloris
11 audacia, quę multoties creare legatis
exitium solet, cùm quó & ad quos missi sint, quidvè aut quibus loquantur,
pensi nihil habeant, qui dum fortes videri volunt, temerariis suis ausis se sibi
& reip. perditum eunt. Nisi itaq; fortitudinem prudentia suo tanquam clavo gubernet, & veluti Tiresiæ aliquo
12 baculo, ut in fabulis est, impetum eius
moderetur, facilè se ipsa suo gladio ferire poterit. Sed quàm fortis animi,

vel in ipso aditu & vestibulo futurus sis, videamus:

Cerberus hic ingens latratu regna trifauci
Personat, adverso recubans immanis in antro.

Vt de Plautonis aditu canit Vergil. lib. 6. Non minùs horrendus ad multorũ regum atria ingressus: per cohortes 13
satellitum; per militum manipulos, per tela, per ignes tanquam per infernales latratus, eundum. Hic nostro semper obversetur illud Uirgilianuũ:

——————————Tu contrà audentior ito
Fata viam invenient—————————— 14

Retrò ne cedas, etsi Marii adversus te scintillare oculum videas, qui tàm truci & terribili obtutu fuisse memoratur, ut solo aspectu missum ad se in Mintturuésem carcerem cum gla- 15
dio spiculatorem terruerit, inque fugam à se converterit. *Plut. in Mar.* Sed ut fortiter & intrepidè accedere te velim: ita irreverenter & sine salutatione nolim. Salutatio enim, cui ex

tribus speciebus φιλανθρωπίας, primas
tribuit Plato, more gentium in omni-
bus hominum congressibus est rece-
pta, quam omittere, qui jure gentium
17 frui potiriq; cupit, legatus etiam ho-
stium, qui hostem, ut suprà docuimus,
per ingressum legationis exuit, omni-
nò non debet. Hoc enim primum hu-
manitatis vinculum est, hæc tessera &
18 nota, qua alter alterum, ut homines
agnoscimus & excipimus, hoc primũ
benevolentiæ auspicium & favoris in-
itium. Meritò igitur ille Venetorum
19 legatus reprehenditur, *Vay. d. lib. c. 9.*
Bod. de rep. lib. 5. n. 619. qui nullo ho-
nore, ne quidem verticis pileo nudati
reverentia Moscovitarum ducem, ad
quem missus erat, afficere voluit, neq;
hoc prudentiæ & fortitudini; sed stul-
20 titię & pertinaciæ temerariæ ascri-
bendum: quòd tyranni adversus se fu-
rore stimulato, jus æterni pilei, clavo
trabali tempora transfixus, acceperit,
Oderb. in V. Bas. Gangv. in eod. Id enim
natu-

naturæ legationum suapte indole inesse intelligitur, ut, cùm iure apud alios gentium servato, inviolabiles non modó nostros, sed etiam honorabiles esse velimus, vicissim eos per nostros 21
honoremus, imó verò causam & initium honoris præbeamus, præstemusque illis, quod & mores omniũ gentiũ, & jura humanitatis in hospitalibus congressionibus & legationũ colloquiis fieri postulant. Nec verò ille in legationũ cõmerciis per salutationem eiusq; ceremonias honor & reverentia ex- 22
hibita vel mittentis majestatem, vel missi dignitatem imminuit, sed potiùs auget, & amplificat, cùm neque fidelitatem aliquam, neque subjectionem ullam, neque herilem observantiam, neque ullum fidei aut religionis nexũ, quo se extero obstringat legatus, contineat; sed ex mero humanitatis urbanitatisque fonte profluens civilitas quædam sit, honorque, qui non tàm in honoratum, quàm in honorantem, 23

reflexo radio, redundet; quemadmodum de hac etiam rectè & eleganter philoſophorũ hoc ætatis doctiſſimus diſputat Rudolphus Goclenius collega & amicus meus Pyladeus *in problem. Eth.* eamque ob cauſam ſtudioſiſſimè pimariam eam humanitatis partem commendatam voluit ſuo Demonico Iſocrates, ut quò ergà alios ille urbanior, eò honoratior apud alios haberetur. Cæterùm huius, de qua loquimur, humanæ ſalutationis honoris & reverentię civilis ceremonias, quisque ex ſua civitate, moribusq; ſuis affert, non ex illorum, apud quos peregrinatur, ritibus mutuatur. Quod niſi fiat, non jam ampliùs ex moribus gentium officioſa humanitas, ſed ſubjecta humilitas & abiecta adulatio dicenda. Illicò enim ſeſe & abjicit, & ſubiicit, qui patriis ritibus contemptis & rejectis, alterius gentis mores, leges, & ge-

ſtus

ſtus in honorando amplectitur, modumque non ſuæ nationis, ſed ſubditorum eius regni, in quo peregrinus 27
ſequitur. Eadem cauſa Demagoras imminutę maieſtatis damnatus Athenis, quòd regem Perſiæ, non urbis ſed ſuæ Perſicæ gentis more ſalutaſſet, nimiaque adulatione reipublicæ decus Perſicæ dominatione quodammodò ſubieciſſet. Perſarum autem reges ſine adoratio- 28
ne ſuppliceadiri ſeſe non patiebantur, *Plutarchus in Themiſt.* Id autem Græcorum moribus ſervile & nimis abiectum exiſtimabatur. Et quid Græcos veteres recenſeo, qui auctoritatis ſuæ apud alios tuendæ ſtudioſiſſimi prædicantur, *Athen. lib 4. deipnoſop.* cùm & barbarorum poſtremiſſimus Baſilides, vehementiſſimè ſuo legato ſuccenſuerit, quod P. P. pedem honorificæ ſalutationis more, præter ſuæ nationis morem, eſſet exo-

bentes, regem ſuum ſalutant Tartari,
eadẽ reverentia civilitatis ergò utun- 45
tur ergà exteros eorum legati, *Varſ. de*
ora Rerum communium inſolẽs me-
ritó & ignarus haberetur, qui revoca-
re illos à ſuis moribus, ſcamnumq; ac-
cedentibus offerre vellet. Neque e-
nim illi in eo quicquam cimitiius &
abiectius faciunt quàm legationis di-
gnitas ferat, ſi moribus & ceremoniis 35
ſuis uſi, moribus noſtris humiliorẽ ſa-
lutationem afferant. Perſæ itaq; hac
in parte ergà exteros iniqui, qui ſecũ-
dum Perſicam ſalutationem legato-
rum omnium inſtitutos cultus & ce-
remonias expetebant. At ille tamen
nõ incallidus, neq; omninò reproban-
dus, quòd, cum aliter quàm incurva-
tis poplitibus admitti non poſſit, ex
compoſito, neſcio quid rerum mani- 37
bus in ingreſſu proiecit, ut haberet,
quãmobrem crura flecteret, ne tàm
ſalutandi regis, quàm rei tollendæ ſuæ 1
gratia demiſiſſe ſeſe videretur. Ut au-

 tem

Plut. in v. Syll. sed etiam impositum pileum, honoris gratia & caput opertum permittere. Quod non nisi principis dignitate ac titulo eminentibus, 44
Germanorum & Hispan. moribus, coram Imperat. & rege decorum ac licitum *Aurpacb. lib. 1. sing. all. c. 27.* idque consuetudine regum introductum esse, ut qui capite cooperto, coram rege sedeat, honorabilior cæteris magnatibus habeatur. tradit *Ant. de Gamma decis* 1. unde factum, ut cum Comi- 45
tem Egmondanum Phil. Hisp. rex serentem secum de rebus gravioribus colloquia, pileo imposito, caput operire iussisset, per argumentum illius honoris, Principis dignitatem fuerit iudicatus, sententia regis, accepisse *Aut. d. l.* Cùm ut Deus ita & Princeps ni- 46
hil frustrà dixisse & fecisse existimetur *gloss. & Dd. in l. omnium. C. de test.* regulaq; legũ firmissima sit, ut permisso uno permissũ etiã alterũ intelligatur, quod 47
sit eidẽ connexũ: *l. si tutor. 13. ff. de tut. & rat. distrah. l. si duo, 13. §. 3 ff. de iureiur.*

Zasius ibid. in fin. Solet præterea etiam
48 manus honoris ergo dari;. quod non
temerè oportere & sine respectu rati-
oneq; fieri Pythagoras etiam antiquis
ævis admonuit; proverbiali dicterio,
Manum cuivis ne porrigito. Manum au-
tem honorificæ salutationis causa o-
49 lim á regibus legato datam, testimoni-
o est illa Virgiliani oratoris à Diome-
de redeuntis renunciatio: *Contigimus-
que manum, qua concidit Ilia tellus lib.* 11.
Aenei. Commendatur hac humani-
tate inprimis Antonius omnium Im-
peratorum φιλοσοφώτατος *Iustiniani testi-*
50 *monio nov.* 108. *&* 22. quòd adeunti-
bus sese dexteram placidè porrexerit,
Herodia lib. 1. *in princip.* At ille non ea
facilitate, aut iis moribus, quibus nũc
vulgò aulicæ manus copulantur, quæ
jin irrisum & proverbii locum venere,
cúm plurimũ in aulis manuum, cordis
verò parũ reperiri vulgò ferant. Sed
cùm satis salutati & resalutari simus:
ubi

ubi nam locorum dignè ſtabimus, ubi ſedebimus? Nam & hoc ad legationis dignitatē aſſerendam pertinere arbitramur; Rectè. Neque enim legatus patietur illud ſibi dici in concilio, quòd vulgò audiunt in Comœdiis. *Si non locus eſt ubi ſtes, aut ſedeas, eſt ubi ambules.* 53
Dignioris enim legati, cùm, mandata exponit, non ſtare potiùs 54
quàm ſedere eſt. Sedens enim honorari magis, quàm aſtans dicitur; *Bald. in l. quoties 3. §. quoties. 3. in verb. & ſe-* 55
dendi, &c. C. ubi ſenat. & clariſs. Imò iniuria eſt debitum ſedendi ius (*ut appel* 56
latur. d. l 3.) denegare, *Felin. ad rubric. d. tit.* cùm etiam accuſatis viris cla- 57
riſs. reisque factis in iudiciis ſedendi ius & honor ſit concedendus, *d l 3. &* 58
§. 3. Bald. d. l Boer. de aut. mag. concil. n. 41. Quamobrem iuſtam de iniuria cō- 59
querendi cauſam videtur habuiſſe Pōtifex, quòd Moſcorum tyrannus *An.* 1561. Romano oratori mandata exponere ex ſella volenti, callidè iuſſerit ſedem

dem subtrahi, *Lusit. d. lib. Joh. Wolff. cent. memor.* nisi fortè Basilidem excusare hoc pòssit, quòd cùm Romanum pontificem in sui ecclesia nunquam a-
60 gnoverit, neque unquam legatis ejus sedendi ius in sui regni conciliis concesserit, novo adversus se iuri manum iniiciendo, & resistendo nihil iniustè fecisse existimetur. Nec n. omni-
61 bus ꝓmiscuè legatis sedendi ius permittitur, nisi à maioribus aut paribus missi fuerint, eamquẽ consuetudinem
62 iam anteà apud eosdem usurparint. Imperat. Romanorum Orator seden-do perorare apud Turcam solitus est, quod etsi Venetorum legati imitari voluerint, interpellati tamen hanc
63 ob causam & prohibiti á barbaris fuerunt. *Vars. d. loco.* Sed & Cęsareo intervertere ius illud anixi sunt, cùm Caro-
64 li V. legatus peroraturus, invenire sellam, qua reciperetur sessum; in palatio nullam omninò posset; at ille, ne sibi ius antiquum pateret eripi, pallio

in no-

in nodos & ſcabelli uſum collecto, ſu- 65
perſedit, & ex eo tanquam ex ſcamno
oravit, qui cùm, expoſito mandato
digrediens humi relinqueret, interro- 66
gatus à Mahumeticis, cur pallium nō
tolleret? Callidè & feſtivè, ſuum, in 67
quit, Imperatorem non ſolere ſellas
portare, *Varſ.d. orat.* Ridiculum equi-
dem auditu, nedum viſu, dignum ta-
men memoratu exemplū, quod quo-
vis modo etiam in minimis, legatio-
nis dignitatem tuendam eſſe demon- 68
ſtret. Etſi locorum & ſeſſionum in cō-
ventibus publicis & conciliis non le-
vis honor ac ius προεδρίας quemadmo- 69
dum Græci appellarunt, *ſcholaſt. in A-
riſtoph.* ἵππευς in poſtremis non erit
ponendum, quod Athenis olim ſin-
gularis præmii loco conferebatur, *d.* 70
*auct. ibid. Chriſt. Stur. lib. 1. de Imp. Rom.
c. 16.* & á Romanis non modò in ſe-
natu, ſed etiam in theatralibus ſpecta- 71
culorum circis diligenter obſervaba-
tur, *Lipſ. in amphit.* ut honeſtiores hono
ratiore Orcheſtræ loco collocarentur

tur. Debere autem legatum obtinendi & tuendi contra alios inferiores dignioris sui loci memorem semper esse, veterum nostrorum Frisiorum ex
72 Germania ad Neronis aulam missorũ exemplum memorabile docet. Cùm enim in consessu caveæ animadvertissent quosdã externo cultu in sedibus senatorum collocatos, & quinam forẽt percunctati cõgnovissent, earũ gẽtium legatis id honoris datũ, quæ vir-
73 tute & amicitia Romana præcellerẽt; inferiore loco illicet relicto, inter patres & ipsi consessum abierunt, exclamantes, nullos mortalium armis & fide ante Germanos esse. Collaudatio-
74 ne omnium res illa excepta: *Tacit. Annal. 13.* Quod non obscurè videtur omen fuisse transferendi olim imperii ad eam nationem, quæ sibi ipsa supremum Romani theatri locum per virtutis debitũ vindicaret, qua ut omnibus mortalibus volebat palmam; ita & prærogativam loci ac dignitatis
præ-

præripere. Quam etiamnum in hac extrema ferri & luti cõmixtione Germanorum imperator præ omnibus aliis regibus iustissimè obtinet, ut ambitione iniquissima videantur, qui cũ oratoribus Cæsareis ea de re contẽdere conentur, quibus etsi á nondum coronato, sed tantùm legitimè electo missi sint, ius tamen Imperatoriæ præeminentiæ & loci superioris dignitas apud omnes alios reges debetur, cui neque externorum regnorum ulla statuta, qualia Polonus de legatorum admissione & prioritate habet, de quibus infra dicemus, opponi possunt. Quod etiam jure suo tum temporis rectè obtinuerunt Caroli nostri Quinti Oratores, adversus Galliæ regis Francisci I. Legatos in conventu Caletano, quibus, cum ob eã causam Carolinis anteferri loco digniore vellent, quod ab Imperatore quidem electo, sed nondum tamen confirmato venissent, Anno 1521. rectissimé responsum fuit, si-

bi ab legitimè electo missis non minus priorem locum & dignitatem deberi, atq; si à Romæ coronato adessēt, cùm sola Electio plenam ac liberam imperii potestatem nomenque imperatorium electo concedat, non pontificia ulla confirmatio ac cornatio, quam non necesse habet, qui nolit, impetrare. *Sixt. de Regal. lib. 1. c. 4. n. 13.*

75 Solet autem plerumque non foris solùm sed etiā domi ambitiosiús, quàm par est, ius illud προεδρίας appeti, & contentiosiús quā cōducibile est, non solùm legationi, sed etiam reip. vindicari. Quis n. pacis bellorumque intelligens, laudabit suscepta ob hanc locorum & sessionum præeminentiā,

76 vetera illa inter Herbipolitanum Episcopum Rudolphum, & antiquam Comitum Papebergensium familiam atrocissima prælia? Quis istam, quam posteritatis ad horrorem descriptam reliquit patriæ meæ presbyter, qui id ævi orator floruit, Lambertus à Schafsnaburg

ſnaburg vir nobilis, inter Heccelonem Hildesheimenſem Epiſcopũ ac Videradum Abbatem Fuldenſem cruentiſſimam in feſto Pentecoſtes inter preces in æde Sacra veſpertinas, ante ora ac oculos Henrici 5. Imperatoris factam lanienam non ſummopere exccratur? *In hiſt. German. ſub. An.* 1063. Quis illa, quæ etiamnum in conventibus Imperialibus inter ordines & ſtatus de ſubſelliorum jure ultrà modũ gliſcunt, certamina, quibus maxima 77. nonnunqum comitiorum pars, quæ conſultationibus graviſſimis impendi debebat, conſumitur? Quod vehementer irriſiſſe Joannem Zamoiſci 78 um Magnum Poloniæ cancellarium, non ſemel ex fide digniſſimis audivimus, cùm diceret, Germanos in ſuis comitiis, ferè nihil aliud agere, quàm ut de ſeſſionibus digladientur. Sed quid de Germaniæ procerum comitiis, in tanta principum

& ſtatuum multitudine hoc mirum?
Cúm non minùs huius rei dimicatio-
nibus Gallorum conſeſſus turbulen-
tos fieri cognoſcamus? Quanta olim
80 inter Ludovicum Andegavenſem, &
81 Philippum Burgũdiæ Ducẽ ob eãdem
causã concertatio, quanta æmulatio?
Boer. de autor Mag. conſil. num. 107. Sed
optandum eſſet, poſſe principũ Ger-
maniæ ſeſſiones Cæſaris auctoritate e-
undem in modum componi, quemad-
82 modum à Carol. VI. rege illæ contẽ-
tiones Francicæ, & ut Electorũ ſedes à
83 Carol. IV. Imperatore diſpoſitæ olim
fuerunt, ità omnium ordinari & con-
ſtitui. Ejusmodi autem controverſiis
84 inter legatos compeſcendis Poloni
adhibuere prudentis legis remedium,
qua ſtatutũ, ut & priores audirentur,
prioremque locum ubique locorum
tenerent, qui tempore priores in re-
gnũ appuliſſent *Varſ. d. loco.* Quod vi-
detur eadem ratione juris niti, qua
antiquiores junioribus regulariter
præte-

præferunt *l. 2. C. de præf. præt. l. 1. C. de præpos. sac. scrin. c. statuimus 6. dist.* & ibi gloss-sa ex presse *Tiraq. de iur. primog. præf. n.* 115. & tempore promotionis priores, prærogativam habẽt, in subscribẽdo, sedendo, incedendo, loquendo. *Ant. de Gam. decis.* 1 *n.* 1. & 13. verùm temporis illa prærogativa tum tandem locũ invenire suum poterit, cùm inter eos qui eiusdem ordinis ac dignitatis habentur, parisque conditionis sunt, docente, *Ulpiano. l. 1. ff. de alb. inscrib.* idq́; rectè explicante *Ant. de Gam. d. loc. n.* 14 ex quo nobis hoc, quod supra innuimus, ratione optima relinquitur, ut, etsi inter regum legatos, Polonicum statutum, veluti inter pares dignitate commodè valere possit, Maiestatis tamen imperatoriæ, quæ omni regum purpura sublimior. Oratoribus præscribere & præiudicare nihil omninò possit, nihil debeat. Idque eodem modo & iure in regni Lusitani sessionibus &, ut auctor loquitur, in præcedentiis

attendi moribusq; receptum servari perhibet *Ant. de Gam. d.c. n. 13.* At quàm his omnibus contrarium imò quàm sævum, & violationi iuri gentiũ proximum est illud, quod ex Turcia de re eadem nobis à quodam viro clarissimo, qui legationis comitatui inter fuerat, in comitiis Ratisbonensibus relatum: Inter Imperatoris & Franciæ regis Oratores, cùm orta superioribus decenniis de loci superioris præeminentia lis esset, quòd alter contende-
85 ret se, cùm regis Christianissimi personam in legatione repræsentaret, jure anteferri legato Austriaco, qui non Imperatoris, sed Ungariæ regis nomine advenisset, eamque ob causam superiorẽ in templo, quod Turca utriq;
86 ad divinum cultum aperuerat, occupare locum vellet, Tyrannus, contentione intellecta, suspendi nudum acinacem præ fani valvis iussit, additis per præconem minis, capitis pœnam [illegible] oferre de [illegible] illa

illa controversia inposterum fuerit ausus. Est itaque singulari prudentiæ ac judicio legati committendum, ut videat, quid in hac parte juris ac dignitatis ergó faciendum, quid omittẽdum, ne potius risum & cachinnum ex
quęsito ambitiosè loco, quàm gloriã 87
& laudem reportet. Etsi non sim ignarus tanti à plurimis sessionis honorem fieri, ut maluerint, infecta & inaudita legatione rediisse, quàm inferiore loco
stetisse, aut ante se aliis sedem con- 89
cessisse. Vidi ipse in Comitiis deputatos quosdam ordinũ, congregatione publica eam ob causam abstinere do-
mumque sine suffragio & voto remea- 90
re. Quod parum abfuit, quin Catholici regis legatus in Concilio Tridentino fecisset, cum Christianismi Regis Oratori post pósitum sese videret, & forte abiisset, nisi mentem suam concilium decreto publico aperuisset declarassetq; sci sui designatationem nemini debere ullum præjudicium juris ac dignitatis afferre

de qua re contra Hispanum Gallicanus legatus ibidem etiam publica voce fuit singulariter protestatus, *Gam. decis.* 1. *n.* 3. Ita regum ac magnatum atria, nullibi non huius contentionis fumum habent, ac nullibi non Pompeii & Cæsaris spiritus, qui Romam priscam hoc ingenio accendit, quòd neque se alter superiorem, alter sibi neq; parem ferre posset *Luc.* 1. *Phars.* in conventu hodierno, tanquam in theatro, spectatur. Cæterum veteri etiam gentium more hoc
91 erat constitutum, ut secundum naturæ ordinem, *teste Arist.* qui potentia & auctoritate digniores essent, priore quoq; loco in legationibus haberentur, & audirentur. Quocirca Romanas legationes omnium aliorum po-
92 pulorum missionibus prælatas esse, testatur *Liv. lib. 1. de bell. Maced.* De industria autem atq; adeò callidè in Ætolorũ concilio posteriores audire Romani voluerunt. Sed & Alexandri ma-
gni

gni singularis quædã animadvertitur 93 in huius rei dispositione prudentia, qui cûm omnium ex toto terarum orbe gentium & nationum legationes uno fermè tempore missas admitteret, secundum causarum, quas quæque ferebant, gravitatem prius, ac posterius, unamquamque audivit, præpositis illis turbæ reliquæ, qui rerum sacrarum causa venerant: subsequentibus, qui munera attulerãt: posteà admissis qui de obsidibus negotia habebant, deinde quibus causę privatę erant conficiendæ *Diod. de gest. Alex. lib.* 12. Sapienter profectò hoc ità institutum, ne populus populo, urbs urbi, regnum regno videreretur antelatum: quod & invidiam, & æmulationem simultatesq; excitare solet.

CAPUT VI.

Exponendi mandati fides.

SUMMARIA.

1. Aliud stans aliud sedens loquitur: In Ciceronem convitium Salustii.
2. Fides omnium actionum humanarum fundamentum.
3. Legatus qua fide mandatum exponat.
4. Fidelis legatus, reip. salus.
5. Fides & diligentia legati major, quám depositarii esse debet.
6. Publicarum rerum major cura, quàm privatarum.
7. Privata consilia contrà publica mandata non danda.
8. Metrodori Mithridatici Oratoris perfidia.
9. Mandata quæ quis improbat, non suscipiat.
10. Consilia nuda obligant.
11. Perfidia cum prævaricatione coniuncta in Metrodori consilio.
12. Mordisius Saxoniæ Electoris cancellarius cur punitus.
13. Improba mandata non suscipienda.
14. Bifariam delinquit, qui improba mandata suscepta fallit.
15. Boni legati est, malle Papinianeam securim, quàm mandata scelerata excipere.
16. In liberis mandatis liberé agit mandatarius.
17. In mandatis præscriptis secundum præscripti normam agendum.
18. Mandati privati fines custodiendi.
19. Mandata excedens aliud quid facere videtur.
20. Mandatorum forma stricti juris: licet actio sit bonæ fidei.
21. Legationum mandata strictissimé intelligenda.
22. Mandata militaria cum legationum mandatis ejusdem severitudinis.

23. Mi-

23. Militaris disciplina antiquior Romanis, quàm caritas liberorum.
24. Manlia & Posthumia severitas.
25. Tarentini Romanorum legati iisdem verbis mandata, quibus acceperant, exposuere.
26. Homerus legationum mandata iisdem verbis, quibus accepta, exponi facit.
27. Cautissimi veteres, qui neque a verbis & syllabis discedere in mandatis exponendis voluerunt.
28. Fori veteris præscripta verborum formula, & aucupatio syllabarum non attendenda legato
29. Mens & sensus mandati, non verba retinenda.
30. Clausula: Cetera prudentiæ fidei & judicio tuo committimus quid permittat.
31. Non est liberi mandati potestas.
32. Appendix & clausula restringit sese ad antecedens mandatum.
33. Andreæ Gailii opinio rejecta.
34. Procurator rei privatæ non potest mutare ea, quæ specialiter erant mandata.
35. L. 30. si hominem ff. mandat. non illud, quod Dd. vulgò volunt, infert.
36. L. d verus sensus.
37. Andr. Gaill. fundamentum ex d. l. nullum
38. Neglectores mandatorum non sequendi.
39. Principes eo plerumque ingenio, ut mutata mandata indignè ferant.
40. Georgius Dux Saxoniæ transgressionem mandati ferre non potuit.
41. Breidenbachius I. Doctor & consiliarius mandatum Georgii Ducis mutavit.
42. Ducis ad Breidenbachium responsum.
43. Wilhelmus Sapiens Princeps Hassiæ mandata sua strictè observari voluit.

44. Mu-

44. Mutandi mandati quæ via tutissima.
45. Nihil agere præstat, quàm aliud quid agere.
46. Aetholorum legati cum libera missi, maluerunt domum reverti quàm liberius agere.
47. Sua cuique committere justum.
48. Arbiter & moderator alienæ voluntatis esse legatus non potest.
49. Veneto in senatu quòd nonnulli ob aliter disposita negotia quam mandatum erat, laudati: facti est, non iuris.
50. Facta ab eventu notari solent.
51. Plus loquens aut faciens mandati fines egreditur.
52. Heldius mandatum Caroli V. uno verbo egressus.
53. Carolus V. Heldii excessum in loquendo quomodo corripuerit.
54. Causa nulla alia, quàm quæ mandata, agenda.
55. Privatus negotia legatus agere non potuit.
56. Duabus rebus necessariis unum sufficere non credendum.
57. Zygostates neque fallere neque falli debet.
58. Fidelis legati in Salomonis proverb. commendatio.

SEd ut illis, quæ πάρεργα magis, quàm ἔργα legationis sunt, supersedeamus, non tàm amplius attendemus, stansnè vel sedens, priore aut posteriore loco, noster loquatur. quàm ne, quemadmadmodum Salustius ait, Ciceceronique hoc exprobrat, aliud stans, aliud

aliud sedens loquatur. Fundamentū enim omnium actionum humanarum, mandatorumque est fides, hoc est dictorum conventorumque constantia & veritas, *Cicer. lib. 1. off.* quæ in legato, tanquam anima in animante & calor in vita requiritur: nihil itaque legato nostro prius, nihil potius sit quàm ut summa cum fide mandatum exponat, & fidelissimè legationis provinciam obeat, non secus ac si mittens ipse pręsens agat, ipse ex eius ore loquatur, ipse ex eius animo deliberet, cōsultet, & cogitet. Fidelis enim legatus, *ut Sapiens paræmiodes canit prov. 25.* est sanitas, ut vet' versio habet, h.e. ipsa salus reip. Ac ex eo potissimū fides legati perspicitur, si lingua eius cūm mente, mensque cum oratione perpetuò consentiat, siq; non aliter ac fidelis, probus & peritus archiater *l. 1. C. decret. ord.* qui omnem cură & diligentiam ægroto adhibet, legationis cōcreditæ negotiis, omni, quàm maximo

Cùm à Tigrane rogaretur! verene & ex animo societatem istam suaderet; se, inquit, ut legatum, quidem causam expositam suadere, at, ut consiliarium, dissuadere. Improbè & perfidè. 9
Nec enim, ut Tigranis consiliarius, sed ut legatus esset, missus erat; at neque debuerat causam eam agendam suscepisse, quam ipse suis consiliis improbat. Etsi autem aliàs nuda consilia non obligent auctorem *l.* 47. ff. *d. R. Iur*, tamen hoc cum perfidiâ conjun- 10
ctum, turpissimæ prævaricationis genus est, longeque acerbissimis suppliciis merito persequendum. Idcirco justissimas pœnas ille suo Pontico regi receptus dedit: secundum illud Hesiodi: ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη. 11
Plut. in Lucul. Superioris ætatis memoria ob eandem causam Electoris 12
Augusti ducis Saxoniæ consiliarius & Cancellarius Ulricus Mordisius vir cetera clarissimus dignitate & officio dejectus mortem

in carcere

in carcere oppetiit, cùm eam, quã ad aulã Cęsaris postulatũ, missus esset, ipse suo consilio privatim emisso, causã dissuasisset, *Chytr. in Chron. Saxon. lib.* 21. Cum Danicis. enim Frideri. II. Regis legatis unà ad Maximilianum Cæsarem II. nomine Augusti Electoris Saxonię missus, ut armorum, commeatus, atq; mercium Germanicarum, ne in Sueciã exportarentur, evectiones imperatorio mandato prohiberentur, mandati promulgationem ipse per amicos suos in aula Cæsaris quos habebat, repressit. Disputabat enim cum Cæsarianis privatim, bellũ non esse necessarium, quo Danus Sueciæ regem vexaret, neque prætercaè re ac dignitate imperii esse exterorum regum gratiâ, quos inter armorum contentiones versarentur, negotiationes atq; commercia suspendi. Quod cùm Elector per Georgium Cracovium, qui eodem de negotio postea missus erat, rescivisset, alteri

rescã

tes ea extremæ indignationi atq; exitio, alteri gratię, & ad sublimiorem dignitatis ac potentiæ gradũ; qui tamẽ postea cũ antecessore iudẽ hominẽ in Tarpeiũ Saxũ deduxit, promotioni extitit. *Chyt d.l.* Quid si ergo, adversus pietatẽ; adversus iustitiam, inquis, postulata legationis fuerint, an illis peragendis fidem accommodavero? Libro 13
priore monui, suscipi eiusmodi mandata neque posse neque debere: *c. non est in 6.* neque minus delinquere suscipientem improba mandata; quàm dantem. Quid verò si suscipiam, neq; tamen peragam? Bifariam scelestus 14
& perfidus: In Deum, quod contrà conscientię jussum, jussa nefaria in te receperis, in principem & dominum; quod mandati suscepti fidem fefelleris: utrinque reus: utrinque supplicium meritus. Boni enim, qui Deum & virtutem colit, viri est, cum Papiniano malle securim pati, quàm impiis & in- 15
justis mandatis factisque animum ad-

jicere, aut operam iis condicere, ne-
dum navare, á quibus dehertari & o-
mnibus viribus amovere mandantem
principem fidelis cōſiliarius debebat.
Sed quid ſi in honeſtis limitibus ver-
ſemur, licebitnè, ſi è re mittentis eſſe
videatur, meta poſt habita, fidem le-
gationis utilitati ac fructui magis, quā
juſſui & voluntati mandātis accōmo-
dare? In abſolutis & planè liberis mā-
61 datis hoc verbo acceptis, ut, quicquid
è re mittentis eſſe videatur, illud lega-
tus agat, nihil eſt, quòd ambigamus.
17 In aliis, etſi diverſi diverſa ſenti-
ant, neque poſſe neque debere legatū
præſcriptos mandati fines transgredi,
certè ſtatuendum eſt, quando hæc et-
iam natura mandatorū omniū ſit, quæ
inter privatos frequentātur, ut eorū
fines, *quemadmodum Paul. loquitur. l. 5.
ff. mandati* diligenter cuſtodiantur. Ná
19 qui exceſſit, aliud quid facere videtur.
Unde etſi bonæ fidei mandati actio ſit,
ut expreſſè docet, §. 28, *Inſt. de act. Dd.*
vulgo

vulgo omnes: ad tit. inst. eod. Moz. de cont. C. de divers. cont. n. 25. Idque ratione prætoriæ formulæ: ipsa tamen man- 20
datorum forma juris stricti esse ex eo apparet, quód præcisè fines eorum sint servandi. *Riminald.* 4. *volum. cons.* 467. *n.* 102. *Treut. disp. vol.* 1. *de mand. & societ. ag th.* 11. Quātò verò magis legationum mandata ex stricti juris obser- 21
vantia pendere dicemus? Cùm non minoris, imò majoris severitudinis, quàm militaria mandata habeantur, 22
quorū ea ratio, ut si non præcisè & ad amussim servata sint, etiamsi res benè cesserit, nihilominus transgressionis pœnam trahant. *Modest. l. desertorum* 3. *§. in bello* 15. *ff. de re milit.* Illeque militaris disciplinę rigor antiquior 23
Romanis, quàm caritas liberorū fuit, *teste Paulo l. postlim.* 19. *§.* 7. *ff, de cap. & post.* Idquod tùm Manlia tùm Posthu- 24
mia severitas, in spectatissimæ indolis filiis ostendit. *Liv. lib* 48. Laudati itaque publicè legati Romanorum fuere,

25 quọd Tarentum missi, non modó fe-
liciter provinciam legationis obiissét,
sed etiam quod quibus verbis accepe-
rant mandatum, iisdem exposuissent:
Liv. lib. 11. *Val. lib.* 2. *c.* 2. Atq; hoc itá
debere fieri, vel Græcorum ille cæcus,
26 cuius animi acies nihil nõ perlustravit,
clarissimè vidit, cùm hinc inde in fabu
losis suis legationibus, iisdẽ verbis, qui
bus data mandata reddita & exposita
faciat. Viden, quám cauti veteres, ut
27 ne quidem á verborum formula, sylla-
barumque contextu discedendum si-
bi esse existimarint? Quod quidẽ tám
scrupulosè observandum esse Oratori
nõ statuimus, (quorsum enim eloquẽ-
ntiæ usus, si nulla ex ꝓpriæ disertitu-
dinis penu elegantia, & ubertas lega-
to permittatur?) ut tanquam veteris
28 fori actor necessarió ex præscripta ver-
borum formula, syllabarumque aucu-
patione dependeat *l.* 1. *c. de formulis &
Imper. act. subl.* sed, ut ne verbi quidem
ullius inclinatione à mente & sensu
29

mandati deflectat. Nihil itaque ex sese posse neque debere in mandatis præscriptis vel corrigere legatum, etiamsi occasio & res aliud suadeat, liquidò constat: neque tùm quidem, quando
hæc appendix instructioni adjuncta: 30
Cæteraprudentiæ, fidei & iudicio tuo committimus. Nec enim illud verbum, ut multis ex fronte videtur, liberi alicu-
ius mandati generalem potestatem in 31
se continet, ut eo ad summā rei mandatę, secundum arbitrium & placitū, vel mutandam vel tollendam mandatarius abuti possit: sed hoc saltem permittit, ut cùm omnes modi & articuli rei agēdæ tàm præscribi exactè nō possint, aut si etiam meliores, quàm pręscripti sint, in manum fortè veniāt, possit legatus occasionibus viisq; prudenter amplexis, eò omnibus viribus incumbere, quo mandati pręscripti
metam assequatur. Restringit enim 32
sese appendix perpetuo ad antecedēs præceptum, & ad illud respicit, cui est

annexa *c. in eccles* 1. *ut lit. pend. l. quod debit.* ff. *de mort. causa donat.* Specialis itaque est, si speciali mandato est apposita, non, *quemadmodum Gaillius opinatur lib. 1. de pac. publ. c. 4. n. 20*, generalis,
33 ut generalem negotii pro arbitrio tractandi, mutandique generatim ea, quę speciatim erant mandata, vim & potestatem permittat. Id quod neque procurator rei privatæ. facere potest,
34 *d. l.* 5. ff. *mandat* Contrà quám sentit *Francifcus Crem. singul.* 152. *& Ant. Corsetus, aliique à Gail. ibidem allegati*; non rectè intellecta illa Juliani lege, *l. si hominem* 30. ff. *mandat* quam singulariter hoc docere vulgó ajunt, quod iusta ex causa, quæ dominum fugiebat, fines mandati excedere, & mutare ea, quę speciatim mandata erant, procurator possit. Legis enim casus non hoc innuit: nō enim procurator prohibēdo iusta ex causa, manumissionē
36 servi, quam alteri dominus mandarat, mandati sui fines egreditur, sed potiús illud,

ùs illud, quod ex generali procurationis mandato facere tenebatur, fideliter exequitur, ut nimirum, si animadverterit manumissionem iusta ex causa, quam dominus ignorabat, iure vel fieri non posse, vel propter incommodum Domini, fieri non debere, impediat. Nequit itaque illius casus decisio hanc regulam exstruere, quæ *ut Gaillius ibidem ait,* legatis, oratoribus, & commissariis principum sit obser- 37
vanda, ut ex nova causa, quæ cõmittentem fugiebat, quandoque ex tempore, pro re nata limites mandati pro 38
utilitate & in rem Domini excedere possint. Neque velim nostrum imitari illos, quos vidisse se *ibidem* asseverat, in gravissimis negotiis idipsum esse secutos. Etsi enim fortassis unius atque alterius principis natura & ingenium hoc ferat, ut mandati sui & voluntatis neglectum & transgressionem utilitate evidente compensa- 39
tam, æquiore, animo tolerarit: ita tamẽ pleriq; omnes potẽtiores institu-

ti, ita affecti ſunt, ut maximum ſui cõtemptum in contempto & mutato ſuo mandato poſitum eſſe arbitrentur ſentiantque idem, quod Georgium
40 Saxoniæ Ducem & ſenſiſſe & dixiſſe ferunt. Quid verò illud? Celebris ille
41 nominis legatũ, Juris doctorem Breidenbachium, cuius dam ardui negotii gratia ad alium quendam principem miſerat, qui, cúm obortis melioribus rerum agendarum occaſionibus, à mandati finibus præſcriptisque modis diſceſſiſſet, pro arbitrio & captu ſuo feliciter & commodè negotium confeciſſet, domumque benè expedita legatione rediiſſet, remque omnẽ, ut acta erat, retuliſſet: Princeps mandati ſui fines non eſſe exactè cuſtoditos intelligens, ſeque ſilentio parum-
42 per premens: Tandem benè ſit, inquit bone legate, quod alea noſtri negòtii meliùs ceciderit, accipio exacti negotii felicitatem, at tu caveas in poſterũ, ne hoc iterum committas, ut à præſcripto

scripto mandati mei discedas. Eodem ingenio erat laudatissimæ mem. princeps Guilhelmus Landgravius Hassiæ, quem sapientem jure omnes etiam exteri cognominarunt, Illustris. & o- 43
mnium, qui unquā fuerunt, principū literatissimi principis Mauritii felicissimé regnantis Parens, ut observari sui mandati fines diligētissimè vellet, neque suo injussu vel minimum in illis emendari aut mutari pateretur. Illud autē remedium in hac re tutissimum, *teste ipso* Gaill. *d. libr. &c. num.* 31. ut si evidens vel utilitas vel melior ratio mutandi mandati causam suaserit, cō- 44
siliū prius mittentis, si intereà loci fieri possit, exploret quàm missus quicquid aliud suo arbitrio agat. Præstat enim nihil omninó agere, & re infecta domum reverti, quàm aliud agere, quàm præscripti ratio ferat. Id quod Ætholorum legatos olim fecisse, etiamsi cū liberioribus agendi habenis missi essent, *Livius testatur libr.* 8. *de bell. Macedon.*

47 *don.* Nam cum ſua cuique committere iuſtum ſit, *l. 9. C. de Iud. l. 10. ff. de rei vind. l. 21. C. mand.* certè moderator
48 & arbiter alienæ voluntatis legatus eſſe non debet. Imò verò diligenter. attendere, quod omnium bonarum artium, ut á Plinio, appellatur *lib. 25. c. 2.* magiſter Cato, Romanorum principum prudentiſſimus, præſcripſiſſe villicis *de re Ruſt.* legitur, his verbis: villicus, inquit, ne ſe plus ſapere, quám dominum ſuum cenſeat; Idem ſibi dictum atq; conſultum eſſe legatus certó ſibi perſuadeat. Quòd autẽ nõnulli cum laude, *Gall. d. loco.* magis utilitatis ductum, quàm mandati nutum ſequuti fuerint, quodque induſtria & prudentia quorundam à ſenatu Vene-
49 to probata, & ob eam cauſam prædicata, *Mag. lib. 1. de leg.* id in ſpeciali hominum facto, non in jure conſiſtit, & calidè potius ac audacter, quám callidè & prudenter factum eſſe exiſtimandum: cùm ſi quà, ut eventus rerũ anceps eſt, adverſi quippiam ex muta-

to acciderit, factum ab eventu vulgò iudicari soleat. Ceterùm non solúm mandati fines excedit, qui minus, sed & qui plus quam mandati orbita tenetur, loquitur aut facit. Ità meritó 51
correptus à Carolo Quinto Imperatore procancellarius Heldius, cùm in comitiis ad Augustanæ confessionis 52
principes, Cæsarem malle, diceret, universæ potiús Germaniæ flāmam & interitum, quàm Catholicæ religionis abolitionem videre: quod cúm audiret Carolus: Non hoc inquit iussu meo loqueris: Germania nostra pa- 53
tria est nobis carissima, à qua summi imperii decus & ornamentum habemus. *Dress. in 6 mill.* Sed neque de re alia agere legatum oportet, quàm de sola & unica, quæ mandato tenetur. 54
Sed & contra fidem legationis agit, qui cùm ob negotia publica missus, privata alia negotia intermiscet: quod etiā provincialibus lega- 55
tionibus interdictūm, *l. absenti. §. 1. l. 153*

qui

quis ff. *de leg.* Multò illud minus in hoc nostro erit ferẽdum, ne privatarũ
56 rerum studiis publicæ rei cura impediatur, cùm etiam duabus rebus necessariis unum sufficere non sit credẽ-
57 dum, *l.* 14. *§.* 1. *C. de assess.* Sed ne dictu rientem longiús remoremur: optandum est, legatum nostrum eadem fide, industria, & dexteritate esse, qua Zygostatem Julianus Imp. per singulas civitates constitutum esse voluit, qui neque fallat, neque fallatur, *l.* 2. *C. de ponderat.* Cuique illud Sapientis *proverb.* 13. *&* 15. elogium accini honoris gratiâ possit. *Ut ros & pruina æstuoso messis tempore. ità legatus fidus mittentibus animam & salutem dominorum suorum restituit.*

CAPUT VII

Oratio Legati.

SUMMARIA.

Opti-

1. OPtimum & pessimum quid in legato.
2. Linguæ thesaurus in homine optimus.
3. Lingua hominis pestis.
4. Periclis in ore Suada.
5. Periclis laudabilis in perorando consuetudo.
6. Verba non solent jure postliminii reverti.
7. Thersitis inepta oratio.
8. Legatus non loquentiam sed eloquentiam afferat.
9. Samiorum legati à Cleomene irrisi.
10. Brevitas orationis gratiosa.
11. Catonis, succinctam brevitatem admirati Græci.
12. Rhetorum scholasticorum declamationes in legationis campum non revocandæ.
13. Ciceronis Asiatica luxuria legato non convenit.
14. Oratio legati cum casta matrona comparata.
15. Mulier optimè olet, quæ nihil olet.
16. Claudia Vestalis ob nimiam vestitus curam pro-pudii suspecta.
17. Veritas expers cultus & lenocinii.
18. Pessinuntiæ deæ feriæ.
19. Hyppoliti à Collibus legati ad Polonum oratio commendata.
20. Toto sacco non serendum, præceptum Columell.
21. Octavianj instructio rejicitur.
22. Ex quibus exemplis oratio legati petenda.
23. Alphonsus rex Arragoniæ quam attentè Venetorum legatum audierit.
24. Musca in naso Alphonsi.
25. Atheniensium legati à Sylla cur irrisi.
26. Quo idiomate perorandum.
27. Peregrino sermone uti servile, & contra majestatem legationis.

28. Majestatis argumentum subditis posse linguā imponere.
29. Romani quó imperii fines, eodem & linguæ suæ pomæria voluerunt extendi.
30. Linguâ Romanâ omnes sententiæ & decreta Romanorum scripta & promulgata.
31. Provinciæ Romanorum exterę ad Romanam linguam in judiciis coactę.
32. Rudolphus primus Latinæ tractationis usum in Germania quoad sæculares principes, sustulit.
33. Majestatis decus, non solùm nomen & virtutē dominantium sed etiam linguam florere.
34. Franciscus 1. vel, ut alii volunt, Ludov. 12. Latinam linguam in judiciis Gallicis submovit.
35. Germanica lingua in legationibus Germanorū ad exteros cur retinenda.
36. Romani etsi Grçcæ linguæ gnari, cum Græcis tamen non nisi Latinè locuti.
37. Pallium Togę subjici Romani noluerunt.
38. Germania in veteris Roman. imperii dignitatē successit.
39. Germanica lingua nulli exterarum amplitudine & flore copia post ponenda.
40. Latina lingua a Latinæ dignitatis successoribus Germanis retinenda.
40. Germani veteris urbis cives.
42. Latina & Germanica linguæ Germanis legatis ut propriæ adhibendæ.
43. Romano-Germanico imperio quæ linguæ barbaræ.
44. Ægyptii quos Barbaros appellarint.
45. Sclavonica lingua an cum Latina per Aur. Bul. in imperium suscepta.
46. Albinus historicus, Græcè quód res Romanas scripserit, á Catone obiurgatus.

47. Con-

47. Constantinopolis juris Italici, & urbis Romanæ prærogativis donata.
48. Græcorum lingua translata. imperii sede in imperium assumpta.
49. Legatus barbaro sermone non utatur.
50. Memoria legato opus.
51. Demosthenis & Isocratis repentinum silentium in legatione ad Philippum Regem.
52. Cardinales & Oratores celebres subitó obmutuerunt.
53. Cyneæ memoria legato optanda.
54. Senecę de Cyneæ memoria comparanda judicium.
55. Simonidis artes memoriæ adjutrices.
56. Cicero Simonidi gratias agit pro illarum inventione.
57. Naturalis memoria firmior.
58. Themistocles Simonidis inventum rejecit.
59. Memoria non tám verborum contextu quàm serie rerum alliganda.
60. Rem intellectam & prævisam verba sequuntur.
61. De industria terrere & turbare dicentem, barbarum.
62. Valentiani Imperat. adversus legatos excandescentia.
63. Citharis & tibiis olim legati usi, ad animos eorum ad quos mitterentur, demulcendos.
64. Regis Latini apud Virg. cómitas & affabilitas.
65. Maximimiliani Secundi erga legatos humanitas.
66. Eumenes rex silentio obrutus, dimissus, & paulò post revocatus.
67. Demetrii juvenis obmutescentia Romæ sublevata.

Quod

QUod optimum, & quod pessimũ
1 in legato est, *Pittaci iudicio Plut. in*
probl. videamus. Nam ut Hesiodus
eleganter canit *lib.* 2. ἔργ. καὶ ἡμερ.

Γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος
φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης.

2 *Optimus est hominis thesaurus, parcior oris*
Usus, & haud nimium laxati gratia verbi.

Et, ut contrà *Eurip. in Orest. vers.* 10,

Ἀκόλαστον ἔχειν γλῶσσαν αἰσχίστη νόσος.

Lingua modo frenoque carens deterrima pestis.

3 Quod itaq; Pericles, in cuius lingua
4 Suadã sessitasse ferũt, laudabili modo
facere solitus fuit, cũ in orationis suæ
ingressu, deos p̃cãdo obtestaretur, ne
qua ipsi inter perorandum vel syllaba,
5 nedũ vocula elaberetur quæ perniciosa
videri aut fieri reip. posset: idẽ nostrũ
& à Deo precari, atq; omni studio & di
ligentia velimus anniti eò, ut ne quid
incautè vel dicat, vel quid improvidè
agat, cuius pœnitere ipsum posteà
possit. Nam uti meus ea de re prover-
bialis versiculus est:

Verba velut volucres, semel oris missa capistro.
Non postliminii lege redire solent.

Demo

Demosthenem autem optimum 6
optime dicendi magistrum proponat
sibi legatus, ne ἔπεα ἄκοσμά τε πολλά τε cũ
Thersite illo *Homer. lib. 2. Ilia.* verba in-
epta, quæ neq; caput neque calcem
habere dicuntur, sed diu multumque
meditata proferat. Quid enim ille?
Non solum sese scriptam & pensicu-
latè deliberatam afferre orationem 7
profitebatur, sed optare etiam, ajebat,
ut sculptam & marmore impressam,
hoc est, summo studio elaboratam, di-
uque coctam & recoctam, habere de
rebus omnibus maximis posset. No-
lim itaque nostrum instructum non
tàm eloquentia, quàm loquentia *Sal-* 8
lust. Gell. lib. 1. c. 15. fretumq; ex tempo-
rali verborum volubilitate in mediũ
prosilire, & immeditata loqui: neque
esse λαλεῖν ἄριστον sed λέγειν *Gell. ex Eup. d.*
loco. non blatterandi sed dicendi ma-
gistrum optimum, ne idem fortè au-
dire cogatur, quod de Samiorum le-
gatis Cleomenes Lacedæmonicus di- 9

ctum reliquit, cum nimis garrula & ineptè prolixa oratione uterentur, quód, quæ primo loco dixissent, non ampliùs, recordaretur, media verò nō intelligeret, oblitus extrema probare non posset. Brevitas autem sermonis
10 non solum principibus ac aulicis hominibus, sed omnibus prudentibus grata, quam adeò admiratos esse Græcos in Catone jam antè scripsimus, ut Romanorum sermones dixerint in pectore, aliorum in ore nasci. Brevitas
11 autem hîc ea intelligenda quæ nervosé & succinctè ea omnia teneat, quæ necessariò dicenda fuerint. Rhetorū scholasticorum declamationes, in legationis campum non deducendæ:
12 neque Asiatica illa Ciceronis luxuria & ubertas, nec illi longiores orationū anfractus nostri oratoris spaciis conveniunt: nec ille nimius comptus, & pigmentorum cinnorumque lascivia gravitatem nostri decent: Aliud enim est forensem oratorem in tribunalibus &

bus & pro Rostris: aliud legatum in senatu loqui, cuius oratio, tanquam ca- 14
stissima apud veteres Romanos matrona, nihil temeti, nihil redolere fuci, nihil lenocinii præ se ferre debet. Ut enim, quemadmodum apud Comicum est, optimè olere mulier illa dicitur, quæ nihil olet: ita & legati ora- 15
tio omnium ornatissima, quæ quàm minimum ornatus ostentat. Quemadmodũ enim Vestalis virgo Claudia, ob nimiam vestitus & cultus sui 16
curam venustatisque fovendę studiũ, suspecta facta est incestus & propudii, ut ea de re versus est Ovidii:

Claudia [illegible] fuit, sed non est credita virgo.

Ità & oratio legati, si affectati ornatus 17
& nimium exultantis viriditatis erit, doli & fraudis suspicionem effugere non potest: veritas enim χρῶμα ἀσαφὴς *ut Lucius loquitur*, expers cultus & habitus est. Non hoc intelligere videntur, qui non jàm antè multum

in communis vitæ curriculis detriti, ſubitò ex ſcholaſtico ſuggeſto in hunc legationis campum deducuntur. qui omnem rhetoricę eloquentiæ, & declamatorii ſtudii ſupellectilē, omnes reconditas opes & totam Tullii penū, tanquam in Peſſinuntiæ deæ feriis
18 *Herodian. libr.* 1. depromendā & iactādā ſibi eſſe opinantur. Superioribus annis perilluſtres ad Polonorum regem appulère, tùm ex Germania quorundam principum, tùm ex Dania, tùm ex Hiſpania legationes: illuſtres habitæ ibidem orationes: omnium tamen approbatione, graviſſima ac prudentiſſima illa iudicata, quam ex Germanorum legatis habuit Hyppolitus
19 à Collibus, ſereniſſ. Electoris Palatini conſiliarius, & iudicii Electoralis Præſes, longeque prælata legati Borealis orationi, quæ quidem terſa & elegans, ſed nimis ad ſcholaſticæ declamationis ritum deflexa. Eodem autem errore captus eſſe videtur Octavianus, qui

qui toto, quod aiunt, ſacco & utraq; manu ſerit: *Columel. de re ruſt* omniaq; rhetorum penetralia, omnia ſcrinia, 21
& arculas legato aperit ad Platonis, ad Ariſtotelis, ad Ciceronis & Hermogenis fontes deducto. Quæ nós noſſe quidem legatum itidem optamus, ſed ſine delectu promiſcuę adhibere ineptum ducimus. Malim ex illis quæ apud Thucydidem, Livium Tacitum. Saluſtiumque extant, tùm legatorum, tùm conſulum & ſenatorũ orationibus filum & exemplum ſumi.
Sed hoc non tam præceptis, quam 22
prudentiæ oratoris committendum, ut perſpiciat ipſe facilè, quas quibus auribus afferre chordas ac cantus debeat; quando breviore, quando longiore, quando floridiore, quando graviore ſermone utendum. Neque enim audiēdi voluptate ea omnes præditi ſumus, qua Alphonſūm regem 23
Arragoniæ regum literatiſſimum accepimus, de quo Jovianus ſcribit,

quòd Venetorum quendam legatum
tanta attentione & alacritate dicen-
tem audierit, ut immoto tùm animi
tùm corporis sensu, totus in orantis a-
24 ctionem defixus, muscam, quæ ab ini-
tio orationis usque ad finem in regis
naso (ut impudentissimum hoc inse-
ctum teste Homero est) sessitaret, non
senserit. Hoc tamen omnibus lega-
25 torum orationibus præceptum præ-
scribi potest, ut ne Atheniensium le-
gatos ad Syllam missos imitentur, qui
ab eòdem irrisi, quòd cùm longam o-
rationem habuissent, ne quidem ver-
bum ea de re fecissent, de qua agendũ
erat: de quibus illud usurpãdum Virg.
Dant sine mente sonos. Sed ecce, mo-
dum & rationem linguæ dedimus:
cùm nondum de sermone, quinam
26 adhibendus sit, certi simus, nostro-
ne an idiomate peregrino in exponẽ-
dis mandatis utamur? Quid verò du-
bitamus? Annon & vestem & ceremo-
nias & gestus salutationis externos re-
jecimus?

jecimus? quî verò linguam externam assumemus? Cum majus ex linguæ alterius usurpatione subjectionis indicium, quàm ex illis oriatur. *Var. d. lo.* Imò vero certissimum maiestatis argumentum est, posse subditos cogere, ut imperantis lingua ac sermone utantur *Bod. de rep. l.* 1 *c. ult. n.* 171. Eò enim incubuisse singularem Romanorum diligentiam videmus, ut quò usque fines sui imperii, eodem & linguæ Romanæ pomæria extenderent, dato præsidibus & iudicibus mandato, ne alio quàm rerũ omniũ victoris populi sermone, decreta & sentẽtiæ promulgarentur, *l. decreta* 48. *ff. de re iud.* Unde factum, ut in cunctis fermè provinciis omnes cõtractus, omnia acta, omnia decreta & sententiæ nullo alio quã Latino charactere fuerint & scripta & proposita, omnes itidem eadem lingua auditæ legationes. Quod Rudòlphus primus in Germania primùm sustulit, quòd, cùm ipse igna-

27
28
29
30
31
32

rus literarum ac Latinæ linguæ eſſet,
neque intelligeret, quid adverſus ſe
legatus Bohemicus Epiſcopus Secu-
vienſis detonaret, ſtansque in lapide,
ut Comicus loquitur, vendi ſeſe nõ a-
nimadverteret, mandavit, ne in poſte-
rum ad ſe vel alios ſeculares imperii
principes Latinè neſcientes, Latinè
ſed Germanicè nũtii perorarẽt. *Huld.*
Mut. in vit. Rudolf. Prudenter, & ad
Imperii, quod ad Germanos transla-
tum erat *C. venerabilem 34. de Elect.*
majeſtatem, ut non ſolùm animus &
virtus Germanorum dominaretur, ſed
33 etiam lingua eorum floreret. In Gal-
lia verò ad Gallicum ſermonem tribu-
34 nalia judicia & Maioris curiæ decreta
à lat. lingua revocavit Franciſ. Maior
Bud. d. l. vel potius Ludovic. 12. *Vayer.*
d. loco. quod ſervile eſſe animadverte-
rent, non ſuo ſed alieno ſermone in il-
lis rebus, quę maieſtatis propriæ ſunt,
uti. Quod ſi itaque aſſerere legationis
dignitatem maieſtatemque velimus,
ut cer-

ut certè velle debemus, nostra potiùs 35
& vernacula, quàm peregrina eius ad
quem missi sumus lingua exponendis
nostris mandatis utamur, ut maximè
peregrinam calleamus, [scire enim e-
ius ad quem missus es linguam valdè
expedit] ne nos alterius potius vide-
amur linguam effari, quàm perse aut
per interpretem alter nostrum intelli-
gere cogi. Romanos hoc fecisse con-
stanter undiquaque intellectu procli-
ve est, qui tantum abest, ut cum Græ-
cis Græcè in legationibus, *quòd sentire* 36
videtur Alb. lib. 3. *c.* 7. locuti sint, ut vel
ipsos Græcos non solùm in urbe sed
etiam in Græcia & Asia per interpre-
tem secum loqui coëgerint, *Max. lib.*
2. *c.* 2. non quod illis studia doctrinæ 37
deessent, sed quod nulla non in re Pal-
lium Togæ subjici debere arbitraren-
tur, *Val. d. d. loc.* Utinam idem nostræ
Germaniæ, quæ in veteris urbis locū 38
& dignitatem imperii successit, erga
suam linguam animus & cultus esset,

ut non tám alieni fermonis, quàm no-
ſtri apud omnes uſurpandi & propa-
gandi ſtudioſi eſſemus, cùm ea nunc
39 & amplitudo & flos & copia eius ſit,
atque gravitas, ut omnibus externis
iure præferri poſſit. Quod tamen no-
lim eo te modo accipere, ut excluſam
civitate habeas Linguam latinam, eã-
que neque Germanico Imperatori e-
jusque principibus atque legatis co-
lendam ac callendam eſſe exiſtimes.
Quemadmodum barbaro hoc ſenſu
præditi olim Teutonici ordinis Equi-
tes fuiſſe narrantur, quibus, quod e-
quites Teutonici nominarentur, alias
linguas atque literas diſcere religio e-
rat, *Aen. Sylv. in Eur. c:27.* Quod i-
dem autor, cùm poſtea ad pontificis
Rom. ſedem eveheret, inſidioſè per-
ſuadere Electoribus Germaniæ voluit,
ut illiteratum principem imperii gu-
bernationi præficerent, Rudolphiq;
primi ſimiles ſemper haberent Quod
memorabili tũ voce tũ excẽplo refuta
vitid

vit id ętatis authoritate principum princeps Ludovicus cognomento mitis & pacificus *Chyt. Sax. lib. 3.* Hassiæ Lādgravius, qui tam necessariā imperatori literarū cognitionē existimabat, ut cōmuni Electorū cōsensu oblatum imperium propterea utraq; manu recusaverit, quod sibi ad rem Christianam gerendam Latinæ linguæ & literarum ignorantiam impedimento fore judicaret, qui tamen ea ingenii naturalis acie sensuque cōmuni quod esse præcipuū in principe, omnemq; aliam cognitionē antecellere, scripsit Gallicorū scriptorū prudentissimus Comin. *lib. 3. comment.* pollebat, ut cū audiēdis cōtroversiis, quas vernaculo sermone exponi sibi jubebat, ipse præsideret, nullā unquā causā secus quàm ius ac æquitas postularet, judicasse sit animadversus *Sylv. d. loc.* Latinæ autem vocis honos etiam ob veterem matris Romæ, imperiique Romani ad Germanos translati memoriam,

am, non immeritò videtur à Latinæ dignitatis ſucceſſoribus, ſtudioſè re-
40 coli ſimul & usq; ſervari debere. Neque enim illa lingua ut peregrina, æſtimanda Germaniæ eſt, quæ in locum vicemque omnium gentium domicilii, in quo Latina lingua imperitavit toti orbi, ſucceſſit, neque minùs nos Romani cives ſumus *l. Rom. ff. ad Municip.* quã olim Latini fuerunt. Unde ad exteros germani emiſſi, çquè latina ac germanica lingua utimur utraq; quaſi
42 ꝓpria, hac ex nationis & patriç jure, illa ex Imperialis ſucceſſionis & veteris urbis jure, nunc omne in orbẽ Germanicum, tanquam in novam urbem
43 collectum. At reliquç omnes linguæ Romano-Germanico imperio, eiusq; legatis ſunt barbaræ, eo iure, quo Ægyptii Barbaros appellarunt, τοὺς μὴ ὁμογλώσους, qui non ipſorum lingua loquebãtur, *Herod. lib. 2.* quod & Græci & Romani contra alios uſurparunt. Sclavonica autem lingua poſſet itidẽ

videri

videri cum Latina in imperium recepta, *l. Aur. Bullæ*, qua Carol. IV. Electoralibus liberis eandem præcepit discendam. Sed aliud est ad discendum proponi sermonem, aliud in regni maiestatem per legum & judiciorum usum assumi. Discebant Græcam etiam Romani, *Cic. lib. 1. offic.* neque tamen ut non barbaram usurpabant. A Barbara autem lingua Romani adeò abhorruerunt, ut & Al- 46
binum Cato severè objurgarit, quòd Romanas res Græcorum literis perscripsisset. Etsi posteà Romæ veteris sede translata urbeque nova Constantinopoli non solùm juris Italici sed etiam ipsius Romæ prærogationis 47
donata, *l. unic. C. de privil. urb. Const.* in imperii societatem dignitatemque legum & judiciorum Græcorum lingua fuerit cooptata, ut tàm Græco quàm Romano idiomate sententiæ judicũ etiam in Latinorum foro *Stephan. Fort. in sph. leg.* potuerint proferri, *l. judices.* 48

Latina dictione perorasset, Certo scio, inquit, vix unum è tanto ablegatorũ numero inveniri, qui Latinè peroranti Latinè respōdere ex tempore oratione justa possit. cui, ego, at illud, inquam, Imperator Sigismundus olim etiam in principibus atque Electoribus vehementissimè reprehēdit, quod cùm exteris legatis latina oratione auditis, nemô omnium fuerit, qui Latinè respondere potuerit, idque tanto rubori fuisse aiunt Ruperto Principi & comiti Palatino, ut domum reversus etiam in summa senectute, magistro adhibito, Latinas literas didicerit, Catonisq; exemplum, de quo supra locuti, secutus in ea re laudatissimum fuerit. *Chytr. in præf. Reg. vit. ad Frid. Elect. Pal.* Quod ne hodierni ævi principum consessus fortè audire cogatur, vel unius illustriss. Cat. principis Mauritii eloquentia, quam exercitatissimi etiam dicendi magistri admirati sæpius sunt, omnium ferè tota

in tota Europa florentissimarum linguarum expeditissimũ numen afferet: Sed nolim de lingua linguacior videri; cum & supra de re eadem quædam locuti simus. At quid linguam expedit habere in promptu, nisi & animus 58
& rerum dicendarum fidelissima memoria adsit? Accepimus profectò ipsos etiam dicendi magistros Demosthenem & Isocratem, in legationibus 51
suis, aqua; inter medios eloquentiæ suę torrentes; hæsisse; subitoque vel regalis purpurę & solii splendore obstupefactos, vel magnitudine rerum oppressos, vel à memoria desertos, obmurmuisse. Idque maximis & Cardina- 52
libus, & Oratoribus accidisse, seque illud vidisse testatur Warsevicius; ut nẽ verbum quidem ullum, ac si repentè statuę facti essent, proferre potuerint. Quod nostra memoria etiam cuidam magni nominis ICto & oratori in Polonia accidisse, ex eadem nunciatũ est. Cyneæ itaque memoriam legatis 53

quòd Venetorum quendam legatum
tanta attentione & alacritate dicen-
tem audierit, ut immoto tùm animi
tùm corporis sensu, totus in orantis a-
24 ctionem defixus, muscam, quæ ab ini-
tio orationis usque ad finem in regis
naso (ut impudentissimum hoc inse-
ctum teste Homero est) sessitaret, non
senserit. Hoc tamen omnibus lega-
25 torum orationibus præceptum præ-
scribi potest, ut ne Atheniensium le-
gatos ad Syllam missos imitentur, qui
ab eòdem irrisi, quòd cum longam o-
rationem habuissent, ne quidem ver-
bum ea de re fecissent, de qua agendū
erat: de quibus illud usurpādum Virg,
Dant sine mente sonos. Sed ecce, mo-
dum & rationem linguæ dedimus:
cùm nondum de sermone, quinam
26 adhibendus sit, certi simus, nostro-
ne an idiomate peregrino in exponē-
dis mandatis utamur? Quid verò du-
bitamus? Annon & vestem & ceremo-
nias & gestus salutationis externos re-
jecimus.

jecimus? quî verò linguam externam assumemus? Cum maius ex linguæ alterius usurpatione subiectionis indicium, quàm ex illis oriatur. *Var. d. lo.* Imò verò certissimum maiestatis argumentum est, posse subditos cogere, ut imperantis lingua ac sermone utantur *Bod. de rep. l. 1. c. ult. n. 171.* Eò enim incubuisse singularem Romanorum diligentiam videmus, ut quò usque fines sui imperii, eodem & linguæ Romanæ pomæria extenderent, dato præsidibus & iudicibus mandato, ne alio quàm rerũ omniũ victoris populi sermone, decreta & sententiæ promulgarentur, *l. decreta 48. ff. de re iud.* Unde factum, ut in cunctis ferme provinciis omnes cõtractus, omniaq; acta, omnia decreta & sententiæ nullo alio quã Latino charactere fuerint & scripta & proposita, omnes itidem eadem lingua auditæ legationes. Quod Rudòlphus primus in Germania primùm sustulit, quòd, cùm ipse igna-

27 28 29 30 31 32

rus literarum ac Latinæ linguæ esset, neque intelligeret, quid adversus se legatus Bohemicus Episcopus Secu-viensis detonaret, stansque in lapide, ut Comicus loquitur, vendi sese nō animadverteret, mandavit, ne in posterum ad se vel alios seculares imperii principes Latinè nescientes, Latinè sed Germanicè nūtii perorarēt. *Huld. Mut. in vit. Rudolf.* Prudenter, & ad Imperii, quod ad Germanos translatum erat *C. venerabilem 34. de Elect.* majestatem, ut non solùm animus & virtus Germanorum dominaretur, sed
33 etiam lingua eorum floreret. In Gallia verò ad Gallicum sermonem tribu-
34 nalia judicia & Maioris curiæ decreta à lat. lingua revocavit Francis. Maior *Bod. d. l.* vel potius Ludovic. 12. *Vayer. d. loco.* quod servile esse animadverterent, non suō sed alieno sermone in illis rebus, quę maiestatis propriæ sunt, uti. Quod si itaque asserere legationis dignitatem maiestatemque velimus, ut cer-

ut certè velle debemus, noſtra potiùs 35
& vernacula, quàm peregrina eius ad
quem miſſi ſumus lingua exponendis
noſtris mandatis utamur, ut maximè
peregrinam calleamus, [ſcire enim e-
ius ad quem miſſus es linguam, valdè
expedit] ne nos alterius potiùs vide-
amur linguam eſſari, quàm per ſe aut
per interpretem alter noſtrum intelli-
gere, cogi. Romanos hoc feciſſe con-
ſtanter undiquaque intellectu procli-
ve eſt. qui tantum abeſt, ut cum Græ-
cis Græcè in legationibus, *quòd ſentire* 36
videtur Alb. lib. 3. c. 7. locuti ſint, ut vel
ipſos Græcos non ſolum in urbe ſed
etiam in Græcia & Aſia per interpre-
tem ſecum loqui coëgerint, *Max. lib.*
2. c. 2. non quod illis ſtudia doctrinæ 37
deeſſent, ſed quod nulla non in re Pal-
lium Togæ ſubjici debere arbitraren-
tur, *Val. d. d. loc.* Utinam idem noſtræ
Germaniæ quæ in veteris urbis locũ 38
& dignitatem imperii ſucceſſit, erga
ſuam linguam animus & cultus eſſet,

ut non tàm alieni sermonis, quàm nostri apud omnes usurpandi & propagandi studiosi essemus, cùm ea nunc
39 & amplitudo & flos & copia eius sit, atque gravitas, ut omnibus externis jure præferri possit. Quod tamen nolim eo te modo accipere, ut exclusam civitate habeas Linguam latinam, eãque neque Germanico Imperatori ejusque principibus atque legatis colendam ac callendam esse existimes. Quemadmodum barbaro hoc sensu præditi olim Teutonici ordinis Equites fuisse narrantur, quibus, quod equites Teutonici nominarentur, alias linguas atque literas discere religio erat, *Aen. Sylv. in Eur. c. 27.* Quod idem autor, cùm postea ad pontificis Rom. sedem eveheret, insidiosè persuadere Electoribus Germaniæ voluit, ut illiteratum principem imperii gubernationi præficerent, Rudolphiq; primi similes semper haberent. Quod memorabili tũ voce tũ extẽplo refuta

vitid

vit id ętatis authoritate principum princeps Ludovicus cognomēto mitis & pacificus *Chyt. Sax. lib. 3.* Hassiæ Lādgravius, qui tam necessariā imperatori literarū cognitionē existimabat, ut cōmuni Electorū cōsensu oblatum imperium propterea utraq; manu recusaverit, quòd sibi ad rem Christianam gerendam Latinæ linguæ & literarum ignorantiam impedimento fore judicaret, qui tamen ea ingenii naturalis acie sensuque cōmuni quod esse præcipuū in principe, omnemq; altam cognitionē antecellere, scripsit Gallicorū scriptorū prudentissimus Comin. *lib. 3. comment.* pollebat, ut cū audiēdis cōtroversiis, quas vernaculo sermone exponi sibi jubebat, ipse præsideret, nullā unquā causā secus quàm ius ac æquitas postularet, judicasse sit animadversus *Sylv. d. loc.* Latinæ autem vocis honos etiam ob veterem matris Romæ, imperiique Romani ad Germanos translati memoriam,

am, non immeritò videtur à Latinæ
dignitatis successoribus, studiosè re-
40 coli simul & usq; servari debere. Ne-
que enim illa lingua ut peregrina, æ-
stimanda Germaniæ est, quæ in locum
vicemque omnium gentium domicilii,
in quo Latina lingua imperitavit
toti orbi, successit, neque minùs nos
Romani cives sumus *l. Rom.* ff. *ad Mun-
cip.* quā olim Latini fuerunt. Unde ad
exteros germani emissi, çquè latina ac
germanica lingua utimur utraq; quasi
42 ppria, hac ex nationis & patriç jure, il-
la ex Imperialis successionis & veteris
urbis jure, nunc omne in orbē Ger-
manicum, tanquam in novam urbem
43 collectum. At reliquç omnes linguæ
Romano-Germanico imperio, eiusq;
legatis sunt barbaræ, eo iure, quo Æ-
gyptii Barbaros appellarunt, τοὺς μὴ
σφίσι ὁμογλώσσους, qui non ipsorum lingua
loquebātur, *Herod. lib.* 2, quod & Græ-
ci & Romani contra alios usurparunt.
Sclavonica autem lingua posset itidē
videri

videri cum Latina in imperium recepta, *l. Aur. Bulla,* qua Carol. IV. Electoralibus liberis eandem præcepit discendam. Sed aliud est ad discendum proponi sermonem, aliud in regni majestatem per legum & judiciorum usum assumi. Discebant Græcam etiam Romani, *Cic. lib. 1. offic.* neque tamen ut non barbaram usurpabant. A Barbara autem lingua Romani adeò abhorruerunt, ut & Al- 46
binum Cato severè objurgarit, quòd Romanas res Græcorum literis perscripsisset. Etsi postea Romæ veteris sede translata urbeque nova Constantinopoli non solùm juris Italici sed etiam ipsius Romæ prærogationis 47
donata, *l. unic. C. de privil. urb. Const.* in imperii societatem dignitatemque legum & judiciorum Græcorum lingua fuerit cooptata, ut tam Græco quàm Romano idiomate sententiæ judicũ etiam in Latinorum foro *Stephan. Fort. in sph. leg.* potuerint proferri, *l. judices.* 48

12. *C. de sent. & inter.* Sed quod veteres illi ne quidem in historico ferre voluerunt, id nos in legato tolerabimus, ut barbaro potiús quam suo sermone mandata exponat? Illud tamen, nescio, an huius rei in scitia an incuria, fieri sæpenumero animadvertimus, ut principum ac Electorum oratores ad exteros reges missi, externę trabeæ purpuram suam subjiciant, quę dignitati ac culmini regio æqui paranda, quemadmodum etiam rectissimè ea de re judicat politicorum doctorum nobilissimus amicus meus per Varemundū suum *medit. de fœd. lib.* 1, *n.* 147. dum plerunque legationi linguam non Latinam aut vernaculam sed Gallicam vel Italicā foris commodant. Unde etiam fit, ut qui legationis itineri studia sua hodiè accingant, magis de Gallicano sermone quā de Latino solliciti sint, non aliter ac si, ut multi perridiculè opi-

nantur

nantur, omnis politicæ elegantiæ decor & venustas, imó omnis civilis prudentiæ vis ac facultas in barbaro idiomate sit constituta. cuius opinationis error eò homines nostri ævi abduxisse quám plurimos videtur, ut cum expeditè exterorum. quorundam linguas effari possint, domi suæ sint in curia & foro propemodum elingues atque infantes, tamque ignari Latinæ vocis, quæ tamen omnem antiquæ elegantiæ ac eruditionis penum complectitur, ut Latinè compellati vix unam atque alteram voculam respondere sine solœcismo possint. De qua re memini mecum eruditissimum ac nobilissimum quendam virum in comitiis Ratisbonensibus non sine vehemente stomacho disserere. Ille enim, cùm Martinus Episcopus Secoviensis. nomine Carinthicæ ac Stiricæ Provinciæ, in senatu imperii satis splendidè

Latina

in tota Europa florentissimarum linguarum expeditissimum numen afferet: Sed nolim de lingua linguacior videri; cum & supra de re eadem quædam locuti simus. At quid linguam expedit habere in promptu, nisi & animus & rerum dicendarum felicissima memoria adsit? Accepimus profecto ipsos etiam dicendi magistros Demosthenem & Isocratem, in legationibus suis; atqui inter medios eloquentiæ suę torrentes; hæsisse, subitoque vel regalis purpurę & solii splendore obstupefactos; vel magnitudine rerum oppressos, vel a memoria desertos, obmutuisse. Idque maximis & Cardinalibus, & Oratoribus accidisse, seque illud vidisse testatur Warsevicius; ut ne verbum quidem ullum, ac si repente statuę facti essent, proferre potuerint. Quod nostra memoria etiam cuidam magni nominis ICto & oratori in Polonia accidisse, ex eadem nunciatum est. Cyneæ itaque memoriam legato

mus, facili negotio experietur illud, quod Horatius promittit:

Verbaque prævisam rem non invita sequuntur.

Sed & plurimum interest, qua frõte & vultu auditoris orator erga se u- 61
tatur, unde ad dicendum vel animosior vel fractior efficitur. Solent ad terrendos oratores tauricum simulare vultum barbari, dicentemque asperis verbis interpellare, furere ac insanire, quemadmodum Valentianus Imper. 62
fecisse legitur, qui cùm vehementiùs contrà Sauromatarum legatos sese commoveret, vena rupta, nimio sanguinis fluxu animam exhalavit, *Tripart. lib.* 8 *c.* 11. Cum citharis itaq; & ti- 63
biis legatum antiquitus missum ad hostes legimus, ut eorũ & animos & vultus Musica gratia demulceret ac diffũderet, *Athe. lib* 14. *deipnos.* Verũ qui humanitatis ac benevolẽtiæ studiosi haberi volũt, in sese gratiã illã ultrò ostẽ-

Polonicum, in legato Turcico, *apud Var. d. loco*. Lapsis memoria, neq; rem, ut oporteat, declarantibus concedẽdum, ut saltem instructiones suas recitent. Idquod Romæ Demetrio admodum juveni regio, neq; dilucidè narranti neq; aptè respondenti à senatu permissum, *Liv. lib. 9. de bell. Maced.*

CAPUT VIII

Responsa legatis danda.

SUMMARIA.

1. Curius dictator inter rapas torrendum ex foco legatis respondit.
2. Artaxerxes buxea manubria cultellorum faciebat.
3. Alexandri mos forensis aurem alteram claudentis.
4. Veterem mos in dubiis postulatis apertiùs indagandis.
5. Prætor Romanus potestatem omnibus in senatu dedit legatos interrogandi.
6. Tempus certum respondendi præfigere legatus nequit.
7. Naturalis libertas sua cuique tempore & occasione matura moderandi potestatem concedit.

8. Responsum legationis non ad arbitrii civilis modum redigendum.
9. Arbiter, ut certo tempore sententiam dicat, cogi potest,
10. Arbiter suscipiendo arbitrium quod voluntatis est, subjicit sese jurisdictioni prætoriæ.
11. Prætori potest arbitro tempus & diem præscribere.
12. Legatus civili jure nihil potest experiri.
13. Diem præfigere civilis jurisdictionis est.
14. Promittendo responsum. responsor debitor fit legato responsi dandi.
15. Cum sacco non veniendum.
16. Urgere certum diem respondendi legatus ex generali responsi dandi promisso nequit.
17. Responsi redditio, jure legationis debetur, etsi nulla promissio ejus.
18. Satius non audire legatos, quàm auditos sine responso dimittere.
19. Legati, titulum legationis professi, cogi possunt, ut mandata exponant.
20. Eumenes Romę coactus mandata exponere.
21. Redditio responsi postulari & urgeri jure potest.
22. Ad certum diem coarctari nequit.
23. Pompilii circulus, quo Antiochum ad respondendum compulit.
24. Pompilii baculus facti non juris via nititur.
25. Antiochus Pompilii præscripto non tenebatur.
26. Antiochus metu legionis non iure legationis coactus.
27. Cornelii tribuni minaces sermones legato non usurpandi.
28. Vi & minis cogere non est legati neque hospitis, sed hostis.

29. Leg.

ut non tàm alieni sermonis, quàm nostri apud omnes usurpandi & propagandi studiosi essemus, cùm ea nunc
39 & amplitudo & flos & copia eius sit, atque gravitas, ut omnibus externis jure præferri possit. Quod tamen nolim eo te modo accipere, ut exclusam civitate habeas Linguam latinam, eâque neque Germanico Imperatori ejusque principibus atque legatis colendam ac callendam esse existimes. Quemadmodum barbaro hoc sensu præditi olim Teutonici ordinis Equites fuisse narrantur, quibus, quod equites Teutonici nominarentur, alias linguas atque literas discere religio erat, *Aen. Sylv. in Eur. c: 27*. Quod idem autor, cùm postea ad pontificis Rom. sedem eveheret, insidiosè persuadere Electoribus Germaniæ voluit, ut illiteratum principem imperii gubernationi præficerent, Rudolphiq; primi similes semper haberent. Quod memorabili tũ voce tũ extẽplo refuta

vitid

vit id ætatis authoritate principum princeps Ludovicus cognomine mitis & pacificus *Chyt. Sax. lib. 5.* Hassiæ Lādgravius, qui tam necessariā imperatori literarū cognitionē existimabat, ut cōmuni Electorū cōsensu oblatum imperium propterea utraq; manu recusaverit, quod [illegible] rem Christianam gerendam Latinæ linguæ & literarum ignorantiam impedimento fore judicaret, qui tamen ea ingenii naturalis acie sensuque cōmuni, quod esse præcipuū in principe, omnemq; aliam cognitionē antecellere, scripsit Gallicorū scriptorū prudentissimus Comin. *lib. 3. comment.* [illegible] at, ut cū audiēdis cōtroversiis, quas vernaculo sermone exponi sibi jubebat, ipse præsideret, nulla unquā causā secus quàm jus ac æquitas postularet, judicasse sit animadversus *Sylv. d. loc.* Latinæ autem vocis honos etiam ob veterem matris Romæ, imperiique Romani ad Germanos translati memoriam,

am, non immeritò videtur à Latinæ dignitatis successoribus, studiose re-
40 coli simul & usq; servari debere. Neque enim illa lingua ut peregrina, æstimanda Germaniæ est, quæ in locum vicemque omnium gentium domicilii, in quo Latina lingua imperitavit toti orbi, successit, neque minùs nos Romani cives sumus *l. Rom. ff. ad Municip.* quã olim Latini fuerunt. Unde ad exteros germani emissi, æquè latina ac germanica lingua utimur utraq; quasi
42 ꝓpria, hac ex nationis & patriæ jure, illa ex Imperialis successionis & veteris urbis jure, quæ nunc omne in orbẽ Germanicum, tanquam in novam urbem
43 collectum. At reliquæ omnes linguæ Romano-Germanico imperio, eiusq; legatis sunt barbaræ, eo iure, quo Ægyptii Barbaros appellarunt, τοὺς μὴ σφίσι ὁμογλώσσους, qui non ipsorum lingua loquebãtur, *Herod. lib. 2*, quod & Græci & Romani contra alios usurparunt. Sclavonica autem lingua posset itidẽ videri

videri cum Latina in imperium recepta, *l. Aur. Bullæ*, qua Carol. IV. Electoralibus liberis eandem præcepit discendam. Sed aliud est ad discendum proponi sermonem, aliud in regni maiestatem per legum & judiciorum usum assumi. Discebant Græcam etiam Romani, *Cic. lib. 1. offic.* neque tamen ut non barbaram usurpabant. A Barbara autem lingua Romani adeò abhorruerunt, ut & Al- 46
binum Cato severè objurgarit, quòd Romanas res Græcorum literis perscripsisset. Etsi postea Romæ veteris sede translata urbeque nova Constantinopoli non solùm juris Italici sed etiam ipsius Romæ prærogationis 47
donata, *l. unic. C. de privil. urb. Const.* in imperii societatem dignitatemque legum & judiciorum Græcorum lingua fuerit cooptata, ut tam Græco quàm Romano idiomate sententiæ judicũ etiam in Latinorum foro *Stephan. Fort. in sph. leg.* potuerint proferri, *l. iudicei.* 48

12. C.

12. *C. de sent. & inter.* Sed quod veteres illi ne quidem in historico ferre voluerunt, id nos in legato tolerabimus, ut barbaro potiús quam suo sermone mandata exponat? Illud tamen, nescio, an huius rei inscitia an incuria, fieri sæpenumero animadvertimus, ut principum ac Electorum oratores ad exteros reges missi, externę trabeæ purpuram suam subjiciant. quę dignitati ac culmini regio æquiparanda, quemadmodum etiam rectissimè ea de re judicat politicorum doctorum nobilissimus amicus meus per Varemundũ suum *medit. de fæd. lib.* 1, *n.* 147. dum plerunque legationi linguam non Latinam aut vernaculam, sed Gallicam vel Italicã foris commodant. Unde etiam fit, ut qui legationis itineri studia sua hodiè accingant, magis de Gallicano sermone quã de Latino solliciti sint, non aliter ac si, ut multi perridiculè opi-

nantur

nantur, omnis politicæ elegantiæ decor & venustas, imó omnis civilis prudentiæ vis ac facultas in barbaro idiomate sit constituta. cuius opinationis error eó homines nostri ævi abduxisse quám plurimos videtur, ut cum expeditè exterorum. quorundam linguas effari possint, domi suæ sint in curia & foro propemodum elingues atque infantes, tamque ignari Latinæ vocis, quæ tamen omnem antiquæ elegantiæ ac eruditionis penum complectitur, ut Latinè compellati vix unam atque alteram voculam respondere sine solœcismo possint. De qua re memini mecum eruditissimum ac nobilissimum quendam virum in comitiis Ratisbonensibus non sine vehemente stomacho disserere. Ille enim, cùm Martinus Episcopus Secoviensis. nomine Carinthicæ ac Stiricæ Provinciæ, in senatu imperii satis splendidè Latina

tota Europa florentissimarum linguarum expeditissimum numen afferet: Sed nolim de lingua linguacior videri; eum & supra de re eadem quaedam locuti simus. At quid linguam expedit habere in promptu, nisi & animus & rerum dicendarum felicissima memoria adsit? Accepimus profecto ipsos etiam dicendi magistros Demosthenem & Isocratem, in legationibus suis, aqua, inter medios eloquentiae suae torrentes, haesisse, subitoque vel regalis purpurae & solii splendore obstupefactos, vel magnitudine rerum oppressos, vel a memoria desertos, obmutuisse. Idque maximis & Cardinalibus & Oratoribus accidisse, seque illud vidisse testatur Warsevicius, ut ne verbum quidem ullum, ac si repente statuae facti essent, proferre potuerint. Quod nostra memoria etiam cuidam magni nominis ICto & oratori in Polonia accidisse, ex eadem nunciatum est. Cyneae itaque memoriam legato

mus, facili negotio experietur illud, quod Horatius promittit:

Verbaque prævisam rem non invita sequuntur.

Sed & plurimum interest, qua frõte & vultu auditoris orator erga se utatur, unde ad dicendum vel animosior vel fractior efficitur. Solent ad terrendos oratores tauricum simulare vultum barbari, dicentemque asperis verbis interpellare, furere ac insanire; quemadmodum Valentianus Imper. fecisse legitur, qui cùm vehementiùs contrà Sauromatarum legatos sese commoveret, vena rupta, nimio sanguinis fluxu animam exhalavit, *Tripart. lib.* 8 *c.* 11. Cum citharis itaq; & tibiis legatum antiquitus missum ad hostes legimus, ut eorũ & animos & vultus Musica gratia demulceret ac diffũderet, *Athe. lib* 14. *deipnos.* Verũ qui humanitatis ac benevolẽtiæ studiosi haberi volũt, in sese gratiã illã ultrò ostẽ-

61

62

63

Polonicum, in legato Turcico, *apud V'Vari. d. loco.* Lapsis memoria, neq; rem, ut oporteat declarantibus concedēdum, ut saltem instructiones suas recitent. Idquod Romæ Demetrio admodum juveni regio, neq; dilucidè narranti neq; aptè respondenti à senatu permissum, *Liv. lib. 9. de bell. Maced.*

CAPUT VIII

Responsa legatis danda.

SUMMARIA.

1. Curius dictator inter rapas torrendum ex foco legatis respondit.
2. Artaxerxes buxea manubria cultellorum faciebat.
3. Alexandri mos forensis aurem alteram claudẽdentis.
4. Veterem mos in dubiis postulatis apertiùs indagandis.
5. Prætor Romanus potestatem omnibus in senatu dedit legatos interrogandi.
6. Tempus certum respondendi præfigere legatus nequit.
7. Naturalis libertas sua cuique tempore & occasione matura moderandi potestatem concedit.

29. Longioris exſpectationis tædium legato quomodo ferendum.
30. Turpe manere diu, vacuumque redire.
31. Vacuus etiam redit, qui dubium obſcurum reſponſum refert.
32. Nihil reſpondere & ineptè & obſcurè ac ambiguè reſpondere ſunt paria.
33. Ineptus libellus pro nullo.
34. Apollinis oracula dubia & obſcura.
35. Apollo λοξίος cur appellatus.
36. Cræſus & pyrrhus ac Albertus Scotus reſponſis Væjovis luſi.
37. Carthaginenſes legati non ſatis providi in Romanorum reſponſo accipiendo.
38. Civitatis vocabulum ambiguum Carthaginenſes luſit.
39. Ad iura & reſpenſa vigilare quisque tenetur.
40. Romanorum vafrities in reſponſo callidè dato non probatur.
41. Fraudulenta non debent eſſe reſponſa.
42. Dolus bonus pro ſolertia exiſtimatur.
43. Legationes etſi hoſtium ſint, non ſunt tamen jure belli ſed legationis tractandæ.
44. Fides ſynceri poſtulati obligat fidem ſynceri reſponſi.
45. Argutum eſſe legatum oportet, ingenio Mariani Socini qui omnes vafrities noviſſe prædicatur.
46. Ixion nubem pro corpore apprehendit.
47. Galli Anglos in legationum tractationibus callidè ſupplantarunt.
48. Galli ab hiſpanis nunquam non circumventi.
49. Avila & Leva ſuæ gentis calliditatem prædicant.
50. Moſcovitæ in legationibus fraudulenti.

73. Romanorum veterum ratio & ordo in respon-
sis.
74. Bruni de modo & ordine responsionum judi-
cium.
75. Eberartus à Weihe Electorum & principum
multorum primarius Consiliarius legationum
obeundarum peritissimus.
76. Brevitas responsorum unica virtus.
77. Imperatoria brevitas Galbæ.
78. Subscriptio & subsignatio literarum.
79. Subscriptiones cur introductæ.
80. Subscriptio operatur idem, quod scriptio.
81. Alterius manu scriptæ subscribens scripta con-
82. Subscribere quid sit Budæo. firmat.
83. Subscriptio quo modo fiat.
84. Caroli Magni et subsequentium Germaniæ im-
peratorum, quæ subscriptiones.
85. Signatorii annuli pervetus usus.
86. Annulus signatorius Babyloniis vulgaris.
87. Annulus signatorius Polycratis.
88. Annulus Josephi à Pharaone datus qualis.
89. Augustus Cæsar Mecœnati & Agryppæ annulum
suum signatorium dedit.
90. Annulus signatorius cum re signata potestatis
cuius detur.
91. Annulus Perdiccæ datus qualis.
92. Plinii locus de annulo signatorio explicatur.
93. Signatorius unde dictus.
94. Annulus Pompeii quo signo.
95. Annulus Julii Cæsaris quo signo.
96. Annulus Augusti qua imagine.
97. Annulus Galbæ cum canis signo.
98. Signatorius etiam custodiendis rebus adhi-
bitus.

99. Signata virgo apud Lucilium quæ.
100. Subſcriptionis & ſigilli conſuetudo non eſt in jure gentium poſita.
101. Sed in moribus ſingulorum quorundam populorum.
102. Legatus cogi ad alterius inſtituta & mores nō poteſt.
103. Tartari ſua cōſuetudine in Polonia legati: Poloni ſua utuntur.
104. Legatus etſi contrà morem ſuæ gentis ſigillo non utatur, non tamen accipiat literas niſi ſubſcriptas & ſigillo confirmatas ab iis, quibus utroque uti moris.
105. Tiberius Rhodiorum literas non ſubſcriptas remiſit.
106. Publico nomine acta publico ſigillo confirmanda.
107. Cera rubea Imperialis.
108. Cera flava regia in Gallia.
110. Renato Siciliæ regi tanquam maximum beneficium conceſſum flava cera uti.

BEnè admodum huc usque in legationis noſtræ provincia ſtetimus: prudenter ac fideliter mandatum & actione decora expoſuimus: Auditi ſumus, non, ut olim, Samnitum oratores à Dictatore Curio, ex foco, qui inter audiendum rapas torrebat, aut qui buxea manubria,

more Artaxerxis fabricabat aliudvè 2
agebat, ſed ſedebat auguſto in regni
ſolio, nõ ab eo qui unam, forenſi more
Alexandri, ſed utramq; aurem & at- 3
tentiſſimam & benigniſſimam præbe-
bat. Eam autem in publicis legationi-
bus audiendis majeſtatis ac gravitatis
rationem diligenter habendam eſſe,
tùm plurima veterum Imperatorum
ac principum exempla, tùm regum
huius ævi longè eruditiſſimi ac prudẽ-
tiſſimi Jacobi, ad Henricũ filium præ-
ceptum aureum luculẽtiſſimè docet,
lib. 3. *Baſil. doni*. Quid verò nunc am-
pliùs agendum? Spes enim reſponſi
facta fuit. Annon verò miſſi inte-
reà, qui, quæ viſa fuerint dici ob-
ſcurius, explanari apertius poſtula-
rint? Rectè profectò mones: Illud
enim moris fuiſſe etiam apud ve- 4
teres ex Livianis hiſtoriis patet,
lib. 10. bell. Pun ſecundi, Et etiamnum
id moris eſſe teſtatur, Brun. *lib. 5. c.* 10.
de leg. Solebat autem in Romana audi-

tione

12. *C. de sent. & inter.* Sed quod veteres illi ne quidem in historico ferre voluerunt, id nos in legato tolerabimus, ut barbaro potiús quam suo sermone mandata exponat? Illud tamen, nescio, an huius rei in scitia an incuria, fieri sæpenumero animadvertimus, ut principum ac Electorum oratores ad exteros reges missi, externę trabeæ purpuram suam subjiciant. quę dignitati ac culmini regio æqui paranda, quemadmodum etiam rectissimè ea de re judicat politicorum doctorum nobilissimus amicus meus per Varemundũ suum *medit. de fæd. lib.* 1, *n.* 147. dum plerunque legationi linguam non Latinam aut vernaculam, sed Gallicam vel Italicã foris commodant. Unde etiam fit, ut qui legationis itineri studia sua hodiè accingant, magis de Gallicano sermone quã de Latino solliciti sint, non aliter ac si, ut multi perridiculè opi-

nantur

nantur, omnis politicæ elegantiæ decor & venuſtas, imó omnis civilis prudentiæ vis ac facultas in barbaro idiomate ſit conſtituta. cuius opinationis error eò homines noſtri ævi abduxiſſe quàm plurimos videtur, ut cum expeditè exterorum. quorundam linguas effari poſſint, domi ſuæ ſint in curia & foro propemodum elingues atque infantes, tamque ignari Latinæ vocis, quæ tamen omnem antiquæ elegantiæ ac eruditionis penum complectitur, ut Latinè compellati vix unam atque alteram voculam reſpondere ſine ſolœciſmo poſſint. De qua re memini mecum eruditiſſimum ac nobiliſſimum quendam virum in comitiis Ratisbonenſibus non ſine vehemente ſtomacho diſſerere. Ille enim, cùm Martinus Epiſcopus Secovienſis. nomine Carinthicæ ac Stiricæ Provinciæ, in ſenatu imperii ſatis ſplendidè

Latina-

Latina dictione perorasset; Certò scio, inquit, vix unum è tanto ablegatorũ numero inveniri, qui Latinè peroranti Latinè respōdere ex tempore oratione justa possit. cui, ego, at illud, inquam, Imperator Sigismundus olim etiam in principibus atque Electoribus vehementissimè reprehēdit, quòd cùm exteris legatis latina oratione auditis, nemô omnium fuerit, qui Latinè respondere potuerit, idque tantò rubori fuisse aiuunt Ruperto Principi & comiti Palatino, ut domum reversus etiam in summa senectute, magistro adhibito, Latinas literas didicerit, Catonisq; exemplum, de quo supra locuti, secutus in ea re laudatissimum fuerit. *Chyt. in præf. Reg. vit. ad Frid. Elect. Pal.* Quod ne hodierni ævi principum consessus fortè audire cogatur, vel unius illustriss. Cat. principis Mauritii eloquentia, quam exercitatissimi etiam dicendi magistri admirati sæpius sunt, omnium ferè totâ

tota Europa florentissimarum linguarum expeditissimum numen afferet: Sed nonnihil de lingua linguatior videtur eum & supra de re eadem quædam locuti sumus: At quid linguam expedit habere in promptu, nisi & animus & rerum dicendarum felicissima memoria adsit? Accepimus profectò ipsos etiam dicendi magistros Demosthenem & Isocratem, in legationibus suis, aqua; inter medios eloquentiæ suæ torrentes; hæsisse, subitoque vel regalis purpuræ & solii splendore obstupefactos, vel magnitudine rerum oppressos, vel à memoria desertos, obmutuisse. Idque maximis & Cardinalibus & Oratoribus accidisse, seque illud vidisse testatur Warsevicius; ut ne verbum quidem ullum, ac si repente statuæ facti essent, proferre potuerint. Quod nostra memoria etiam cuidam magni nominis ICto & oratori in Polonia accidisse, ex eadem nunciatu est. Cyneæ itaque memoriam legatis

mus, facili negotio experietur illud, quod Horatius promittit:

Verbaque prævisam rem non invita sequuntur.

Sed & plurimum interest, qua frõte & vultu auditoris orator erga se utatur, unde ad dicendum vel animosior vel fractior efficitur. Solent ad terrendos oratores tauricum simulare vultum barbari, dicentemque asperis verbis interpellare, furere ac insanire, quemadmodum Valentianus Imper. feciſſe legitur, qui cùm vehementiùs contrà Sauromatarum legatos sese commoveret, vena rupta, nimio sanguinis fluxu animam exhalavit, *Tripart. lib.* 8 *c.* 11. Cum citharis itaq; & tibiis legatum antiquitus missum ad hostes legimus, ut eorũ & animos & vultus Musica gratia demulceret ac diffũderet, *Athe. lib* 14. *deipnos.* Verũ qui humanitatis ac benevolẽtiæ studiosi haberi volũt, in sese gratiã illã ultrò ostẽ- 61 62 63

Polonicum, in legato Turcico, *apud Vvarj. d. loco.* Lapsis memoria, neq; rem, ut oporteat declarantibus concedẽdum, ut saltem instructiones suas recitent. Idquod Romæ Demetrio admodum juveni regio, neq; dilucidè narranti neq; aptè respondenti à senatu permissum, *Liv. lib. 9. de bell. Maced.*

CAPUT VIII

Responsa legatis danda.

SUMMARIA.

1. Curius dictator inter rapas torrendum ex foco legatis respondit.
2. Artaxerxes buxea manubria cultellorum faciebat.
3. Alexandri mos forensis aurem alteram claudentis.
4. Veterem mos in dubiis postulatis apertiùs indagandis.
5. Prætor Romanus potestatem omnibus in senatu dedit legatos interrogandi.
6. Tempus certum respondendi præfigere legatus nequit.
7. Naturalis libertas sua cuique tempore & occasione matura moderandi potestatem concedit.

29. Longioris exſpectationis tædium legato quomodo ferendum.
30. Turpe manere diu, vacuumque redire.
31. Vacuus etiam redit, qui dubium obſcurum reſponſum refert.
32. Nihil reſpondere & ineptè & obſcurè ac ambiguè reſpondere ſunt paria.
33. Ineptus libellus pro nullo.
34. Apollinis oracula dubia & obſcura.
35. Apollo λοξίας cur appellatus.
36. Cræſus & pyrrhus ac Albertus Scotus reſponſis Vejovis luſi.
37. Carthaginenſes legati non ſatis providi in Romanorum reſponſo accipiendo.
38. Civitatis vocabulum ambiguum Carthaginenſes luſit.
39. Ad iura & reſponſa vigilare quisque tenetur.
40. Romanorum vafrities in reſponſo callidè dato non probatur.
41. Fraudulenta non debent eſſe reſponſa.
42. Dolus bonus pro ſolertia exiſtimatur.
43. Legationes etſi hoſtium ſint, non ſunt tamen jure belli ſed legationis tractandæ.
44. Fides ſynceri poſtulati obligat fidem ſynceri reſponſi.
45. Argum eſſe legatum oportet, ingenio Mariani Socini qui omnes vafrities noviſſe prædicatur.
46. Ixion nubem pro corpore apprehendit.
47. Galli Anglos in legationum tractationibus callidè ſupplantarunt.
48. Galli ab hiſpanis nunquam non circumventi.
49. Avila & Leva ſuę gentis calliditatem prædicant.
50. Moſcovitę in legationibus fraudulenti

51. Ad Moscovitas non nisi cautissimi homines mittendi.
52. Legatio per se maiorem diligentiam flagitat.
53. Tiberius nunquam sine consiliariorum consessu responsa legatis dabat.
54. Indorum regulus inter pectendum & comendum responsa dabat.
55. Responsi congrui informatio.
56. Superbè postulanti superbè respondendum.
57. Tarentini ob superba responsa tanquam violatę legationis rei puniti.
58. Immortalibus superba responsa odiosa.
59. Tarentinis asperè postulantibus asperè responsum.
60. Burgundica flamma, qua Lilium Galliæ exarsit, ob superba responsa exorta.
61. Literis accepta responsa.
62. Alexander Dario literis respondit.
63. Legatus quando exemplar dati responsi petere debeat.
64. Druides nihil literis consignabant, freti memoria.
65. Tutius aliorum verba ex scripto quàm nostra renunciare.
66. Iliensium legatio inepta ad Tiberium.
67. Illiensibus multa privilegia concessa ob communem cum Romanis originem.
68. Simplicitati & rusticitati parcendum.
69. Helvetiorum inurbana ad Cameram Imperii postulata.
70. Helvetii facto sese exemerunt, jurisdictione Imperii.
71. Responsa quo ordine fiant.
72. Saxonum mos in responsionibus.

73 Roma-

73. Romanorum veterum ratio & ordo in responsis.
74. Bruni de modo & ordine responsionum judicium.
75. Eberartus à Weihe Electorum & principum multorum primarius Consiliarius legationum obeundarum peritissimus.
76. Brevitas responsorum unica virtus.
77. Imperatoria brevitas Galbæ.
78. Subscriptio & subsignatio literarum.
79. Subscriptiones cur introductæ.
80. Subscriptio operatur idem, quod scriptio.
81. Alterius manu scriptæ subscribens scriptū confirmat.
82. Subscribere quid sit Budæo.
83. Subscriptio quomodo fiat.
84. Caroli Magni et subsequentium Germaniæ imperatorum, quæ subscriptiones.
85. Signatorii annuli pervetus usus.
86. Annulus signatorius Babyloniis vulgaris.
87. Annulus signatorius Polycratis.
88. Annulus Josephi à Pharaone datus qualis.
89. Augustus Cæsar Mecœnati & Agryppæ annulum suum signatorium dedit.
90. Annulus signatorius cum re signata potestatis cuius detur.
91. Annulus Perdiccæ datus qualis.
92. Plinii locus de annulo signatorio explicatur.
93. Signatorius unde dictus.
94. Annulus Pompeii quo signo.
95. Annulus Julii Cæsaris quo signo.
96. Annulus Augusti qua imagine.
97. Annulus Galbæ cum canis signo.
98. Signatorius etiam custodiendis rebus adhibitus.

99. Signata virgo apud Lucilium quæ.
100. Subſcriptionis & ſigilli conſuetudo non eſt in jure gentium poſita.
101. Sed in moribus ſingulorum quorundam populorum.
102. Legatus cogi ad alterius inſtituta & mores nō poteſt.
103. Tartari ſua cōſuetudine in Polonia legati: Poloni ſua utuntur.
104. Legatus etſi contrà morem ſuæ gentis ſigillo non utatur, non tamen accipiat literas niſi ſubſcriptas & ſigillo confirmatas ab iis, quibus utroque uti moris.
105. Tiberius Rhodiorum literas non ſubſcriptas remiſit.
106. Publico nomine acta publico ſigillo confirmanda.
107. Cera rubea Imperialis.
108. Cera flava regia in Gallia.
110. Renato Siciliæ regi tanquam maximum beneficium conceſſum flava cera uti.

BEnè admodum huc usque in legationis noſtræ provincia ſtetimus: prudenter ac fideliter mandatum & actione decora expoſuimus: Auditi ſumus, non, ut olim Samnitum oratores à Dictatore Curio, ex foco, qui inter audiendum rapas torrebat, aut qui buxea manubria,

more

more Artaxerxis fabricabat aliudvè agebat, sed sedebat augusto in regni 2
solio, nō ab eo qui unam, forensi more Alexandri, sed utramq; aurem & at- 3
tentissimam & benignissimam præbebat. Eam autem in publicis legationibus audiendis majestatis ac gravitatis rationem diligenter habendam esse, tùm plurima veterum Imperatorum ac principum exempla, tùm regum huius ævi longè eruditissimi ac prudētissimi Jacobi, ad Henricū filium præceptum aureum luculētissimè docet, *lib. 3. Basil. doni.* Quid verò nunc amplius agendum? Spes enim responsi facta fuit. Annon verò missi intereà, qui, quæ visa fuerint dici obscurius, explanari apertius postularint? Rectè profectò mones: Illud enim moris fuisse etiam apud ve- 4
teres ex Livianis historiis patet, *lib. 10. bell. Pun secundi,* Et etiamnum id moris esse testatur, Brun. *lib. 5. c. 10. de leg.* Solebat autem in Romana auditione

5 tione prætor omnibus copiam facere, si quis vellet, legatos interrogandi, quæ ad postulata pertineret. Sed quandiu responsum expectandum? Ut neque forma responsi, ita neque certum
6 tempus dandi præfigi à legato potest: illa enim ex liberæ potestatis arbitrio dependent: cùm nihil tàm libertati
7 naturali conveniens, quàm quemque de suis rebus, quàm possit commodissimè & optimè & deliberare, & suo ex arbitratu tempestivis consiliis sua negotia moderari, *l. in re mandata* 21 *c. mandati.* Nec veró responsum civilis
8 arbitrii jure metiendum, ubi si cõpromissum sine die confectum est, necesse est omninò dies certos statuere, quos si prætermiserit, arbiter omni tempo-
9 re cogendus sententiam dicere, *l. sed si.* 14. ff *de recept. arbit.* Diversissima enim legationis, & arbitrii ratio. Nam arbitriũ etsi nemo cogi possit, ut recipiat, potest tamẽ cogi, ut suscepto muneri civili satis faciat, qui eo ipso, dũ recipit, curæ

pit, curæ & sollicitudini iussuiq; prætoris sese subjicit, qui ut superior tempus & diem certum præscribere arbitrio potest, l. Labeo. 3. & 1. d. tit. quod legatus ei, ad quem missus; facere nequit, cum nihil coactionis; & iussus; nihil omninò potestatis in eum habeat, neque quicquam adversus eundem civili lege expetiri possit. Civilis autẽ legis, & in ius dicentis potestate est diẽ 13 & terminum certumque temporis articulum præscribere, d. l. 14. l. 1. §. 2. ff. de lib. At responsi, inquis, redditionem promisisti: debito ergò responsi secundum vulgatam fori regulam teneris. Sed tu instar importuni creditoris non cum sacco venire debes, l. quod dicimus 105. ff. de solut. nec inde certum respondendi diẽ urgere, nisi quis certum tibi diem responso dando promiserit. Responsum autem concessis deliberandi iustis, pro causę gravitate spatiis, non solùm ex promisso sed, etsi promissa eius redditio non sit, ex iure legatio-

legationis poteſt. Reciproci enim & relati juris ſunt, audire, & ad audita reſpondere, δοῦναι καὶ ἀποδοῦναι λόγον, *ut Plato loquitur.* Ideoque rectè olim Ari-
18 ſthenus Prætor Achæorum ſenſit, *ſatius eſſe non admittere & audire legatos, quàm auditos ſine responſo dimittere* Liv. *lib. 2. de bell. Maced.* Quemadmodum igitur legationis jure urgeri poſſunt,
19 ut legationis titulum profeſſi & admiſſi cauſam miſſionis ſuæ dicāt, & cogi ut mandata, ſi tergiverſari velint,
20 exponant; quemadmodum Romæ Eumenem ad id coactum legimus, *Liv lib. 9 bell. Maced,* ne eluſoria legationis admiſſio videatur *arg. l. 2. de execut. rei iud. c. cum aliquibus, de sent. & rei iud.*
21 ità & viciſſim reſponſionis poſtulari & commodè ac opportunè urgeri debita redditio eodem jure poteſt: præ-
22 finiri autem & coarctari prædictis rationibus intrà certam dierum metam nequit. Sed quid legatus Pompilius? qui Antiochum regem non modò tē-

poris

poris, ſed etiam loci anguſtiis ità clauſit, ut ne quidem, quem virgâ notarat, circulo egredi paſſus fuerit, priusquam reſponderet. Pompilii baculus magis violétiâ facti & faſcium Romanorum poteſtate innititur, quám legationis jure; neq; ille tàm legatus, quàm judex & arbiter, imò verò ut dictator, qui jubeat, nomine populi Romani veniſſe videtur. Etſi facto violento, violentius rex ille potuiſſet opponere: neque enim præſcripto, quod tanquam legatus Romanus ille regi dare non poterat, tenebatur parere: paruit tamen, non iure legationis ſed metu legionis ac ligationis periculo coactus. pompiliana itaq; virga 27
legatus noſter extorquere reſponſum nolit, nolit idem Corneliano illo gladio & minace verbo *Hic faciet niſi vos feceritis. Suet. in Auguſt.* Vi enim & gladii 28
minis agere nō legati ac hoſpitis, ſed hoſtis eſt, *l. hoſtes, ff. de v. ſig gloſſ. & Dd. ib.*

29 At quid si longiori mora trahamur: di-
scedendum ne erit? Minimè verò: sed
omnia antè consiliis & prudentiæ ar-
mis experienda; occasiones & tempo-
ra quævis captanda: sollicitandum &
fortiter instandum; antequè frequen-
tibus flagitationibus fatigādæ eorum,
ad quos missus es, aures, quàm officiū
in cursu medio deserendum: signifi-
candū autem interea temporis literis
domū missis cuncta, & mittentem sci-
re aut tua aut illius interesse. Quid
consulto, quid incepto opus sit, sedulo
& diligenter inquirendum, omnisque
opera & studium adhibendum, ne do-
mum sine responso reverteti occina-
30 tur illud Homericum:

Αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν κενεόν τε νέεσθαι.

Turpe foris mansisse diu, vacuumque redisse.

Redit autem non solùm vacuus re-
sponsi, qui nullum, sed etiam qui alie-
num, aut qui ineptum, aut qui dubium
31 & ambiguum responsum refert. Paria
32 enim sunt, nihil respondere, & inepte

& vel

& vel obſcurè vel ambiguè reſponde- 32
re, *l. de ætate. 11. §. nihil intereſt. 7. ff. de interrog. actio l. certum confeſſus 6. ſi quis. 1. ff. de confeſſ. l. Titiæ textores 36. ff. de leg. 1. l. ſi quis de plurib. 27. ff. de reb. dub. l. in ambiguis 3. ff. eod.* Nec quicquam intereſt
inter nullum & ineptum libellum, 33
quem dentibus lacerare judex poteſt, *gloſ. in l. 1. ff. de off. aſſeſ. in verbo* Libellis, *Dd. communiter ibidem. 7.* Gail. 1. *obs. 66.* Solent autem nonnulli ſummo ſtudio in reſponſis ambiguitatem & obſcuritatem affectare, imitantes veteris Væjovis Apollinis oracula, qui λοξίας h. e. 34
obliquus ob id appellatus, quod obliquis & ambiguis reſponſis conſultores ſuos falleret, & multò incertiores, 35
quam cum veniſſent, à ſe dimitteret. Ita luſum Crœſum, luſum Pyrrhum illis vulgo notis verſibus, luſum Albertum Scotum comitem Placentinum his verborum decipulis legimus: *Domine ſtes ſecurus, quoniam intrabunt navi-* 36
ter inimici tui, & ſubjicientur domui tuæ,

Alber. de Roſ. Everh. in Top. Qui tri-
ſtiſſimo rerum eventu edoctus, qui
ſtultorũ magiſter eſſe dicitur, tandem
perſpexit, quid verborũ nubes tem-
peſtatis occuluiſſet, cúm ſua vi & ho-
ſtili impetu tertiúm ingruere inimi-
cos ſuos videret, qui domui eius ſub-
jicerent UR, quod Chaldæis ignẽ de-
notat, eoque compellerent homi-
nem anguſtiæ, ut domi ſuæ ſecurus
omninò eſſe non poſſet. Ad vete-
ratoris autem infernalis ingenium
affabrè cõpoſiti ſunt, qui ſimilibus re-
ſponſorum cothurnis probos ac in-
tegros legatos eludere data opera ſtu-
37 dent. Sed tamen & decepti ea ra-
tione Carthaginenſium legati ſunt,
qui, cùm ut urbem ſuam ſalvam &
incolumem Romani ſervarent, ro-
gatum eos veniſſent, civitatem ſalvã
fore reſponſo accepto, ambiguo ci-
vitatis

vitatis vocabulo lusi, ambigui re-
sponsi cothurnum non prius, quám
certam flammam & interitum ur-
bis suæ intellexerunt. App. *in Lyb.*
Bodin. *de rep. l. num. 50.* Legatorum 38
quidem inconsiderantiam repre-
hendo: Romani veró responsi va-
fritiem & imposturam prorsus im- 39
probo. Etsi enim quemvis ad jura
sua & responsa vigilare oporteat, 40
l. 6. & 24. ff. quæ in fraud. cred. l. 16. ff. ex
quib. caus. mai. l. 21. ff. de pecul. l. 2. C.
de annal. excep. abesse tamen fraus
& dolus fallendique animus ab o-
mnibus contractibus & commerci-
is debet, *l. 1. ff. de dol. mal. l. ex empto ff.* 41
de act. empt. maximè veró à legati-
onum conventionibus, quæ ex sim-
plice & candido gentium iure ac
more dependent: neq; hoc loco Ro-

42 manos nomen doli boni, quem vete-
res adversus hostes adhibitum pro so-
lertia accipiebant *l. 1. §. non fuit autem*
3. ff. de dol. mal. defendere poterit mul-
tò minus illud ex trivio apud Poëtam
nostrum *lib. 2. Aenei.*

——————*dolus an virtus, quis in hoste requirat?*

Cúm sæpiùs jàm antè declaratũ, sit
F legationes etsi hostium sint, tamen nõ
43 ut tractationes hostiles, belli iure, sed
legationis iure quæ sequestra pacis &
belli est, haberi ità, ut in illis, fides
mandati candidè & syncerè expositi
fidẽ respõsi syncerè & candidè dandi
obliget, *Liv. lib.* 22. Hîc itaq; non so-
44 lúm Janum bifrontem, ut antè retròq;
omnia pervideat, sed si fieri posset, e-
tiam tanquam Argum aliquem undi-
45 quaque oculatum, acieque animi &
ingenii sagacissimum legatum esse o-
portet, qui, quemadmodum Sylvius
Marianum Socinum JCtum Caspari
Schlicio cõmendavit, *Epist.* 112. versu-
tias, nõ ut exerceut, sed ut caveat, quas
libet

libet ne cum illo Poëtico Ixione nubem pro corpore solido apprehendat, nève obscura & ancipitia, responsa, & tanquam anguem in herbis, ità fraudem ac dolum in verbis accipiat, domumq; referat. Sunt etenim eo nonnullæ gentes ingenio, ut secundũ verbum Plautinum, etiamsi maximè cautum fuerit, nihil tamen satis cautum sit. Conqueri ea de re adversus Gallos superioribus ætatibus cõsuesse Anglos Cominæus scribit *Comm. lib* 5. quòd in publicis legationum actionibus, pacisq; & fœderum tractationibus, nunquam non supplantati callidè ab illis fuerint, etsi armorum contentione superati nunquam. Ita vicissim Franco-Gallos conqueri affirmat *Bodinus lib 5 de rep n. 501.* sese multoties in iisdem rebus esse circumventos ab Hispanis. Qui quám integriter & candidè in responsis, in literis & promissionibus suis agant, etiam nostræ superioris memoriæ historiæ abũdè po-
46
47
48

dè posteritati loquuntur. Prædicant
49 illud summoperè in sua gente Avila & Anton. Leva, quod glaucomam, ut Plautus ait, objicere aliis populis Hispani facilè possint, ut faciant, quod viderint, ne viderint. Egregiam verò laudem! iisdem enim artibus etiã barbaros in
50 Moscovia uti solere testatur Heidenst. *de bello Moscov.* affirmante eadem doctissimo *Varsev. in d. orat.* quod aliud promittere, aliud mittere soleant, *c. 7. ff. de ext.* atq; sacculariorũ more ac crimino pro veris & conceptis fœderum formulis furtim falsas supponere, eãq; ob causam non nisi cautissimos & sa-
51 gacissimos homines cum illis esse in tractatione negotiorum committendos idem suadet. Sed & suapte natura, etsi cum vafris & callidis illis ingeniis non luctandum fuerit, legationũ tamen consilia & responsa, utpote maioris res momenti, maiorem diligentiam & cautionem desiderant.
52 Unde

Unde Tiberius, etsi cætera pleraque illaudatus, in eo tamẽ ad exẽplũ neq; provincialibus, nedum gentium legatis unquam respondere solus voluerit, sed semper adhibuerit & missarum gentium & rerum tractandarum viros peritissimos *Dion.* 27. *in vit. Tiber.* Ridendus itaque meritò ille Indorum regulus, qui ut Curt. *de reb. Alex. lib.* 8. 45
memoriæ prodidit, tum temporis responsa legatis dabat, quando comas pectebat, seseque ornabat, & ex tonstrina, non ex solio, & tribunali jura dicebat. At hîc cum Comico exclamandum est: Tantàmne rem tàm negligenter agier? sed non solùm ne negligenter, sed ne indecenter responsa 55
fiant, videndum est. Responsi autem informatio ea congrua esse & cõveniens existimatur, quæ antecedentis interrogationis ac postulati modo tanquam mensura mensurato, & calceus pedi congruit, *l. tit. responsum* 15. *de transact.* *Bart. ibid.* Unde fit, ut non-

 nun-

dè posteritati loquuntur. Prædicant
49 illud summoperè in sua gente Avila &
Anton. Leva, quod glaucomam, ut
Plautus ait, objicere aliis populis Hi-
spani facilè possint, ut faciant, q; vide-
rint, ne videant. Egregiã verò laudem!
iisdem enim artibus etiã barbaros in
50 Moscovia uti solere testatur Heidenst.
de bello Moscov. affirmante eadem do-
ctissimo *Varsev. in d. orat.* quod aliud
promittere, aliud mittere soleant, *c. 7.*
ff. de ext. atq; sæculariorũ more ac cri-
mino pro veris & conceptis fœderum
formulis furtim falsas supponere, eãq;
ob causam non nisi cautissimos & sa-
51 gacissimos homines cum illis esse in
tractatione negotiorum committen-
dos idem suadet. Sed & suapte natu-
ra, etsi cum vafris & callidis illis inge-
niis non luctandum fuerit, legationũ
52 tamen consilia & responsa, utpote
maioris res momenti, maiorem dili-
gentiam & cautionem desiderant.
53 Unde

Unde Tiberius, etsi cætera pleraque illaudatus, in eo tamẽ ad exẽplũ neq; provincialibus, nedum gentium legatis unquam respondere solus voluerit, sed semper adhibuerit & missarum gentium & rerum tractandarum viros peritissimos *Dion. 27. in vit. Tiber.* Ridendus itaque meritò ille Indorum regulus, qui ut Curt. *de reb. Alex. lib.* 8. 45 memoriæ prodidit, tum temporis responsa legatis dabat, quando comas pectebat, seseque ornabat, & ex tonstrina, non ex solio, & tribunali jura dicebat. At hîc cum Comico exclamandum est: Tantàmne rem tàm negligenter agier? sed non solùm ne negligenter, sed ne indecenter responsa 55 fiant, videndum est. Responsi autem informatio ea congrua esse & cõveniens existimatur quæ antecedentis interrogationis ac postulati modo tanquam mensura mensurato, & calceus pedi congruit, *l. tit. responsum* 15. *de transact.* *Bart. ibid.* Unde fit, ut non-

nunquam ferocius postulanti feroci-
56 us respondeamus, superbè mandata legationis proponenti superba respõsa referamus: secundum illud Hesiodi: *αὐτῷ τῷ μέτρῳ mensura parili*; Nam secundum illud sapientis, prudẽti iuxta prudentiam, stulto juxta eius stultitiam respondendum, *prov.* 26, Idque legũ auctoritate approbatum *l. Domitius 27 ff. qui testat. fac & ibidem annexum dictum* Bartol, *Godefr. in notis ad d. l.* Ità Tarentinorum legatorum superba &
57 ferocia mandata superbiore responso compensata apud Livium legimus *lib.* 9. Sine causa autem responsa arrogantia ac insolentia non solũ hominibus
58 exosa esse, nõ quidẽ fœminea, sed maiore, quàm virili prudentia, disserit Veturia ad filium Coriolanum *lib* 8. *Dyon Halycarnass.* quorum neminem tandem non pœnituit, testimonio Rudolphi Imp. I. qui illud crebro sermone usurpasse dicitur: *Bebel in Apop.* Neq; enim olim solùm Tarentini, teste Cicerone,

Cerone, ob ſuperba legatis reſponſa reddita, urbe everſa puniti: ſed & maiorum noſtrum ætate ob unicum aſperius & inſolentius reſponſum, Burgundicis flammis Lilium Galliæ fermè exarſiſſe viſum, *Commin. lib 1. bel. li Burgund.* 60
Quis enim hominum etiã inferiorum, nedum principum ac magnatũ, eo animo adverſus faſtuoſos atq; inſolentes non invenit, quo ſe Fridericus Imp. 3 fuiſſe predicavit, quẽ dicere ſolitum accepimus neq; ſe ſtultis poſſe delectari, neque ſuperbis eſſe amicum, *Sylv in fact & ſued Frid.* At illud, quod diximus cò peius, ſi fortè literis reſponſa conſignata duriora referantur. Manent enim literarum, quàm vocis vulnera diutiús & penetrantius hęrent. Fuiſſe autẽ literis reſponſa conſignari ſolita ex Alexandri reſpõſis ad Dariũ, miſſis perſpicuũ eſt. 62
Arrian. lib. 2. de rebus Alex. geſt. ſed etſi voce nuda tantùm, ut plerumque fit, reſpõſa reddantur, diligentis tamen & 64

cauti oratoris eſt, ſcriptum exemplũ in gravioribus rerum momentis dati reſponſi poſtulare: *Brunc. lib. 5. de lib. c. 22.* nec Druidum veterum more,
64 ſoli memoriæ audita omnia cõcredere: *Cæſar. in comment*: Tutius enim eſt aliorum verba ut prolata fuerint,
65 quàm ſua, quę captari & mutari facilè poſſunt, renuncianda referre *Brun. ibid.* Inepti autem mandati & congruè inepti reſponſi redditi, apud Suetonium memorabile exemplum legitur in Ilienſium legatione ad Tibe-
66 rium, quibus olim propter inclytam
67 nobilitatem civitatis, & propter coniunctionem originis Romanæ immunitates & privilegia multa conceſſa, *l. non tantùm* 13. §. 1. ff. *de excuſat. l. 1. §. 2. ff. ad municip. Tacit. Annal.* 12.) Cùm enim iam pridem doloris memoria obliterata imperatorem conſolatum de Germanici obitu ſeriùs illi veniſſent: irridens Cæſar ſe quoq; ait, illorum vicem dolere, quód olim egregium ci-

vem

vem Hectorem amisissent Suet. *in vit. Tib, n.* 52. Simplicitati autem & rusticitati, iure parcendum erit, *l. ex. qua-* 68 *cunq.* 2. §. 1. ff. *si quis in ius voc.* Quod prudenter à Cameræ Imperialis Præside & Assessoribus obseruatū in Helvetiorum quadam ad Cameræ judici- 69 um missione accepimus, *testante idem Polonorum doctissimo VVarsevicio d. orat.* Cum enim illi, crebrioribus mandatis ad Cameræ iudicium tanquam imperii subditi, cuius subiectioni sese facti violentia, non iuris via subtraxerunt, vocarentur, missi ab illis sunt, 70 qui contrà eiusmodi mandata mittenda protestati; Cameræ denunciarent nullā sese eius iurisdictionē agnoscere: obidq; petere, ut sese inposterum missos facerent: id cum missi perquam ineptis & inurbanis, asperisq; ac propè contumeliosis verbis proferrent usi proletario & familiari Suitensium verbo, ne sese inposterū Camerales vexarent, quod Germanica in lingua

lingua futilius & obſcœnius dictum eſt: placidiore tamen reſponſo ſimplicitas & ruſticitas hominum potiùs correcta, quàm duriore & aſperiore verbo, ut digna videbatur, excepta eſt. Cæterum in apté & commodè
71 reddendis reſponſis ſolent hanc rationem obſervare, ut primum per ἀνακεφαλαίωσιν, ut rhetorum verbum eſt, repetant & iterent ea omnia κατὰ πόδα *ut iura loquuntur l. un. §. 21. ff. de concept. Digeſt.* hoc eſt, juxta verbi veſtigium, & deinde ad ſingula capita & membra reſpõdeant. Quam reſpondendi for-
72 mam in Saxonia receptam, ipſe animadverti & in aliis Germaniæ aulis & dicaſteriis olim eſſe obſervatã, Brun. *d. l. cap. 15.* teſtatur, quæ etiam in literis hodiè attenditur: Romanos autem non certam aliquam & præſcriptam formulam ſecutos, ſed quemque pro ſuo ingenio, captu, dicendique facultate & pro re nata reſpondiſſe, ex hiſtoriarum monimen-

tis facilé evincitur. Nec referre existimandum est, *ut Brunus ait d. l.* sivè ꝑpetuo & eo omninò quo dicta sunt, ordine postulata iterentur: sive singulis capitibus postulatorum cum singulis responsis conjunctim, per totā orationem aptè distribuantur: modò dilucidè omnia, & quantum natura postulatorum responsorumque patitur, commoda brevitate dicantur. Hæc ille. Sed in altero, meo judicio, plus memoriæ: in hoc plus artis positum; de qua re memini olim mecum disserere nobilissimum & tùm publici tùm privati iuris, rerumque politicarum consultissimum virum Eberartum à VVeihe, legationum studiis & usu exercitatissimum, variisq; in Electorum Principum aulis primario cōsulendi & orandi loco ac dignitate summa perfūctum, cuius ut dissertissimi & prudentissimi legati iudicio libens hæc omnia, quæ de legationibus lucubravi, subjicio,

jicio, cùm me plurima horum ab illo audisse & in illo observasse, binis imperii comitiis, quæ Ratisbonæ 94. & 97. celebrata sunt ingenuè fatear.
76 Cæterùm respōsorū brevitas (ea enim quasi propria regum & principum in loquendo virtus, unde Galbæ orationem gravissimè Tacitus *Imperatoriam brevitatem* appellat, *lib.* 17. *annal.* idq; summoperè in Theodorico Gothorū rege commendat Sidonius, *Epist. ad Agrit.* quód plurima audierit à legatis, pauca verò eaque aptè & congruè respondere) me hoc loco monet, ut & ipse de huius capitis brevitate & de calce tractatus cogitem. Sed postremò tamen; tanquam sigilli loco, de sigillo & subscriptione quædam appone-re huic Responsorum capiti non erit alienum neque fortè ingratum. Cùm enim & dari literis responsa possint, &
78 multa in legationum commerciis ultrò citroque obveniant, quæ scriptis & tabellis confirmanda, coginè tùm legatus;

legatus, tùm ipse eos, cum quibus rem tractatum venit, cogere iure queat, ad sigilli & subscriptionis appositionem, quærendum. Jure civili autem ideò & subsignationes, quo nomine etiam 79
subscriptiones vocantur, *l. obsignatum 39. de verb. significationib. gloss. & Dd. ibidem*, introductæ, ut quod alterius manu, ut plerumque fieri solet, exaratum nomine alterius & iussu fuerit, 81
per scriptionem & sigillum ab eo, qui illa apponit, confirmetur, habeaturq; non aliter, ac si ipse scripsisset. *l. 1. §. et si. ff. quod iussu. l. fideiussor, 26. §. 1. ff. de edend. l. pet. 50. de acquirend. hared.* 82
Est enim subscribere nihil aliud quàm idem sentire, gratum & ratum habere & confirmare, *Bud. in l. minor. ff. de minor. Tolos. syntag. lib. 33. c. 11. num. 1.*
Fit autem subscriptio, cúm nomen proprium, vel solùm vel 83
aliquo signo, aut per signum (quemadmodum Imperatores Germanici á Carolo Magno usque ad Fridericum

cum secundum, per signum, in quô
84 literæ nominis cõtinebantur, subscribere consueverunt, *Munst. libr.3.Cosmog.* manu propria, vel etiam alterius, cum verbo, *subscripsit*. vel *subscripsi* subjicitur *Ang. in l. si ità stipulatus. §. Chrysogenus Brun. d. loc.* Signationum autem, quæ annulo signatorio *l. signatorius, 74. de verb. signif. argumento 25. §. 10. ff. de aur. & arg. leg.* fiebant, pervetus consuetudo non solùm in rep. Romana *l. 24. 25. & seq. ff. qui test. fac.*
86 sed etiã apud alias gentes: Babilonis enim annulus signatorius, qui Vo-
87 pisco Sigillaricius, & Herodoto σφραγὶς dicitur, fuisse tàm vulgaris legitur, ut à non nemine gestatus. *Herod. lib. 1* Et celebris est apud eundem autorem *lib. 3.* historia de annulo signatorio Polycratis, principis Samiorum, mari, fortunæ perielitandæ causa, merso, & in capto pisce recepto. Nec alium fuisse quàm signatorium existimo, quem
88 Pharao Josepho tanquam Cancellario, ac

rio, ac intimo conſiliario, & patriæ
pari, hoc eſt, maiori domus & prore-
gi dedit. *Geneſ.* 41. qui non ornamen-
ti *d. l.* 25. ff. *de aur.* ſed ſummæ poteſta-
tis cauſa in mandatis & reſponſis re- 89
giis confirmandis datus. Quam pote-
ſtatem etiam Auguſtus Cæſar Mecœ-
nati & Agrippæ duobus ſuis intimis 90
conſiliariis tribuiſſe, ut literas, quas
& ad ſenatum, & ad alios daret, lectas,
& pro arbitrio mutatas, annulo ſigna-
torio ob eam cauſam conceſſo, obſig-
narent, teſtatur Dion. *lib.* 51. Contra,
atque Carolus Magnus feciſſe legitur,
qui gladii, quo aſſiduò cinctus erat,
capulo ſigillum imperatorium, quo fi-
dem literarum ſuarum confirmabat,
inſertum ferebat, eiusque uſum ne-
mini hominum præterquam ſibi ipſe
credebat. Egin. *in vit. C.* *Sturc. in ead.*
Sed neque alius mihi fuiſſe videtur 91
ille, quem Alexander ſuo Perdiccę
moribundus conceſſit, ut per ſignū
ejusdem rem, ut loquuntur Logicorū

scholæ signatam, nempè potestatem jubendi & mandandi summam, & regni hæreditatem relinqueret, Æmyl. *in vitâ. Eum.* Videtur itaque Plinius, ut solet in multis, errasse, qui *lib.* 33. *c.* 2. *hist. nat.* scribit, Orientem ac Aegyptum non signare, solis contentam literis, nisi fortè privatorum manum
92 potius, quàm publici in regnis sigilli gestationem & usum respexerit, innuens, vulgò non ità crebrum fuisse in Orientalibus oris annuli signatorii usum, quemadmodum Romæ in omnium digitis erat Signatorius a. an-
93 nulus à signo, h. e. charactere, forma, & imagine impressa dicebatur, *l.* 22. §. *signum ff. qui test.* quę pro cuiuslibet libitu & voluntate esse potest varia, *d. l.* §. *ibi. variè enim signant homines.* Ità
94 Pompeius tribus tropæis in annuli insigni utebatur, quibus & anteà Sylla: *Dion. lib.* 42. Julius Cæsar armata Ve-
95 nere, cuius origine sese ab Aenea Troiano profectum iactitabat, *Dion. lib.* 43.
Augu-

Augustus anteà Sphinge: Deinde sua ipsius imagine, qua posteà eius successores omnes usi, præter Galbam, 98 qui gentilitium suum signum, canem nimirùm ex navis prora prospectantem, retinuit. *Dion. lib.* 51. *Xiphil. in Epitom. in vit. eiusd.* Nec verò solis literis, sed rebus custodiendis signatorius adhibebatur, quem natu liberorum maiori cùm clave paterfamiliâs, tradere solebat, *l.* 77. *ff. de leg.* Ac de illo annuli úsu, locus Plauti loquitur in Casina. *Obsérate cellam: annulum mihi referte.* Idem *in Amphytru.* obsignata arcula: Ad cuius custodiæ similitudinem nominavit Lucilius signatam virginem, 99 quam Terentius integram a viro, quæ etiamnum clausa, quæ Hebræis Alma *cum Mem clauso.* & custoditæ virginitatis est. *Scalig. Fil. in notis ad Priap.* Sed ut ad quæstionem nostram redeamus: quid de legatorū subscriptione & sigillo judicandum? Civilis iuris observationibus legatis commercium

non teneri jam sæpius dictum. Est autem & subscriptionis & sigilli addendi
100 consuetudo non in gentium jure, sed tantùm in singulorum quorundam populorum moribus & ritibus posita, ut etsi Romani, etsi Babylonii aliique literis suis utrumque confirmandis &
102 approbandis adhibuerint, non tamen omnium gentium vel hodierno etiam usu sit receptum. Moribus autem suis debere perpetuò vivere legatum multoties jam antè clamavimus; ita quidem, ut si subscriptionis quidem, non autem annuli signatorii jus & usum noverit, cogi ad alterius
103 regni mores & instituta non possit: quemadmodum neque ad legati mores & consuetudines, civilesq; constitutiones adigi observãdas in fœderibus & pactis ineũdis ille potest, ad quẽ legatus missus. Tartari suis moribus & consuetudinibus in literarum suarum consignationibus utuntur, non Polonicis, quando cum Polonis legationũ com-

commercia & publica negotia tractant: itâ vicissim Polonus suis, non Tartarorũ moribus & sigillum & ceram & subsignationem literarum suarum Tartaro dandarum instituit. Illud tamen legato non prætermittendu, quin summo studio curet, ut si iuris & moris sit apud illos, ad quos missus est, literis subscriptiones & sigillũ 104
apponere, sine subscriptionibus & sigillis literas nullas accipiat, etsi ipsius literæ more suæ gentis utroque careant. Nam & Tiberium legimus literas Rhodiorum, inquibus subscriptio omissa, tanquam ineptas & invalidas 105
remisisse, cúm eos Romano iure, cui tũ tẽporis Rhodii subjecti, scribere ac signare oporteret. Observet itidẽ, ut non nisi publica & legitima imagine & sigillo, ceraque, Cic; *in Q. Cælium* quæ 106
publico nomine scripta sunt, obsignẽtur. Est enim & in ceræ colore hæc differentia, ut alia privati iuris, alia publicæ auctoritatis & maiestatis sit,

Bod. lib. 1. c. ult. Quemadmodũ cera rubea in Imperio, qua Imperator, principes, & eminentiores nonnulli Comites, in diplomatis & mandatis signandis utuntur, uti etiam Academiarum Rectores, Decani doctoresq; eandem usurpant. Viridem verò vulgo epistolis privatis adhibemus. Flavam ceram Reges Galliæ sigillis adhibent, magnique beneficii loco permissũ Renato Neapolitano ac Siciliæ Regi, à Ludovico undecimo Franco Galliæ Rege, ut eadẽ uti liceret, Bod. *lib. 1. cap. ultimo num.* 172. Sed codicis ut extremã, ad Ceram Tull, 1. *Verr.* legato festinet, obsignatum hisce caput, de responsis volumus.

CAPUT IX.

Dimissio Legati.

SUMMARIA.

1. Vasa conclamare qui?
2. Lotophagorũ more legato non emanendũ.
3. Desertor quis castrensi lege?

4. Eman-

4. Emansor quis jure militari?
5. Legatus quando desertor & emansor.
6. Hersfeldia Alcuini ossa tegit.
7. Beda quando discesserit.
8. Otto Landg. Hassiæ administrator Hersfeld.
9. Alcuinus ad Carolum Magnum legatus, eiusque præceptor.
10. Alcuinus legationem deseruit.
11. Hermolaus Barbarus legationem Venetorum deseruit.
12. Hermolai Barbari Epithaphium.
13. Hermolaus ad P. P. Innocentium missus.
14. Emansores similes corvi Noæ.
15. Fidelis legatus deliciarum vinculis non alligatur.
16. Legatus non potest moram suam privatorum negotiorum tricis excusare.
17. Legatus non potest domum foris emere.
18. Mercaturam exercere legatus nequit.
19. Mercatura legato sordidissima.
20. Supellex legatorum a vectigalibus immunis.
21. Florentini legati mercaturæ ergò ludibrio habiti.
22. Emptio necessariarum rerum legato concessa.
23. Debitorum ergò legatus convenitur.
24. Judex legati quis?
25. Legatus sub specie immunitatis non debet res alienas domum auferre.
26. Locupletior nemo cum alterius damno debet fieri.
27. Debere Persarum moribus turpissimum.
28. Latace herba legatis Persicis data, fictione Asclepiadis.
29. Persarum legati debitis oppressi.
30. Otto Imperator Rom. debitorum fluctibus obrutus.

31. Ludovici undecimi Regis Franciæ dicterium: satius esse nihil largiri, quàm debere.
32. Callipedes legatus non esto.
33. Tiberius Callipedes dictus.
35. Mora ob debita ex non necessaria causa facta non excusatur.
36. Dimissio minus honorifica culpa legati facta legato imputatur.
37. Dimissio honorifica etiam hostium legatis præstanda.
38. Hostium legati quando dicantur honorificè dimissi.
39. Jure legationis non solum accedendi, sed etiam recedendi tutum iter præstandum.
40. Securitas veniendi includit securitatem recedendi.
41. Pontifex jura omnia in scrinio pectoris recondita se jactitat habere.
42. Pontifex Leo Decimus Paulo Bajonio veniendi, non autem recedendi securitatem præbuit.
43. Tucca Illyriorum regina redeuntem legatum occidit.
44. Romani honorificé hostium legatos reduxerunt.
45. Carthaginensium legatis redeuntibus duces dati.
46. Dimissionis honorificę ergó munera legato dantur.
47. Multa honesté dantur quæ non honestè accipiuntur.
48. Atheniensium lex de non acceptandis in legatione muneribus.
49. Mulier nihil intelligitur aliunde habere, quàm ex bonis mariti.

50. Lar

50. Largitionibus etiam prudentum oculi excæcantur.
51. Corinthiorũ lex contrà legatorum δωροδοκίαν
52. Epicrates ob accepta munera damnatus lege Attica.
53. Callias accepti muneris pœnam sustinuit.
54. Philocrates ob δωροδοκίαν mulctatus.
55. Venetorum lex de non muneribus accipiendis in legatione.
56. Barbarus Venetorum lege abiens condemnatur.
57. Philosophorum est pecunias contemnere.
58. Moribus gentium donationes in legationibus frequentatæ.
59. Lautèa honoris ergó non corruptionis gratia danda.
60. Germani veteres aurum & argentum susque deque habuerunt.
61. Suitenses superiore ætate aurum & gemmas ignorarunt.
62. Germani veteres dona legationis ostentarunt.
63. Legatio largitionis expers contemptim habita.
64. Germani veteres indignè tulerunt legationẽ fuisse donationis sterilem.
65. Romanorum in Lauteis ferendis magnificentia.
66. Lautèa etiam in provinciis á præsidibus data.
67. Pannicularia ad munerationes legatorum conversa.
68. Fisci colligendi ratio similis fluviorum collectionibus.
69. Flumina ex puris & impuris aquis colliguntur.

70. Fiscus Vespasiani ex Lotii vectigalibus.
71. Romani non solùm dederunt, sed etiam ipsi munera acceperunt in legationibus.
72. Xenia etiam proconsulibus permissa.
73. Xenia à muneribus jure civili distinguuntur.
74. Munera senatusconsulto prohibita magistratibus.
75. Deo & legi & principi manus puræ in administratione magistratuum servandæ.
76. Xenia senatusconsulto de prohibitis muneribus non continentur.
77. Xenia & Lautéa tollere inhumanum.
78. Lex Attica de muneribus explicata.
79. Munera ab hostibus accepta suspecta.
80. Hostium δῶρα ἄδωρα.
81. Munera quæ nihil suspitionis alunt, non interdicta.
82. Atheniensium legatus ad Siciliæ regem missus munera accipit.
83. Demosthenes Philippi regis munera cur recusarit.
84. Demosthenes Æschinem accepti contrà legem muneris arguit.
85. Corinthiorum abstinentia à rege Siculo tanquam absurda, neque ex mente legis correpta.
86. Ordinaria munera prohibitione legis non continentur neque hospitalia.
87. Barbarus non ut legatus legationis munus, sed ut privatus hospes jure hospitii Xenium à Pontifice accepit.
88. Hospitalia munerá à legationis muneribus separata.
89. Legationis munera dubitationem movent, an misso vel mittenti cedant: itidem hospitalia.

90. Mo-

90. Moscovitarum moribus legationibu munera cedunt mittenti.
91. Romanorum moribus olim in gratiam delata legatorum munera.
92. Hospitalia munera ærario non debentur.
93. Munera legationis non possunt jure a mittente vindicari.
94. Quod per honorem alterius quis accipit, eius est, qui accipit, non eius, per cuius honorem & gratiam accipitur.
95. Munera bene actæ legationis testimonia.
96. Herman Vulteius aureo torque in legatione Danica á rege donatus.
97. Fabricus maluit aurum habentibus imperare, quàm ipse aurum possidere.
98. Andreas Paulus legatus electoralis Saxoniæ ad Venetos munera preciosissima ibidem data reliquit.
99. Phocionis abstinentia ad Alexandrum missi.
100. In muneribus repudiandis prudentiæ temperamentum adhibendum.
101. Invito nemini beneficium confertur.
102. Deorum munera non rejicienda, secundum Homerum; ita nec principum.
103. Gratia gratiam parit.
104. Munera quæ legatus reddit, spontanea vel remuneratoria
105. Munera legationem maximé commendant.
106. Babylonicus rex legationem sine munere contemsit.
107. Dare, quàm accipere malit princeps.
108. Dare regium, accipere servile.
109. Munera non sint accipientis dignitate inferiora.
110. Persarum reges vilissima munuscula á subditis accpiebant.

cum secundum, per signum, in quo
84 literæ nominis cōtinebantur, subscri-
bere consueverunt, *Munst. libr.* 3. *Cos-
mog.* manu propria, vel etiam alterius,
us, cum verbo, *subscripsit.* vel *subscripsi*
subjicitur *Ang. in l. si ità stipulatus.* §.
Chrysogenus Brun. *d. loc.* Signationum
autem, quæ aonulo signatorio *l. signa-
torius*, 74. *de verb. signif. argumento* 25.
§. 10. *ff. de aur. & arg. leg.* fiebant, per-
vetus consuetudo non solùm in rep.
Romana *l.* 24. 25. *& seq.* ff. *qui test. fac.*
86 sed etiā apud alias gentes: Babiloni-
is enim annulus signatorius, qui Vo-
87 pisco Sigillaricius, & Herodoto σφραγὶς
dicitur, fuisse tàm vulgaris legitur, ut
à non nemine gestatus. *Herod. lib.* 1 Et
celebris est apud eundem autorem *lib.*
3. historia de annulo signatorio Poly-
cratis, principis Samiorum, mari, for-
tunæ periclitandæ causa, merso, & in
capto pisce recepto. Nec alium fuisse
se quàm signatorium existimo, quem
88 Pharao Josepho tanquam Cancella-
rio, ac

rio, ac intimo consiliario, & patriæ pati, hoc est, maiori domus & proregi dedit. *Genes.* 41. qui non ornamenti *d. l.* 25. ff. *de aur.* sed summæ potestatis causa in mandatis & responsis re- 89
giis confirmandis datus. Quam potestatem etiam Augustus Cæsar Mecœnati & Agrippæ duobus suis intimis 90
consiliariis tribuisse, ut literas, quas & ad senatum, & ad alios daret, lectas, & pro arbitrio mutatas, annulo signatorio ob eam causam concesso, obsignarent, testatur Dion. *lib.* 51. Contra, atque Carolus Magnus fecisse legitur, qui gladii, quo assiduò cinctus erat, capulo sigillum imperatorium, quo fidem literarum suarum confirmabat, insertum ferebat, eiusque usum nemini hominum præterquam sibi ipse credebat. Egin. *in vit. C.* *Sturc. in ead.*
Sed neque alius mihi fuisse videtur 91
ille, quem Alexander suo Perdiccę moribundus concessit, ut per signũ ejusdem rem, ut loquuntur Logicorũ

scholæ signatam, nempè potestatem jubendi & mandandi summam, & regni hæreditatem relinqueret, Æmyl. *in vitâ. Eum.* Videtur itaque Plinius, ut solet in multis, errasse, qui *lib.* 33. *c.* 1. *hist. nat.* scribit, Orientem ac Aegyptum non signare, solis contentam literis, nisi fortè privatorum manum
92 potius, quàm publici in regnis sigilli gestationem & usum respexerit, innuens, vulgò non ità crebrum fuisse in Orientalibus oris annuli signatorii usum, quemadmodum Romæ in omnium digitis erat Signatorius a. an-
93 nulus à signo, h. e. charactere, forma, & imagine impressa dicebatur, *l.* 22. §. *signum ff. qui test.* quę pro cuiuslibet libitu & voluntate esse potest varia; *d. l.* §. *ibi. variè enim signant homines.* Ità
94 Pompeius tribus tropæis in annuli insigni utebatur, quibus & anteà Sylla; *Dion. lib.* 42. Julius Cæsar armata Ve-
95 nere, cuius origine sese ab Aenea Troiano profectum iactitabat, *Dion. lib.* 43.
. Augu-

Auguſtus anteà Sphinge: Deinde ſua
ipſius imagine, qua poſteá eius ſuc-
ceſſores omnes uſi, præter Galbam, 96
qui gentilitium ſuum ſignum, canem
nimirum ex navis prora proſpectan-
tem, retinuit. *Dion. lib,* 51. *Xiphil. in*
Epitom. in vit. eiusd. Nec verò ſolis lite-
ris, ſed rebus cuſtodiendis ſignatorius
adhibebatur, quem natu liberorum
maiori cùm clave paterfamiliâs, tra-
dere ſolebat, *l. 77. ff. de leg.* Ac de illo
annuli uſu, locus Plauti loquitur in
Caſina. *Obſerate cellam: annulum mihi*
referte. Idem *in Amphytru.* obſignata ar-
cula: Ad cuius cuſtodiæ ſimilitudinem
nominavit Lucilius ſignatam virginem 99
quam Terentius integram a viris, quæ
crinamnum clauſa, quæ Hebræis Al-
ma *cum Mem clauſo.* & cuſtoditæ virgi-
nitatis eſt. *Scalig. Fil. in notis ad Priap.*
Sed ut ad quæſtionem noſtram rede-
amus: quid de legatorū ſubſcriptione
& ſigillo iudicandum? Civilis iuris
obſervationibus legatis commercium

non teneri jam sæpius dictum. Est autem & subscriptionis & sigilli addendi
101 consuetudo non in gentium jure, sed tantùm in singulorum quorundam populorum moribus & ritibus posita, ut etsi Romani, etsi Babylonii aliique literis suis utrumque confirmandis &
102 approbandis adhibuerint, non tamen omnium gentium vel hodierno etiam usu sit receptum. Moribus autem suis debere perpetuò vivere legatum multoties jam antè clamavimus; ita quidem, ut si subscriptionis quidem, non autem annuli signatorii jus & usum noverit, cogi ad alterius
103 regni mores & instituta non possit: quemadmodum neque ad legati mores & consuetudines, civilesq; constitutiones adigi observãdas in fœderibus & pactis ineũdis ille potest, ad quẽ legatus missus. Tartari suis moribus & consuetudinibus in literarum suarum consignationibus utuntur, non Polonicis, quando cum Polonis legationũ com-

commercia & publica negotia tractant: itâ vicissim Polonus suis, non Tartarorũ moribus & sigillum & ceram & subsignationem literarum suarum Tartaro dandarum instituit. Illud tamen legato non prætermittendũ, quin summo studio curet, ut si iuris & moris sit apud illos, ad quos mis- 104
sus est, literis subscriptiones & sigillũ apponere, sine subscriptionibus & sigillis literas nullas accipiat, etsi ipsius literæ more suæ gentis utroque careant. Nam & Tiberium legimus literas
Rhodiorum, inquibus subscriptio o- 105
missa, tanquam ineptas & invalidas remisisse, cúm eos Romano iure, cui tũ tẽporis Rhodii subjecti, scribere ac signare oporteret. Observet itidẽ, ut non nisi publica & legitima imagine &
sigillo, ceraque, *Cic. in Q. Cælium* quæ 106
publico nomine scripta sunt, obsignẽtur. Est enim & in ceræ colore hæc differentia, ut alia privati iuris, alia publicæ auctoritatis & maiestatis sit,

Bod. lib. 1. c. ult. Quêmadmodū cera rubea in Imperio, qua Imperator, principes, & eminentiores nonnulli Comites, in diplomatis & mandatis signandis utuntur, uti etiam Academiarum Rectores, Decani doctoresq; eandem usurpant. Viridem verò vulgo epistolis privatis adhibemus. Flavam ceram Reges Galliæ sigillis adhibent, magnique beneficii loco permissū Renato Neapolitano ac Siciliæ Regi, à Ludovico undecimo Franco, Galliæ Rege, ut cadē uti liceret. Bod. *lib. 1. cap. ultimo num.* 172. Sed codicis ut extremā, ad Ceram Tull, 1. *Verr.* legato festinet, obsignatum hisce caput, de responsis volumus.

CAPUT IX.

Dimissio Legati.

SUMMARIA.

1. Vasa conclamare qui?
2. Lotophagorū more legato non emanendū.
3. Desertor quis castrensi lege?

4. Eman-

4. Emansor quis jure militari?
5. Legatus quando desertor & emansor.
6. Hersfeldia Alcuini ossa tegit.
7. Beda quando discesserit.
8. Otto Landg Hassiæ administrator Hersfeld.
9. Alcuinus ad Carolum Magnum legatus, eiusque præceptor.
10. Alcuinus legationem deseruit.
11. Hermolaus Barbatus legationem Venetorum deseruit.
12. Hermolai Barbari Epithaphium.
13. Hermolaus ad P P. Innocentium missus.
14. Emansores similes corvi Noæ.
15. Fidelis legatus deliciarum vinculis non alligatur
16. Legatus non potest moram suam privatorum negotiorum tricis excusare.
17. Legatus non potest domum foris emere.
18. Mercaturam exercere legatus nequit.
19. Mercatura legato sordidissima.
20. Supellex legatorum a vectigalibus immunis.
21. Florentini legati mercaturæ ergò ludibrio habiti.
22. Emptio necessariarum rerum legato concessa.
23. Debitorum ergó legatus convenitur.
24. Judex legati quis?
25. Legatus sub specie immunitatis non debet res alienas domum auferre.
26. Locupletior nemo cum alterius damno debet fieri.
27. Debere Persarum moribus turpissimum.
28. Latace herba legatis Persicis data, fictione Asclepiadis.
29 Persarum legati debitis oppressi.
30. Otto Imperator Rom. debitorum fluctibus obrutus.

31. Ludovici undecimi Regis Franciæ dicterium: satius esse nihil largiri, quàm debere.
32. Callipedes legatus non esto.
33. Tiberius Callipedes dictus.
35. Mora ob debita ex non necessaria causa facta non excusatur.
36. Dimissio minus honorifica culpa legati facta legato imputatur.
37. Dimissio honorifica etiam hostium legatis præstanda.
38. Hostium legati quando dicantur honorificè dimissi.
39. Jure legationis non solum accedendi, sed etiam recedendi tutum iter præstandum.
40. Securitas veniendi includit securitatem recedendi.
41. Pontifex jura omnia in scrinio pectoris recondita se jactitat habere.
42. Pontifex Leo Decimus Paulo Bajonio veniendi, non autem recedendi securitatem præbuit.
43. Tucca Illyriorum regina redeuntem legatum occidit.
44. Romani honorificè hostium legatos reduxerunt.
45. Carthaginensium legatis redeuntibus duces dati.
46. Dimissionis honorificę ergó munera legato dantur.
47. Multa honestè dantur quæ non honestè accipiuntur.
48. Atheniensium lex de non acceptandis in legatione muneribus.
49. Mulier nihil intelligitur aliunde habere, quàm ex bonis mariti.

50. Lar

50. Largitionibus etiam prudentum oculi excæcantur.

51. Corinthiorũ lex contrà legatorum δωροδοκίαν

52. Epicrates ob accepta munera damnatus lege Attica.

53. Callias accepti muneris pœnam sustinuit.

54. Philocrates ob δωροφαγίαν mulctatus.

55. Venetorum lex de non muneribus accipiendis in legatione.

56. Barbarus Venetorum lege abiens condemnatur.

57. Philosophorum est pecunias contemnere.

58. Moribus gentium donationes in legationibus frequentatæ.

59. Lautea honoris ergó non corruptionis gratia danda.

60. Germani veteres aurum & argentum susque deque habuerunt.

61. Suitenses superiore ętate aurum & gemmas ignorarunt.

62. Germani veteres dona legationis ostentarunt.

63. Legatio largitionis expers contemptim habita.

64. Germani veteres indignè tulerunt legationẽ fuisse donationis sterilem.

65. Romanorum in Lauteis ferendis magnificentia.

66. Lautea etiam in provinciis á præsidibus data.

67. Pannicularia ad munerationes legatorum conversa.

68. Fisci colligendi ratio similis fluviorum collectionibus.

69. Flumina ex puris & impuris aquis colliguntur.

jicio, cùm me plurima horum ab illo audisse & in illo observasse, binis imperii comitiis, quæ Ratisbonæ 94. & 97. celebrata sunt ingenuè fatear.

76 Cæterùm respõsorũ brevitas (ea enim quasi propria regum & principum in loquendo virtus, unde Galbæ orationem gravissimè Tacitus *Imperatoriam brevitatem* appellat, *lib.* 17. *annal.* idq; summoperè in Theodorico Gothorũ rege commendat Sidonius, *Epist. ad Agric.* quòd plurima audierit à legatis, pauca verò eaque aptè & congruè responderit) me hoc loco monet, ut & ipse de huius capitis brevitate & de calce tractatus cogitem. Sed postremò tamen; tanquam sigilli loco, de sigillo & subscriptione quædam apponere huic Responsorum capiti non erit alienum neque fortè ingratum. Cùm enim & dari literis responsa possint, &

78 multa in legationum commerciis ultrò citroque obveniant, quæ scriptis & tabellis confirmanda, coginè tùm

legatus;

legatus, tùm ipse eos, cum quibus rem tractatum venit, cogere iure queat, ad sigilli & subscriptionis appositionem, quærendum. Iure civili autem ideò & subsignationes, quo nomine etiam 79
subscriptiones vocantur, *l. obsignatum 39. de verb. signifitationib. gloss. & Dd. ibidem*, introductæ, ut quod alterius manu, ut plerumque fieri solet, exaratum nomine alterius & iussu fuerit, 81
per scriptionem & sigillum ab eo, qui illa apponit, confirmetur, habeaturq; non aliter, ac si ipse scripsisset. *l 1. §. etsi. ff. quod iussu. l. fideiussor, 26 §. 1. ff. de edend l. pet. 50. de acquirend. hared.* 82
Est enim subscribere nihil aliud quàm idem sentire, gratum & ratum habere & confirmare, *Bud. in l. minor. ff. de minor. Tolos. syntag. lib. 33. c. 11 num. 1.*
Fit autem subscriptio, cúm nomen proprium, vel solùm vel 83
aliquo signo, aut per signum (quemadmodum Imperatores Germanici á Carolo Magno usque ad Fridericum

cum secundum, per signum, in quô
84 literæ nominis cõtinebantur, subscribere consueverunt, *Munst. libr. 3. Cosmog.* manu propria, vel etiam alterius, cum verbo, *subscripsit*. vel *subscripsi* subjicitur *Ang. in l. si ità stipulatus. §. Chrysogenus Brun. d. loc.* Signationum autem, quæ aonulo signatorio *l. signatorius, 74. de verb. signif. argumento* 25. *§. 10. ff. de aur. & arg. leg.* fiebant, pervetus consuetudo non solùm in rep. Romana *l. 24. 25. & seq. ff. qui test. fac.* sed etiã apud alias gentes: Babiloni-
86 is enim annulus signatorius, qui Vo-
87 pisco Sigillaticius, & Herodoto σφραγὶς dicitur, fuisse tàm vulgaris legitur, ut à non nemine gestatus: *Herod. lib.* 1 Et celebris est apud eundem autorem *lib.* 3. historia de annulo signatorio Polycratis, principis Samiorum, mari, fortunæ perielitandæ causa, merso, & in capto pisce recepto. Nec alium fuisse quàm signatorium existimo, quem
88 Pharao Josepho tanquam Cancellario, ac

rio, ac intimo consiliario, & patriæ
pari, hoc est, maiori domus & prore-
gi dedit. *Genes.* 41. qui non ornamen-
ti *d. l.* 25. ff. *de aur.* sed summæ potesta-
tis causa in mandatis & responsis re- 89
giis confirmandis datus. Quam pote-
statem etiam Augustus Cæsar Mecœ-
nati & Agrippæ duobus suis intimis 90
consiliariis tribuisse, ut literas, quas
& ad senatum, & ad alios daret, lectas,
& pro arbitrio mutatas, annulo signa-
torio ob eam causam concesso, obsig-
narent, testatur Dion. *lib.* 51. Contra,
atque Carolus Magnus fecisse legitur,
qui gladii, quo assiduò cinctus erat,
capulo sigillum imperatorium, quo fi-
dem literarum suarum confirmabat,
insertum ferebat, eiusque usum ne-
mini hominum præterquam sibi ipse
credebât. Egin. *in vit. C.* *Sturc. in ead.*
Sed neque alius mihi fuisse videtur 91
ille, quem Alexander suo Perdiccę
moribundus concessit, ut per signū
ejusdem rem, ut loquuntur Logicorū

scholæ signatam, nempè potestatem
jubendi & mandandi summam, & re-
gni hæreditatem relinqueret, Æmyl.
in vitâ. Eum. Videtur itaque Plinius, ut
solet in multis, errasse, qui *lib.* 33. *c.* 2.
hist. nat. scribit, Orientem ac Aegy-
ptum non signare, solis contentam li-
teris, nisi fortè privatorum manum
92 potius, quàm publici in regnis sigilli
gestationem & usum respexerit, in-
nuens, vulgò non ità crebrum fuisse
in Orientalibus oris annuli signatorii
usum, quemadmodum Romæ in o-
mnium digitis erat Signatorius a. an-
93 nulus à signo, h. e. charactere, forma,
& imagine impressa dicebatur, *l.* 22. §.
signum ff. qui test. quę pro cuiuslibet li-
bitu & voluntate esse potest varia;
d. l. §. *ibi. variè enim signant homines.* Ità
94 Pompeius tribus tropæis in annuli in-
signi utebatur, quibus & anteà Sylla:
95 *Dion. lib.* 42. Julius Cæsar armata Ve-
nere, cuius origine sese ab Aenea Tro-
iano profectum iactitabat, *Dion. lib.* 43.
Augu-

Augustus anteà Sphinge: Deinde sua ipsius imagine, qua posteá eius successores omnes usi, præter Galbam, 96 qui gentilitium suum signum, canem nimirum ex navis prora prospectantem, retinuit. *Dion. lib.* 51. *Xiphil. in Epitom. in vit. eiusd.* Nec verò solis literis, sed rebus custodiendis signatorius adhibebatur, quem natu liberorum maiori cúm clave paterfamiliâs, tradere solebat, *l.* 77. *ff. de leg.* Ac de illo annuli úsu, locus Plauti loquitur in Casina. *Obsignate cellam: annulum mihi referte.* Idem *in Amphytru.* obsignata arcula: Ad cuius custodiæ similitudinem nominavit Lucilius signatam virginem, 99 quam Terentius integram a viro, quæ etinamnum clausa, quæ Hebræis Alma *cum Mem clauso.* & custoditæ virginitatis est. *Scalig. Fil. in notis ad Priap.* Sed ut ad quæstionem nostram redeamus: quid de legatorũ subscriptione & sigillo judicandum? Civilis iuris observationibus legatis commercium

non teneri jam sæpius dictum. Est au-
tem & subscriptionis & sigilli addendi
100 consuetudo non in gentium jure, sed
tantùm in singulorum quorundam
populorum moribus & ritibus posita,
ut etsi Romani, etsi Babylonii aliique
literis suis utrumque confirmandis &
102 approbandis adhibuerint, non ta-
men omnium gentium vel hodi-
erno etiam usu sit receptum. Mori-
bus autem suis debere perpetuò vive-
re legatum multoties jam antè clama-
vimus; ita quidem, ut si subscriptionis
quidem, non autem annuli signatorii
jus & usum noverit, cogi ad alterius
103 regni mores & instituta non possit:
quemadmodum neque ad legati mo-
res & consuetudines, civilesq; consti-
tutiones adigi observãdas in fœderi-
bus & pactis ineũdis ille potest, ad quẽ
legatus missus. Tartari suis moribus &
consuetudinibus in literarum suarum
consignationibus utuntur, non Polo-
nicis, quando cum Polonis legationũ
com-

commercia & publica negotia tractant: itâ viciſſim Polonus ſuis, non Tartarorũ moribus & ſigillum & ceram & ſubſignationem literarum ſuarum Tartaro dandarum inſtituit. Illud tamen legato non prætermittendũ, quin ſummo ſtudio curet, ut ſi iuris & moris ſit apud illos, ad quos miſ- 104
ſus eſt, literis ſubſcriptiones & ſigillũ apponere, ſine ſubſcriptionibus & ſigillis literas nullas accipiat, etſi ipſius literæ more ſuæ gentis utroque careant. Nam & Tiberium legimus literas
Rhodiorum, in quibus ſubſcriptio o- 105.
miſſa, tanquam ineptas & invalidas remiſiſſe, cúm eos Romano iure, cui tũ tẽporis Rhodii ſubjecti, ſcribere ac ſignare oporteret. Obſervet itidẽ, ut non niſi publica & legitima imagine &
ſigillo ceraque, Cic; *in Q. Cælium* quæ 106
publico nomine ſcripta ſunt, obſignẽtur. Eſt enim & in ceræ colore hæc differentia, ut alia privati iuris, alia publicæ auctoritatis & maieſtatis ſit,

cauti oratoris est, scriptum exemplū
in gravioribus rerum momentis dari
responsi postulare: *Brunc. lib. 5. de lib.*
64 *c. 22.* nec Druidum veterum more,
soli memoriæ audita omnia cōcrede-
re: *Cæsar. in comment.* Tutius enim est
aliorum verba ut prolata fuerint,
65 quàm sua, quę captari & mutari facilè
possunt, renuncianda referre *Brun. i-
bid.* Inepti autem mandati & congruè
inepti responsi redditi, apud Sueto-
nium memorabile exemplum le-
gitur in Ilienſium legatione ad Tibe-
66 rium, quibus olim propter inclytam
67 nobilitatem civitatis, & propter con-
iunctionem originis Romanæ immu-
nitates & privilegia multa concessa, *l.
non tantùm* 13. §. 1. ff. *de excusat. l. 1. §. 2.
ff. ad municip. Tacit. Annal.* 12.) Cùm e-
nim iam pridem doloris memoria ob-
literata imperatorem consolatum de
Germanici obitu seriùs illi venissent:
irridens Cæsar se quoq;, ait, illorum vi-
cem dolere, quód olim egregium ci-
vem

vem Hectorem amisissent Suet. *in vit. Tib, n.* 52. Simplicitati autem & rusticitati, iure parcendum erit, *l. ex. quacunq.* 2. §. 1. ff. *si quis in ius voc.* Quod 68
prudenter à Cameræ Imperialis Præside & Assessoribus observatũ in Helvetiorum quadam ad Cameræ judicium missione accepimus, *testante idem Polonorum doctissimo VVarsevicio d. orat.* 69
Cum enim illi, crebrioribus mandatis ad Cameræ iudicium tanquam imperii subditi, cuius subiectioni sese facti violentia, non iuris via subtraxerunt, vocarentur, missi ab illis sunt, 70
qui contrà eiusmodi mandata nitttenda protestati; Cameræ denunciarent nullã sese eius iurisdictionẽ agnoscere: ob idq; petere, ut sese inposterum missos facerent: id cum missi perquam ineptis & inurbanis, asperisq; ac propè contumeliosis verbis proferrent, usi proletario & familiari Suitensium verbo, ne sese inposterũ Camerales vexarent, quod Germanica in lingua

lingua futilius & obſcœnius dictum
eſt: placidiore tamen reſponſo ſim-
plicitas & ruſticitas hominum potiùs
correcta, quàm duriore & aſperiore
verbo, ut digna videbatur, excepta
eſt. Cæterum in apté & commodè
71 reddendis reſponſis ſolent hanc rati-
onem obſervare, ut primum per ἀνακε-
φαλαίωσιν, ut rhetorum verbum eſt, re-
petant & iterent ea omnia κατὰ πόδα
ut iura loquuntur l. un. §. 21. ff. de concept.
Digeſt. hoc eſt, juxta verbi veſtigium,
& deinde ad ſingula capita & membra
reſpõdeant. Quam reſpondendi for-
72 mam in Saxonia receptam, ipſe anim-
adverti & in aliis Germaniæ aulis &
dicaſteriis olim eſſe obſervatã, Brun.
d. l. cap. 15. teſtatur, quæ etiam in li-
teris hodiè attenditur: Romanos
autem non certam aliquam & præ-
ſcriptam formulam ſecutos, ſed
quemque pro ſuo ingenio, captu, di-
cendique facultate & pro re nata re-
ſpondiſſe, ex hiſtoriarum monimen-
tis

tis facilé evincitur. Nec referre existimandum est, *ut Brunus ait d. l.* sivè ꝑpetuo & eo omninò quo dicta sunt, ordine postulata iterentur: sive singulis capitibus postulatorum cum singulis responsis conjunctim, per totá orationem aptè distribuantur: modò dilucidè omnia, & quantum natura postulatorum responsorumque patitur, commoda brevitate dicantur. Hæc ille. Sed in altero, meo judicio, plus memoriæ: in hoc plus artis positum; de qua re memini olim mecum disserere nobilissimum & tùm publici túm privati iuris, rerumque politicarum consultissimum virum Eberartum à VVeihe, legationum studiis & usu exercitatissimum, variisq; in Electorum Principum aulis primario cõsulendi & orandi loco ac dignitate summa perfũctum, cuius, ut dissertissimi & prudentissimi legati iudicio libens hæc omnia, quæ de legationibus lucubravi, subjicio,

74

75

jicio, cùm me plurima horum ab illo audiſſe & in illo obſervaſſe, binis imperii comitiis, quæ Ratisbonæ 94. & 97. celebrata ſunt ingenuè fatear.

75 Cæterùm reſpõſorũ brevitas (ea enim quaſi propria regum & principum in loquendo virtus, unde Galbæ orationem graviſſimè Tacitus *Imperatoriam brevitatem* appellat, *lib. 17. annal.* idq; ſummoperè in Theodorico Gothorũ rege commendat Sidonius, *Epiſt. ad Agrit.* quod plurima audierit à legatis, pauca verò eaque aptè & congruè reſponderi) me hoc loco monet, ut & ipſe de huius capitis brevitate & de calce tractatus cogitem. Sed poſtremò tamen; tanquam ſigilli loco, de ſigillo & ſubſcriptione quædam apponere huic Reſponſorum capiti non erit alienum neque fortè ingratum. Cùm enim & dari literis reſponſa poſſint, &
78 multa in legationum commerciis ultrò citroque obveniant, quæ ſcriptis & tabellis confirmanda, coginè tùm

legatus;

legatus, tùm ipse eos, cum quibus rem tractatum venit, cogere iure queat, ad sigilli & subscriptionis appositionem, quærendum. Iure civili autem ideò & subsignationes, quo nomine etiam 79 subscriptiones vocantur, *l. obsignatum 39. de verb. significationib. gloss. & Dd. ibidem*, introductæ, ut quod alterius manu, ut plerumque fieri solet, exaratum nomine alterius & iussu fuerit, 81 per scriptionem & sigillum ab eo, qui illa apponit, confirmetur, habeaturque non aliter, ac si ipse scripsisset. *l. 1. §. etsi. ff. quod iussu. l. fideiussor, 26 §. 1. ff. de edend l. pet. 50. de acquirend. hared.* 82
Est enim subscribere nihil aliud quàm idem sentire, gratum & ratum habere & confirmare, *Bud. in l. minor. ff. de minor. Tolos. syntag. lib. 33. c. 11 num. 1.*
Fit autem subscriptio, cùm nomen proprium, vel solùm vel 83 aliquo signo, aut per signum (quemadmodum Imperatores Germanici á Carolo Magno usque ad Friderici-

cum

cum secundum, per signum, in quo
84 literæ nominis cõtinebantur, subscribere consueverunt, *Munst. libr. 3. Cosmog.* manu propria, vel etiam alterius, cum verbo, *subscripsit*. vel *subscripsi* subjicitur *Ang. in l. si ità stipulatus. §. Chrysogenus Brun. d. loc.* Signationum autem, quæ annulo signatorio *l. signatorius, 74. de verb. signif. argumento 25. §. 10. ff. de aur. & arg. leg.* fiebant, pervetus consuetudo non solùm in rep. Romana *l. 24. 25. & seq. ff. qui test. fac.*
86 sed etiã apud alias gentes: Babiloni-
87 is enim annulus signatorius, qui Vopisco Sigillaricius, & Herodoto σφρηγὶς dicitur, fuisse tàm vulgaris legitur, ut à nonnemine gestatus: *Herod. lib.* 1 Et celebris est apud eundem autorem *lib.* 3. historia de annulo signatorio Polycratis, principis Samiorum, mari, fortunæ periclitandæ causa, merso, & in capto pisce recepto. Nec alium fuisse quàm signatorium existimo, quem
88 Pharao Josepho tanquam Cancellario, ac

rio, ac intimo conſiliario, & patriæ pari, hoc eſt, maiori domus & proregi dedit. *Geneſ.* 41. qui non ornamenti *d. l.* 25. ff. *de aur.* ſed ſummæ poteſtatis cauſa in mandatis & reſponſis re- 89
giis confirmandis datus. Quam poteſtatem etiam Auguſtus Cæſar Mecœnati & Agrippæ duobus ſuis intimis 90
conſiliariis tribuiſſe, ut literas, quas & ad ſenatum, & ad alios daret, lectas, & pro arbitrio mutatas, annulo ſignatorio ob eam cauſam conceſſo, obſignarent, teſtatur Dion. *lib.* 51. Contra, atque Carolus Magnus feciſſe legitur, qui gladii, quo aſſiduò cinctus erat, capulo ſigillum imperatorium, quo fidem literarum ſuarum confirmabat, inſertum ferebat, eiusque uſum nemini hominum præterquam ſibi ipſe credebat. Egin. *in vit. C.* *Sturc. in ead.*
Sed neque alius mihi fuiſſe videtur 91
ille, quem Alexander ſuo Perdiccę moribundus conceſſit, ut per ſignũ ejusdem rem, ut loquuntur Logicorũ

dè posteritati loquuntur. Prædicant
49 illud summoperè in sua gente Avila & Anton. Leva, quod glaucomam, ut Plautus ait, objicere aliis populis Hispani facilè possint, ut faciant, q; viderint, ne viderint. Egregiã verò laudem! iisdem enim artibus etiã barbaros in
50 Moscovia uti solere testatur Heidenst. *de bello Moscov.* affirmante eadem doctissimo *Varsev. in d. orat.* quod aliud promittere, aliud mittere soleant, *c. 7. ff. de ext.* atq; sæculariorũ more ac crimino pro veris & conceptis fœderum formulis furtim falsas supponere, eãq; ob causam non nisi cautissimos & sa-
51 gacissimos homines cum illis esse in tractatione negotiorum committendos idem suadet. Sed & suapte natura, etsi cum vafris & callidis illis ingeniis non luctandum fuerit, legationũ
52 tamen consilia & responsa, utpote maioris res momenti, maiorem diligentiam & cautionem desiderant.

 Unde

Unde Tiberius, etsi cætera pleraque illaudatus, in eo tamẽ ad exẽplũ neq; provincialibus, nedum gentium legatis unquam respondere solus voluerit, sed semper adhibuerit & missarum gentium & rerum tractandarum viros peritissimos *Dion. 27. in vit. Tiber.* Ridendus itaque meritò ille Indorum regulus, qui ut Curt. *de reb. Alex. lib.* 8. 45
memoriæ prodidit, tum temporis responsa legatis dabat, quando comas pectebat, seseque ornabat, & ex tonstrina, non ex solio, & tribunali jura dicebat. At hîc cum Comico exclamandum est: Tantàmne rem tàm negligenter agier? sed non solùm ne negligenter, sed ne indecenter responsa 55
fiant, videndum est. Responsi autem informatio ea congrua esse & cõveniens existimatur, quæ antecedentis interrogationis ac postulati modo tanquam mensura mensurato, & calceus pedi congruit, *l. tit. responsum* ff. *de transact.* *Bart. ibid.* Unde fit, ut non-

nunquam ferocius postulanti ferocius respondeamus, superbè mandata
56 legationis proponenti superba respōsa referamus: secundum illud Hesiodi: αὐτῷ τῷ μέτρῳ *mensura parili*; Nam secundum illud sapientis, prudēti iuxta prudentiam, stulto juxta eius stultitiam respondendum, *prov.* 26. Idque legũ auctoritate approbatum *l. Domitius* 27. *ff. qui testat. fac & ibidem annexum dictum* Bartol, *Godefr. in notis ad d. l.* Ità Tarentinorum legatorum superba &
57 ferocia mandata superbiore responso compensata apud Livium legimus *lib.* 9. Sine causa autem responsa arrogantia ac insolentia non solũ hominibus
58 exosa esse, nō quidē fœminea, sed maiore, quàm virili prudentia, differit Veturia ad filium Coriolanum *lib* 8. *Dyon Halycarnass.* quorum neminem tandem non pœnituit, testimonio Rudolphi Imp. I. qui illud crebro sermone usurpasse dicitur: *Bebel in Apop.* Neq; enim olim solùm Tarentini, teste Cicerone,

cerone, ob ſuperba legatis reſponſa reddita, urbe everſa puniti: ſed & maiorum noſtrum ætate ob unicum aſperius & inſolentius reſponſum, Burgundicis flammis Lilium Galliæ fernè exarsiſſe viſum, *Commin. lib 1. bel. li Burgund.* 60 Quis enim hominum etiã inferiorum, nedum principum ac magnatũ, eo animo adverſus faſtuoſos atq; inſolentes non invenit, quo ſe Fridericus Imp. 3 fuiſſe predicavit, quẽ dicere ſolitum accepimus neq; ſe ſtultis poſſe delectari, neque ſuperbis eſſe amicum, *Sylv in fact & ſued* Frid. At illud, quod diximus eò peius, ſi fortè literis reſponſa conſignata duriora referantur. Manent enim literarum, quàm vocis vulnera diutiùs & penetrantius hęrent. Fuiſſe autẽ literis reſponſa conſignari ſolita ex Alexandri reſpõſis ad Dariũ, miſſis perſpicuũ eſt. 62
Arrian. lib. 2. de rebus Alex. geſt. ſed etſi voce nuda tantùm, ut plerumque fit, reſpõſa reddantur, diligentis tamen & 64

cauti oratoris est, scriptum exemplū
in gravioribus rerum momentis dari
responsi postulare: *Brunc. lib. 5. de lib.*
64 *c. 22.* nec Druidum veterum more,
soli memoriæ audita omnia cōcrede-
re: *Cæsar. in comment:* Tutius enim est
aliorum verba ut prolata fuerint,
65 quàm sua, quę captari & mutari facilè
possunt, renuncianda referre *Brun. i-
bid.* Inepti autem mandati & congruè
inepti responsi redditi, apud Sueto-
nium memorabile exemplum le-
gitur in Iliensium legatione ad Tibe-
66 rium, quibus olim propter inclytam
67 nobilitatem civitatis, & propter con-
iunctionem originis Romanæ immu-
nitates & privilegia multa concessa, *l.
non tantùm* 13. §. 1. ff. *de excusat.* *l.* 1. §. 2.
ff. *ad municip. Tacit. Annal.* 12.) Cùm e-
nim iam pridem doloris memoria ob-
literata imperatorem consolatum de
Germanici obitu seriùs illi venissent:
irridens Cæsar se quoq;, ait, illorum vi-
cem dolere, quòd olim egregium ci-
vem

vem Hectorem amisissent Suet. *in vit. Tib, n.* 52. Simplicitati autem & rusticitati, iure parcendum erit, *l. ex. quacunq.* 2. §. 1. ff. *si quis in ius voc.* Quod 68
prudenter à Cameræ Imperialis Præside & Assessoribus obseruatū in Helvetiorum quadam ad Cameræ iudicium missione accepimus, *testante idem Polonorum doctissimo VVarsevicio d. orat.* 69
Cum enim illi, crebrioribus mandatis ad Cameræ iudicium tanquam imperii subditi, cuius subiectioni sese facti violentia, non iuris via subtraxerunt, vocarentur, missi ab illis sunt, 70
qui contrà eiusmodi mandata non te...tenda protestati; Cameræ denunciarent nullā sese eius iurisdictionē agnoscere: ob idq; petere, ut sese inposterum missos facerent: id cum missi perquam ineptis & inurbanis, asperisq; ac propè contumeliosis verbis proferrent, usi proletario & familiari Suitensium verbo, ne sese inposterū Camerales vexarent, quod Germanica in lingua

lingua futilius & obscœnius dictum est: placidiore tamen responso simplicitas & rusticitas hominum potiùs correcta, quám duriore & asperiore verbo, ut digna videbatur, excepta est. Cæterum in apté & commodè
71 reddendis responsis solent hanc rationem observare, ut primum per ἀνακεφαλαίωσιν, ut rhetorum verbum est, repetant & iterent ea omnia κατὰ πόδα *ut iura loquuntur l. un. §. 21. ff. de concept. Digest.* hoc est, juxta verbi vestigium, & deinde ad singula capita & membra respõdeant. Quam respondendi for-
72 mam in Saxonia receptam, ipse animadverti & in aliis Germaniæ aulis & dicasteriis olim esse observatã, Brun. *d. l. cap. 15.* testatur, quæ etiam in literis hodiè attenditur: Romanos autem non certam aliquam & præscriptam formulam secutos, sed quemque pro suo ingenio, captu, dicendique facultate & pro re nata respondisse, ex historiarum monimen-

tis

tis facilè evincitur. Nec referre exi-
stimandum est, *ut Brunus ait d. l.* sivè
perpetuo & eo omninò quo dicta sunt,
ordine postulata iterentur; sive singu-
lis capitibus postulatorum cum singu-
lis responsis conjunctim, per totã ora-
tionem aptè distribuantur. modò di- 74
lucidè omnia, & quantum natura po-
stulatorum responsorumque patitur,
commoda brevitate dicantur. Hæc il-
le. Sed in altero, meo judicio, plus me-
moriæ: in hoc plus artis positum; de
qua re memini olim mecum disserere
nobilissimum & tùm publici túm pri-
vati iuris, rerumque politicarum con-
sultissimum virum Eberartum á VVei-
he, legationum studiis & usu exercita- 75
tissimum, variisq; in Electorum Prin-
cipum aulis primario cõsulendi & o-
randi loco ac dignitate summa perfũ-
ctum, cuius ut disertissimi & pruden-
tissimi legati iudicio libens hæc omni-
a, quæ de legationibus lucubravi, sub-
jicio,

legatus, tùm ipse eos, cum quibus rem tractatum venit, cogere iure queat, ad sigilli & subscriptionis appositionem, quærendum. Iure civili autem ideò & subsignationes, quo nomine etiam 79
subscriptiones vocantur, *l. obsignatum 39. de verb. significationib. gloss. & Dd. ibidem*, introductæ, ut quod alterius manu, ut plerumque fieri solet, exaratum nomine alterius & iussu fuerit; 81
per scriptionem & sigillum ab eo, qui illa apponit, confirmetur, habeaturque non aliter, ac si ipse scripsisset. *l 1. §. etsi. ff. quod iussu. l. fideiussor, 26 §. 1. ff. de edend. l. pet. 50. de acquirend. hæred.* 82
Est enim subscribere nihil aliud quàm idem sentire, gratum & ratum habere & confirmare, *Bud. in l. minor. ff. de minor. Tolos. syntag. lib. 33. c. 11 num. 1.*
Fit autem subscriptio, cùm nomen proprium; vel solùm vel 83
aliquo signo, aut per signum (quemadmodum Imperatores Germanici á Carolo Magno usque ad Frideri-

cum

cum secundum, per signum, in quô
84 literæ nominis cõtinebantur, subscribere consueverunt, *Munst. libr. 3. Cosmog.* manu propria, vel etiam alterius, cum verbo, *subscripsit.* vel *subscripsi* subjicitur *Ang. in l. si ità stipulatus. §. Chrysogenus Brun. d. loc.* Signationum autem, quæ annulo signatorio *l. signatorius, 74. de verb. signif. argumento 25. §. 10. ff. de aur. & arg. leg.* fiebant, pervetus consuetudo non solùm in rep. Romana *l. 24. 25. & seq. ff. qui test. fac.*
86 sed etiã apud alias gentes: Babilonis enim annulus signatorius, qui Vo-
87 pisco Sigillaricius, & Herodoto σφρηγὶς dicitur, fuisse tàm vulgaris legitur, ut à non nemine gestatus: *Herod. lib.* 1 Et celebris est apud eundem autorem *lib.* 3. historia de annulo signatorio Polycratis, principis Samiorum, mari, fortunæ periclitandæ causa, merso, & in capto pisce recepto. Nec alium fuisse quàm signatorium existimo, quem
88 Pharao Josepho tanquam Cancellario, ac

rio, ac intimo consiliario, & patriæ pari, hoc est, maiori domus & proregi dedit. *Genes.* 41. qui non ornamenti *d. l.* 25. ff. *de aur.* sed summæ potestatis causa in mandatis & responsis regiis confirmandis datus. Quam potestatem etiam Augustus Cæsar Mecœnati & Agrippæ duobus suis intimis consiliariis tribuisse, ut literas, quas & ad senatum, & ad alios daret, lectas, & pro arbitrio mutatas, annulo signatorio ob eam causam concesso, obsignarent, testatur Dion. *lib.* 51. Contra, atque Carolus Magnus fecisse legitur, qui gladii, quo assiduò cinctus erat, capulo sigillum imperatorium, quo fidem literarum suarum confirmabat, insertum ferebat, eiusque usum nemini hominum præterquam sibi ipse credebat. Egin. *in vit. C.* *Sturc. in ead.* Sed neque alius mihi fuisse videtur illc, quem Alexander suo Perdiccę moribundus concessit, ut per signũ ejusdem rem, ut loquuntur Logicorũ

89 90 91

scholæ signatam, nempè potestatem jubendi & mandandi summam, & regni hæreditatem relinqueret, Æmyl. *in vitâ. Eum.* Videtur itaque Plinius, ut solet in multis, errasse, qui *lib.* 33. *c.* 2. *hist. nat.* scribit, Orientem ac Aegyptum non signare, solis contentam literis, nisi fortè privatorum manum
92 potius, quàm publici in regnis sigilli gestationem & usum respexerit, innuens, vulgò non ità crebrum fuisse in Orientalibus oris annuli signatorii usum, quemadmodum Romæ in omnium digitis erat Signatorius a. an-
93 nulus à signo, h. e. charactere, forma, & imagine impressa dicebatur, *l.* 22. §. *signum ff. qui test.* quę pro cuiuslibet libitu & voluntate esse potest varia; *d. l.* §. *ibi. variè enim signant homines.* Ità
94 Pompeius tribus tropæis in annuli insigni utebatur, quibus & anteà Sylla: *Dion. lib.* 42. Julius Cæsar armata Ve-
95 nere, cuius origine sese ab Aenea Troiano profectum iactitabat, *Dion. lib.* 43.
Augu-

Auguſtus anteà Sphinge: Deinde ſua ipſius imagine, qua poſteá eius ſucceſſores omnes uſi, præter Galbam, 96
qui gentilitium ſuum ſignum, canem nimirum ex navis prora proſpectantem, retinuit. *Dion. lib*, 51. *Xiphil. in Epitom. in vit. eiusd.* Nec verò ſolis literis, ſed rebus cuſtodiendis ſignatorius adhibebatur, quem natu liberorum maiori cúm clave paterfamiliâs, tradere ſolebat, *l. 77. ff. de leg.* Ac de illo annuli úſu, locus Plauti loquitur in Caſina. *Obſerate cellam: annulum mihi referte.* Idem *in Amphytru.* obſignata arcula: Ad cuius cuſtodiæ ſimilitudinem nominavit Lucilius ſignatam virginē, 99
quam Terentius integram a viro, quæ crinamnum clauſa, quæ Hebræis Alma *cum Mem clauſo.* & cuſtoditæ virginitatis eſt. *Scalig. Fil. in notis ad Priap.* Sed ut ad quæſtionem noſtram redeámus: quid de legatorū ſubſcriptione & ſigillo judicandum? Civilis iuris obſervationibus legatis commercium

non teneri jam sæpius dictum. Est aũtem & subscriptionis & sigilli addendi
100 consuetudo non in gentium jure, sed tantùm in singulorum quorundam populorum moribus & ritibus posita, ut etsi Romani, etsi Babylonii aliique literis suis utrumque confirmandis &
102 approbandis adhibuerint, non tamen omnium gentium vel hodierno etiam usu sit receptum. Moribus autem suis debere perpetuò vivere legatum multoties jam antè clamavimus; ita quidem, ut si subscriptionis quidem, non autem annuli signatorii jus & usum noverit, cogi ad alterius
103 regni mores & instituta non possit: quemadmodum neque adlegati mores & consuetudines, civilesq; constitutiones adigi observãdas in fœderibus & pactis ineũdis ille potest, ad quẽ legatus missus. Tartari suis moribus & consuetudinibus in literarum suarum consignationibus utuntur, non Polonicis, quando cum Polonis legationũ com-

commercia & publica negotia tractant: itâ vicissim Polonus suis, non Tartarorũ moribus & sigillum & ceram & subsignationem literarum suarum Tartaro dandarum instituit. Illud tamen legato non prætermittendũ, quin summo studio curet, ut si iuris & moris sit apud illos, ad quos mis- 104
sus est, literis subscriptiones & sigillũ apponere, sine subscriptionibus & sigillis literas nullas accipiat, etsi ipsius literæ more suæ gentis utroque careant. Nam & Tiberium legimus literas
Rhodiorum, inquibus subscriptio o- 105
missa, tanquam ineptas & invalidas remisisse, cúm eos Romano iure, cui tũ tẽporis Rhodii subiecti, scribere ac signare oporteret. Observet itidẽ, ut non nisi publica & legitima imagine &
sigillo, ceraque, Cic; *in Q. Cælium* quæ 106
publico nomine scripta sunt, obsignẽtur. Est enim & in ceræ colore hæc differentia, ut alia privati iuris, alia publicæ auctoritatis & maiestatis sit,

Bod. lib. 1. c. ult. Quemadmodū cera rubea in Imperio, qua Imperator, principes, & eminentiores nonnulli Comites, in diplomatis & mandatis signandis utuntur, uti etiam Academiarum Rectores, Decani doctoresq; eandem usurpant. Viridem verò vulgo epistolis privatis adhibemus. Flavam ceram Reges Galliæ sigillis adhibent, magnique beneficii loco permissū Renato Neapolitano ac Siciliæ Regi, à Ludovico undecimo Franco, Galliæ Rege, ut eadē uti liceret. Bod. *lib. 1. cap. ultimo num.* 172. Sed codicis ut extremā, ad Ceram Tull, 1. *Verr.* legato festinet, obsignatum hisce caput, de responsis volumus.

CAPUT IX.

Dimissio Legati.

SUMMARIA.

1. Vasa conclamare qui?
2. Lotophagorū more legato non emanendū.
3. Desertor quis castrensi lege?

4. Emansor quis jure militari?
5. Legatus quando desertor & emansor.
6. Herlfeldia Alcuini ossa tegit.
7. Beda quando discesserit.
8. Otto Landg. Hassiæ administrator Hersfeld.
9. Alcuinus ad Carolum Magnum legatus, eiusque præceptor.
10. Alcuinus legationem deseruit.
11. Hermolaus Barbarus legationem Venetorum deseruit.
12. Hermolai Barbari Epithaphium.
13. Hermolaus ad P. P. Innocentium missus.
14. Emansores similes corvi Noæ.
15. Fidelis legatus deliciarum vinculis non alligatur.
16. Legatus non potest moram suam privatorum negotiorum tricis excusare.
17. Legatus non potest domum foris emere.
18. Mercaturam exercere legatus nequit.
19. Mercatura legato sordidissima.
20. Supellex legatorum a vectigalibus immunis.
21. Florentini legati mercaturæ ergò ludibrio habiti.
22. Emptio necessariarum rerum legato concessa.
23. Debitorum ergò legatus convenitur.
24. Judex legati quis?
25. Legatus sub specie immunitatis non debet res alienas domum auferre.
26. Locupletior nemo cum alterius damno debet fieri.
27. Debere Persarum moribus turpissimum.
28. Latace herba legatis Persicis data, fictione Asclepiadis.
29. Persarum legati debitis oppressi.
30. Otto Imperator Rom. debitorum fluctibus obrutus.

31. Ludovici undecimi Regis Franciæ dicterium: satius esse nihil largiri, quam debere.
32. Callipedes legatus non esto.
33. Tiberius Callipedes dictus.
35. Mora ob debita ex non necessaria causa facta non excusatur.
36. Dimissio minus honorifica culpa legati facta legato imputatur.
37. Dimissio honorifica etiam hostium legatis præstanda.
38. Hostium legati quando dicantur honorificè dimissi.
39. Iure legationis non solum accedendi, sed etiam recedendi tutum iter præstandum.
40. Securitas veniendi includit securitatem recedendi.
41. Pontifex jura omnia in scrinio pectoris recondita se jactitat habere.
42. Pontifex Leo Decimus Paulo Bajonio veniendi, non autem recedendi securitatem præbuit.
43. Tucca Illyriorum regina redeuntem legatum occidit.
44. Romani honorificè hostium legatos reduxerunt.
45. Carthaginensium legatis redeuntibus duces dati.
46. Dimissionis honorificę ergó munera legato dantur.
47. Multa honestè dantur quæ non honestè accipiuntur.
48. Atheniensium lex de non acceptandis in legatione muneribus.
49. Mulier nihil intelligitur aliunde habere, quàm ex bonis mariti.

50. Lar

50. Largitionibus etiam prudentum oculi excæcantur.
51. Corinthiorũ lex contrà legatorum δωροδοκίαν
52. Epicrates ob accepta munera damnatus lege Attica.
53. Callias accepti muneris pœnam sustinuit.
54. Philocrates ob δωροφαγίαν mulctatus.
55. Venetorum lex de non muneribus accipiendis in legatione.
56. Barbatus Venetorum lege absens condemnatur.
57. Philosophorum est pecunias contemnere.
58. Moribus gentium donationes in legationibus frequentatæ.
59. Lautea honoris ergó non corruptionis gratia danda.
60. Germani veteres aurum & argentum susque deque habuerunt.
61. Suitenses superiore ætate aurum & gemmas ignorarunt.
62. Germani veteres dona legationis ostentarunt.
63. Legatio largitionis expers contemptum habita.
64. Germani veteres indignè tulerunt legationẽ fuisse donationis sterilem.
65. Romanorum in Lauteis ferendis magnificentia.
66. Lautea etiam in provinciis á præsidibus data.
67. Pannicularia ad munerationes legatorum conversa.
68. Fisci colligendi ratio similis fluviorum collectionibus.
69. Flumina ex puris & impuris aquis colliguntur.

70. Fiscus Vespasiani ex Lotii vectigalibus.

71. Romani non solùm dederunt, sed etiam ipsi munera acceperunt in legationibus.

72. Xenia etiam proconsulibus permissa.

73. Xenia à muneribus jure civili distinguuntur.

74. Munera senatusconsulto prohibita magistratibus.

75. Deo & legi & principi manus puræ in administratione magistratuum servandæ.

76. Xenia senatusconsulto de prohibitis muneribus non continentur.

77. Xenia & Lautêa tollere inhumanum.

78. Lex Attica de muneribus explicata.

79. Munera ab hostibus accepta suspecta.

80. Hostium δῶρα ἄδωρα.

81. Munera quæ nihil suspicionis alunt, non interdicta.

82. Atheniensium legatus ad Siciliæ regem missus munera accipit.

83. Demosthenes Philippi regis munera cur recusarit.

84. Demosthenes Æschinem accepti contrà legem muneris arguit.

85. Corinthiorum abstinentia à rege Siculo tanquam absurda, neque ex mente legis correpta.

86. Ordinaria munera prohibitione legis non continentur neque hospitalia.

87. Barbarus non ut legatus legationis munus, sed ut privatus hospes jure hospitii Xenium à Pontifice accepit.

88. Hospitalia munera à legationis muneribus separata.

89. Legationis munera dubitationem movent, an misso vel mittenti cedant: itidem hospitalia.

90. Moscovitarum moribus legationibu munera cedunt mittenti.
91. Romanorum moribus olim in gratiuita delata legatorum munera.
92. Hospitalia munera ærario non debentur.
93. Munera legationis non possunt jure a mittente vindicari.
94. Quod per honorem alterius quis accipit, eius est, qui accipit, non eius, per cuius honorem & gratiam accipitur.
95. Munera bene actę legationis testimonia.
96. Herman Vulteius aureo torque in legatione Danica á rege donatus.
97. Fabericus maluit aurum habentibus Imperare, quàm ipse aurum possidere.
98. Andreas Paulus legatus Electoralis Saxoniæ ad Venetos munera preciosissima ibidem data reliquit.
99. Phocionis abstinentia ad Alexandrum missi.
100. In muneribus repudiandis prudentiæ temperamentum adhibendum.
101. Invito nemini beneficium confertur.
102. Deorum munera non rejicienda, secundum Homerum; ita nec principum.
103. Gratia gratiam parit.
04. Munera quæ legatus reddit, spontanea vel remuneratoria
105. Munera legationem maximé commendant.
106. Babylonicus rex legationem sine munere cótemsit.
107. Dare, quàm accipere malit princeps.
108. Dare regium, accipere servile.
109. Munera non sint accipientis dignitate inferiora.
100. Persarum reges vilissima munuscula á subditis accepiebant.

cum secundum, per signum, in quô
84 literæ nominis cõtinebantur, subscribere consueverunt, *Munst. libr. 3. Cosmog.* manu propria, vel etiam alterius, cum verbo, *subscripsit.* vel *subscripsi* subjicitur *Ang. in l. si ità stipulatus. §. Chrysogenus Brun. d. loc.* Signationum autem, quæ aonulo signatorio *l. signatorius, 74. de verb. signif. argumento 25. §. 10. ff. de aur. & arg. leg.* fiebant, pervetus consuetudo non solùm in rep. Romana *l. 24. 25. & seq. ff. qui test. fac.*
86 sed etiã apud alias gentes: Babilonis enim annulus signatorius, qui Vo-
87 pisco Sigillaricius, & Herodoto σφρηγὶς dicitur, fuisse tàm vulgaris legitur, ut à non nemine gestatus. *Herod. lib. 1* Et celebris est apud eundem autorem *lib. 3.* historia de annulo signatorio Polycratis, principis Samiorum, mari, fortunæ periclitandæ causa, merso, & in capto pisce recepto. Nec alium fuisse quàm signatorium existimo, quem
88 Pharao Josepho tanquam Cancellario, ac

tio, ac intimo consiliario. & patriæ pari, hoc est, maiori domus & prorcgi dedit. *Genes.* 41. qui non ornamenti *d. l.* 25. ff. *de aur.* sed summæ potestatis causa in mandatis & responsis re- 89
giis confirmandis datus Quam potestatem etiam Augustus Cæsar Mecœnati. & Agrippæ duobus suis intimis 90
consiliariis tribuisse, ut literas, quas & ad senatum, & ad alios daret, lectas, & pro arbitrio mutatas, annulo signatorio ob eam causam concesso, obsignarent, testatur Dion. *lib.* 51. Contra, atque Carolus Magnus fecisse legitur, qui gladii, quo assiduò cinctus erat, capulo sigillum imperatorium, quo fidem literarum suarum confirmabat, insertum ferebat, eiusque usum nemini hominum præterquam sibi ipse credebât. Egin. *in vit. C.* *Sturc. in ead.* Sed neque alius mihi fuisse videtur 91
ille, quem Alexander suo Perdiccę moribundus concessit, ut per signũ ejusdem rem, ut loquuntur Logicorũ

ſcholæ ſignatam, nempè poteſtatem
jubendi & mandandi ſummam, & re-
gni hæreditatem relinqueret, Æmyl.
in vita. Eum. Videtur itaque Plinius, ut
ſolet in multis, erraſſe, qui *lib.* 33. *c.* 2.
hiſt. nat. ſcribit, Orientem ac Aegy-
ptum non ſignare, ſolis contentam li-
teris, niſi fortè privatorum manum
92 potius, quàm publici in regnis ſigilli
geſtationem & uſum reſpexerit, in-
nuens, vulgò non ità crebrum fuiſſe
in Orientalibus oris annuli ſignatorii
uſum, quemadmodum Romæ in o-
mnium digitis erat Signatorius a. an-
93 nulus à ſigno, h. e. charactere, forma,
& imagine impreſſa dicebatur, *l.* 22. §.
ſignum ff. qui teſt. quę pro cuiuslibet li-
bitu & voluntate eſſe poteſt varia;
d. l. §. *ibi. variè enim ſignant homines.* Ità
94 Pompeius tribus tropæis in annuli in-
ſigni utebatur, quibus & anteà Sylla:
95 *Dion. lib.* 42. Julius Cæſar armata Ve-
nere, cuius origine ſeſe ab Aenea Tro-
iano profectum iactitabat, *Dion. lib.* 43.
Augu-

Auguſtus anteà Sphinge: Deinde ſua ipſius imagine, qua poſteá eius ſucceſſores omnes uſi, præter Galbam, 96
qui gentilitium ſuum ſignum, canem nimirùm ex navis prora proſpectantem, retinuit. *Dion. lib.* 51. *Xiphil. in Epitom. in vit. eiusd.* Nec verò ſolis literis, ſed rebus cuſtodiendis ſignatorius adhibebatur, quem natu liberorum maiori cúm clave paterfamiliâs, tradere ſolebat, *l.* 77. *ff. de leg.* Ac de illo annuli úſu, locus Plauti loquitur in Caſina. *Obſignate cellam: annulum mihi referte.* Idem *in Amphytru.* obſignata arcula: Ad cuius cuſtodiæ ſimilitudinem nominavit Lucilius ſignatam virginē, 99
quam Terentius integram a viro, quæ ετιναmnum clauſa, quæ Hebræis Alma *cum Mem clauſo.* & cuſtoditæ virginitatis eſt. *Scalig. Fil. in notis ad Priap.* Sed ut ad quæſtionem noſtram redeamus: quid de legatorū ſubſcriptione & ſigillo judicandum? Civilis iuris obſervationibus legatis commercium

non teneri jam sæpius dictum. Est au-
tem & subscriptionis & sigilli addendi
100 consuetudo non in gentium jure, sed
tantùm in singulorum quorundam
populorum moribus & ritibus posita,
ut etsi Romani, etsi Babylonii aliique
literis suis utrumque confirmandis &
102 approbandis adhibuerint, non ta-
men omnium gentium vel hodi-
erno etiam usu sit receptum. Mori-
bus autem suis debere perpetuò vive-
re legatum multoties jam antè clama-
vimus; ita quidem, ut si subscriptionis
quidem, non autem annuli signatorii
jus & usum noverit, cogi ad alterius
103 regni mores & instituta non possit:
quemadmodum neque ad legati mo-
res & consuetudines, civilesq; consti-
tutiones adigi observãdas in fœderi-
bus & pactis ineũdis ille potest, ad quẽ
legatus missus. Tartari suis moribus &
consuetudinibus in literarum suarum
consignationibus utuntur, non Polo-
nicis, quando cum Polonis legationũ
com-

commercia & publica negotia tractant: itâ vicissim Polonus suis, non Tartarorũ moribus & sigillum & ceram & subsignationem literarum suarum Tartaro dandarum instituit. Illud tamen legato non prætermittendu, quin summo studio curet, ut si iuris & moris sit apud illos, ad quos missus est, literis subscriptiones & sigillũ 104
apponere, sine subscriptionibus & sigillis literas nullas accipiat, etsi ipsius literæ more suæ gentis utroque careant. Nam & Tiberium legimus literas Rhodiorum, inquibus subscriptio omissa, tanquam ineptas & invalidas 105
remisisse, cúm eos Romano iure, cui tũ tẽporis Rhodii subjecti, scribere ac signare oporteret. Observet itidẽ, ut non nisi publica & legitima imagine & sigillo, ceraque, Cic; *in Q. Cælium* quæ 106
publico nomine scripta sunt, obsignẽtur. Est enim & in ceræ colore hæc differentia, ut alia privati iuris, alia publicæ auctoritatis & maiestatis sit,

Bod. lib.1.c.ult. Quèmadmodũ cera rubea in Imperio, qua Imperator, principes, & eminentiores nonnulli Comites, in diplomatis & mandatis signandis utuntur, uti etiam Academiarum Rectores, Decani doctoresq; eandem usurpant. Viridem verò vulgo epistolis privatis adhibemus. Flavam ceram Reges Galliæ sigillis adhibent, magnique beneficii loco permissũ Renato Neapolitano ac Siciliæ Regi, à Ludovico undecimo Franco, Galliæ Rege, ut cadẽ uti liceret. *Bod. lib.1.cap. ultimo num.* 172. Sed codicis ut extremã, ad Ceram Tull, 1.*Verr.* legato festinet, obsignatum hisce caput, de responsis volumus.

CAPUT IX.

Dimissio Legati.

SUMMARIA.

1. Vasa conclamare qui?
2. Lotophagorũ more legato non emanendũ.
3. Desertor quis castrensi lege?

4. Eman-

4. Emansor quis jure militari?
5. Legatus quando desertor & emansor.
6. Hersfeldia Alcuini ossa tegit,
7. Beda quando discesserit.
8. Otto Landg. Hassiæ administrator Hersfeld.
9. Alcuinus ad Carolum Magnum legatus, ejusque præceptor.
10. Alcuinus legationem deseruit.
11. Hermolaus Barbarus legationem Venetorum deseruit.
12. Hermolai Barbari Epithaphium.
13. Hermolaus ad P. P. Innocentium missus.
14. Emansores similes corvi Noæ.
15. Fidelis legatus deliciarum vinculis non alligatur
16. Legatus non potest moram suam privatorum negotiorum tricis excusare.
17. Legatus non potest domum foris emere.
18. Mercaturam exercere legatus nequit.
19. Mercatura legato sordidissima.
20. Supellex legatorum a vectigalibus immunis.
21. Florentini legati mercaturæ ergò ludibrio habiti.
22. Emptio necessariarum rerum legato concessa.
23. Debitorum ergò legatus convenitur.
24. Judex legati quis?
25. Legatus sub specie immunitatis non debet res alienas domum auferre.
26. Locupletior nemo cum alterius damno debet fieri.
27. Debere Persarum moribus turpissimum.
28. Latace herba legatis Persicis data, fictione Asclepiadis.
29. Persarum legati debitis oppressi.
30. Otto Imperator Rom. debitorum fluctibus obrutus.

31. Ludovici undecimi Regis Franciæ dicterium: satius esse nihil largiri, quàm debere.
32. Callipedes legatus non esto.
33. Tiberius Callipedes dictus.
35. Mora ob debita ex non necessaria causa facta non excusatur.
36. Dimissio minus honorifica culpa legati facta legato imputatur.
37. Dimissio honorifica etiam hostium legatis præstanda.
38. Hostium legati quando dicantur honorificè dimissi.
39. Jure legationis non solum accedendi, sed etiam recedendi tutum iter præstandum.
40. Securitas veniendi includit securitatem recedendi.
41. Pontifex jura omnia in scrinio pectoris recondita se jactitat habere.
42. Pontifex Leo Decimus Paulo Bajonio veniendi, non autem recedendi securitatem præbuit.
43. Tucca Illyriorum regina redeuntem legatum occidit.
44. Romani honorificè hostium legatos reduxerunt.
45. Carthaginensium legatis redeuntibus duces dati.
46. Dimissionis honorificæ ergó munera legato dantur.
47. Multa honesté dantur quæ non honestè accipiuntur.
48. Atheniensium lex de non acceptandis in legatione muneribus.
49. Mulier nihil intelligitur aliunde habere, quàm ex bonis mariti.

50. Lar

50. Largitionibus etiam prudentum oculi excæcantur.
51. Corinthiorũ lex contrà legatorum δωροδοκίαν
52. Epicrates ob accepta munera damnatus lege Attica.
53. Callias accepti muneris pœnam sustinuit.
44. Philocrates ob δωροφαγίαν mulctatus.
55. Venetorum lex de non muneribus accipiendis in legatione.
56. Barbarus Venetorum lege absens condemnatur.
57. Philosophorum est pecunias contemnere.
58. Moribus gentium donationes in legationibus frequentatæ.
59. Lautêa honoris ergó non corruptionis gratia danda.
60. Germani veteres aurum & argentum susque deque habuerunt.
61. Suitenses superiore ętate aurum & gemmas ignorarunt.
62. Germani veteres dona legationis ostentarunt.
63. Legatio largitionis expers contemptim habita.
64. Germani veteres indignè tulerunt legationẽ fuisse donationis sterilem.
65. Romanorum in Lauteis ferendis magnificentia.
66. Lautêa etiam in provinciis á præsidibus data.
67. Pannicularia ad munerationes legatorum conversa.
68. Fisci colligendi ratio similis fluviorum collectionibus.
69. Flumina ex puris & impuris aquis colliguntur.

90. Moscovitarum moribus legationibus munera cedunt mittenti.
91. Romanorum moribus olim in gratiam delata legatorum munera.
92. Hospitalia munera ærario non debentur.
93. Munera legationis non possunt jure a mittente vindicari.
94. Quod per honorem alterius quis accipit, eius est, qui accipit, non eius, per cuius honorem & gratiam accipitur.
95. Munera benè actæ legationis testimonia.
96. Herman Vulteius aureo torque in legatione Danica à rege donatus.
97. Fabricius maluit aurum habentibus Imperare, quàm ipse aurum possidere.
98. Andreas Paulus legatus electoralis Saxoniæ ad Venetos munera preciosissima ibidem data reliquit.
99. Phocionis abstinentia ad Alexandrum missi.
100. In muneribus repudiandis prudentiæ temperamentum adhibendum.
101. Invito nemini beneficium confertur.
102. Deorum munera non rejicienda, secundum Homerum; ita nec principum.
103. Gratia gratiam parit.
104. Munera quæ legatus reddit, spontanea vel remuneratoria
105. Munera legationem maximè commendant.
106. Babylonicus rex legationem sine munere contemsit.
107. Dare, quàm accipere malit princeps.
108. Dare regium, accipere servile.
109. Munera non sint accipientis dignitate inferiora.
110. Persarum reges vilissima munuscula á subditis accipiebant.

130. Longobardi à Narsete vini Italici gustu pellecti ad Italiam invadendam.
131. Longobardorum reges legatis exteris delicias & bonitatem regni studio summo occultarunt.
132. Thesauri legatis non ostentandi.
133. Pecuniarum ostentatio multum levitatis in se habet.
134. Ezechias rex Judæorum à Deo objurgatus, quod legatis exteris thesauros suos ostendisset.
135. Henricus V. Imper. à Polonorum legatis irrisus, quibus suos thesauros ostendebat.
136. Familia nobilis in polonia Habedanck unde nomen duxerit.

VAsa nunc agedum nostra militari ritu conclamemus, *Cæs. lib. bell. civil.* & de discessu honorifico cogitemus. Nec enim responso accepto, diutius legato fideli, Lotophagorum exemplo, revertendi domum memoria exuta, apud exteros herendum. Quando quidem, ut lege castrensi, desertor ille judicatur qui ulteriùs, quàm ut signorum cantus audiri queat, secedit. *App. de bell. Pun.* ac emansor, qui prolixum tempus hinc inde vagatus, seriús ad castra regreditur, *l.* 1 2 3 4

tur. *l. desertorem* 3. §. 227. ff. *de re milit. l. qui commeatus* 14. *eodem.* Ità legationis desertor ac emansor habendus, qui
5 mandatis expositis responsoque accepto, vel prorsus, vel diutius emanet, & renunciationem suam negligit, vel gratiâ & donis ac promissis exterorũ corruptus, vel delitiis & illecebris regionis peregrinæ captus, aliisvè invitamentis seductus. Alcuinum [cuius ossuarium patria mea Hersfeldia o-
6 stendit, in antiquissima regalis ac exemptæ Abbatię ecclesia, quæ eodem anno, quo venerabilis Bedá decessit,
7 humanæ redẽptionis septingẽtesimo sexto condita *Lamb. in Chron.* cuius hunc temporis, cũ hæc editioni secũdæ committerẽ, felicissimẽ præest Reverendiss. ac Illustriss. princeps Otto,
8 Landg. Hassiæ &c. illustriss. Principis Mauritii primogenitus, qui ad celsissima patriæ virtutis fastigia secundissimis gradibus contendit) à Scotiæ re-
9 ge ad Carolum Magnũ missum legatũ
eman-

emansisse, seseq; in gratiam ac fidē & officium Magni dedisse, artesq; Logicas & Mathematicas, astrorūq; scientiā Imperatorē docuisse accepimus. *Eginard. in vit. Carol. Huld. Mutius lib. 7.* 10
Chron. Benè quidem ille, quod Imperii nostri Caput sapientiæ fonte irrigarit: Sed malè, quòd legationis provinciam deseruerit. Ita & Hermolaus à Venetis Romam missus, Romæ remansit; Romæ diem suum obiit, quéadmodum Epitaphii versus docet: 11 12 13

Urbs Venetûm vitam, mortem dedit inclyta Roma.
Non potuit nasci, nobilius ve mori.

Chytr. *in Chron. Iov. in elog.* Remansit in Polonia à Florentinis missus Philippus Callimachus, Poëta & Orator ac historiæ scriptor elegans; cui Cracoviæ rex Joh. Albertus æneum monumentum posuit. Chyt. *in Chron. lib. 1.* Remansit ibidē ad Stephanū Regē missus Andreas Lorichius Germanus á Sueco Joh. 3. missus. Wars. *d. orat.* 14
At eiusmodi legatos similes corvi illius dixeris, qui ad siccitatē terræ explorandam

randam ex Noæ navi emissus, nunquã
ad mittentem rediit. *Mos. Gen.* 8. Fi-
15 dus verò & industrius legatus neque
ullis sese escariis delitiarum vinculis,
ut Plautus loquitur, neque Circeis
voluptatibus, neque largitatibus ullis
alligari sinit: sed remis velisque quã-
tum potest contendit, ut quàm citissi-
mè responso accepto domum rever-
sus legationem renunciet. Neque e-
nim habere potest, publicis negotiis
perfectis, quod remoram ituro obji-
cere possit, cùm privatorum negotio-
rum occupationibus, ut suprà osten-
dimus, implicari nullis debeat, Ideo-
que excusare absentiam longiorem,
cum illis Evangelicis invitatis hospi-
61 tibus, ductæ uxoris causâ, empti agelli,
empti bovis causa nequit; cùm & pvin
17 ciali legato foris domum emere sena-
tusconsulto interdictum, *l. legatus* 2. ff.
de leg. multò verò minus legatus vel
18 merces adducere vel abducere mer-
caturæ gratia potest; etsi alii comitati
iter le-

ites legationis id facere possint, aut mercibus cõmutandis studeant. *l. 4, C. de Commer.* Legato 2. illud omniũ sordidissimum foret, siquod Jovius scribit *lib.* 28 Florentinorum legatos, viros patricios, ad Carolum V. Imper. & pontificem Clementem VII. Bononiam missos, fecisse, imitari idem vellet. Illi enim aliquas secum mercēs tanquam legationis vasa & suppellectilē, quæ à vectigalibus immunis *l. 4. si publicanus §. de rebus ff. de publ. Salic. ad rubr. C. de vectig. & commiss.* in urbem cõvexerant, sed dolus & fallacia à publicanis olfacta & deprehensa risum & contemptum ludibriumque ipsis peperit, ut tanquam indigni *l. nobiliores C. de exeun.* legationis splendore, mandata causa fuerint dimissi *Gent. lib. 3. c.* 20. Emptione 2. earum rerum, quæ proprium in usum & necessitatem cõteruntur, legato ub senatusconsultũ non abstinendam: providendum tamen, ut nominibus factis ante abitio-

19

20

21

22

nem omnibus satisfaciat: de omnibus enim contractibus, quos tempore legationis legatus init, iudiciũ accipere
24 non iniq; cogit' *l. si legationis. 25. ff de iud.* conveniendus coram judice eius loci,
15 in quo contraxit, cui sese per contractum, uti etiam per delictum, cum aliâs subjectus non esset, obnoxium fecit. Illud a. & jus gentium & naturalis æquitas dictat, quod Julian. *d. l. 15.* rationis ergò addit, ne potestas legatis
6 sit, immunitatis specie, res alienas do-
3 mum auferendi, estque hoc omnium. *secundum vulgatam regulam* æquissimũ, ne quis cum alterius damno fiat locupletior Debere autem, ut Persarum moribus turpissimum *Herod. lib. 2.* ita legationis dignitate alienum *l. secundum 4. ff. de leg.* Latacen itaq; herbam nostro legato optarim, quam Asclepiades dixit olim à Persarum rege legatis dari solitam, ut quocunque venissent, rerum omniũ copia abundarent, *Plin. lib. 26. hist. natur.* per Latacẽ

autem

autem illam non herbã ullam, sed legativum *l. 8. §. 12. ff. de mun.* splendori legationis necessarium intelligimus. Valde autem legationis autoritatem & honorificam legati discessionem obscurat egestas, & creditorum importuna flagitatio. Quod quidem nuper accidisse Persarum legatis hinc
29 inde comperimus, ut postquã largitionibus magnificis sese exhausissent, factis nominibus quã plurimis debitorũ quasi fluctibus obruti [ut de Ottone
30 Galbæ optimi senis occisore pessimo Plutarch. loquitur] hæserint. Consultius autem fuisset illos intellexisse illud, quod olim Ludov. 12. rex Galliæ
31 pronunciare fuit solitus: *sapienti regi* satius esse nihil debere, quam multa largiri, *Iov. in illustr. vir.* Rubori est autem legato ob debitorum impedimenta non, sed ... Callipedem, ut quidem quotidie abituriat, neque unquam
32 tamẽ abeat. Quo loco Tiberiũ vexa-

31. Ludovici undecimi Regis Franciæ dicterium: sa- tius esse nihil largiri, quàm debere.
32. Callipedes legatus non esto.
33. Tiberius Callipedes dictus.
35. Mora ob debita ex non necessaria causa facta non excusatur.
36. Dimissio minus honorifica culpa legati facta legato imputatur.
37. Dimissio honorifica etiam hostium legatis præ- standa.
38. Hostium legati quando dicantur honorificè dimissi.
39. Jure legationis non solum accedendi, sed etiam recedendi tutum iter præstandum.
40. Securitas veniendi includit securitatem rece- dendi.
41. Pontifex jura omnia in scrinio pectoris recon- dita se jactitat habere.
42. Pontifex Leo Decimus Paulo Bajonio venien- di, non autem recedendi securitatem præ- buit.
43. Tucca Illyriorum regina redeuntem legatum occidit.
44. Romani honorificè hostium legatos redaxe- runt.
45. Carthaginensium legatis redeuntibus duces dati.
46. Dimissionis honorificę ergò munera legato dantur.
47. Multa honestè dantur quæ non honestè acci- piuntur.
48. Atheniensium lex de non acceptandis in lega- tione muneribus.
49. Mulier nihil intelligitur aliunde habere, quàm ex bonis mariti.

50. Lar

90. Moscovitarum moribus legationibu munera cedunt mittenti

91. Romanorum moribus olim in grarium delata legatorum munera.

92. Hospitalia munera ærario non debentur.

93. Munera legationis non possunt jure a mittente vindicari.

94. Quod per honorem alterius quis accipit, eius est, qui accipit, non eius, per cuius honorem & gratiam accipitur.

95. Munera bene actæ legationis testimonia.

96. Herman Vulteius aureo torque in legatione Danica a rege donatus.

97. Fabericus maluit aurum habentibus Imperare, quam ipse aurum possidere.

98. Andreas Paulus legatus Electoralis Saxoniæ ad Venetos munera preciosissima ibidem data reliquit.

99. Phocionis abstinentia ad Alexandrum missi.

100. In muneribus repudiandis prudentiæ temperamentum adhibendum.

101. Invito nemini beneficium confertur.

102. Deorum munera non rejicienda, secundum Homerum; ita nec principum.

103. Gratia gratiam parit.

104. Munera quæ legatus reddit, spontanea vel remuneratoria

105. Munera legationem maxime commendant.

106. Babylonicus rex legationem sine munere contemsit.

107. Dare, quàm accipere malit princeps.

108. Dare regium, accipere servile.

109. Munera non sint accipientis dignitate inferiora.

100. Persarum reges vilissima munuscula á subditis accipiebant.

111. Subditorum munera non tám honoris quàm subjectionis ergò accipiuntur.
112. Maximilianus Imper. I. vitrea pocula Venetorum sibi donata frangenda curavit.
113. Vitri dati significatio mystica.
114. Munera mystica mitti solita non honoris sed irrisus gratia.
115. Schytarum ad Darium dona missa mystica.
116. Mystica munera, quæ sarcasmon ferunt, non accipienda.
117. Raritas & artificium munera nonnulla commendat.
118. Persarum regis ad Carolum Magnum missa munera Horologium candelabra, & Elephas.
119. Regi Galliç quæ ab Electore Brandeb. munera (oblata.
120. Marius instar fugientis felis cum odore gravi dictus discessisse.
121. Persarum legati privata munera in aula Mauritiana quç reliquerint.
122. Perciosissimus acinaces nobilissimo viro Ottoni á Starschedel Consiliario Hassiaco donatus á legatis Persicis.
123. Dimissionis honorificæ ergò non solum duces ac comites, sed etiam literæ, ostendantur legatis in itinere visu digna, solent.
124. Curiosè alterius regni arcana non scrutanda.
125. Saguntinis legatis Romani licentiam Italiæ perlustrandæ dederunt.
126. Turcicis legatis germaniæ lustratio concessa
127. Hostium legatis imperii arcana aperire inconsultum.
128. Hostibus ne gustus quidem earum rerum, quæ illicere illos possint, concedendus.
129. Galli in Italiã ab Hetruscis bõitate soli illecti,
130.

130. Longobardi à Narsete vini Italici gustu pellecti ad Italiam invadendam.
131. Longobardorum reges legatis exteris delitias & bonitatem regni studio summo occultarunt.
132. Thesauri legatis non ostentandi.
133. Pecuniarum ostentatio multum levitatis in se habet.
134. Ezechias rex Judæorum à Deo objurgatus, quod legatis exteris thesauros suos ostendisset.
135. Henricus V. Imper. à Polonorum legatis irrisus, quibus suos thesauros ostendebat.
136. Familia nobilis in polonia Habedack unde nomen duxerit.

VAsa nunc agedum nostra militari ritu conclamemus, *Cæs. lib. bell. civil.* & de discessu honorifico cogitemus. Nec enim responso accepto, diutius legato fideli, Lotophagorum exemplo, revertendi domum memoria exuta, apud exteros hærendum. Quando quidem, ut lege castrensi, desertor ille judicatur qui ulteriùs, quàm ut signorum cantus audiri queat, secedit. *App. de bell. Pun.* ac emansor, qui prolixum tempus hinc inde vagatus, seriús ad castra regreditur, *l.*

1 (right margin beside line 2), 2, 3, 4 appear in the right margin.

tur. *l. desertorem* 3. §. 227. ff. *de re milit. l. qui commeatus* 14. *eodem.* Ità legationis desertor ac emansor habendus, qui
5 mandatis expositis responsoque accepto, vel prorsus, vel diutius emanet, & renunciationem suam negligit, vel gratiâ & donis ac promissis exterorũ corruptus, vel delitiis & illecebris regionis peregrinæ captus, aliisvè invitamentis seductus. Alcuinum [cuius ossuarium patria mea Hersfeldia o-
6 stendit, in antiquissima regalis ac exemptæ Abbatię ecclesia, quæ eodem anno, quo venerabilis Beda decessit,
7 humanæ redemptionis septingẽtesimo sexto condita *Lamb. in Chron.* cuius nunc temporis, cũ hæc editioni secũdæ committerẽ, felicissimè præest Reverendiss. ac Illustriss. princeps Otto,
8 Landg. Hassiæ &c. illustriss. Principis Mauritii primogenitus, qui ad celsissima patriæ virtutis fastigia secundissimis gradibus contendit) à Scotiæ re-
9 ge ad Carolum Magnũ missum legatũ eman-

emansisse, seseq; in gratiam ac fidē & officium Magni dedisse, artesq; Logi- 10
cas & Mathematicas, astrorūq; scientiā Imperatorē docuisse accepimus. *Eginard. in vit. Carol. Huld. Mutius lib. 7.*
Chron. Benè quidem ille, quod Impe- 11
rii nostri Caput sapientiæ fonte irrigarit: Sed malè, quòd legationis provinciam deseruerit. Ita & Hermolaus 12
à Venetis Romam missus, Romæ remansit; Romæ diem suum obiit, quēadmodum Epitaphii versus docet: 13

Vrbs Venetûm vitam, mortem dedit inclyta Roma.
Non potuit nasci, nobilius ve mori.

Chytr. *in Chron. Iov. in elog.* Remansit in Polonia à Florentinis missus Philippus Callimachus, Poëta & Orator ac historiæ scriptor elegans; cui Cracoviæ rex Joh. Albertus æneum monumentum posuit. Chyt. *in Chron. lib. 1.* Remansit ibidē ad Stephanū Regē missus Andreas Lorichius Germanus à Sueco Joh. 3. missus. Wars. *d. orat.* 14
At eiusmodi legatos similes corvi illius dixeris, qui ad siccitatē terræ explo

randam

randam ex Noæ navi emissus, nunquã ad mittentem rediit. *Mos. Gen.* 8. Fi-
15 dus verò & industrius legatus neque ullis sese escariis delitiarum vinculis, ut Plautus loquitur, neque Circeis voluptatibus, neque largitatibus ullis alligari sinit: sed remis velisque quãtum potest contendit, ut quàm citissimè responso accepto domum reversus legationem renunciet. Neque enim habere potest, publicis negotiis perfectis, quod remoram ituro obiicere possit, cùm privatorum negotiorum occupationibus, ut suprà ostendimus, implicari nullis debeat, Ideoque excusare absentiam longiorem, cum illis Evangelicis invitatis hospi-
61 tibus, ductæ uxoris causâ, empti agelli, empti bovis causa nequit; cùm & pvin-
17 ciali legato foris domum emere senatusconsulto interdictum, *l. legatus* 2. ff. *de leg.* multò verò minus legatus vel
18 merces adducere vel abducere mercaturæ gratia potest; etsi alii comitati

iter le-

iter legationis id facere possint, eius mercibus cōmutandis studeant. *l. 4. C. de Commer.* Legato a. illud omniū sordidissimum foret, si quod Iovius scribit *lib.* 28 Florentinorum legatos, viros patricios, ad Carolum V. Imper. & pontificem Clementem VII. Bononiam missos, fecisse, imitari idem vellet. 19
Illi enim aliquas secum merces tanquam legationis vasa & supellectilē, 20
quæ à vectigalibus immunis *l. 4. §. publicanus §. de rebus ff. de publ. Salic. ad rubr. C. de vectig. & commiss.* in urbem cōvexerant, sed dolus & fallacia à publicanis olfacta & deprehensa risum 21
& contemptum ludibriumq. ipsis peperit, ut tanquam indigni *l. nihilaveri C. de lenon.* legationis splendore, inaudita causa necnon dimissi *Geor. lib. 3. c.* 10. Emptione a. earum rerum, quæ proprium usum & necessitatem cōsetuntur, legato ob senatusconsultū non abstinendum: providendum tamen, ut nominibus factis ante abitio- 22

autem illam non herbáullam, sed legativum *l. 8. §. 12. ff. de mun.* splendori legationis necessarium intelligimus. Valdè autem legationis autoritatem & honorificam legati discessionem obscurat egestas, & creditorum importuna flagitatio. Quod quidem nuper accidisse Persarum legatis hinc inde comperimus, ut postquā largiti- 29
onibus magnificis sese exhausissent, factis nominibus quā plurimis debitorū quasi fluctibus obruti [ut de Ottone 30
Galbæ optimi senis occisore pessimo Plutarch. loquitur] hæserint. Consultius autem fuisset illos intellexisse illud, quod olim Ludov. 12. rex Galliæ pronunciare fuit solitus: *sapienti regi* 31
satius esse nihil debere, quàm multa largiri, *Iov. in illustr. vir.* Rubori est autem legato ob debitorum impedimenta heri, & dici Callipedem, ut quidem quotidie abituriat, neq; unquam tamē abeat. Quo loco Tiberiū vexa- 32

tum vulgó Romæ ferunt, cum vehi-
culis,commeatibus,omnibusque,quæ
ad iter necessaria sunt, multoties di-
spositis abituririt, nunquam tamen
33 urbe abiret. Notarunt autem Græ-
ci hoc nomine eum, qui cursitare qui-
dem, sed tamen ne cubiti quidem
34 mensuram progredi dicebatur *Suet. in*
v. Tiber. n. 38. Nec tardior, ob eam
causam factus reditus, si culpâ profusi-
onis & intemperantiæ, nimiæque lar-
35 gitatis & prodigalitatis debita fuerint
contracta, excusationem mereri po-
test *l. 2. §. utrum ff. de legat.* cùm nō nisi
36 necessaria causa, & ordini patriæ pro-
bata, moram longiorem excuset, *d. l.*
Dabit autem noster operam ut non solùm maturè, sed etiam ut honorificè dimittatur. Quod si enim ipse legatus aliquam suâ culpâ causam præbuerit, quò minus honorificam dimissionem, solennemque splendorem abitio eius sit consecuta, non minus infideliter & imprudenter admi-

nistra

nistrati muneris accusari poterit, quam si in aliis legationis partibus officio suo defuisset, *arg. l. non solum 11. ff. de iniur.* Honorifice autem dimissi nunc majoris nunc minoris exhibitionis est, pro ut legationis vel dignitas vel gratia feret. Nec enim cum tanta honorum exhibitione dimittitur hostium legatus, quanta vel amicorum, vel confœderatorum vel comiter observantium *l. 7. ff. de captiv.* honorifice tamen uterque dimittitur, si eo modo, quo dimitti quisque id genus legatorum solet. Hostium legati, etsi 37
neque muneribus, neque viatico per provinciam accepto, neque aliis honoris ergô exhibitis officiis, discedant, nihilominus honorificè dimittuntur, si sine iniuriis & contumeliis sine iurgio & indignatione [illegible] & incolumes remittantur, idque illis præstetur quod prçstari hostium legatis soleat. Illud autem iure legationis ipsis debe- 38
tur, ut quemadmodum accedendi, iter

tutum & inviolabile habuerunt, habeant etiam recedendi securitatem eandem. Securitas enim veniendi
40 includit securitatem recedendi *l. nullam vim* 3. *C. de Navicul. l. mercatores* 4. *C. de comm.* Bartol. *in l. denunciamus* 5. *C. de his. qui ad* Eccles. Zas. *cons.* 15. *lib.* 1. *Guil. de Cun. in tract. de securit.* Iniqua itaque & indigna Pontifice, vox qui
41 jura omnia in pectoris sui scrinio se habere jactitat. *C. licet* 1. *de constit. Sext.*
42 cúm Leo decimus Paulo Baionio securitate ad se veniendi concessa, recedendi securitatem non comprehendi diceret, ideoque contra fidem datam eundem capite mulctaret, *Guiccard. lib.* 15. *Menoch de arbit.* 18. Nec minus nefariè & sceleraté egit regina Illyriorum Tucca, cúm Romanæ legationis reditum, tanquam securitatem non amplius deberet, homicidiis violaret. *Polyb. lib.* 2 At Romani, ut eò tutius legati hostium reverterentur, abeuntibus duces & custodes usque ad fines sui ter-

ſui territorii adiungebant. Eoq; modo remiſſos Carthaginenſium caduceatores Livius teſtatur *lib.* 10. Favorabilium autem legationum dimiſſiones eo honoratiores ſunt quò tùm amicitiæ, tùm hoſpitalitatis officiis & largitatibus cumulatiores. Non ſolùm enim honorificæ exceptionis, ſed & dimiſſionis munera Legatis exhibere ſolent. Verùm quid hîc legato 46
noſtro dandum conſilii? multa enim honeſtè quidem offeruntur, quæ tamen honeſtè non accipiuntur, *l.* 1. 2. *& ſeq. de condict. ob turp. cauſam.* Contrahemusne igitur potius an explica 47
bimus manum? Diverſa veterum ea de re inſtituta & iura. Corruptionis periculum & ſuſpicio cauſam præ 48
buit legi veteri Atticorum, quâ pœna ſanguinis munerum acceptio in legationũ functionibus prohibita, *Xenoph. lib.* 7. ἑλληνικῶν. Eandem veró ob cauſam mulierẽ aliũde, quàm ex bonis mariti quippiã acquiſiviſſe, iuris civilis ꝓvidẽ

49 non permittit. *l. Quintus Mutius* § 1. *ff. de donat. int. vir. & ux.* quia turpis quæ-
stus suspitio in matrimoniis evitetur.
Facilè autem excæcari etiam pruden-
50 tum oculos largitionibus, priscum i-
psius Jovæ dictum est, *Deut.* 16. Moti i-
taque eadem causa, qua Athenienses,
veteresq; Corinthii, eandẽ contra le-
51 gatorum δωροδοκίαν legem sanxerunt,
Plut. in Apophthegm. Attica legis severi-
52 tate judicatus Epicrates, & capitis da-
mnatus, quod legatione, munerum
acceptione incestasset, quem neque
reducti ex Pyræo populi beneficium,
nec alia in remp. merita supplicii gra-
53 vitatem sublevare potuerunt. Condemna-
tus eandem ob causam Callias, qui et-
si ob gloriosam cum Persis initam pa-
cem gloriosis muneribus dignus erat,
accepti tamen in legatione Persica
doni pœnam, mulctatus talentis quin-
quaginta, sustinuit. Nec Philocrates
54 quod donatus à Philippo Macedone
rediisset impunè tulit. Huius veteris
Græco-

Græcorum fanctionis fervantiſſimi ſüt etiam Veneti, quorum, ſoriis, capitale 55
legato eſt, munera in legationis functione accepiſſe. *Vayer. de leg. c. 4.* Cujus legis ſeveritatem non potuit etiã clariſſimus oratorum, quem antea nominavimus, Barbarus evadere, quin
abſens condemnatus patriæ ſuffragiis 56
fuerit, quòd contra legem munera pontificia contrectaſſet; *Iovius in Elog. illuſtr. viror. c. 36.* Sed hæc ex Xenocratis philoſophorumq; ſchola, quo- 57
rum pecuniam contemnere eſt *l. in honoribus* 8 §. 4. *ff. de vacat.* & ex Curiorũ domo diſciplina videtur potiùs emanaſſe, quam ex veteri legationis jure, 58
moribusque gentium deſluxiſſe. Vetuſtiſſimus enim gentium propè omnium mos fuit non ſolúm per legationis commercium munera à miſſis ad ſe accipere, ſed etiã tùm mittentes tùm
miſſos ἀντιδῶρεις viciſſimque datis do- 59
nis proſequi, quæ certè non corruptionis ullius aut malitiæ, ſed honoris &

benevolentię amicitiæque signum, ac memoriæ conservandæ argumentum & titulum ferunt; Eam ob causã pris-
60 cæ simplicitatis nostri Germani, etsi auri & argenti pręcium nihili fermè penderent, (uti superioris seculi memoriâ etiam Helvetios & aurum &
61 gemmas cum Æsopico Gallo ignorasse testatur Cominæus *lib.* 12. *Comm.*
62 tamen vasa ea argentea asservabant, & honoris ergò ostentabant, quæ honorifico legationis titulo ipsis erant foris donata *Tacit. de mor.* Tam solennia autem & ordinaria in legationibus munera erant, ut ingratã æstimaretur missio & contempta, omnisque
63 honoris expers esse, quam donatio munerum nulla commendabat: Propterea ægre non solùm tulisse, sed &
64 indignatos vehementer Germanos fuisse, si vacui munerum ex legationis functionibus revenissent. Marcellinus scribit, *lib.* 16. Romani verò ut & fortunæ & imperii splendor ferebat, in-

donatum

donatum (hostium excipio) legatum ferenullum dimittebant, sumptibus 65
immensis in hanc rem collatis, neque hoc solum in urbe: sed & in provinciis servabatur, ut si forte exterorũ legati transirent, præsidum etiam munerribus, nomine principis & reip. afficce 66
rentur. *l. divus 6. ff. de bon. damn.* Illud autem quo minore cum onere ac gravamine provincialiũ fieret, constitutum, ut & pannicularia, quæ compé- 67
dio suo vertere præsides, aut intervertere optiones ac commentarienses solebant, publico fisco cederent, servarenturque tùm ad alia necessaria impendia, tum ad barbarorum, h. e. alterius linguæ exterorum, legatos munerandos *d. l. 6.* Quod tanquam indignum legationis dignitate rejicit, seq; ob id, q; ex Ulpiano istud referat erubescere scribit eruditus. Gentilis *de leg. lib. 1. c. 16.* Etsi nõ video, cur hoc magis sordidũ sit, quàm alia, quæ ex fisci pecuniis conferantur, præmia ac munera: quandoquidem, uti maris &

· majoris fluvii alicuius colligendi ra-
69 tio, non solùm ex puris fonticulis, sed etiam ex impuris lacubus & paludibus esse solet, secundum illud, quod Callimachus cecinit hymn. in Apoll.

Ἀσσυρίου ποταμοῖο μέγας ῥόος, ἀλλὰ τὰ πολλὰ,
Λύματα γῆς, καὶ πολλὸν ἐφ' ὕδατι σύρφετον ἕλκει.
Assyrius fluvius volvit magno agmine fluctus.
Et trahit illuviem multasque hinc indeque sordes.

Sic & fisci sagena & everriculum
70 non solùm ex pannicularijs pecunias suas, sed etiam ex lotio per Vespasiani institutum contrahit, cui nihil, quod aureum & argenteum est, olet, nihil fœtet. Nec verò Romani solùm
71 exterorum legatis offerebant, sed etiam ab aliis oblata dona accipiebant. *Livius lib. 39.* Nam eadem non accepisse valdè inhumanum, ac nimium insolens, morosum ac incivile fuisset. Quod etiam de præsidum & procon-
72 sulum Xeniis rescripsere Imperatores *l. solent etiam. §. non verò 3.* ff. *de off. procons.* quæ cum legatorum Lautiis planè conveniebant: quod utraque hospi-

hoſpitalitatis ex jure ac benevolentia proficiſcerentur, & ab illis, quæ ſenatusconſulto erant interdicta donis ac muneribus plurimùm differebant, quæ non ut hoſpitibus & peregrinis 73
honoris & moris ergò, ſed amoris & gratię conciliandæ cauſa apud magiſtratus vulgò offerebantur, quæ cum corruptionis ſuſpitionem alant, jure fuit magiſtratibus acceptione illorū interdictum, *d. l. 6. § ult.* Cúm magi- 74
ſtratū oporteat & Deo & legi ac principi manus puras in adminiſtratione munerum civilium ſervare, *nov. 17.* 75
c. 1. Quod etiam Saxonico jure iuramentis judicum hodie inſertum habetur. Xenia verò prohibitione ſenatus conſulti, utpote quæ ad qualitatem munerum non accedant, non cōprehenduntur *d. l. & §.* Nam & huma- 76
nitatem & hoſpitalitatis benevolentiam videretur tollere, qui Xeniorum & Lauteorum honorificum uſum ſub- 77
movere vellet. Cæterùm ut Atticam

& Co-

& Corinthiacam legem barbarę inhumanitatis suspitione liberemus, intuendus utriusque sensus penitiùs est.
78 Non enim hoc volebant leges illarum civitatum, ut omnes suæ legationis ad exteros missæ munerum acceptionibus prorsus carerent, sed ut illi tantùm legati abstinerent, qui legationibus ad hostes & inimicos fungerentur, aut ad eos, qui suę libertati forti insidiabãtur. Quandoquidem, quæ ab hostibus & inimicis proficiscuntur
79 munera, corruptionis suspitionem perpetuò pariant, neque moris sit legatos hostium honoris ergò munerari, ut & in proverbium venerint, ἐχθρῶν δῶρα ἄδωρα quòd hostium dona, dona
80 perniciosa & infelicia habeantur. In reliquis verò ad amicos & confœderatos populos missionibus, cum corruptionis nulla causa esset, Lautia honoris & moris ergò accipere, non erat mente legis, etsi verbo videbatur, prohibitum: Quod ille Atheniensium le-

um legatus prudenter animadvertit,
qui ad Dionysiū Siculum tū temporis
urbi cōfœderatū, missus erat, cui cùm
binæ stolæ oblatæ essent, ut unam ex 82
illis, quam vellet, dono filiæ eligeret:
ille utraque sumpta, festivoque verbo
addito, discessit, *Filia* inquiens *melius
leget. Plut. in Lysand.* Sed ex eadem ci-
vitate Demosthenes ad Philippū mis-
sus Atheniensium hostē, cùm legis sē- 83
tentia intelligeret se teneri, si ibidem
munera oblata [offerebantur autem
splendida] acceptâsset, constantissi-
mè manū retraxit. Nec enim effugere
corruptionis suspitionem, neq; ob id
pœnā potuisset. Quo laqueo idē irre-
tire & jugulare æmulū suū Æschinem,
quē falsæ legationis ad Philippū accu- 84
sat, viribus omnibus fuit conatus. Le-
gis autē illā de muneribus distinctio-
nem non videntur vidisse Corintho-
rum legati, qui, cùm ad eundem Si-
culum regem missi, & ad oblatorum 85
munerum acceptionem honorificè &
benevolè invitati lege, ἀδωροδοκίας allo-

gata, conſtantiſſimè manus abſtinuiſſent, rex emendans ineptam legis ſententiam: Abſurdum, inquit, hoc veſtrum inſtitutum eſt, quo quod omnium optimum in rege eſt, tollitis, dum dicitis etiam beneficium á rege accipere eſſe periculoſum. Rectè ille: neque enim lege non accipiendorum munerum, illa continebãtur, quæ honoris ergò ordinaria in legationibus
86 Lautia dabantur: ut neque illa, quæ non legationis reſpectu, ut legato, ſed hoſpitalitatis gratia, ut hoſpiti, & peregrino offerebantur; etſi enim lege vetitum fuerit, ut legatus omnibus etiam lauteis h. e. ordinariis honorificæ legationis muneribus abſtineat, non minus tamen ſalva legis obſervatia, hoſpitalia illa munera ac Xenia accipere miſſus poterit, quę tranſeunti per urbes, ad quas legationis mandatum nullum habet, honoris ergò non ut oratori ad ſe miſſo, ſed ut gratioſo hoſpiti ſuam civitatem ingreſſo, exceri

exteri populi offerunt, aut quæ etiam
hostes non ut legato, sed ut privato
hospiti exhibent. Qua ratione pro-
bè intellecta scitè potuisset Barbarus
contrà suorum Venetorum legem
pontificiæ munificētiæ acceptionem
tueri, quæ non videbatur, tàm legatio- 87
nis ratione, in ipsum tanquam publi-
cam legati personam, quàm admira-
tione doctrinæ ac virtutis, *Iov. d. loc.* in
gratiosissimum hospitem, privato ho-
spitii jure, collata. Esse autē illa dona,
quæ legationis intuitu, & quę hospi- 88
talitatis jure præstantur, disjungenda
& separanda inde perspicuū est, quòd
cùm legationis munera publica sint,
& respectu eius, qui legationem misit,
non qui ea perfungitur, offeruntur,
scrupulū & dubitationem moveant,
an missi, vel potiùs mittentis commo-
do & juri ea cedant, *Salic. in l. cum ali-*
quis. C. de iure delib. Luc. de pen in l. 1. *C.* 89
de Castrens. pecul. Bartol. & *Paul. in l. do-*
talem, ff. soluit. matrium Moscovitarum

quidē moribus, si quæstionē illā iudicare velimus, res erit illicò expedita: Cedunt enim omnia munera mittentis commodo, quæ ex legationis titu-
90 lo & iure missus reportat, *Baro de mor. Mosc.* Neque est, quod velis barbarum morem dicere Barbaris relinquendū, cùm & Romanos legatos legamus pu-
91 blicum in ærarium legationis munera detulisse, non solum quæ publicè, sed ea etiam quæ privatim, *ut Valer. loquitur*, hoc est, privato hospitalitatis & amicitiæ iure à Ptolmæo rege essent consecuti, *lib. 4. c. 3. memorab.* Vidèn exactè publicè, h. e. legationis jure data & privatim h. e. hospitii & benevolētię jure donata distingui, illaq; publico cō modo, hæc privato cessisse, idqui singulari quosdam studio ergà commune bonum fecisse, quòd hospitalitatis munera, quæ ęrario nō debebant, tanquam legationis dona reipub. intulerint. Sed neque illa si vel cæterarum gentium

gentium moribus, vel etiam iuris civilis æquitate remiſſam decernamus, quæ legationis iure legato, citrà privatæ familiaritatis & hoſpitii reſpectum donantur, vendicari à mittente poterunt, niſi nominatim & expreſſè eo nomine data fuerint, quód ad eum, qui legationem miſerit, ſint perferẽda, aut ea munerum qualitas ſit, ut ex ipſo aſpectu vel raritatis vel excellentiæ vel precii uſusque conſideratione, non legato ſed legationis domino oblata eſſe appareant. Nam ꝙ per honorẽ & nomen alterius datur, eius eſt cui datur, non eius per cuius nomen & gratiam datur, *l. cùm filius*. 76. §. *pater*, 5. ff. *legat*. 3. Idque hodiernis regum & principum moribus rectè ſervatur, cùm & aurea monilia, vaſa argẽtea, & ſimilia precioſa Laurea monumẽta ac argumẽta benè actę legationis legatis eſſe debeãt. Ità te, Hermane Vultei, Juriſconſulte clariſſime, legationis benè 93 94

laudabiliter administratæ aureum testimonium in donato perquàm insigni torque ex Dania domum retulisse summo cum plausu patria vidit. Est tamen prudentis legati in oblatis muneribus diligenter perspicere & considerare illud quod Severus & Antoninus elegantissimis verbis Græcè re-
95 scripserunt:

Οὔτε πάντα, οὔτε πάντοτε οὔτε παρὰ πάντων ut neque omnia, neque passim, neque ab omnibus accipiat, nedum aucupetur.

Nam, ut nunc homiuum manus & sinus sunt, rarissimi Fabricii inveni-
96 untur, qui dona oblata respuant. Sed ille & cautè & graviter, quòd & hostium, quæ suspectum reddere poterant, & quod minorum amplecti munera nollet, sed potiús, ut verbum viri erat, aurum habentibus imperare, quàm ipse illud possidere. Admirabilem non solúm Venetorum urbi sed toti Italiæ sese fecit cuius supra mentionem fecimus Andreas Paulus Electoralis Saxoniæ Legatus & consiliarius, quod

Vene-

Venetias ab Auguſto Electore miſſus,
cùm honoris ergò ob incredibilem
ingenii & eloquii, morumque, quâ vir
ille præcellebat, ſuavitatem, precioſa
navi, rebusque precioſis referta à Ve-
netorum Duce & ſenatu donaretur,
quam ſuis ſumptibus ad Albis uſque
oſtia deducendam promittebant, gra-
tias quidem maximas donatoribus
tàm honorificè de ſe ſentiẽtibus ege-
rit, nihil autem ex re donata, præter
eximia quædam aulæa, quibus intexta
Saxonis Electoris inſignia, contrecta-
rit. Commodè pro loco & loci lege,
ut quam Veneti ſuis legatis lege data
injungerent, in extero & quidem in
Germanorum legato voluntariam
munerum abſtinentiam cognoſcerẽt.
Quod quidem viri præſtantiſſimi ex-
emplum cum veteri illa Phocionis 99
continentia conferendum, qui, cùm
Alexander duo talenta ei mitteret,
cauſaque intellécta, ideo mitti, quòd
virum bonum & honeſtum ipſũ æſti-

maret: rejectis muneribus, *sinat me* inquit, *eundem ergò non solùm haberi sed & esse Plut. in problem.* In eiusmodi autẽ
100 munerum rejectionibus temperamẽtum prudentiæ adhibendum, ut quorum & quando honeſtius & laudabilius ſit munera relinquere quàm amplecti, diligenter attendatur, ne magis renuentis ſuperbia & inſolentia, contemptusque adverſus dantem, quàm gravitas & conſtantia inde arguatur. Etſi enim nemini invito bene-
110 ficium conferri poſſit, *l. invito. 69. ff. de Reg. iur*, attamen uti ſecundum illud Homerici Paridis verbum, *iliad. z.*

Οὔ τοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα.
Ὅσσα μὲν αὐτοὶ δῶσιν ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.
Splendida cœlestûm non rejicienda Deorum
103 *Munera, nemo lubens non illa amplexa tenebit.*

Itá neque beneficia, ac munera quæ á divina principum indulgentia proficiſcuntur, temerè repudianda, ſed quám pleniſſimè & gratioſiſſimè interpretanda atque exoſculanda *Iavel. l. Beneficium. 3. ff. de conſt. princ.* Quorũ omnium magnificentiſſima illa meritò

ritò habentur, quæ soli virtuti ac honori compendio vertuntur, quæ non in externis illis fortunæ donis, non in illo paulum nitidiore lauto, in auro & argento, non in armillis & monilibus, quorum precium suspicit quidem magis vulgus, qui, ut Satyrici canit, in trivio fixum sese demittit ad assem, Themistocles autem, celsioreque animo præditi viri non admodum admirantur, sed quæ in ornamentis animi præmiisque ac insignibus solius gloriæ ac honoris posita sunt, & cum nominis immortalitate ad posteritatis decus perpetuum transferũtur. Quo genere præmiorum affectum honorificentissimè Aeneam Sylvium esse legimus, cum, à Felice Pontifice ad Imperatorem Fridꝫ. missus, corona poetica, veluti amplissimo munere, summique ingenii atq; doctrinæ id ætatis rarissimæ a Cæsare donaretur. *Platin. & Ant. Camp. in eius vit.* Cuius quidē doni tā gloriosè dati & accepti recordatio

etiam mihi ipſi propterea multò iucundior, quòd auguſtiſſimi Rudolfi Secundi hodierni Imperatoris Romanorum feliciſſima manu impoſitam & in comitiorum Ratisbonenſium celeberrima luce, ac imperii totius cōſpectu donatam eandem coronam gratiſſimo animo ſuſceperim. Eodem verè modo, cum à Sigismundo Auguſto Poloniæ rege ad Ferdinandum Imperatorem, Martinus Cromerus, vir, nō quidem genere, ſed doctrina & eruditione clariſſimus, ut de eo VVarſevicius ſcribit in Orat. *de leg.* miſſus, ſeptē annorum ſpacium in Cæſaris aula commoraretur, nobilitatis inſignibus ac ornamentis honorifici ſcuti, condecoratus fuit. Nam, quemadmodū ipſe ea de re ſcripſit *Polon. lib.* 1. Imperator gentilitium Auſtriacę familiæ ſuæ ſtemma, rubram in albo ſcuto tæniam per transverſum ductam, cum eodem communicavit & duo nigræ Imperialis Aquiæ capita, galeæ eius

coronatæ

çoronatæ ſuper impoſuit. Nec noſtrę memoriæ ſimilia honorum exempla deſunt quorum maximè memorabile illud, quod apud exteros legato' contigit nobilitate antiquiſſima ſummaque virtute & eruditione cumulatiſſimo Johãni de Meiſenbuch, fideliſſimo conſiliario, illuſtriſſimi principis Haſſię Mauritii, cuius Celſitudinis, etiã nænia, præmaturo fato è terris ſublatum paternis lachrymis deflevit. At quid illud? Ad Anglię reginam Eliſabetham ab illuſtriſſimo Cattorum principe miſſus, inter alia honorificẽtiſſima munera ac Xenia legationis, etiam doctorali apice atq; infula, cúm inſigni pompa & ſplẽdore in ſuggeſtũ publicum Academiæ ab Anglorum primatibus deduceretur, magno cum applauſu & gratulatione totius nationis inſignitus fuiſſe prædicatur. Sed tantum de accipiendis Lauteis ac Xeniis legatorum: nihilnè autem de reddendis muneribus agemus? Vetus

enim Græcorum verbum est: *δός τι καὶ λαβέ τι*, *accipe & rede: χάρις γὰρ χάριν τίκτει* *gratia enim gratiam parit*. Munera à le-
103 gato quæ dantur sunt aut publica aut privata. Publica, quæ illi ad quē missus, nomine mandatoris sui offert, eaque vel spontanea, vel remuneratoria. Spōtanea ea dicimus, quæ quis sponte
104 te sua, nullo munere aut beneficio antegresso, alteri honoris ergò mittit. Remuneratoria verò, quæ gratitudinis ergò pro antè oblatis remittuntur. Solent utraque legationis mandato inesse, imò verò causam missionis nonnunquam solam habere. Nec veró ulla ratio commendandę legati-
105 onis expeditior & acceptior est, quàm quæ munerationis gratiam comitem habet, adeó ut sine illa abjectam honorisque omnis expertem ludibriiq; causa institutam legationem eam esse
106 Babylonicus Imperator duxerit: *Petrus Martyr. li. 2. Babyl. legat.* Sed illud avari, & ad utilitatis lucriq; cupiditates ab-

jecti

jecti magis, quàm ingenui & liberalis principis est, qui semper aliis dare, quàm accipere ab aliis malit: illud enim herile & regium, imò secundum 107
Christi verbum, beatius est, hoc servile, quemadmodum ea de re graviter 108
apud Xenoph. disserit Socrates lib. 1. ἀπομνημονευμάτων. Nec tamen munerum oblationes, quæ honris ergò fiunt, sunt aspernandæ, præsertim si non ab inferioribus proficiscantur, & ipsa dona inferiora sint, quàm ut intuitum & dignitatem mereri possint. Nec enim regum Persarum illum morem legationis majestas in muneribus offerendis imitabitur, qui vilissima etiam quævis à subditis suis oblata accipiebant, neque haustas ex obvio quovis 109
fōticulo aquas abnuebāt. Illa siquidē privata munuscula non tàm honoris, quàm debitæ subjectionis & officii ergò dabātur, & sine precii respectu à mācipiis & servis pro facultate cuiꝰvis suscipiebātur. Legationis verò munera cum

ra cum

ra cum publica ſint, & ab ęqualibus, vel etiam majoribus offerantur, niſi tùm offerentis tùm accipientis dignitati reſpondeant, hinc ſordes & vilitatem, illinc & contemptum magis quàm honorem præ ſe ferre videntur. Quamobrem graviter & prudenter Maximilianum primum Imperat. feciſſe accepimus, quòd cum à Venetorum legatis multa & varii generis po-
113 cula vitrea honoris ergò, majeſtati ipſius donarentur, gratias quidē pro oblatione egerit, ſed tamen, ut intelligerent, ſe illis donis, quæ vilitate ſui precii ſordeſcerent, non moveri, ex composito fieri juſſerit, ut, quaſi caſu fortuito, abaco, cui vitra impoſita, everſo, dona cinericia frangerentur. *Brun. lib. 5. de leg.* 12. *Caſtrit. de princip. Germ. virt, lib.* 5. *nu.* 21, Quanquam non ſolùm vilitas, ſed etiam myſtica ſignificatio doni, ſagaciſſimo Imperatori ſuaſiſſe abjectionem videatur, cùm eos illudere per vitri oblationē,

tanquam per hieroglyphicas literas,
vitreæ & inconstanti suæ fortunæ, quã
in bello cum Venetis fortissimè gesto
erat expertus, haud obscurè animad-
verteret. Hoc enim fine & tacita cum
loquela, & pleno contẽptionis & san-
næ ac irrisus quasi quodã cum ventre 114
munera per legationem nonnunquã
mitti solent. Quo genere illa sunt,
quæ à Scytharum regibus Dario missa
priore libro ostendimus ex Herodot.
libr. 4. cùm illi per avem, per ranam,
per murem, & per sagittas dono obla- 115
tas mystico sensu & signo Persæ adver-
sus se expeditionem irriderent, signi-
ficantes, quemadmodum hoc Gobri-
as Magus rectè & prudenter explica-
bat. fore, ut nisi tanquam aves omnes
Darianæ copiæ in cœlum subvolent,
aut tanquam mures terrarum caver-
nas subeant, aut tãquam ranæ sub flu-
minibus ac paludibus occultentur,
nullus non ex illis ipsorum sagittis sit
interiturus. Eiusmodi verò munera,

si sar-

si sarcasmus illorum agnoscatur, iure
116 fuerint vel abjicienda vel remittenda.
In nonnullis veró nón tám precium,
quàm raritas & artificium respicitur.
117 Quo nomine gratissima fuisse Carolo
118 Magno legimus munera Regis Persarũ Amarmulmuli, *ita nominatim exprimitur à Lamberto in Chron.* per legatum Abdellam missa, horologium ingeniósè & artificiosissimé ex orichalco laboratum, *cuius descriptionem pete ex Aemonio*, eiusdemque materiæ duó cãdelabrá, byssina tentória cum Elephãto. *Aemon. libr. 4. cap. 93. de rebus Franc. Lambert d. Chron.* Eadẽ ratione, his mensibus, quando hæc relegerem, nobilissimus Eques Marchicus Christianus de Bellin, legatus & consiliarius Serenissimi Electoris Brandeburgici, meus olim inter trecẽtorũ amplius studiosissimorũ juvenũ publica subsellia diligentissimus auditor, ad Christianissimũ regẽ Henricũ à principe suo missus, rarissimi artificii, ac studii quã plurima munera, quæ elaborata ex suo

cino erāt, & Regi & Reginę obtulerat. Quæ quidē nō minus pretiosa atq; accepta ibidē fuisse memorātur, quā veterū Romanorū ætate, cum, uti Plin⁹ testatur *lib.37.c.3.* succini ex Germania in Italiā illati taxatio in tantis delitiis haberetur, ut hominis, quamvis parva effigies, vivorū hominū vigentiumq; pretia superaret; obq; eam causam Domitius Nero cōiugis suæ Poppææ, quā formæ admiratione in delitiis ac amoribus habebat, succinos capillos appellaverit. De cuius quidē legationis nō modó ad Christianissimū, verū etiā ad reipsa fortissimū Ecclesiæ Defensorē nō nomine solū, sed etia Regem Iacobū, uno eodēq; itinere felicissimè peractę gloria, quin nō possū, nobilissimo equiti Christiano plurimū hoc loco gratuler mihiq; ipse quodāmodo applaudā, q̄ nō minimū mihi videar studiorū meorū fructū in eo legato videre ac pcipere, qui è scholæ huius nostræ seminario in tā excelsā arborē excreverit, tāq; egregiè primitiis legationū suarū p-

si sarcasmus illorum agnoscatur, jure
116 fuerint vel abjicienda vel remittenda.
In nonnullis verò non tam precium,
quàm raritas & artificium respicitur.
117 Quo nomine gratissima fuisse Carolo
118 Magno legimus munera Regis Persarũ Amarmulmuli, *ità nominatim exprimitur à Lamberto in Chron.* per legatum Abdellam missa, horologium ingeniosè & artificiosissimé ex orichalco laboratum, *cuius descriptionem pete ex Aemonio*, eiusdemque materiæ duó cãdelabrá, byssina tentória cum Elephãto. *Aemon. libr. 4.cap. 93.. de rebus Franc.* Lambert.d. *Chron.* Eadẽ ratione, his mensibus, quando hæc relegerem, nobilissimus Eques Marchicus Christianus de Bellin, legatus & consiliarius Serenissimi Electoris Brandeburgici, meus olim inter trecẽtorũ amplius studiosissimorũ juvenũ publica subsellia diligentissimus auditor, ad Christianissimũ regẽ Henricũ à principe suo missus, rarissimi artificii, ac studii quã plurima munera, quæ elaborata ex suo

cino erãt, & Regi & Reginę obtulerat. Quæ quidẽ nõ minus pretiosa atq; accepta ibidẽ fuisse memorãtur, quã veterũ Romanorũ ætate, cum, uti Plini⁹ testatur *lib.37.c.3.* succini ex Germania in Italiã illati taxatio in tantis delitiis haberetur, ut hominis, quamvis parva effigies, vivorũ hominũ vigentiumq; pretia superaret; obq; eam causam Domitius Nero cõiugis suæ Poppææ, quã formæ admiratione in delitiis ac amoribus habebat, succinos capillos appellaverit. De cuius quidẽ legationis nõ modó ad Christianissimũ, verũ etiã ad reipsa fortissimũ Ecclesiæ Defensorẽ nõ nomine solũ, sed etiã Regem Iacobũ, uno eodẽq; itinere felicissimè peractę gloria, quin nõ possũ, nobilissimo equiti Christiano plurimũ hoc loco gratuler mihiq; ipse quodãmodo applaudã, q; nõ minimũ mihi videar studiorũ meorũ fructũ in eo legato videre ac percipere, qui è scholæ huius nostræ seminario in tã excelsã arborẽ excreverit, tãq; egregiè primitiis legationũ suarũ p-

lib. bell. secundi punici & alibi. Privata autem legatorum munera sunt, quæ ipsi privatim discessuri referunt illis, per quos ab eo, ad quem missi, honorati, aut officiis aut beneficiis affecti. Nec n. legatum oportet instar felis relictis sordibus & ingrato odore aufugere, quemadmodū de Marii discessu di- 121
ctū est, *Plut. in Mar.* sed cum maxima amoris, benevolētiæ, studii ac gratiæ fragrantia, aulam peregrinam deserere, libertatisq; ac munificētiç suæ monumenta honesta post se relinquere. Ità gratæ & acceptæ in aula Mauritiana, relinquēdæ sui memoriæ studuisse legatos Persiæ vidimus, ut privatim, 122
distribuendis regiis muneribus magnificentiam suam exhiberent. Inter alia ostēnsus mihi preciosus acinaces gemmis auroque gravatus, non erubescendum Regi munus, quem strenuo & nobilissimo viro Othoni à Starschedel in Rodern, quondam Electorali in Saxonia, nunc Illustris-

Pp simi

ſimi, ac potentiſſimi principis Mauritii Domini ac Evergetæ noſtri clemẽtiſſ. conſiliario intimo, ac legato exercitatiſſimo, fautori meo obſervantia ſumma proſequendo, honoris gratia donarunt. Sed ne in ſplendore munerum diutius verſantes, aciem, quod ſolet noctuę à ſolis lumine accidere, hebetemus, dirigendus ad portam & extremum legationis portum oculus erit, ut quà domum redeundum ſit, videamus. Nihil enim ſupereſſe nobis amplius exiſtimo, quàm ut honorificè dimiſſi, hominibus & oris exteris valedicamus, animo nobiſcum perpendentes illam Comici ſententiam, nullam eſſe voluptatem majorem, quàm ſi ex terris alienis adveniens terram videas, quæ fuerit tua. *Plaut. in Menachm.* Ita quidem eſt, ut dicis, ſed & foris quæ ſpectantur, voluptatem non minorem ferunt. Ut igitur majori nõ
113 ſolùm cum honore, ſed etiã voluptate iter facias, dabuntur non ſolùm duces

eunti

euntia e comites, certa qui ostendant itinera *Liv. 3 belli pun. secundi.* sed etiã literæ ac mandata ad urbium præfectos & præsides, ut non solùm viatica præstentur, sed etiam omnia quæ per provincias visu & cognitu, relatuque digna sint, tibi ostendantur. Etsi enim legatum in alterius provincia studiosè & cupidè curiosum de arcanis regni perscrutandis esse non oporteat, *d. L. Mercatores 4. C. de comm.* Illud tamen honori & amicitiæ legatorũ dari solet, ut armamentaria, turres, & præsidia, arces ac castella, & si quæ alia ἀξιοθέατα fuerint, oculis illorum aperiantur. Quemadmodum illud Saguntinorũ oratoribus nõ denegasse Romanos legimus, sed permisisse, ut omnia & oppida & theatra, omnes Italię delitias & amœnitates perlustrarent. Idẽ Turcicis legatis, cum Augerio Busbequio emissis, fuit indultũ, etsi multis inconsultũ factu videbať, nec immerito *Busbeq. Epist. 2. itin. eqnst.* Non enim recon- 126

liato hoſti tàm fidendum, ut quę illius vel metum vel formidinem minuere vel audaciam augere, vel cupidita-
127 tem obtinendi noſtri ſoli incendere poſſit, ſpectanda obiiciamus; cavendū potiùs omni ſtudio ne vel guſtū quidem earum rerum à nobis unquam habeant, quę pellicere & ineſcare
128 barbaros poſſint: quemadmodum illud prohitum eſſe à Valent. & Gurat: Imperatoribus legimus. *l. 1. C. quæ res export.* Eo enim modo illectos ad invadendam Italiam ab Herruſcis cognovimus Gallos *Liv. lib.* 5. Et à Nar-
129 ſete miſſi vini Italici guſtu eodem e-
130 vocatos Longobardos. *Procop. de bell. Goth.* Quorum reges, inde redditi cautiores, diligenter providerunt, ne exterarum gentium ad ſe miſſis legatis regni ſui delicias, ſumenque, *ut Cic. loq.* Italię cognoſcendum, ne vina præſtantiora deguſtanda darent. *Paul. Diacon. lib. 4. c.* 135. Numquid autem theſauri legatis oſtendentur? Illi per-

petuò

petuò inter arcanorum penetralia es-
se debent, quod, fabularum mysteria,
in Plauto oculis capto, docuerunt, ut
neque amicis nedum exteris aperian-
tur. Habet enim pecuniarum osten-
tatio multum in sese levitatis, adeo ut
nemo prudens jactare suas opes præ-
sumatur, ut in legibus scriptum est: 131
trahitque multum invidiæ. objur-
gatus ab ipso Deo per vatem Esaiam
rex Judæorum Ezechias ob eam cau-
sam fuit, quod Babyloniorum Impe- 132
ratorii honoris & amicitiæ ergò gazas
suas ostentasset, Esai. c.39. Nec im-
meritò irrisus à Polonorum legatis
Henricus Imper. Quintus, cùm, pace
cum illis inita, non tàm honorãdi quã
illos terrẽdi gratia suis thesauris aper-
tis vim maximã auri & argenti iisdem
demonstraret: hisce, inquiens, subsi-
diis Polonos subjugabo. Cui legato-
rum alter subridens, annulumq; digi-
to detractum copiis ostensis adjiciẽs,
aurũ cum auro, inquit, conjungatur,

Imperator autem parvum magnis adjectum amplectens, *gratias* inquit, ago verbis vernaculis, Habt danck? Quod cũ domi ad suos inter alia legatus retulisset, ex facto illo novum nobili familiæ suo nomẽ peperit, quæ etiamnũ nominatur. Habetanck *Dres, in sext. mill. Sturc. de Imper. Germ. c. 43. n. sext.* Similem autem opum thesaurorumque jactationem eorumque ad hostes frangendos inanem prædicationem, contra patrẽ Johannem Basilidem Moscorum tyrannum prudenter disputans, etiam in media barbarie filius Johannes, adolescentię nostræ memoria, refutasse legitur, cum regijs gazis ac facultatibus virtutem & animi fortitudiem longissimè præferendam esse rectè iudicaret. Quo verbo tyrannus exacerbatus scipionem, quem manu gerere solebat, capiti adolescentis inflixit, ex cujus ille ictu in epilepticos paraxysmos collapsus, florem maximæ spei cum immatura morte cõmutavit. Heidenst. *lib. 5. de Moscov. bell.* Verùm nos exte-

rorum thesauris missis, domum properabimus.

CAPUT X.

Renunciatio.

SUMMARIA.

1. PRo itu & reditu suscipi vota solita.
2. Fumus patriæ alieno igni luculentior.
3. Provinciali legato biennalis immunitas concessa.
4. Legato gentium utpote majori majora præmia debentur.
5. Renunciatio honores legationis domesticos præcedit.
6. Pœnæ legatis quibus exspectandæ domum reversis.
Εὐθύνη πρεσβείας apud Græcos quæ.
8. Joannes de Lignano ex astrorum positu prævidit suum filium laqueo iri suspensum.
9. Quibus remediis & mediis præviso fato ecurrere voluerit.
10. Legatio opus periculosæ aleæ.
11. Joannes de Lignano filius ad pontif. Maximum missus.
12. Reversus Bononiam ob malè administraram legationem noctu suspensus.
13. legationum provinciæ cur periculosiores.
14. Eventa & casus legatorum consiliis non debent imputari.
15. Consilia prava magis, quàm bona prosperere evenire solent secundum Salust.
16. Consilia fraudulenta puniuntur.
17. Consilia ex proposito mala distinguenda ab illis, quæ eventu mala nominantur.

18 C

18. Consiliorum aberrantium auctores non minus bonæ fidei quàm ii, quorum Suada fortunā comitem habet.
19. Consilia eventum adversum nacta præter consulentis animum consultori non debent esse fraudi capitali.
20. Antè renunciatam legationem, renunciari eidem nequit.
21. Imperium proconsulis sub porta civitatis deponitur.
22. Legationis munus deponitur in concilio renunciationis.
23. Legatus antè renunciationem non desinit esse legatus.
24. Quintiliani declamatorius casus de legato antè renunciationem interfecto.
25. Proditoris patriæ libri exules propter patris scelus facti, impunè occidi intrà fines deprehensi poterant.
26. Renunciatio legati quid?
27. Renunciari quę debeant.
28. Renunciationis elegantis exemplum in Venuli legati Virgiliani oratione.
29. Venetorum legatorum renunciationes quales.
30. Renunciationis utilitas.
31. Lazari Soranzii liber de rebus Turcicis ex legationum relationibus collectus.
32. Romani quē fructum ex renunciationibus legatorum habuerint.
33. Renunciatio legati non sequitur vulgares aliarum rerum renunciationes.
34. Mensor agri per nuncium & per literas potest renunciare.
35. Legatus per nunciū & literas renūciare non potest.

SEd nunc legati pro itu & reditu, *ut Suetonius loquitur in v. Tiber. n. 38.* susceptavota solvamus: fumum enim, qui alieno semper igne luculentior

si sarcasmus illorum agnoscatur, jure
116 fuerint vel abjicienda vel remittenda.
In nonnullis veró nón tám precium,
quàm raritas & artificium respicitur.
117 Quo nomine gratissima fuisse Carolo
118 Magno legimus munera Regis Persarũ Amarmulmuli, *ità nominatim exprimitur à Lamberto in Chron.* per legatum Abdellam missa, horologium ingeniosè & artificiosissimé ex orichalco laboratum, *cuius descriptionem pete ex Aemonio,* eiusdemque materiæ duó cãdelabrá, byssina tentória cum Elephãto. *Aemon. libr.* 4.*cap.* 93.. *de rebus Franc.* Lambert.*d. Chron.* Eadẽ ratione, his mensibus, quando hæc relegerem, nobilissimus Eques Marchicus Christianus de Bellin, legatus & consiliarius Serenissimi Electoris Brandeburgici, meus olim inter trecẽtorũ amplius studiosissimorũ juvenũ publica subsellia diligentissimus auditor, ad Christianissimũ regẽ Henricũ à principe suo missus, rarissimi artificii, ac studii quã plurima munera, quæ elaborata ex suo

cino erãt, & Regi & Reginç obtulerat. Quæ quidé nõ minus pretiosa atq; accepta ibidẽ fuisse memoratur, quã veterũ Romanorũ ætate, cum, uti Plini⁹ testatur *lib.37.c.3.* succini ex Germania in Italiã illati taxatio in tantis delitiis haberetur, ut hominis, quamvis parva effigies, vivorũ hominũ vigentiumq; pretia superaret; obq; eam causam Domitius Nero cõiugis suæ Poppææ, quã formæ admiratione in delitiis ac amoribus habebat, succinos capillos appellaverit. De cuius quidẽ legationis nõ modó ad Christianissimũ, verũ etiã ad reipsa fortissimũ Ecclesiæ Defensoré nõ nomine solũ, sed etiã Regem Iacobũ, uno eodẽq; itinere felicissimè peractę gloria, quin nõ possũ, nobilissimo equiti Christiano plurimũ hoc loco gratuler mihiq; ipse quodãmodo applaudã, q̃ nõ minimũ mihi videar studiorũ meorũ fructũ in eo legato videre ac percipere, qui è scholæ huius nostræ seminario in tã excelsã arboré excreverit, tãq; egregiè primitiis legationũ suarũ p-

lib. bell. secundi punici & alibi. Privata
autem legatorum munera sunt, quæ i-
psi privatim discessuri referunt illis,
per quos ab eo, ad quem missi, honora-
ti, ayt officiis aut beneficiis affecti.
Nec n. legatum oportet instar felis reli
ctis sordibus & ingrato odore aufuge-
re, quemadmodũ de Marii discessu di- 121
ctũ est, *Plut. in Mar.* sed cum maxima
amoris, benevolẽtiæ, studii ac gratiæ
fragrantia, aulam peregrinam desere-
re, libertatisq; ac munificẽtię suæ mo-
numenta honesta post se relinquere.
Ità gratæ & acceptæ in aulà Mauritià-
na, relinquẽdæ sui memoriæ studuisse
legatos Persiæ vidimus, ut privatim 122
distribuendis regiis muneribus ma-
gnificentiam suam exhiberent. Inter
alia ostẽnsus mihi preciosus acinaces
gemmis auroque gravatus, non eru-
bescendum Regi munus, quem stre-
nuo & nobilissimo viro Othoni à
Starschedel inRódern quondam
Electorali in Saxonia, nunc Illustris-

 simi

ſimi, ac potentiſſimi principis Mauritii Domini ac Evergetæ noſtri clemẽtiſſ. conſiliario intimo, ac legato exercitatiſſimo, fautori meo obſervantia ſumma proſequendo, honoris gratia donarunt. Sed ne in ſplendore munerum diutius verſantes, aciem, quod ſolet noctuę à ſolis lumine accidere, hebetemus, dirigendus ad portam & extremum legationis portum oculus erit, ut quà domum redeundum ſit, videamus. Nihil enim ſupereſſe nobis amplius exiſtimo, quàm ut honorificè dimiſſi, hominibus & oris exteris valedicamus, animo nobiſcum perpendentes illam Comici ſententiam, nullam eſſe voluptatem maiorem, quàm ſi ex terris alienis adveniens terram videas, quæ fuerit tua. *Plaut. in Menachm.* Ita quidem eſt, ut dicis, ſed & foris quæ ſpectantur, voluptatem non minorem ferunt. Ut igitur majori nõ
123 ſolúm cum honore, ſed etiã voluptate iter facias, dabuntur non ſolúm duces

euntiae comites, certa qui ostendant itinera *Liv. 3 belli pun. secundi.* sed etiã literæ ac mandata ad urbium præfectos & præsides, ut non solùm viatica præstentur, sed etiam omnia quæ per provincias visu & cognitu, relatuque digna sint, tibi ostendantur. Etsi enim legatum in alterius provincia studiose & cupidè curiosum de arcanis regni perscrutandis esse non oporteat, *d. L. Mercatores 4. C. de comm.* illud tamen honori & amicitiæ legatorũ dari solet, ut armamentaria, turres, & præsidia, arces ac castella, & siqua alia ἀξιοθέατα fuerint, oculis illorum aperiantur. Quemadmodum illud Saguntinorũ oratoribus nõ denegasse Romanos legimus sed permisisse, ut omnia & oppida & theatra, omnes Italiç delitias & amœnitates perlustrarent. Idẽ Turcicis legatis, cum Augerio Busbequio emissis, fuit indultũ, etsi multis incon- 126 sultũ factu videbat', nec immerito *Busbeq. Epist. 2. itin. eonst.* Non enim recon-

liato hosti tam fidendum, ut quę il-
lius vel metum vel formidinem mini-
ere vel audaciam augere, vel cupidita-
127 tem obtinendi nostri soli incendere
possit, spectanda obiiciamus; cavendū
potius omni studio ne vel gustū qui-
dem earum rerum, â nobis unquam
habeant, quę pellicere & inescare
128 barbaros possint: quemadmodum il-
lud prohitum esse à Valent. & Gurat:
Imperatoribus * legimus. *l. 1. C. quæ res
export.* Eo enim modo illectos ad in-
vadendam Italiam ab Hetruscis co-
129 gnovimus Gallos *Liv. lib.* 5. Et à Nar-
sete missi vini Italici gustu eodem e-
130 vocatos Longobardos. *Procop. de bell.
Goth.* Quorum reges, inde redditi
cautiores, diligenter providerunt, ne
exterarum gentium ad se missis lega-
tis regni sui delicias, sumenque, *ut
Cic. loq.* Italię cognoscendum, ne vina
præstantiora degustanda darent. *Paul.
Diacon. lib. 4. c.* 135. Num quid autem
thesauri legatis ostendentur? Illi per-

petuò

petuò inter arcanorum penetralia es-
se debent, quod fabularum mysteria,
in Plauto oculis capto, docuerunt, ut
neque amicis nedum exteris aperian-
tur. Habet enim pecuniarum osten-
tatio multum in sese levitatis, adeo ut
nemo prudens jactare suas opes præ-
sumatur, ut in legibus scriptum est:
trahitque multum invidiæ. objur- 131
gatus ab ipso Deo per vatem Esaiam
rex Judæorum Ezechias ob eam cau-
sam fuit, quod Babyloniorum Impe- 132
ratorii honoris & amicitiæ ergò gazas
suas ostentasset, Esai. c. 39. Nec im-
meritò irrisus à Polonorum legatis
Henricus Imper. Quintus, cúm, pace
cum illis inita, non tàm honorãdi quá
illos terrẽdi gratia suis thesauris aper-
tis vim maximã auri & argenti iisdem
demonstraret: hisce, inquiens, subsi-
diis Polonos subjugabo. Cui legato-
rum alter subridens, annulumq; digi-
to detractum copiis ostensis adiiciés,
aurũ cum auro, inquit, conjungatur,

Imperator autem parvum magnis adjectum amplectens, *gratias* inquit, ago verbis vernaculis, Habt danck? Quod cũ domi ad suos inter alia legatus retulisset, ex facto illo novum nobili familiæ suo nomẽ peperit, quæ etiamnũ nominatur. Habctanck *Dres. in sext. mill. Sturc. de Imper. Germ. c. 43. n. sext.* Similem autem opum thesaurorumque jactationem eorumque ad hostes frangendos inanem prædicationem, contra patrẽ Johannem Basilidem Moscorum tyrannum prudenter disputans, etiam in media barbarie filius Johannes, adolescentię nostræ memoria, refutasse legitur, cum regiis gazis ac facultatibus virtutem & animi fortitudiem longissimè præferendam esse rectè iudicaret. Quo verbo tyrannus exacerbatus scipionem, quem manu gerere solebat, capiti adolescentis inflixit, ex cujus ille ictu in epilepticos paraxysmos collapsus, florem maximæ spei cum immatura morte cõmutavit. Heidẽst. *lib. 5. de Moscov. bell.* Verùm nos exte-

rorum thesauris missis, domum properabimus.

CAPUT X.

Renunciatio.

SUMMARIA.

1. PRoitu & reditu suscipi vota solita.
2. Fumus patriæ alieno igni luculentior.
3. Provinciali legato biennalis immunitas concessa.
4. Legato gentium utpote majori majora præmia debentur.
5. Renunciatio honores legationis domesticos præcedit.
6. Pœnæ legatis quibus exspectandæ domum reversis.
Εὐθύνη πρεσβείας apud Græcos quæ.
8. Joannes de Lignano ex astrorum positu prævidit suum filium laqueo iri suspensum.
9. Quibus remediis & mediis p[illegible] fato ecurrere voluerit.
10. Legatio opus periculosæ al[illegible]e.
11. Joannes de Lignano [illegible] ad pontif. Maximum 5. missus.
12. Reversus Bononiam ob malè administraram legationem noctu suspensus.
13. legationum provinciæ cur periculosiores.
14. Eventa & casus legatorum consiliis non debent imputari.
15. Consilia prava magis, quàm bona prosperetè evenire solent secundum Salust.
16. Consilia fraudulenta p[illegible]iuntur.
17. Consilia ex proposito mala distinguenda ab illis, quæ evētu mala nominantur.

36. Mensoris renunciatio de re privata.
37. Per nuncium & per literas res etiam majoris ponderis renunciari queunt.
38. Renunciatio legati per nuncium & epistolam cur fieri nequeat.
39. Testium præsentium & testimoniorum diversa auctoritas.
40. Vivæ vocis vis maxima.
41. Præsens vultus & oratio detegit animum.
42. Renunciator omnia ex animo referat.
43. Legati post renunciationem placitam munera.
44. Attica præmia legatis data.
45. Venetorum præmia.
46. Sumptus legationis ergô, facti restituendi legato.
47. Officium nemini suum debet esse detrimento.
48. Munera domestica legati tanquam eximii laboris merces.
49. Statuæ defunctis in legationis functione positæ.
50. Statuæ quibus positæ Romæ & Athenis.
51. Legationis bene administratæ fructus maximus.
52. Abrahamus Boccius & Andreas Paulus ad regem Poloniæ missi.
53. Stephani regis Poloniæ de duobus illis legatis sententia egregia.

SEd nunc legati pro itu & reditu, *ut Suetonius loquitur in v. Tiber. n. 38.* susceptavota solvamus: fumum enim, qui alieno semper igne luculentior

judicatur, ex alto cõſpicimus, ut cum illis Virgilianis legatis exclamare poſſimus:

Nunc iter emenſi caſus ſuperavimus omnes.
Hic requies, hic portus erit. *Aenei. lib. xi.*

3 Nam ſi provinciali legato poſt transmarinã legationem biennii vacationem munerum civilium & honorum jura conceſſerunt, *l transmarin. 3. C. de leg.* Quid noſtro, qui gentium
4 jure ad Barbaros miſſus, quique propriè legatus dicendus, non exſpectãdum immunitatis, quid non honoris quid non præmii? Ita quidem eſt, ſed ante legationem renuncies oportet,
5 ut intelligatur, rectène an ſecus adminiſtratum munus ſit, quàm prẹmia & honores depoſcas. Sunt enim & pœ-
6 næ graviſſimæ domi paratæ illis, qui fraudulenter & doloſè, qui negligẽter & perniciosè verſati in officio ſunt, quod etiã adverſus provincialem non minus ſeverè ſtatutũ, *l. 1. l. 2. ff. de leg. l. 3. C. de eodem* Eratque in Attica & aliis

Græciæ civitatibus εὐθύνη πρεσβείας, actio in legatos constituta, si rationē gestarum rerum & omnium & singularum reddere non possent. Idque nō solum prisca morum severitate, sed etiā hodierno iure legationis ad eum modū servatur. Quocirca malè suo filio consuluisse videtur Joannes de Lignano, quòd cum ex Astronomicis significationibus intellexisset, ea fati naturalis adversitate puerum teneri, ut reste ac suspendio vitam, tanquam Parcarum decreto, tristè finiturus esset, quò humano aliquo, si fieri posset, remedio & consilio necessitatem astrorum, quam timebat, submoveret, in ordinem sacrū assumptum maximarum legationum provinciis adhibendum curarit, ex quibus, ut ille existimabat, tantûm auctoritatis, & facultatis redundaret, ut ne quidē ullius accusationis, nedum laquei discrimen foret ei unquam metuendum. Neque enim aliunde quam ex legationum functionibus, tanquam ex opere aleæ

periculosæ, *ut ait lib. Horat. 2. carm. od. 1.* plenissimo citiora & maiora obiriri, mala solent, quod certè uterque & & pater & filius, quos diximus, deniq; sunt experti. Cùm enim ad Pontificé Martinum Quintum nomine Bononiensis civitatis missus, in reddendis peractæ legationis rationibus satis facere senatui non posset, malè administratæ provinciæ & mandati neglecti accusatus medio in foro de nocte
12 suspensus, maneq; miserrimum in modum à patre frustrà defletus fuit, quód fati violentiam consiliis nullis amoliri potuisset. *Ioh. VVolf. cent. mem lib. 16.* Siquidem, legationis commissum etiam paterni, quod longè maximum fuerat, beneficii memoriam, obruerat, ratione nulla eius rei in filio habita quòd Jurisconsultissimus parens eandem civitatem, quemadmodum ipse prædicat *clem. 1. de pan.* causa eius diligentissimè atq; optimè apud pontificem acta, mulctis & pænis liberatam

curasset, Est autem eam ob causam
legationis munus periculosius, quod
non solum omnium rerum actarum
consilia, & consiliorum omnium rati-
ones accuratè exigantur, sed etiam e-
ventorum infelicium casus ac adver-
sitas administrantibus imputari sole-
at. Id autem valdè iniquum est: cùm
successus & eventus rerum in humana
manu positi esse nequeant, sed plerũ-
que fiat, ut Salustius ad Cæsarem scri-
psit *ut prava magis, quàm bona consilia pro* 15
spere eveniant. quia res plerasq; fortuna ex
libidine sua agitat. Etsi autem fraudulē-
ta consilia ad pœnam vocari queant. 16
l. aut. facta. 16. ff. de pæn. l. 47. ff. de Reg.
iur. distingui tamen diligenter consi-
lia debēt maligna, quę ex animo mali- 17
gno & doloso suscepta sunt ab iis, quæ
bono proposito ad bonum finem di-
recta, eventum malignum, sortis cō-
trarietate, sunt sortiti, quorum au-
ctores non sunt pejoris fidei habendi,
quàm illi, quorum Suadam bona e-
ventus fortuna fuit comitata, neque 18

ob id

ob id mala consilia, quę à scopo aberrarunt, finemque sinistrum nacta sunt, tanquam fraudulenta & perversa suppliciis vindicanda: de qua re graviter
19 & sapienter Curtius *lib* 3. *de futuri.* inquit, *sunt qui suadeant si male suasisse fuerit periculum*, *Ceriol de Elect. consil.* Lip. *lib.* 3. *polit. c.* 8. Nec verò renunciare quis legationi potest, antequam ean-
20 dem renunciarit, neque perfecta legatio, *l.* 12. ff. *de legat.* dicitur, priusquam illa relata. Non enim dignitas, munusque legati, quemadmodum pro con-
21 sulis imperium sub porta civitatis *l. procons. ult.* ff. *de offic. procons.* sed in loco curiæ & concilii, ubi suscepta provincia erat, per renunciationem, quæ
22 extremum legati officium continet, deponitur, neque ante renunciationem exuit publicam reipub. personā legatus, neque jura & immunitates suas amittit, unde, si quippiam injuriarum intereà ipsi inferatur, non uti ci-
23 vis privatus, sed ut legatus, qui publi-

cam reip, faciem & dignitatem etiam-
núm ferat, læsus existimetur. Quem-
admodum hoc Quintilianus in decla-
mationibus suis casu perquàm memo-
rabili illustravit, cùm quendam antè 24
renunciationem ob id occisum esse po-
nit, quód paulo antequam idem lega-
tus domum rediisset, pater ipsius pro-
ditionis damnatus, liberos omnes in
hoc discrimine secundū legē reliquis-
set, ut exules per patris sententiam fa- 25
cti, si intrà fines deprehenderentur,
impunè à quovis vita interfici *ut Gell.*
loquitur, lib. 12. *c.* 7. possent. Est autem 26
renunciatio, omnium in legatione ge-
storum apud mittentem missi solenni-
ter facta commemoratio. Legationis
autem gesta intelliguntur hîc ea o-
mnia, quæ non solúm ad mandati ex- 27
positionem & auditionem ac re-
sponsionem pertinent, sed etiam quæ
ad honorificam exceptionem, ad mu-
nerum donationem, ad mores & inge-
nia eorū, ad quos & per quos missus, ad
eorun-

eorundem imperia, ad opes & poten-
tiam, ad vectigalia, ad leges & statutá
28 attinent. Pulcherrimum eiusmodi re-
nunciationis exemplum, proposuit
noster *Maro Æne. lib.* 11. ubi Venulus
Latini Regis Oratorà Diomede redux, non solúm regis responsa, sed e-
tiam opera & studia, mores & indo-
lem exponit.

Vidimus ô Cives Diomedem, Argivaque castra
Contigimusq; manum, qua concidit Ilia tellus
Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis,
Victor Gargani condebat Iapygis agris.

Atq; hoc Venetorũ prudentissimæ
reipub; institutum est, ut peregrè re-
versi oratores ad senatum referant, de
29 rebus omnibus, quæ non solúm in to-
tius legationis curriculo ab ipsis acta,
sed etiam quæ visa, notata, & animad-
versa, *Octavian. de leg. lib.* 1. *prope finem.*
Sozant. in præfat. lib. de rebus Turcic.
Quorsum autem illud? quòd nihil ad
remp. instituendam, nihil ad conser-
vandam compendiosius, nihil ad be-
nè & fideliter gerendã conducibilius
esse;

esse, quàm earum rerum notitiã, quæ 30
in omni genere principatus ad imperii salutem maximè observantur, spectare, cognoverint; quodq; nihil sit ad tuorum adversus exteros instruendã consiliorum aciem expeditius, quàm aliorum mores, ingenia, studia, disciplinas, fortunas ac rationes exploratã habere. Venetorum autem legati, quàm attenti ad singula momẽta sint, quàm studiosi rerum indagandarum apud exteros omnium, ex Lazari Sorantii libro de rebus Turcicis, qui ex 31
relationibus, quę in archiva deponi ibidem solent. *Sorant. d. praef.* maxima ex parte, ut autor fatetur, collectus, 32
perspici potest. Nec aliter Romani omnium gentium ac regnorum jura, & consuetudines; quàm per legationis renunciationem explorarunt, nec aliunde remp. suam bonis legibus ac moribus auctiorem & splendidiorem reddiderunt, *Plut. in Scip.* Quod gravissimis verbis asserens illustrium Baronũ

decus ac ornamentum legationū curriculis exercitatiſſimus Baro Sigismūdus de Herberſtein, *in præfat. Rerum moſcov.* relationum eiusmodi commentarios in ædem Saturni ad poſteritatis memoriam ac diſciplinam repoſitos eſſe ſcribit. Quod, ut idem ait, ſi vel à noſtræ, vel paulo ſuperioris memoriæ mortalibus eſſet obſervatum, plus fortaſſe lucis in hiſtoria, vel certè minus vanitatis haberemus. Tanta verò externarum rerum inquirendarum diligentia in Romanis, tantum ſtudiū ut nihil non, quod præſtabile Reip. videretur, domum referrent, extitiſſe animadvertitur, ut etiam ignotarum arborum ac peregrinarum frugum ſemina è Syria cum Lucio Vitellio in Italiam transtulerint. *Plin.* 15. *c.* 19. *c.* 22. Qua ratione etiam ager patrius plurimum collocupletatus. Quemadmodum Gallici legati induſtria Indianum pætum, quod Tabacum vocant, patrum noſtrorum memoria ex Luſi-

tanico

tanico itinere in Galliam primum illatum esse scribit Pet. Crescent. *tract. de usu Pat.* Quacirca ut illud maiori cum gloria legatus praestare possit Catonis legati exemplo, Panaetius aliiq; viri doctrina & auctoritate accersendi, ac cognoscendarũ rerum plurimarum gratia saepissimè conveniendi, contra quàm barbari mores Moscovitae ferunt, qui legatis suis foras emissis singulos custodes apponit, ne cum exteris liberè colloqui possint. *Herberst. de Moscov. bell. lib.*1. Tantùm itaq; cùm in renunciatione legati positum momenti sit, ad vulgares rerum aliarũ renunciationes institui non debet, ut, quemadmodùm mensores agrorũ re- 33
nunciasse dicuntur, qui per aliũ renũciarunt *l.* 1. §. 2. ff. *si mens. fals. mod. dic. aut. per liter. l. cod.* ità etiam per nun- 34
cium & per Epistolam legatus renunciare queat. Mensoris autem renun- 35
ciatio iudicii significatio de re privata est: *l.* 5. §. 2. *ff. ad tit.* quae quomodo 36

exprimatur, nihil intereſt, cùm etiam maioris ponderis negotia per epiſtolam & per internuncium ſignificari &
37 confici poſſint, *l.* 18. *ff. de ſponſ. c.* 2. *ff. de pac. lib.* 14. *in fin. G. de conſt. pecun.* Legati verò renunciatio de negotio publico, deque illis rebus quas quis ipſe
38 vidit, ipſe audivit, quibus ipſe quis nō ſolum interfuit, ſed præfuit, teſtificatio eſt, quæ non niſi præſente auctore fieri poteſt, *l. teſtium* 3. §. 2. 3. 4. *ff. de teſtibus*, cum etiam in privatis cauſis alia ſit auctoritas præſentium teſtium, alia teſtimoniorum, quæ recitari ſolent,
39 *ſecundum Hadriani reſcriptum. d. l.* Adde quod vivæ vocis maxima vis & energia *Fab. lib.* 3. *orat. Hieron. ſent.* quodq; renunciantis affectus nulla alia ratio-
40 ne magis, quàm vultu & oratione detegatur, ut animadverti haud parvo
41 negotio poſſit, quid ſuſpectum gratiæ, quid ſimultatis fuerit, *d. l.* 3. Nihil
42 autem renunciator fidelis ſimulare, nihil diſſimulare & celare debet, ſed omnia

omnia cādidè & syncerè referre, quæcunq; referri reipub. intererit. Prętereа verò ita expensarum, sumptuumque factorum rationem in numerato atque in promptu habeat, ut etiam ultro sese ad eam reddendam, si opus sit, offerat, quó omnibus constare possit, ipsum quidem ad splendorem atque dignitatem legationis publicis opibus usum, nullo vero modo iis abusũ esse. Etsi autem rationes impendiorum à legato, præsertim si immodica esse videantur, exigi jure possint, non tamen ad quæstorii calculi severitatem singula sunt exactiùs revocāda, neque ad ramentum omnia conquirenda. In hac enim parte animi prævaleat magnitudo, ut Varsevicius loquitur, pudeatque nos iis nostra denegare bona, qui pro nobis præstiterint vel pertulerint multò graviora *d. orat.* Quanquam enim fortè etiã profusiores quám par sit sumptus esse videantur, legatum tamen feliciter

expeditæ legationis negotium, ipsaq; mittentis apud exteros dignissimè sustenta persona excusabit, idq; eò magis si ea secundum animi sententiam perfecta rerum momēta sint, quæ nullis cum auri ac argenti pōderibus sint comparanda. Cuius quidem rei illustre exemplum prębuit, avorum me-
45 moria Ferdinandus consalvus, qui cũ Ferdinando Hispaniæ Regi in recuperando à Gallis regno Neapolitano maximè insignem & fructuosam operam pluribus ab annis navasset, tandem malè administrati muneris insimulatus, & ad rationes accepti & expensi ab ipso rege, qui etiam ea de re Neapolin. traiecerat postulatus fuit. Quid verò ille? Impetrato exigui temporis intervallo brevi schedula rationes earum rerum quas pro tranquillitate & restitutione regni, egregiè & cum admiratione gesserat, complexus, omni sese suspicione & rei malè actæ & pecuniæ malè collocatæ facilimè

cilimé liberavit, ita ut prçclarè geſta-
rum rerum memoria ſumptuum & ex-
penſarum recordationem omnem
oblitteraret. Idem in legati noſtri ſu-
mptibus ad abacũ revocandis cogita-
ri velim, idẽ perpendi, ut eius induſtri-
a, labores, rerumque glorioſæ expe-
ditarum fructus ac emolumenta cum
æſtimatione maximorũ etiã impen-
diorum cõferrantur, quorũ nulla un-
quã ratio pluris, quàm reip. ſalus & u-
tilitas erit habenda.

Atqui omnibus hiſce negotiis
ita abſolutis, tum domum rectè admi-
niſtratæ legationis præmia legatum
excipient: obviæ ei erunt laudationes
& præconia, ut olim Athenis, publica
offerentur, ac ut ibidem ſolitum fieri,
ſacræ coronæ ex olea contextæ, æter-
no cum teſtimonio, quòd pacis publi-
cæ adminiſter & recuperator fuerit: 46
dabitur in prytaneo, honoris ergò, vi-
ctus & accubitus: in curia & ſenatu, ut
apud Venetos, locus honoratiſſimus.

periculosæ, *ut ait lib. Horat. 2. carm. od.* 1. pleniſſimo citiora & maiora obiriri, mala ſolent; quod certè uterque & & pater & filius, quos diximus, deniq; ſunt experti. Cùm enim ad Pontificē Martinum Quintum nomine Bononienſis civitatis miſſus, in reddendis peractæ legationis rationibus ſatis facere ſenatui non poſſet, malè adminiſtratæ provinciæ & mandati neglecti accuſatus medio in foro de nocte ſu-
12 ſpenſus, maneq; miſerrimum in modum à patre fruſtrà defletus fuit, quód fati violentiam conſiliis nullis amoliri potuiſſet. *Ioh. VVolf. cent. mem lib.* 16. Siquidem, legationis commiſſum etiam paterni, quód longè maximum fuerat, beneficii memoriam, obruerat, ratione nulla eius rei in filio habita quòd Juriſconſultiſſimus parens eandem civitatem, quemadmodum ipſe prædicat *clem.* 1. *de pæn.* cauſa eius diligentiſſimè atq; optimè apud pontificem acta, mulctis & pænis liberatam

curaſſet, Eſt autem eam ob cauſam
legationis munus periculoſius, quod
non ſolum omnium rerum actarum
conſilia, & conſiliorum omnium rati-
ones accuratè exigantur, ſed etiam e-
ventorum infelicium caſus ac adver-
ſitas adminiſtrantibus imputari ſole-
at, Id autem valdè iniquum eſt: cùm
ſucceſſus & eventus rerum in humana
manu poſiti eſſe nequeant, ſed plerũ-
que fiat, ut Saluſtius ad Cæſarem ſcri-
pſit *ut prava magis, quàm bona conſilia pro* 15
*ſperè eveniant. quia res pleraſq; fortuna ex
libidine ſua agitat.* Etſi autem fraudulē-
ta conſilia ad pœnam vocari queant. 16
*l. aut. facta. 16. ff. de pœn. l. 47. ff. de Reg.
iur.* diſtingui tamen diligenter conſi-
lia debēt maligna, quę ex animo mali-
gno & doloſo ſuſcepta ſunt ab iis, quæ 17
bono propoſito ad bonum finem di-
recta, eventum malignum, ſortis cõ-
trarietate, ſunt ſortiti, quorum au-
ctores non ſunt pejoris fidei habendi,
quàm illi, quorum Suadam bona e-
ventus fortuna fuit comitata, neque 18

ob id

obid mala consilia, quę à scopo aberrarunt, finemque sinistrum nacta sunt, tanquam fraudulenta & perversa suppliciis vindicandâ. de quâ re graviter
19 & sapienter Curtius *lib* 3. *defuturi,* inquit, *sunt qui suadeant si malè suasisse fuerit periculum, Ceriol de Elect. consil.* 1 *ip. lib.* 3. *polit. c.* 8. Nec verò renunciare quis legationi potest, antequam eandem
20 dem renunciarit, neque perfecta legatio, *l.* 12. ff. *de legat.* dicitur, priusquam illa relata. Non enim dignitas, munusque legati, quemadmodum pro consulis
21 sulis imperium sub porta civitatis *l. procons. ult* ff. *de offic proconsl.* sed in loco curiæ & concilii, ubi suscepta provincia erat, per renunciationem, quæ
22 extremum legati officium continet, deponitur, neque ante renunciationem exuit publicam reipub. personâ legatus, neque jura & immunitates suas amittit, unde, si quippiam iniuriarum intereà ipsi inferatur, non uti ci-
23 vis privatus, sed ut legatus, qui publi-

cam

cam reip, faciem & dignitatem etiamnúm ferat, læsus existimetur. Quemadmodum hoc Quintilianus in declamationibus suis casu perquàm memorabili illustravit, cùm quendam antè 24
renũciationem ob id occisum esse ponit, quód paulo antequam idem legatus domum rediisset, pater ipsius proditionis damnatus, liberos omnes in hoc discrimine secundũ legẽ reliquisset, ut exules per patris sententiam fa- 25
cti, si intrà fines deprehenderentur, impunè à quovis vita interfici *ut Gell. loquitur, lib.* 12. *c.* 7. possent. Est autem 26
renunciatio omnium in legatione gestorum apud mittentem missi solenniter facta commemoratio. Legationis autem gesta intelliguntur hîc ea omnia, quæ non solúm ad mandati ex- 27
positionem & auditionem ac responsionem pertinent, sed etiam quæ ad honorificam exceptionem, ad munerum donationem, ad mores & ingenia eorũ, ad quos & per quos missus, ad eorun-

eſſe,quàm earum rerum notitiã, quæ 30
in omni genere principatus ad impe-
rii ſalutem maximè obſervantur, ſpe-
ctare,cognoverint; quodq; nihil ſit ad
tuorum adverſus exteros inſtruendã
conſiliorum aciem expeditius, quàm
aliorum mores, ingenia, ſtudia, diſci-
plinas, fortunas ac rationes exploratã
habere. Venetorum autem legatis
quàm attenti ad ſingula momẽta ſint,
quàm ſtudioſi rerum indagandarum
apud exteros omnium; ex Lazari So-
rantii libro de rebus Turcicis, qui ex 31
relationibus, quę in archiva deponi i-
bidem ſolent. *Sorant. d. præf.* maxima
ex parte, ut autor fatetur, collectus, 32
perſpici poteſt. Nec aliter Romani o-
nium gentium ac regnorum jura, &
conſuetudines, quàm per legationis
renunciationem explorarunt, nec ali-
unde remp, ſuam bonis legibus ac mo-
ribus auctiorem & ſplendidiorem red-
diderunt, *Plut. in Scip.* Quod graviſſi-
mis verbis aſſerens illuſtrium Baronũ

decus ac ornamentum legationũ curriculis exercitatissimus Baro Sigismũdus de Herberstein, *in præfat. Rerum moscov.* relationum eiusmodi commentarios in ædem Saturni ad posteritatis memoriam ac displinam repositos esse scribit. Quod, ut idem ait, si vel à nostræ, vel paulo superioris memoriæ mortalibus esset observatum, plus fortasse lucis in historia, vel certè minus vanitatis haberemus. Tanta verò externarum rerum inquirendarum diligentia in Romanis, tantum studiũ ut nihil non, quod præstabile Reip. videretur, demum referrent, extitisse animadvertitur, ut etiam ignotarum arborum ac peregrinarum frugum semina è Syria cum Lucio Vitellio in Italiam transtulerint. *Plin. 15. c. 19. c. 22.* Qua ratione etiam ager patrius plurimum collocupletatus. Quemadmodum Galli ci legati industria Indianum pætum, quod Tabacum vocant, patrum nostrorum memoria ex Lusitanico

tanico itinere in Galliam primum illatum esse scribit Pet. Crescent. *tract. de usu Pet.* Quacirca ut illud maiori cum gloria legatus præstare possit Catonis legati exemplo, Panætius aliiq; viri doctrina & auctoritate accersendi, ac cognoscendarũ rerum plurimarum gratia sæpissimè conveniendi, contra quàm barbari mores Moscovitæ ferunt, qui legatis suis foras emissis singulos custodes apponit, ne cum exteris liberè colloqui possint. *Herberst. de Moscov. bell. lib.* 1. Tantúm itaq; cùm in renunciatione legati positum momenti sit, ad vulgares rerum aliarũ renunciationes institui non debet, ut, 33
quemadmodũm mensores agrorũ renunciasse dicuntur, qui per aliũ renũciarunt *l.* 1. §. 2. *ff. si mens. fals. mod. dic. aut. per liter. l. cod.* ità etiam per nun- 34
cium & per Epistolam legatus renunciare queat. Mensoris autem renun- 35
ciatio iudicii significatio de re privata est: *l.* 5. §. 2. *ff. ad tit.* quæ quomodo 36

exprimatur, nihil intereſt, cùm etiam maioris ponderis negotia per epiſtolam & per internuncium ſignificari &
37 confici poſſint, *l.* 18. ff. *de ſponſ. c.* 2. ff. *de pac. lib.* 14. *in fin. G. de conſt. pecun.* Legati veró renunciatio de negotio pu-
38 blico, deque illis rebus quas quis ipſe vidit, ipſe audivit, quibus ipſe quis nō ſolum interfuit, ſed præfuit, teſtificatio eſt, quæ non niſi præſente auctore fieri poteſt, *l. teſtium* 3. §. 2. 3. 4. *ff. de teſtibus*, cum etiam in privatis cauſis alia ſit auctoritas præſentium teſtium, alia teſtimoniorum, quæ recitari ſolent,
39 *ſecundum Hadriani reſcriptum. d. l.* Adde quod vivæ vocis maxima vis & energia *Fab. lib.* 3. *orat. Hieron. ſent.* quodq; renunciantis affectus nulla alia ratio-
40 ne magis, quàm vultu & oratione detegatur, ut animadverti haud parvo
41 negotió poſſit, quid ſuſpectum gratiæ, quid ſimultatis fuerit, *d. l.* 3. Nihil
42 autem renunciator fidelis ſimulare, nihil diſſimulare & celare debet, ſed omnia

omnia cădidè & syncerè referre, quæcunq; referri reipub. intererit. Prętereа verò ita expensarum, sumptuumque factorum rationem in numerato atque in promptu habeat, ut etiam ultro sese ad eam reddendam, si opus sit, offerat, quó omnibus constare possit, ipsum quidem ad splendorem atque dignitatem legationis publicis opibus usum, nullo vero modo iis abusũ esse. Etsi autem rationes impendiorum à legato, præsertim si immodica esse videantur, exigi jure possint, non tamen ad quæstorii calculi severitatem singula sunt exactiùs revocăda, neque ad ramentum omnia conquirenda. In hac enim parte animi prævaleat magnitudo, ut Varsevicius loquitur, pudeatque nos iis nostra denegare bona, qui pro nobis præstiterint, vel pertulerint multò graviora *d. orat.* Quanquam enim fortè etiã profusiores quám par sit sumptus esse videantur, legatum tamen feliciter

expeditæ legationis negotium, ipſaq; mittentis apud exteros digniſſimè ſuſtenta perſona excuſabit, idq; eò magis ſi ea ſecundum animi ſententiam perfecta rerum momẽta ſint, quæ nullis cum auri ac argenti pōderibus ſint comparanda. Cuius quidem rei illuſtre exemplum prębuit, avorum me-
45 moria Ferdinandus conſalvus, qui cũ Ferdinando Hiſpaniæ Regi in recuperando à Gallis regno Neapolitano maximè inſignem & fructuoſam operam pluribus ab annis navaſſet, tandem malè adminiſtrati muneris inſimulatus, & ad rationes accepti & expenſi ab ipſo rege, qui etiam ea de re Neápolin. traiecerat poſtulatus fuit. Quid verò ille? Impetrato exigui temporis intervallo brevi ſchedula rationes earum rerum quas pro tranquillitate & reſtitutione regni, egregiè & cum admiratione geſſerat, complexus, omni ſeſe ſuſpicione & rei malè actæ & pecuniæ malè collocatæ fa-

cilimè

cilimè liberavit, ita ut prçclarè gestarum rerum memoria sumptuum & expensarum recordationem omnem obliteraret. Idem in legati nostri sumptibus ad abacũ revocandis cogitari velim, idẽ perpendi, ut eius industria, labores, rerumque gloriosæ expeditarum fructus ac emolumenta cum æstimatione maximorũ etiã impendiorum cõferrantur, quorũ nulla unquã ratio pluris, quàm reip. salus & utilitas erit habenda.

Atqui omnibus hisce negotiis ita absolutis, tum domum rectè administratæ legationis præmia legatum excipiēnt: obviæ ei erunt laudationes & præconia, ut olim Athenis, publica offerentur, ac ut ibidem solitum fieri, sacræ coronæ ex olea contextæ, æterno cum testimonio, quòd pacis publicæ administer & recuperator fuerit: 46 dabitur in prytaneo, honoris ergò, victus & accubitus: in curia & senatu, ut apud Venetos, locus honoratissimus.

Mag. de leg lib. 1. neq; verò solùm omnia
47 illa impendia, quæ bona fide legationis exequẽdę gratia, ab ipso facta, quęque fortunæ & itineris incommoditate, furti & latrocinii casu per legationem amissa restituentur. *l si quis alieni. §. impendia.* ff. *mandati*, Bart. *in l. inter causas.* §. *non omnia. & ibi. gloss. ff. eod.*
48 cum nemini officiũ suum, quod reip. gratia sustinuit, debeat esse detrimento, *l.* 1. *&* 2. ff. *de hon. & muner.* sed
49 & prætereà honorifica munera, quæ sint tanquam merces eximii laboris, *l.* 31. ff. *de don.* in benè meritum conferentur, út honorum & præmiorum conspectu etiam alii ad legationis pericula laboresque suscipiendos pro rep. efficiantur alacriores. Quam etiam causam fuisse Tullius testatur *Philip.* 7. *&* 9. quòd in legationis administratione foris extinctis statuæ ad æterni nominis memoriam fuerint
4? positæ. Quem pro mortali vita honorem immortalem esse habitum Romę

A. Clu-

A. Cluilio, L. Roſcio Sp. Ancio C. 50
Fulvio, *Cicer. d. orat.* Servio Sulpitio *l.* 51
2. §. 43. ff. de orig. j. Et Athenis Antemocrito legimus, *Plin. lib. 34. cap. 6.* Quę, etſi quidem non contemnenda rerum præclarè geſtarum teſtimonia ſint, tamen nullum, arbitror, maiorē poſſe ſecundum præmia cœleſtia ex legationibus fructum ad omnem po-
ſteritatem referri, quàm ſolam prudē- 52
tiæ, fidei virtutisque omnis probatæ perſpectæque apud exteros commendationem, cuiusmodi à Rege Poloniæ Stephano, togę bellique peritiſſimo, duos Saxoniæ Electoralis legatos nobiliſſimos, Abrahamum Boccium, & quem ſæpiùs nominavi, Andream Paulum viros omni laude digniſſimos reportaſſe audivimus; Cúm non dubitaret exterorum Principũ potentiſſimus confirmare, ſe non unius regni & imperii, ſed totius terrarum orbis gubernacula, ſi duorũ horum Neſtorum fidę & cōſilio adjuvētur, feliciſſi-

mè gubernaturũ. Regiæ profectò cōmendationis vox magnifica omniq; cippo & ſtatua omni triũpho ac monumento glorioſior. Faxit itaque Opt. Max. legationum omnium arbiter, Caducei cuſtos & protector, vindexq; Deus, ut divina imperii Romani ſedes Germania, ac inprimis, cui omnia vota & ſtudia noſtra debemus, illuſtriſſima domus Haſſiaca, nũquam non nobiliſſimos & prudentiſſimos fideliſſimosque legatos ac oratores, [quemadmodum nunc temporis tũ aurea quadã ſeculi tùm principis ſingulari felicitate quã plurimos habet] toti terrarum orbi mittere, remiſſosque maximis & honoribus & præmiis atq; immortalibus laudibus decoratos videre poſſit. At tu noſter Orator opere perfecto tace, & ſi nihil aliud hoc, Taciti verbum præmii ac ſolatii loco habe: *Suum cuiq; decus poſteritas rependet.*

INDEX RERUM PRÆCIPUarum, in quo numerus prior librum, secundus, caput, tertius numerum marginalem designat.

Ante.

Augeâ

decus ac ornamentum legationũ curriculis exercitatissimus Baro Sigismũdus de Herberstein, *in præfat. Rerum moscov.* relationum eiusmodi commentarios in ædem Saturni ad posteritatis memoriam ac disciplinam repositos esse scribit. Quod, ut idem ait, si vel à nostræ, vel paulo superioris memoriæ mortalibus esset observatum, plus fortasse lucis in historia, vel certè minus vanitatis haberemus. Tanta verò externarum rerum inquirendarum diligentia in Romanis, tantum studiũ ut nihil non, quod præstabile Reip. videretur, domum referrent, extitisse animadvertitur, ut etiam ignotarum arborum ac peregrinarum frugum semina è Syria cum Lucio Vitellio in Italiam transtulerint. *Plin. 15. c. 19. c. 22.* Qua ratione etiam ager patrius plurimum collocupletatus. Quemadmodum Galli ci legati industria Indianum pætum, quod Tabacum vocant, patrum nostrorum memoria ex Lusitanico

tanico itinere in Galliam primum illatum eſſe ſcribit Pet. Creſcent. *tract. de uſu Pat.* Quacirca ut illud maiori cum gloria legatus præſtare poſſit Catonis legati exemplo, Panætius aliiq; viri doctrina & auctoritate accerſendi, ac cognoſcendarũ rerum plurimarum gratia ſæpiſſimè conveniendi, contra quàm barbari mores Moſcovitæ ferunt, qui legatis ſuis foras emiſſis ſingulos cuſtodes apponit, ne cum exteris liberè colloqui poſſint. *Her. berſt. de Moſcov. bell. lib.* 1. Tantùm itaq; cùm in renunciatione legati poſitum momenti ſit, ad vulgares rerum aliarũ renunciationes inſtitui non debet, ut,
quemadmodum menſores agrorũ re- 33
nunciaſſe dicuntur, qui per aliũ renũciarunt *l.* 1. §. 2. ff. *ſi menſ. falſ. mod. dic.*
aut. per liter. l. eod. ità etiam per nun- 34
cium & per Epiſtolam legatus renun-
ciare queat. Menſoris autem renun- 35
ciatio iudicii ſignificatio de re privata eſt: *l.* 5. §. 2. *ff. ad tit.* quæ quomodo 36

exprimatur, nihil interest, cùm etiam maioris ponderis negotia per epistolam & per internuncium significari &
37 confici possint, *l.* 18. ff. *de spons. c.* 2. ff. *de pac. lib.* 14. *in fin. C. de const. pecun.* Legati verò renunciatio de negotio publico, deque illis rebus quas quis ipse
38 vidit, ipse audivit, quibus ipse quis nō solum interfuit, sed præfuit, testificatio est, quæ non nisi præsente auctore fieri potest, *l. testium.* 3. §. 2. 3. 4. *ff. de testibus*, cum etiam in privatis causis alia sit auctoritas præsentium testium, alia testimoniorum, quæ recitari solent,
39 *secundum Hadriani rescriptum. d. l.* Adde quod vivæ vocis maxima vis & energia *Fab. lib.* 3. *orat. Hieron. sent.* quodq; renunciantis affectus nulla alia ratio-
40 ne magis, quàm vultu & oratione detegatur, ut animadverti haud parvo
41 negotio possit, quid suspectum gratiæ, quid simultatis fuerit, *d. l.* 3. Nihil
42 autem renunciator fidelis simulare, nihil dissimulare & celare debet, sed omnia

omnia cādidè & syncerè referre, quæcunq; referri reipub. intererit. Præterea verò ita expensarum, sumptuumque factorum rationem in numerato atque in promptu habeat, ut etiam ultro sese ad eam reddendam, si opus sit, offerat, quò omnibus constare possit, ipsum quidem ad splendorem atque dignitatem legationis publicis opibus usum, nullo vero modo iis abusū esse. Etsi autem rationes impendiorum à legato, præsertim si immodica esse videantur, exigi jure possint, non tamen ad quæstorii calculi severitatem singula sunt exactiùs revocāda, neque ad ramentum omnia conquirenda. In hac enim parte animi prævaleat magnitudo, ut Varsevicius loquitur, pudeatque nos iis nostra denegare bona, qui pro nobis præstiterint vel pertulerint multò graviora *d. orat.* Quanquam enim fortè etiā profusiores quám par sit sumptus esse videantur, legatum tamen feliciter

expeditæ legationis negotium, ipſaq; mittentis apud exteros digniſſimè ſuſtenta perſona excuſabit, idq; eò magis ſi ea ſecundum animi ſententiam perfecta rerum momēta ſint, quæ nullis cum auri ac argenti pōderibus ſint comparanda. Cuius quidem rei illuſtre exemplum prębuit, avorum me-
45 moria Ferdinandus conſalvus, qui cū Ferdinando Hiſpaniæ Regi in recuperando à Gallis regno Neapolitano maximè inſignem & fructuoſam operam pluribus ab annis navaſſet, tandem malè adminiſtrati muneris inſimulatus, & ad rationes accepti & expenſi ab ipſo rege, qui etiam ea de re Neápolin traiecerat poſtulatus fuit. Quid verò ille? Impetrato exigui temporis intervallo brevi ſchedula rationes earum rerum quas pro tranquillítate & reſtitutione regni, egregiè & cum admiratione geſſerat, complexus, omni ſeſe ſuſpicione & rei malè actæ & pecuniæ malè collocatæ facilimè

cilimé liberavit, ita ut præclarè gestarum rerum memoria sumptuum & expensarum recordationem omnem obliteraret. Idem in legati nostri sumptibus ad abacũ revocandis cogitari velim, idé perpendi, ut eius industria, labores, rerumque gloriosæ expeditarum fructus ac emolumenta cum æstimatione maximorũ etiã impendiorum cõferrantur, quorũ nulla unquã ratio pluris, quàm reip. salus & utilitas erit habenda.

Atqui omnibus hisce negotiis ita absolutis, tum domum rectè administratæ legationis præmia legatum excipient: obviæ ei erunt laudationes & præconia, ut olim Athenis, publica offerentur, ac ut ibidem solitum fieri, sacræ coronæ ex olea contextæ, æterno cum testimonio, quòd pacis publicæ administer & recuperator fuerit: 46
dabitur in prytaneo, honoris ergò, victus & accubitus: in curia & senatu, ut apud Venetos, locus honoratissimus.

Mag.de leg lib. 1. neq; verò solùm omnia
47 illa impendia, quæ bona fide legationis exequẽdęgratia, ab ipso facta, quęque fortunæ & itineris incommoditate, furti & latrocinii casu per legationem amissa restituentur. *l si quis alieni. §. impendia.* ff. *mandati*, *Bart. in l. in-*
48 *ter causas. §. non omnia. & ibi. gloss. ff. eod.* cum nemini officiũ suum, quod reip. gratia sustinuit, debeat esse detrimento, *l. 1. & 2.* ff. *de hon. & muner.* sed
49 & præterea honorifica munera, quæ sint tanquam merces eximii laboris, *l. 31.* ff. *de don*, in benè meritum conferentur, út honorum & præmiorum conspectu etiam alii ad legationis pericula laboresque suscipiendos pro rep. efficiantur alacriores. Quam etiam causam fuisse Tullius testatur *Philip. 7. & 9.* quòd in legationis administratione foris extinctis statuæ ad æterni nominis memoriam fuerint
4? positæ. Quem pro mortali vita honorem immortalem esse habitum Romę

A. Clu-

A. Cluilio, L. Roscio Sp. Ancio C. 50
Fulvio, *Cicer. d. orat.* Servio Sulpitio *l.* 51
2. §. *43.* ff. de orig. j. Et Athenis Ante-
mocrito legimus, *Plin. lib. 34. cap. 6.*
Quę, etsi quidem non contemnenda
rerum præclarè gestarum testimonia
sint, tamen nullum, arbitror, maiorē
posse secundum præmia cœlestia ex
legationibus fructum ad omnem po-
steritatem referri, quàm solam prudē- 52
tiæ, fidei virtutisque omnis probatæ
perspectæque apud exteros commen-
dationem, cuiusmodi à Rege Poloni-
æ Stephano, togę bellique peritissi-
mo, duos Saxoniæ Electoralis legatos
nobilissimos, Abrahamum Boccium,
& quem sæpiùs nominavi, Andream
Paulum viros omni laude dignissimos
reportasse audivimus; Cúm non du-
bitaret exterorum Principū potentis-
simus confirmare, se non unius regni
& imperii, sed totius terrarum orbis
gubernacula, si duorū horum Nesto-
rum fidę & cōsilio adjuvētur, felicissi-

mè gubernaturū. Regiæ profectò cō-mendationis vox magnifica omniq; cippo & ſtatua omni triūpho ac monumento glorioſior. Faxit itaque Opt. Max. legationum omnium arbiter, Caducei cuſtos & protector, vindexq; Deus, ut divina imperii Romani ſedes Germania, ac inprimis, cui omnia vota & ſtudia noſtra debemus, illuſtriſſima domus Haſſiaca, nū-quam non nobiliſſimos & prudentiſſimos fideliſſimosque legatos ac oratores, [quemadmodum nunc temporis tū aurea quadā ſeculi túm principis ſingulari felicitate quā plurimos habet] toti terrarum orbi mittere, remiſſosque maximis & honoribus & præmiis atq; immortalibus laudibus decoratos videre poſſit: At tu noſter Orator opere perfecto tace, & ſi nihil aliud hoc, Taciti verbum præmii ac ſolatii loco habe: *Suum cuiq; decus poſteritas rependet.*

INDEX

INDEX RERUM PRÆCIPUARUM, in quo numerus prior librum, secundus, caput, tertius numerum marginalem designat.

Augẽs

fr[illegible]

dam

F

Hip-

Mel

Mysties

Rho-

V

X

ERRATA, typographica	CORRIGENDA.
pag 11.6.n.sus & poteſtatem ſua.	Secundum jus & poteſtatem ſuam.
15.n 9. Idem nunc	iidem nunc,
19.n.15. definiunt	definiunt.
53.n.18. vel rea Polon,	vel rex Polon.
58.n.31. hacent,	habent.
68.n.59. Subſiditos	ſubditos.
72.n.75. poſſet	poſſe.
n.76. Gentilis tamen quòd,	Gentilis, quòd
110.n.33. Celior,	celerior.
111.n.34. pergit	peregit
120.n.59. velotibus	velocius
144.n.133. naturam, quam	naturá in ſanguine volunt meliorem eſſe, quam
147.n.140. ut debeat,	ut debebat
152.n.161. purpero.	purpureo
172.n.125. obtemtu	obtentu
173.n 226. non &	non etiam
175.n.234. legato ex	legatio, quæ ex
183 n 2.61. perfecto	profectò
Ibid.id 73 cogitent	idque non cogitent
192.n.7. neque tam juſtitia,	neque tám juſtitiæ quàm æquitatis, ſtud.
219.n.30. majeſta	majeſtas
222 n.72. famæ capiteque	famæ capitique
223.n.74. non ſingulari	non ſine ſingulari

ERRATA	CORRIGENDA
338. n 21 fidem esset	fidem esse
245.41.Quidem enim	Quid enim?
247.n.49. qualicunque	qualiacunque
251.n.64. ipsoque nomine	ipsoque nomine jus
265.n.25. ad non agit illa	ad illa non agit
290 n.27. oppugne	oppugnes
295.n.48. deVestata	devastata
300 n 79. diruenda	dato diruendæ
303.n.69.intercepit	interceperit
316.n.213. Iustinianus Imp,	Justinianus Imp, scripsit
322 n. 129.graVior	graviore
328.dignuque	dignusque
329.ditiori	ditioni
ibidem replicant	Implicant
361.n. 229.considerati	consideratio
369.ViVere mores	vivere secundum mores
400. n.8. qua possit	quà possit
413.n.130.causa ullus	causæ ullius
436.n.35. libros	liberos
436 n.57. gratiosum	gratiosam
439.n 63. lectulum	lectulo
455.n.31 pellibus	sub pellibus
459.n.1.longionem	longiorem
460 n.3.desiderat	desiderant
467.n.27.dominatione	dominationi
472.n. 49. φιλοσφώτατος	φιλοσοφώτατος
474 n.60 sui Eccl.	sua Ecclesia
481.n.84.inter eos	inter eos contentio est.
510.n.82.Cinnorumque	cincinnorumque
521.n.46 prarogationis	prærogativis
524.n.45.non ut exerceat	non ut exerceat norit, sed
ibid.n.49. ajuunt	ajunt
526.n.53 patium	spatium
564.n.160.legato festi.	legatus festinet.

FINIS.